

INLEIDING

Deze cursus zal behandelen de kwestie van de geest geestelijke verandering en wat er op aarde gaande is, wat er daardoor kan gebeuren.

De wereld is in verandering. Omdat de meeste veranderingen zich geleidelijk voltrokken vanuit het standpunt van de mens die maar kort op aarde leeft, zult u daar eigenlijk niet eens zo heel veel van merken. U ziet alleen de uiterlijke tekenen.

De wereld van vandaag wordt beheerst door bepaalde machtsgroepen. Er zijn mensen die denken; dat zijn staten. Wij zullen dat nog ten debat stellen. Er zijn ook mensen die menen dat de godsdienst gaat verdwijnen. Wij hopen aan te tonen dat ze wel degelijk bestaat en blijft bestaan maar dat ze in haar wezen op het ogenblik bepaalde veranderingen aan het doormaken is.

Als wij te maken hebben met de economie, dan is het duidelijk dat een economie, die alleen maar rechte lijnen kan trekken van het verleden naar de toekomst, slechts zeer bij benadering en zonder rekening te houden met de reactie van de mensen het een en ander kan vastleggen.

Achter al deze dingen schuilen echter ook geestelijke werkingen en geestelijke krachten. Er wordt o.m. vanuit de Witte Broederschap wel degelijk op deze wereld ingewerkt, al jaren lang. Er wordt op deze wereld bijzondere sterk ingewerkt door krachten uit uw eigen kosmos, krachten van sterren, van planeten. Bepaalde stralingen en zelfs het veranderen van de ruimtelijke structuur van een deel van de ruimte waarin de zon zich op het ogenblik met een behoorlijke vaart beweegt. Wij hebben dus te maken met een zeer complex geheel. Om dit geheel een beetje begrijpelijk te maken hebben wij het gesplitst in 4 afdelingen. Ik zal nu overgaan tot;

LES 1 - GROOTMACHTEN

Er zijn mensen die zeggen; Op aarde wordt op het ogenblik alles bepaald door de Amerikanen en de Russen, hun controversen hun overeenkomsten. Misschien op een 3^e plaats nog door China en een heel eind daarachter komt dan de EEG. Dat lijkt allemaal zo, omdat we te maken hebben met de politieke exponenten van een gehele staatsstructuur. Die structuur wordt echter bepaald door de economische mogelijkheden en noodzaken van een bepaald land.

Als Rusland steeds meer behoefte heeft aan import, dan is heel duidelijk dat dit land vriendelijker moet zijn tegenover het buitenland. Als China een ontwikkeling wil doormaken waarvoor grote kredieten mogelijk noodzakelijk zullen zijn en waarvoor men kennis en investeringen van buitenaf wil aantrekken, dan is het duidelijk dat de gehele structuur - althans naar buiten toe - vriendelijker om niet te zeggen democratischer moet zijn.

Welke machten schuilen daar achter? Ik kan het alleen aan de hand van enkele voorbeelden toelichten.

Er is een groepering. We kunnen die niet eens een concern of een kartel noemen. Een groepering van samenwerkende grote bedrijven. Elk daarvan heeft in tenminste drie landen vestigingen. Deze bedrijven zijn bovendien de geheime kapitaalverstrekkers en exploitanten van een zevental bankbedrijven. Deze bedrijven plus hun banken zijn daardoor in staat met heel weinig moeite allerlei kapitalen over te hevelen.

Neem b.v. Nederland. Wij hebben daar een fabriek. Best. Die werkt goed, maar de belasting is te hoog. Wat doen we dus? Wij verzinnen iets waardoor we tegen of beneden kostprijs leveren aan een zusterbedrijf dat op zijn beurt dan weer tegen kostprijs levert aan b.v. Zuid Amerika. In dat geval hebben we dus verliezen. Ze mogen in Nederland blij zijn dat we de werkgelegenheid handhaven.

In het tweede geval hebben we te maken met een exportbedrijf. Het is echter doorvoerhandel. Met een beetje handigheid kun je het voor elkaar brengen dat je bij die export nog een subsidie krijgt, zodat je eigenlijk je werkelijke kostprijs verlaagt, ongeacht het transport over vele schijven van bepaalde onderdelen.

Maar het omgekeerde werkt natuurlijk ook, want er worden producten gemaakt in landen met lage lonen of goedkope arbeid. Het zijn heel vaak producten waarbij handenarbeid nog bijna onvermijdelijk is of waardoor men zonder grote investeringen een redelijk product kan maken. Het product wordt niet onmiddellijk naar Nederland of naar de Ver. Staten geëxporteerd. Het wordt als onderdeel van een groter geheel overgebracht naar een Amerikaans, een Duits, een Nederlands bedrijf. Van daaruit kun je dan verder tegen hogere marktprijzen gaan verkopen.

Dat is misschien een beetje een zielig geval voor de arbeiders, maar dat is nu eenmaal zo.

Een bekend gezegde dat kortgeleden politiek nog is geciteerd zegt; Je kunt de rijken alleen tot meer werken brengen, als je hun meer geld geeft. Als je wilt dat de armen harder werken, dan moet je hun minder geven. Dat is nu eenmaal zo en dat blijft zo.

Er bestaat dus een soort geldaristocratie. Deze aristocratie kan zich alleen dingen veroorloven vaak op kosten van de gemeenschap, die voor een gewoon mens niet denkbaar zijn. Laat mij een klein voorbeeld nemen uit een gebied dat u toch iets beter zou moeten kennen de EEG.

U weet, dat er in de EEG nogal wat boter, vlees en andere bergen zijn. Dat kost onnoemelijk veel aan opslag en dat kost ook onnoemelijk veel om dat weer kwijt te raken. Je moet dat nog weer subsidiëren als het naar het buitenland gaat. Daarvoor moet je extra heffingen opleggen.

Nu zit er in Frankrijk een bedrijfje met aan het hoofd een mijnheer met goede relaties die eigenlijk driekwart van de handel met deze overtollige producten naar Derde Landen en eventueel naar Rusland in feite in handen heeft. De man maakt daar dubbele winst mee. Maar die winst kan hij alleen maken, als er werkelijk veel is. Dus moet er zoveel mogelijk worden opgeslagen. Door de regelingen, die erop het ogenblik bij de EEG zijn is dat mogelijk. Je kunt dus een boterberg eenvoudig laten groeien. Je zoudt ze ook door goedkope verkoop, door snellere afzet, aanmerkelijk voordeliger kunnen kwijtraken. Als je alleen maar rekent met de kosten van administratie, van opslag enz., maar dan zou dat over vele verschillende schijven moeten gaan. Er zouden heel veel mensen daarmee moeten kunnen handelen.

Nu is daar een Franse meneer die voor ongeveer driekwart van deze bergen een monopoliepositie heeft. Dat betekent, dat deze man voor miljoenen aan winst maakt, waarvan ongeveer 3/4 van de winst in feite bestaat uit subsidies die door de EEG worden gegeven om de export te bevorderen. Het zijn misschien rare dingen, maar het geeft u een beeld van wat er eigenlijk aan de hand is.

Wij denken aan een grootmacht als een staat met een groot leger, atoombommen e.d.. Maar is dat wel helemaal waar? Als we kijken naar de U.S.A. dan staat wel vast dat de feitelijke bewapening en de vervanging van wapens in dit land wordt bepaald door een lobby van wapenfabrikanten. Dat zijn niet alleen de lobbyisten die bij Senaatsvergaderingen iedereen aanklappen, maar het zijn wel degelijk ook de mensen die relaties hebben. Dergelijke heren zijn op alle ambassades mede uitgenodigd als er eens een feestje is. Zij gaan naar de grote bijeenkomsten. Zij zitten natuurlijk vooraan wanneer er een of ander politiek diner is met een belangrijke gast. De opbrengst is dan voor de Partij, voor de armen of voor iets anders. Zij kennen elkaar. Er zijn heel veel dingen waarvan men zelfs kan zeggen; Dat lijkt toch wel verdacht.

Ik heb u dit geval in Frankrijk verteld. Het is opvallend, dat een secretaris van de EEG, die mede verantwoordelijk is geweest voor het oplopen van al die voorraden, toen hij eenmaal was afgetreden een baan heeft gekregen met een salaris waar u zeer waarschijnlijk niet alleen uw vingers maar uw hele lichaam voor zoudt aflikken bij een vlees en voedingsmiddelenexportbedrijf. Zo gaat dat.

Ik wil niet zeggen dat er in Nederland ministers iets dergelijks hebben gedaan en dat ze daarom een baantje hebben gekregen bij de een of andere grote firma. Dat zou een beetje te gek zijn. Maar het is wel opvallend dat dergelijke dingen heel vaak en overal gebeuren.

Als u gaat naar Rusland, dan ziet u de buitenkant. U hoort over de Partij. U hoort dat de Russen het zo slecht hebben. Dat is eigenlijk niet waar. U hoort verder dat het een tirannie is. Dat is beperkt waar. U denkt, dat er een Partij is die met de werken van Marx, Lenin en eventueel Stalin bij de hand, zit na te slaan wat we nu weer eens tegen die slechte kapitalisten kunnen doen. De werkelijkheid is anders.

Rusland is een heel groot land. Het gebied, dat Rusland op het ogenblik beheerst, is zo groot of groter dan de hele rest van Europa. In dit gebied bevinden zich een groot aantal staten elk met afzonderlijke gevoelens. Of u nu denkt aan de Oekraïne aan de Wit Russen, aan Letland of aan Siberië. Het zijn allemaal andere volken.

Al die volken hadden hun eigen gewoonten. Een gedeelte daarvan leeft in 1920 nog in een toestand die doet denken aan 1860 - 1870 in Nederland en West Europa. En als we kijken naar de plattelandsbevolking, dan zat die voor een groot gedeelte nog in verhoudingen vast van ongeveer 1500.

Dat land is ontzettend snel geïndustrialiseerd. Zij kunnen nu wel veel maken, maar er is ook erg veel nodig. En omdat je naar buiten toe sterk wilt zijn, is er een wantrouwen dat mede is gebaseerd op de pogingen om de revolutie te doen mislukken. Onder andere door Duitse vrijescharen die erbij betrokken zijn geweest. Amerikaanse eenheden die hebben meegevochten. Franse eenheden die zich vooral hebben geweed in het Mongoolse gebied. Dat wantrouwen heeft gezegd; Wij moeten bewapening hebben. Wij moeten kunnen produceren. Daardoor leeft de bevolking inderdaad met een voorzieningsmogelijkheid die aanmerkelijk kleiner is dan de uwe.

Maar als wij prijsvergelijkingen gaan maken, dan vallen er een paar dingen op. Woongelegenheid is er veel goedkoper. Eenvoudige voeding, die men werkelijk nodig heeft, is veel goedkoper dan in de rest van Europa. Maar alle luxe artikelen zijn ongeveer 20 tot 100 keer zo duur. Een werkpak kan men kopen voor een prijs die hier in Nederland erg goedkoop zou heten. Maar een wat chic pak daarvoor betaal je ongeveer tien keer zoveel, als je het kunt krijgen. Dat is de situatie. De Russen zijn echter in een situatie gekomen waardoor hun hele mentaliteit moest veranderen. Dit betekende dat er grote problemen ontstonden. U kent waarschijnlijk het mooie gezegde; Ik bewonder het vijfjarenplan van de Russen in het bijzonder dat doe ik al 20 jaar.

Aan de ene kant de schijn van productie en welvaart ophouden, aan de andere kant voortdurend tekorten, tegenvallers, gebrek aan werklust gebrek aan technisch inzicht. Dat laatste heeft men ten dele opgelost door opleidingen te geven, die precies zijn aangepast aan hetgeen nodig is. Een ingenieur heeft geen algemene achtergrond in Rusland, tenzij hij deze in zijn vrije tijd zelf verwerft. Maar als ingenieur is hij redelijk bekwaam en vakkundig op dat terrein waarop hij moet werken. Zo gaat het voor iedereen.

Het is natuurlijk heel lastig om deze mensen allemaal samen te houden. Zij denken anders, ze geloven anders, ze voelen anders. Zij hebben allemaal op de een of andere manier nationalistische gevoelens. Dit betekent, dat het helemaal geen absolute macht is die daar zetelt in Moskou. Integendeel het is een voortdurend en zorgvuldig evenwicht houden. Nu eens door hard in te grijpen, dan weer door wat extra's toe te geven.

De eisen van de bevolking in Rusland zijn aan het toenemen. Voor een deel heeft men daaraan kunnen voldoen door producten uit andere landen (oostbloklanden) in te voeren. Maar zelfs dat gaat niet meer zo goed. Er moet dus een grotere verbruiksproductie komen. Als het volk daarnaar vraagt; dan zijn er maar twee mogelijkheden; Onzekerheid, dus de oorlogsdreiging van de Amerikanen de spacewars en al die dingen meer. Of omschakeling van productie waardoor heel veel mensen, die nu belangrijk zijn minder belangrijk zullen worden.

U zult begrijpen, dat men naar buiten toe dan een eenheid moet voortvoeren, dat men intern probeert door middel van propaganda, eenzijdige voorlichting de mensen onder de duim te houden. Dat men probeert ook met schrikbeelden de mensen ertoe te krijgen te aanvaarden wat er is. Het kan bijna niet anders. Is dat een grootmacht? Naar buiten toe wel.

De Russen hebben een uitstekend leger. Ze hebben een bewapening die op het ogenblik voor nog geen 10 % bluf is d.w.z. niet bruikbaar. Ze hebben heel veel mensen die niet beter weten. En u weet het hoe dommer de soldaat hoe beter het kanonnenvoer.

Zij kunnen West Europa niet zonder meer overrompelen. Want wanneer soldaten daar komen, dan krijgen ze te maken met dezelfde conflicten die ze hebben gehad met de soldaten die in Duitsland, in delen van Oostenrijk, zelfs Tsjecho-Slowakije zijn terecht gekomen. Die waren overweldigd wat dat daar allemaal mogelijk was en dat bij die gehate Nazi's en de gehate kapitalisten. Met het gevolg, dat een groot gedeelte van deze troepen in afzondering in eenzame gebieden een herscholing van 2 tot 3 jaren moesten doormaken.

Hetzelfde probleem doet zich op het ogenblik voor in Afghanistan waar een deel van de troepen een heel andere kijk heeft gekregen op het probleem en op de noodzaak om daar in te grijpen. Dat wil zeggen dat het aantal onbetrouwbaren nu ongeveer 35 % bedraagt van degenen die terugkeren. Is dat een grootmacht?

Het is eigenlijk een politiek machtsbestel dat zich maar zeer wankel kan handhaven en dat daarbij in toenemende mate afhankelijk is van het industriële complex. Zeker, het zal niet openlijk worden gezegd, maar de ministers en de directeurs van de grote bedrijven en concerns zijn feitelijk vaak machtiger dan de leden van de binnenste Partijraad. Als je dat goed begrijpt, dan zeg je; Ja, hier is ook iets aan het gebeuren.

De opkomst van de heer Gorbatsjov en alle veranderingen die hij aan brengt zijn in feite een aanpassing aan deze nieuwe economische macht. En die economische macht heeft ook belang bij uitwisseling. Daardoor zal Rusland proberen om heel langzaam en heel voorzichtig zijn eigen binnenlandse markt steeds beter te gaan voorzien en verder een wat toenemend im- en export op gang te brengen.

De grootmacht ligt niet meer bij de politici. Ze ligt zeker niet meer bij de economen die in Rusland keer op keer hebben gefaald in hun prognoses en hun verkeerde aanpak van het volk. Het ligt op het ogenblik bij de beheerders van het industriële complex. Dat is in Rusland eigenlijk precies hetzelfde als in de Ver Staten.

In de Ver. Staten zijn er fabrieken die uitmaken in hoeverre de handel vrijer mag worden of beperkter moet blijven. Een staatsman, die zich daartegen verzet, een ambtenaar die probeert om dat te frustreren, heeft in zijn functie niet lang meer te werken. Realiseert u dat eens even.

Ga u dan afvragen; Wat zit er eigenlijk achter deze economische macht? Dat is productie en verbruik. Dat is handel. Dat is in zekere zin winst, verdienste. Maar die kun je alleen hebben, indien er een voortdurende stijging van koopkracht is. Valt die weg, dan vallen de mogelijkheden weg. Al is het alleen maar de mogelijkheid voor een behoorlijk grote winst. Dus hier hebben we al te maken met een revolutionaire drang, die vanuit het bedrijf en het bedrijfsleven op het ogenblik in grote delen van de wereld actief is. Die veranderingen werken langzaam door. Je kunt ze zien in de verandering van optreden van staatslieden. Je kunt het ook zien in de kleine veranderingen in de im- en export, de manier waarop men bepaalde concurrenten probeert uit te schakelen.

U weet het misschien niet, maar ongeacht het feit dat Reagan eigenlijk een bewonderaar is van Zuid-Afrika, is er een zeer machtige groep die fruit, fruitconserven, alles wat met levensmiddelen te maken heeft verhandelt. Deze groep is al jaren geleden opgetreden als financier van bepaalde acties tegen m.n. de Outspan-sinaasappelen en bepaalde conserven van Afrikaanse origine.

Nu hebben ze in Engeland het zover gebracht dat er een groot aantal ketens zijn (voor een deel met Arabisch, voor een deel met Amerikaans kapitaal, maar zeer weinig Engels kapitaal) die zelfs helemaal geen Zuid-Afrikaanse producten meer willen verkopen. Dat klinkt als een zeer lovenswaard streven om een eind te maken aan de Apartheid. Zo kun je het ook voorstellen. Maar misschien zou het ook kunnen betekenen, dat men een dreigende concurrentie begint uit te schakelen.

Het zou mij helemaal niet verbazen, als er in bepaalde landen (ik denk niet aan Nederland en Duitsland, want daar krijg je dat er niet erdoor) ook een actie op gang begint te komen tegen

invoer van fruit en andere producten uit Israël. Want zij leveren ook redelijk goede kwaliteit tegen redelijke prijzen en daardoor worden andere verdiensten aangetast.

Nu is er in bepaalde landen ook iets aan de hand. Als er een stabiel evenwicht is, dan kun je geestelijk heel weinig doen.

Maar als er een wankel evenwicht is, kun je bepaalde ideeën bevorderen, kun je andere dingen misschien onthullen of dingen ongeldig maken. Dat gebeurt in toenemende mate. Hierbij gaat het helemaal niet om de vraag of de winstpercentages nu omhoog gaan en of de deficitfinanciering van verschillende staten nu eindelijk eens gaat komen. Het gaat er doodgewoon om dat de mensen anders gaan denken. Maar daarvoor heb je dat hele apparaat nodig. Je zou dit misschien zo kunnen stellen; Een grootmacht in deze tijd is in feite een International. Een grootmacht in geestelijk opzicht is niet meer een kerk, maar is de geestelijke invloed die door bepaalde geestelijke groeperingen met grote intensiteit naar deze wereld wordt uitgestraald.

Als wij dat allemaal zo'n beetje hebben bekeken, dan komen we vanzelf terecht bij de oorlogsdreiging. Een oorlogsdreiging is commercieel gezien op het ogenblik nodig. Zonder deze oorlogsdreiging is een voortdurende vervanging van bewapening niet mogelijk, is de aanschaf en plaatsing van zeer dure producten niet denkbaar. Oorlogsdreiging is dus nodig.

Maar aan de andere kant, in de eerste en zelfs de tweede wereldoorlog was het nog mogelijk dat een bedrijf, waarmee je gelieerd was en dat op vijandelijk gebied lag, werd gespaard. In de eerste wereldoorlog bleven een groot aantal bedrijven (o.a. Siemens a.g, Siemens Schuckert, een deel van de Bayer Werke, een groot gedeelte van de Krupp concerns. (fabrieken en mijnen) gespaard. Daar is niets mee gebeurd, want daar zat o.a. Frans, Engels en Amerikaans kapitaal in.

In de tweede wereldoorlog is een groot aantal fabrieken helemaal afgebroken. Ze zijn ontmanteld door de Russen. Ze zijn gebombardeerd en vernield door de Amerikanen en de Engelsen. Hoe komt het dan dat Krupp nog geen 12 maanden nadat de overgave is getekend weer in vol bedrijf kan zijn? Hoe komt het dan dat BMW opeens weer kan produceren dat de Opel Werke weer volop in bedrijf zijn en dat zelfs de Volkswagen Werke plotseling weer in overmaat kunnen produceren? Dat moet u zich eens afvragen.

Als u zich realiseert, dat hele steden zijn afgebrand, plat gebombardeerd, dat heel Berlijn eruit zag als het hart van Rotterdam, dat van Hamburg en Bremen heel weinig meer over was, dat andere steden volkomen vernietigd zijn. U moet zich eens afvragen hoe het komt dat die toch zo belangrijke bedrijven zijn blijven staan.

Maar als er atombommen vallen, dan kun je dat niet meer garanderen. Als er atombommen vallen, dan gaan ook die bedrijven eraan. Dan gaan ook de mensen die daar de leiding hebben eraan. Als er werkelijk een atoomoorlog komt, dan blijft er van dat hele industriële en handelscomplex weinig over. En waar blijft dan de grootmacht?

O, de politici zullen het misschien nog wel een keer aandurven. Als het moet, dan maar liever een oorlog dan verliezen. De militairen zeker. Alles liever. Liever de dood dan slavernij. Bekende kreten. Maar de grootmachten achter de schermen hebben daar geen belang bij. Zij hebben belang bij de dreiging. Zij hebben belang bij situaties waarin energie tekorten misschien optreden waardoor je dan weer een grotere groep krijgt op de energievoorziening en al die dingen meer. Maar ze hebben er helemaal geen behoefte aan om de wereld te vernietigen. Daarom is heel veel van wat er aan sabelgerammel is in deze dagen in feite zinledig.

O ja, Rusland grijpt in in bepaalde gebieden. Dat is duidelijk. Het zal dat blijven doen. De Amerikanen grijpen direct of indirect in. Natuurlijk onvermijdelijk. Maar wat zit daar achter? Bij de Russen in vele gevallen grondstoffen en niet alleen grensbeveiliging. Bij de Amerikanen bescherming van handelsbelangen. Het terugwinnen van oude concessies. Wat dat betreft zou Anaconda wel eens meer te maken kunnen hebben met wat er in Chili is gebeurd en indirect ook met de ontwikkelingen in de laatste tijd in Argentinië dan het volk zelf als je het goed bekijkt.

U moet het goed begrijpen. Degenen die zich als grootmachten etaleren in deze tijd zijn het niet. Het zijn degenen op de achtergrond. Daarom is het ook zo gemakkelijk u toe te roepen dat u maar politiek bewust moet zijn. Neen, u moet zich "situatie" bewust zijn. U moet niet kiezen vanuit een ideaal, vanuit een partij. U moet kiezen vanuit de feiten. U moet kiezen voor of tegen, in feite zuiver zakelijk op ontwikkelingen en gebeurtenissen. U moet rekening houden met prijzen, met prijsschommelingen, wanneer u kiest en niet alleen maar met het gezicht van degene die kandidaat staat of lijstaanvoerder is. Ofschoon sommige lijstaanvoerders op mij afschrikwekkend zouden werken.

Dan brengt ons dat ongetwijfeld ook naar de godsdienst. Dit is het laatste punt dat ik in deze les wil aanboren.

Godsdiensten zijn een lange tijd feitelijke wereldmachten geweest. Er is een tijd geweest dat de katholieke kerk bepaalde wat er aan de verschillende hoven zowel in Duitsland, Oostenrijk, Italië als in Frankrijk gebeurde. Dat is voorbij. De Inquisitie is voorbij. Wat er overblijft is alleen nog de invloed op de mensen waardoor de mensen steeds meer het geloof gaan scheiden van hun feitelijk handelen in de maatschappij.

Datzelfde aspect zien we op het ogenblik bij bepaalde bewegingen in de islam. Zeker, die zijn ook pogroms aan het houden. Die zijn ook bezig met heksenvervolging. Die zijn ook bezig met kruistochten en heilige oorlogen. Net zoals de christenen het eens hebben gedaan. Maar ook daar ontstaat al langzaam een verwijdering tussen het lipbeleden geloof en het werkelijke denken en handelen van de mensen.

Dat geldt ook voor de niet als geloof aangekondigde belijdenissen, het socialisme en dergelijke. Het is duidelijk, de geestelijke krachten en vooral de geloofsinhoud, die eens wonderen mogelijk maakten, beginnen meer en meer te ontbreken. Juist daardoor is er een andere benadering mogelijk.

Wij behoeven niet een geloof te ontmantelen. Wij behoeven alleen maar een vergelijking te maken tussen wat gepredikt en wat gedaan wordt. Als wij dat doen vanuit de geest, als we dat aan de mensen ingeven dan ontstaat er een ommekeer, niet in het geloven maar in de macht. De macht wordt bepaald door de gelovigen, niet door degenen die zich als herders beschouwen. Ofschoon ze zich tegenwoordig meer gedragen als ezeldrijvers die met een vliegtuig reizen. Wij kunnen ingrijpen juist door de verwijdering tussen politiek, doctrine en dagelijkse praktijk in allerlei systemen die schijnbaar vastgeroest zijn. Je kunt mensen bewuster maken van hun wereld. Maar juist dan ontstaan er voor hen problemen en grote vragen. Want waar is de zekerheid waarop je eens moest vertrouwen? Waar is de zekerheid van een toekomstig rijk dat voor onze kinderen een paradijs zal worden het socialisme. Waar is het hemelrijk gebleven waarin wij zo gemakkelijk een plaats konden verdienen door geduldig te lijden op aarde. Wat moeten wij? Dan is het mogelijk om waarheden van meer esoterische aard in de mens te verankeren.

De werkelijke macht op aarde ligt nog altijd in de eenling, niet in de structuur. Als mensen zich innerlijk bewust worden van zichzelf, als mensen in staat zijn om innerlijk aan te voelen wat goed is en leren daarmee en daarnaar te leven, dan verandert de maatschappij. Dan gebeurt er iets. Daarom wil ik aan het einde van deze eerste les zeggen;

De grootmacht in opkomst is die van de innerlijk belevende en denkende mens. De grootmachten die bestaan zijn de economische machten. De grootmachten die zich politiek militair tonen zijn niets meer dan de mummies van een macht die eens bestond en nu als marionet wordt gehanteerd door degenen die daar belang bij hebben.

Wij zijn bezig met een geestelijk reveille. Wij zijn bezig met het inspireren van de mensen, met het wakker maken van de mensen voor de gaven en mogelijkheden die ze bezitten. Niet alleen hier, maar op honderdduizend plaatsen over de gehele wereld gebeurt dat op verschillende manieren.

Wij zijn bezig de mensen bij te brengen hoe je een innerlijk pad kunt gaan en daarmee de eenheid, de harmonie bereiken waardoor je buitenwereld voor een groot gedeelte beheersbaar wordt.

Vele ingewijden zijn op het ogenblik op aarde werkzaam, ook als dat grotendeels maar kleine adepten zijn. Wij zijn bezig om vanuit de geest u de middelen te geven om de grootmacht Mens tot een geestelijke en bewuste grootmacht te maken. Dat is de kracht van morgen.

Een volgende keer zullen wij nogmaals ingaan op de grootmachten. Dan met een analyse van de Amerikaanse en de Chinese situatie. Daarnaast de wat wonderlijke geestelijke veranderingen die zich in Azië, Europa en Amerika op het ogenblik bijna gelijktijdig afspelen.

❖ *Wat bedoelt u met de geestelijke stromingen die erg bepalend zijn?*

Elke geestelijke stroming die de mens ertoe kan brengen om zijn innerlijke wereld te beleven zonder daardoor zijn uiterlijke wereld geheel te verloochenen. Dat wil zeggen dat loopt van Baghwan, de Jehova's Getuigen en de Mormonen tot allerlei vreemde groepen zoals de heksenkringen, de voodoo genootschappen en wat dies meer zij overal op de wereld. Overal waar de geestelijke invloeden voor een mens belangrijk zijn en het hem mogelijk maken zijn innerlijk te wekken daar wordt geestelijk ingegrepen. Want het gaat niet om de vorm. Het gaat niet eens om de betrouwbaarheid van de leiders. Het gaat om datgene wat er in de mens moet veranderen voordat hij eindelijk zichzelf kan bevrijden en de macht van zijn leven zelf in handen kan nemen en daardoor zijn geestelijke beleving op aarde beter gestalte kan geven.

❖ *Valt Afrika buiten de stromingen?*

Afrika valt niet buiten deze stromingen. Alleen is het wonderlijke, dat bepaalde bewustwordingsmogelijkheden in Zuid Afrika in de kerken liggen. Voor een deel in midden Afrika bij medicijnmannen en tovenaars die eigenlijk achterhaald schijnen te zijn, terwijl we in het noorden weer zien dat zwervende derwischen maar ook de oelema's e.d. actief zijn. Zij weten ook wijsheid en verinnerlijking te prediken en de mensen ertoe te brengen om hun innerlijk vollediger te beleven. Het is dus eigenlijk overal, ook in Afrika. U moet goed begrijpen, dit was een aanloop. Wij hebben nog andere en heel wat moeilijkere appeltjes met elkaar te schillen voordat we van deze cursus afstappen. Maar als u overweegt wat ik u vandaag heb gezegd, dan zult u ontdekken dat u toch anders naar de wereld en naar het nieuws gaat kijken dan u heeft gedaan. En als we dat alvast hebben bereikt, dan zijn we wel een stukje verder.

SCIENCE FICTION

Als u zich realiseert wat er de laatste tijd met spacewars o.d. aan de gang is, dan voelt u zich waarschijnlijk in de een of andere toekomstroman eerder thuis dan in de werkelijkheid. Het is aardig om de feiten dan even te constateren.

Een dergelijk project als de Ver. Staten willen ontwikkelen zou in dollars omgerekend ongeveer 170 miljard kosten en dat is een heel behoorlijke hap.

De Sovjet Unie heeft een soortgelijk plan staan en heeft zelfs proeven genomen t.a.v. de mogelijkheid van een bemand ruimteplatform. De kosten daarvan, ik zal het in roebels zeggen, zullen ongeveer 220 miljard bedragen. In beide gevallen is dat natuurlijk een belasting die de economie van het land niet helemaal kan dragen.

Door de nadruk te leggen op dit spacewars project kunnen beide landen bovendien iets anders bereiken. Ze kunnen doen of de kosten die ze tot nu toe daarvoor hebben gemaakt feitelijk hebben bijgedragen tot een vermindering van de bewapening. In feite is dat geen vermindering, het is alleen een verschuiving van atoombewapening naar conventionele bewapening.

Dan is er verder een nieuw project om de Sahara vruchtbaar te maken. U heeft daarvan waarschijnlijk nog niet gehoord. Er is op het ogenblik een internationale groep die nu nog niet voldoende kapitaal heeft. Ik geloof, in Nederlands geld gerekend ongeveer 8 á 9 miljoen gulden dat is niets natuurlijk voor een dergelijk project.

Die groep is o.a. van plan om de ondergrondse rivieren in de Sahara - en dat zijn er nogal wat - die op een diepte liggen van 600 tot ongeveer 1200 m. te gaan gebruiken als pompstation waardoor men dit water aan de oppervlakte zou kunnen brengen. Men stelt zich voor daardoor een aantal oasen kunstmatig te creëren en gelijktijdig een verdere begroeiing mogelijk te

maken die de zandverstuivingen tegen gaan. Dan zou men hierdoor op den duur een zodanige begroeiing van bomen en dergelijke kunnen krijgen dat het uitdrogingseffect van de zon aanmerkelijk minder wordt.

Er is over gesproken dat dit project met hulp van de verschillende staten zal moeten worden uitgevoerd. De grote moeilijkheid is dat deze staten er weinig voor voelen, omdat de Wereldbank het project in beraad heeft en dat kan nog wel tien jaar duren. Maar het is wel interessant.

Wij zien hier twee dingen naast elkaar staan die kenmerkend zijn voor de actuele situatie. Aan de ene kant; hoe kunnen we een deel van de wereld weer vruchtbaar maken? Aan de andere kant; hoe kunnen we doen alsof wij minder bewapenen, terwijl wij in feite alleen de effecten verschuiven en daardoor ze voor onszelf dragelijker maken? Het is een zeer interessante ontwikkeling waar ik wel wat in zie.

Er is overigens op het ogenblik weer een nieuw project om een combinatie van tunnel en brug over het Kanaal te leggen zodat u binnenkort met auto of trein van Calais naar Dover kunt gaan. Iets waar ook wel een firma voor is gevonden. De plannen daarvoor zijn erg alleen de uitvoering ervan zal wel erg tegenvallen.

Dit zijn allemaal aardige menselijke ontwikkelingen. Je krijgt echt het gevoel dat er steeds meer mensen zijn die toch wat meer creatief aan het denken zijn. Niet meer zo; conserveren wat er is, maar eerder datgene wat belangrijk is herscheppen.

Die herschepping zien we trouwens ook op een ander terrein. Er worden de laatste tijd nogal wat proeven genomen in bepaalde dierentuinen. Je zou ze ook zoölogische proefstations kunnen noemen, waar men bezig is met het terugfokken van een aantal diersoorten naar hun veel sterkere oervorm. Niet dat iedereen daarmee gelukkig zal zijn, maar het is wel belangrijk, want men probeert nu te komen aan dieren die een veel grotere overlevingskans hebben in de vrije natuur dan anders het geval zou zijn. En indirect streeft men ernaar om in bepaalde gebieden (voorlopig zullen dat waarschijnlijk droogtegebieden, llanos e.d. zijn) een volledig ecologisch evenwicht tot stand te brengen. Ook dat is interessant.

Minder prettig is het misschien dat op het ogenblik de aardkorst nog voortdurend bezig is nieuwe spanningen op te bouwen. Dat er hier en daar weer nieuwe aardschokken en aardbevingen zullen komen, is duidelijk. Ik meen dat men nu al heeft gezegd dat ze een volgende beving verwachten met effecten tot bij San Diego maar heel waarschijnlijk zal dat nog wel een beetje verder gaan. Als de aarde op die manier bezig is, dan moeten wij ook rekening houden met vulkanische uitbarstingen. Er zouden enkele vulkanen actief kunnen worden in Amerika. Daarnaast denken we aan veel vulkanische activiteiten in de Stille Oceaan ook op verschillende eilanden bij z.g. uitgedoofde vulkanen. Als het een beetje wil, kan dat binnen een half jaar, misschien, maar ze zien ook zijn doorgelopen tot zelfs Indonesië. U weet, Java is eigenlijk een soort vulkanisch comfoor waarop mensen wonen. Ook op de Filippijnen zullen er wat moeilijkheden zijn. Zeer waarschijnlijk als gevolg van dit alles maar dan vermoedelijk na anderhalf jaar, ook nog weer spanningen en eventuele bevingen in de buurt van de Emiraten. Kortom, de oliesjeiks zullen ook nog lichtelijk geschud worden.

Een andere mogelijkheid en dat is niet precies in tijd te bepalen, ik vermoed dat dit ligt tussen 2 maanden en ongeveer anderhalf jaar, dat is een nogal grote periode. Er worden dan weer vulkanische werkingen kenbaar in de Middellandse Zee. Het zal hier hoofdzakelijk gaan om onderzeese uitbarstingen. Wij verwachten daarnaast weer enkele tekenen van bevingen bij de Vesuvius en Stromboli. Maar ik geloof niet, dat het zover gaat dat men zegt; Dat is nu weer echt een grote uitbarsting. Die uitbarstingen laten we tegenwoordig in die gebieden aan het volkstemperament over.

Als de aarde zo in beroering en beweging is, zal dat klimatologisch ook nogal invloed hebben. Dat zou kunnen betekenen, dat het aantal wervelstormen aanmerkelijk groter wordt in het Caraïbische gebied en de Gele Zee. Dat zijn de twee gebieden waar de grootste kans, is op tyfoons, wervelstormen.

De verplaatsing van al die effecten door de lucht kunnen wij niet geheel overzien, maar ik neem aan dat er in Nederland niet zoveel verandert. Het enige zal zijn dat de hier overheersende zuidwesterstroming gedurende een drietal maanden vooral een noordwesterstroming wordt met als gevolg een wat koeler weertype. Maar maakt u zich geen zorgen daar bent u aan gewend.

Alles samenvattend kan ik dus zeggen; Op het menselijke front is er hier en daar eigenlijk heel goed nieuws. In de aarde allerlei gebeurtenissen. Voor de mensen kunnen dat rampen worden, maar op zichzelf is dat ook goed. Er ontstaat dan een nieuw evenwicht. Als dat evenwicht eenmaal bestaat, heb je kans op 80 tot 100 jaar rust. Dat wil zeggen niet alleen het wegblijven van allerlei vervelende dreigingen, aardbevingen en vulkanische uitbarstingen. Het wil ook zeggen, dat je dan een stabielere klimaatregeling krijgt rond de gehele aarde en dat daardoor het weertype aanmerkelijk betere oogsten mogelijk maakt niet alleen op het noordelijk maar ook op het zuidelijk halfrond. Dat kan erg belangrijk zijn.

Geestelijk gezien heb ik ook het een en ander dat op het ogenblik actueel is.

Een goeroe (Baghwan) heeft dankzij de kas en de secretaresse grote moeilijkheden. Omdat de kas en de secretaresse beter samengingen dan de goeroe en de secretaresse. Maar ofschoon in vele van dergelijke bewegingen allerlei kleine moeilijkheden en schandaaltjes aan de gang zijn, zien we dat er een kern aan het ontstaan is die veel zelfstandiger en dus veel minder gebonden aan een bepaald systeem en een bepaalde afzondering verder gaat met hun manier van leven, inclusief de meditatie, het je a.h.w. geven aan de wereld. Dat is een belangrijke ontwikkeling.

Er zijn op het ogenblik een paar ingewijden op pad. Er zouden er veel meer moeten zijn, als u het mij vraagt. Als het aan mij lag, dan zouden ze zo talrijk moeten zijn als de vlooiën op een hond. Het schijnt de tijd nog niet te zijn.

Er zijn nu schattingsgewijs een kleine 300 actief. Dat wil zeggen, dat er in bijna elk land op de wereld zo'n ingewijde wel zo nu en dan optreedt. Dat is belangrijk, want die ingewijden hebben de mogelijkheid om door persoonlijke overdracht in de mensen bepaalde innerlijke waarden te wekken die men langs geestelijke weg veel minder gemakkelijk activeert. Als ze nu elk een 30 á 40-tal leerlingen zouden maken, dan zitten wij met een volgende generatie waarin de werkelijke geestelijke leiding - inclusief de mogelijkheid van overdracht van waarden en gaven - voldoende zou zijn om de gehele wereldbevolking langzaam maar zeker te benaderen. Bovendien geloof ik eigenlijk wel, dat die geestelijke invloed via de ingewijden toch veel gemakkelijker wordt vastgelegd.

Nu ik het over die geestelijke invloeden hebt, ik weet niet of u de laatste tijd een paar eigenaardigheden heeft opgemerkt in uw eigen leven. Voor de meeste mensen is het eigenlijk heel wisselvallig. Er zijn dagen die een absolute mislukking zijn een doffe verveling om niet te zeggen een doffe pijn. En dan komen er plotseling - en betrekkelijk frequent - zelfs dagen dat de hele wereld een en al zonneshijn is, dat alles goed gaat. En dat je in die ogenblikken het gevoel hebt dat er iemand een beetje tegen je praat. Geen stem die je kunt verstaan maar zo echt het gevoel van; het heeft een invloed. Het is een effect dat niet voor iedereen gelijk loopt. Dus u moet niet denken; ik heb een rottag, dus iedereen heeft het. Nu gaat het mij goed, nu moet iedereen jubelen. Als u daarmee begint, raakt u zelf in de vernieling.

Er worden op het ogenblik bepaalde invloeden uitgestuurd. U weet waarschijnlijk wat de Heren van de Stralen zijn. Het zijn grootmachten die bepaalde frequenties en daardoor bepaalde incarnatieontwikkelingen beheersen. Nu wordt die activering per straal gedaan. Er zijn dus een groot aantal geesten bezig om elke keer a.h.w. positieve impulsen in de mens te leggen. Als die wegvallen, dan gaat het ineens mis. Dan heb je echt het gevoel, de hele wereld is tegen mij. Maar het herhaalt zich. Een dergelijke invloed kun je leren vasthouden, als je namelijk dat gevoel in je verankert, daaraan zekerheid ontleent.

Ik denk dat dat geestelijke werk over praktisch de gehele wereld gaat. Het geeft een groot aantal mensen de kans om weer eens helemaal positief te worden in hun gevoelens, maar ook in hun denken.

Daarnaast is er een afdeling, een soort Raad van Wijzen. Die wijzen hebben nu uitgemaakt dat er heel veel geesten die - laten we zeggen - enig boekhoudkundig of ander talent bezittende mensen eens op de feiten moeten gaan wijzen. Want men is geestelijk bezig om de mensen aan de ene kant die innerlijke zekerheid te geven, die positiviteit en de vreugde en ze aan de andere kant te leren om keihard naar de feiten te kijken en met de feiten rekening te houden. Vanuit mijn standpunt iets heel positiefs. Het is bovendien erg actueel. U zoudt het zelf kunnen nagaan.

Als de aspecten die ik genoemd heb voor u in de volgende vier weken zullen werken, dan kunt u er wel zeker van zijn dat u de eerste 12 maanden daar ook nog last van heeft. Benader het dan heel positief, want u komt er altijd beter uit dan u erin gaat.

Wat is nu eigenlijk actueel? Wat is er vandaag aan de hand? Dan denk ik het is toch eigenlijk bespottelijk, als je nu kijkt naar de Labour Party in Engeland. De Labour Partij is een paar dagen aan het vergaderen geweest. Ze zijn bezig om zich de regeringsmogelijkheid in een volgende periode enigszins te ontnemen. Dat is ook veel beter, want oppositie voeren is veel gemakkelijker.

Ik heb datzelfde effect ook enigszins gezien zelfs in Nederland, in België, in Duitsland. U moet maar eens opletten. Daar zijn ze op het ogenblik bezig om allerlei principiële uitspraken te doen. Principiële uitspraken brengen met zich mee dat er van je wordt verwacht dat je principieel handelt en dat is nu eenmaal onmogelijk zeker als je in de politiek zit. Een politicus is iemand, die zich op zijn principes beroept om te verklaren waarom hij ze verloochent. Dus dat is ook wel erg actueel. Ik heb zo'n idee dat in deze dagen de politieke machten enigszins bezig zijn om zichzelf te ontmantelen.

Dan is er een tweede aspect dat ik ook erg leuk vind. Er is nu in Amerika besloten om alleen al van het State Departement zoiets van 5.000 mensen langzamerhand te laten afvloeien. Nederland zou ook een aardig aantal wel kwijt willen en daar zijn ze ook mee bezig, maar het lukt alleen niet zo goed. In Engeland zijn het 3.000 in de publieke sectoren ongeveer 5.000 in de aanvullende sectoren zoals onderwijs en verpleging. Ze zijn ook bezig met 18.000 mensen die nu door de regering worden betaald af te schaffen.

Nederland doet het altijd een beetje anders. In Nederland zijn ze druk bezig om de mensen, die tot nu toe kregen wat ze verdienden, nu datgene te geven wat de Staat vindt dat ze zouden mogen verdienen. Dat is ook een aardig systeem. Maar het bewijst wel, dat de hele bureaucratie en voor een deel zelfs de technocratie wordt aangevallen. Daardoor worden allerlei systemen en samenhangen langzaam maar zeker doorbroken.

Ik heb geïnformeerd bij een paar mensen aan onze kant die daar erg veel mee te maken hebben gehad. Zij hebben gezegd; Voor de mensen die de krant lezen is het in ieder geval leuk, want er komen nog plenty schandaaltjes. Voor de krant is dat ook leuk, dan hebben ze er tenminste iets in staan wat iedereen wil leren.

De situatie die ik op het ogenblik zie in vooral Noord Afrika is een beetje heethoofdig. Ik vermoed, dat daar het een en ander nog wel zal exploderen. Dat is ook niet erg, want zoals ze vroeger in Chicago al zeiden; Als ze elkaar opblazen, behoeven wij dat niet te doen. Heel veel heethoofden, die denken dat ze het weten, zijn op het ogenblik bezig om andere heethoofden beter te onderrichten en krijgen daardoor zelf een lesje. Dat zal zelfs Israël in bepaalde benaderingen nog wel treffen, denk ik. U hoeft daar niet eens zo erg lang op te wachten. Ik vermoed binnen 6 weken, waarschijnlijk 3, maar zeker binnen 6 weken.

U heeft nu een beeld van allerlei dingen die aan de gang zijn en waarmee het ook samenhangt. Er is nog een actualiteit waarvan u heel weinig merkt en die ik nog even naar voren wil brengen.

Er is kort geleden - en dan spreek ik over de sfeer waarin ik normaal verkeer - een aantal zeer hoge geesten gezien die aan het afdalen zijn. Dat wil zeggen, dat ze ofwel op aarde gaan incarneren, danwel vlak bij de wereld gaan werken. Het zijn natuurlijk nogal sterke en lichtende krachten.

Ik heb zo het gevoel dat zij zich gaan bezighouden met een beïnvloeding wat u misschien bijgeloof, het paranormale of iets dergelijks, zou noemen. Ik heb het gevoel, dat ze de mensen willen wakker roepen en hen duidelijk maken hoeveel krachten er eigenlijk in de mens schuilen, hoeveel invloed hij heeft op de wereld waarin hij leeft en hoeveel mogelijkheden hij heeft als hij maar met geheel zijn wezen durft ageren in de wereld. Ik vind dit iets fantastisch. Geloof mij, als er zo'n dozijn van die hoge heren naar beneden komen, dan houdt dat niet alleen in dat zij wat doen. Het houdt in, dat er een heel grote actie gaande is waarbij waarschijnlijk alle groepen tot aan het witte licht, betrokken zijn.

Een afdalende hoge geest is namelijk een kanaal voor krachten. En dat betekent, dat hij over een veelvoud van mogelijkheden beschikt die hijzelf - en dan zijn het al heel belangrijke wezens - zou kunnen hanteren. Hij kan dus veel meer. Bij ons in de sfeer stond iedereen te kijken. Zo iets van daar gaat de processie voorbij.

Toen wij goed begrepen wat er gaande was, stuurden wij elkaar beelden toe die u zoudt vertalen als jongens, spuug maar in je handen, maak je borst maar nat, want er gaat wat gebeuren. Dat houdt in, dat de wereld waarin ik zit (hoofdzakelijk kleuren) helemaal klaar staat om nu eens wat te gaan doen. Wij wachten nog even op wat het zal moeten worden. Maar aangezien die heren nu aan het afdalen zijn, kunnen we zeggen dat ze hun macht en invloed binnen een maand hebben gevestigd. Dat zou betekenen, dat zij dus binnen twee maanden ongeveer in actie gaan komen. Het wordt voor ons erg interessant. Dat is nu een geestelijke actualiteit. Daar voelt u misschien niet zoveel voor.

Wat is er verder nog actueel. Kleine dingen. Bijvoorbeeld de minister van financiën wordt verkouden, krijgt de griep. Dan krijgt hij dus iets dat velen hem hebben toegewenst; het ontvangen van een blauwe envelop.

Er gebeuren een paar kleine ongelukjes in Nederland. Wat er in Nederland gebeurt, is altijd gering in omvang; 80 auto's, 2 doden, 7 gewonden. Daarnaast denk ik dat er enige moeilijkheden zouden zijn met Slochteren, de aardgasproductie. U zult er overigens niet veel last van hebben omdat de aardgasaanvoer op het ogenblik van elders uit geregeld kan worden. Maar het is misschien aardig als je denkt dat de mensen die zeggen dat je met gas warmer zit zelf in de kou komen te zitten.

Dan zult u nog een heel aardig gebakkelei meemaken binnen een paar maanden over belastingen die omlaag gaan, terwijl ze in feite omhoog gaan of omgekeerd. Ik denk, dat daardoor ook wel enkele dingen in de openbaarheid komen die voor zekere heren, niet prettig zijn. Maar u heeft dan weer iets om van te genieten. Het is al gezegd in het verleden en ik blijf daar nog steeds bij. 's Mensen grootste vermaak is leedvermaak. Niet bij u. U bent verdraagzaam. U kent geen leedvermaak. Voor u is er alleen vermakelijk leed.

Als ik kijk naar Nederland zelf, dan heeft Nederland een paar leuke dagen te wachten. Dan doel ik niet op de intocht van Sinterklaas die zeer waarschijnlijk in een grote stad, Amsterdam of ergens anders, aanleiding wordt tot een grote knokpartij. Dan kunnen ze met zwarte Piet op de vuist. Dat zijn zo van die nabije verwachtingen. Alles bij elkaar actualiteit. Best.

De volgende keer zal er misschien een bepaald onderwerp zijn waarmee wij moeten verdergaan. Vandaag heb ik een kleine bloemlezing gegeven. Als er maar een bloemetje bij is waar u wat aan heeft, dan bent u in ieder geval geholpen de rest laat u maar voor andere klanten. Onthoud echter één ding goed;

In deze cursus krijgt u elke keer weer actualiteit. In enkele gevallen zal dat een kwestie worden van het geven van achtergrondinformatie ten aanzien van dingen, die gebeuren of die binnenkort zullen gebeuren.

Aan de andere kant zullen wij moeten proberen om ontwikkelingen van welke aard dan ook die actueel zijn, die dus op dit moment spelen en invloed hebben, te behandelen. Aangezien wij een maand de tijd hebben voordat ik weer kom en deze hoge geesten dan het afdalen zijn (ik heb u gezegd dat ze over een maand zullen beginnen) is er kans dat ik dan over dergelijke geestelijke waarden veel meer moet gaan zeggen. Dat moet u mij niet kwalijk nemen.

© Orde der Verdraagzamen

Sleutels jaargang 31 : 85 - 86 cursus 2 – De wereld in verandering

Les 1 - Grootmachten

Per slot van rekening, dat de Rijn steeds vuiler wordt, dat weet u. Dat de Maas een klein beetje schoner is geworden, dat weet u ook. Dat het schoonste op het ogenblik is het geweten van de mensen die hun handen in onschuld wassen, dat weet u ook. Maar de dingen, die werkelijk van belang zijn, die gaan we behandelen en steeds zo, dat het merendeel van die werkingen of invloeden binnen vier maanden kenbaar worden. Wij geven u daardoor een beetje de kans in te spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Tevens hopen wij u meer begrip te geven voor allerlei gebeurtenissen, verschijnselen, werkingen waarvan u misschien zelf deel bent geworden.

ORDE

Wat is orde? Orde, regel, de associatie dringt zich op. Een regel is een gestelde norm. Orde is dus een aantal gestelde normen.

Als je de orde, zoals wij de Orde der Verdraagzamen kennen, probeert te ontleden, dan blijkt dat ze voor groot gedeelte wordt bepaald door een aantal normen. Normen van geestelijke inhoud. Normen van uitstraling, van bereidheid tot werken, de aard van werken zelfs. Dit alles speelt een rol. Zonder dat aan die regels is voldaan kun je nooit echt bij die orde behoren.

Maar behoort je bij die orde, dan blijkt dat je in een ordening terecht komt. Want waar regels zijn, betekenen ze niet alleen maar een reguleren naar een kant toe. Het is altijd het scheppen van een verhouding. Daarom zou ik orde misschien het best kunnen omschrijven als.

Het jij en het ik langzaam versmeltend tot een wij, waardoor wij meer zijn dan jij en ik alleen.

Een weten, dat alleen uit ons opkomend wordt tot een begrip voor waarden verdergaand dan wat wij zelf kunnen beseffen.

Een opbouw van een werkelijkheid, die juist uit zich een waarheid openbaart waardoor de regels zich weer wijzigen en toch de orde wordt bewaard, omdat wij allen steeds weer zijn een geheel, een harmonie en samen schrijven al wat is en wat in ons herontstaat totdat misschien dit in groter zijn weer ondergaat en een nieuwe orde kent.

LES 2 - CHINA - JAPAN

China, Japan, twee landen die eerlijk gezegd op dit moment nog geen kenbaar grote rol spelen. Beide zijn buitengewoon belangrijk. Ten eerste omdat zij Aziatisch nationalisme kennen. Ten tweede omdat China beschikt over enorme reserves aan mensen maar ook aan intellect. Japan beschikt over een van de beste industrieën op elektronisch gebied die maar denkbaar zijn.

Als wij kijken naar de manier waarop men in deze tijd bezig is met China, dan valt op; China heeft een beetje grotere vrijheid gegeven aan zijn burgers. Er is iets van het revolutionair elan tijdelijk teruggedrongen. Er zijn redelijk goede relaties met de Ver. Staten. Het lijkt erop of deze grootste landbouwstaat ter wereld in haar proces van industrialisatie een andere kant opgaat dan b.v. Rusland is gegaan met zijn enorme industrie opbouw. Doch het heeft zijn voor, het heeft zijn tegen.

Elke commune of gemeenschap of hoe we dat noemen in China, heeft tegenwoordig naast de landbouw, die daar nog steeds de hoofdwaarde is, een of ander industrietje. Ze maken kleine dingen. Soms maken ze radio's. Een ander maakt misschien vuurwerk of doosjes om iets in te verpakken. Weer een ander heeft een plastic industrietje. Allemaal beginnen ze aan kleine industrieën. Dat lijkt vreemd; maar economisch gezien heeft dat een reuze voordeel.

Als je eenmaal een zeer grote industrie hebt opgebouwd, dan vergt dat enorme investeringen. Het betekent verder, dat je komt te zitten met een groot aantal mensen die gewend zijn aan een bepaalde taak, een bepaald tempo van werken, een bepaalde manier om de dingen te doen. In een klein bedrijf is dat anders. Daar moet de een wel eens voor de ander inspringen. Daar worden de regels niet zo strikt gehanteerd. Bovendien is de investering over het algemeen kleiner en kan gemakkelijker worden aangepast aan een nieuw product.

In China is op het ogenblik die kleine industrie sterk in opkomst. Als u ooit in de grote steden van China gaat kijken dan zult u verbaasd zijn over de hoeveelheid verschillende producten die u daar overal in de winkels kunt krijgen. Dat gaat van kinderspeelgoed af tot verpakkingsmateriaal, tassen en de laatste tijd zelfs mode toe.

Als je kijkt naar de producent, dan blijkt bijna altijd; dit zijn kleine industrieën die bepaalde producten leveren en zich daar tijdelijk in specialiseren. Maar op het ogenblik dat blijkt dat er geen interesse meer voor is, gaan ze over op wat anders. Het is waarschijnlijk een mopje geweest dat de eerste plastic industrie die in China bestond ping pongballen maakte. Maar het is wel zeker, dat een plastic industrietje dat ongeveer 30 werknemers heeft en deel uitmaakt van een grote landbouwcommune al viermaal zijn productie apparaat heeft aangepast aan de behoefte van de markt. Op dit moment levert het slechts 6 á 7 verschillende producten nog afgezien van kleurverschillen. Daarmee bestrijkt ze ook wel een groot gedeelte van de markt. Dat is zeer interessant.

In China, dat openstaat voor de Ver. Staten, drinkt men tegenwoordig ook al Coca Cola. U kunt er ook Mac Nuggets krijgen, om niet te spreken van bepaalde vormen van frites, die zij het aarzelend, ook daar door de bevolking worden gegeten en wel voornamelijk in de grote steden.

Dit zijn concerns. Wat ze kunnen doen, is alleen maar kapitaal geven, het bedrijf op gang brengen, maar ze moeten werken met het personeel ter plaatse. Dat wil zeggen de know how, de kennis, de manier van werken wordt overgedragen aan de mensen die ter plaatse zijn.

De contracten die zijn gemaakt hebben maar een bepaalde looptijd. Ik meen, dat voor Coca Cola de looptijd 7 jaar is en dat Mac Donald een contract heeft voor drie jaar met de belofte dat het zondig kan worden verlengd. Maar die noodzaak wordt dan niet bepaald in de eerste

plaats door Mac Donald, maar door de belangstelling van en de behoefte eventueel in China zelf.

Wij hebben hier dus te maken met een enorm mensenreservoir dat langzaam maar zeker een mate van cultuur en beschaving uit het verleden weer laat herleven. Zeer vele en zeer kundige mensen zijn er op elk terrein waarbij de nadruk nog steeds ligt op de diversabiliteit, het vermogen van de mens om verschillende dingen goed te doen.

Er is b.v. iemand die als een soort geneesheer (ik geloof niet dat hij een volledige graad heeft) een groot aantal dingen volbrengt. Maar hij speelt ook mee in een cabaret of toneelgezelschap dat eveneens dit territorium regelmatig bezoekt. Daarnaast is hij bovendien nog landbouwconsulent. Hij doet alle drie dingen heel goed. Deze ene man is een voorbeeld voor ongetelde duizenden die met een redelijke opleiding, een grote bereidheid tot werken en een grote inzet in staat zijn om in betrekkelijk korte tijd niet alleen het aanzien van het land, maar vooral de mentaliteit van de mensen aanmerkelijk te beïnvloeden.

Nu ik dat heb gezegd denk ik aan Japan. Japan heeft op het ogenblik een zodanige elektronische industrie dat zelfs een aantal onderdelen van Amerikaanse geheime wapens worden opgebouwd met elementen die worden geïmporteerd uit Japan. Dit tot grote ergernis van de maatschappijen die dat natuurlijk ook hadden willen maken. Maar het gaat allemaal bij contract en de contractor zegt; De Japanners leveren beter en goedkoper. Men kan dus wel zeggen dat voor de Amerikanen althans Japan zo'n beetje de C & A van de elektronica is geworden.

De Japanners hebben verder een heel andere mentaliteit dan men denkt. Zij kunnen buigen, dat is ongetwijfeld waar, maar ergens zijn ze keihard. Dat geldt niet alleen voor hun regering. Dat geldt ook voor bedrijven. Dat geldt voor kleine gemeenschappen. De individuele wijze van denken en leven die in een groot gedeelte van het westen heerst, is in Japan in feite slechts zeer beperkt aanwezig en dan vooral als het uiterlijkheden betreft.

Er is een sterke binding tussen werknemer en werkgevers. Er zijn bindingen van politieke aard zo sterk dat ze niet voorstelbaar zijn voor iemand die in Nederland leeft. Er zijn daarnaast denkbeelden van grootheid en van macht die men niet voor zichzelf nastreeft, maar die men geuit wil zien in de groep waartoe men behoort. Er zijn in Japan een groot aantal heel grote concerns die inderdaad die macht bezitten.

De keizerfiguur is misschien een beetje op de achtergrond geraakt. In de plaats van hem is het Nippon gekomen dat weer in staat zal zijn om heel Azië a.h.w. met zijn kennis te domineren. De Japanners beginnen ook wat vriendelijker te worden tegen China. Uitwisselingen, die oorspronkelijk alleen plaatsvonden hetzij via Macao hetzij via Hongkong, vinden tegenwoordig direct plaats,

Er wordt op het ogenblik door Japan een hoeveelheid know how geëxporteerd o.a. ten aanzien van computers, daarnaast van radio en telefoonverbindingen en bovendien nog voor bepaalde huisindustrieën die je het best zelf kunt opzetten. Er ontstaat dus een binding tussen deze twee rijken.

Degenen die weten hoe China is, realiseren zich misschien dat er een plaats is die het centrum van de wereld is. Dat ligt bij het oude zomerpaleis van de keizer, in een rond gebouwde tempel, schitterend gebouwd. Daar binnen wordt heel plechtig en symbolisch aangegeven; dit is het middelpunt van de wereld. De keizer ging daar vroeger naartoe om onder meer met de zon te praten. Dat deed hij maar eenmaal per jaar.

De denkwijze dat men beter is, beter moet zijn dan ieder ander, is nog wel typisch Chinees. Als u kijkt naar de verbetering waarmee bepaalde sporten worden beoefend. Als u ziet hoe zorgvuldig zelfs artiesten die tijdelijk naar andere landen gaan aan de tand worden gevoeld, opdat ze wel het optimale presteren, dan zult u begrijpen waar het om gaat. Een Chinees is meer dan een ander, want hij is deel van China. Hij is deel van de cultuur. Hij is deel van het land, van het volk en daarom moet hij ook naar buiten toe dat land en dat volk vertegenwoordigen met een perfectie, met een kracht, met een beheersing die zuiver persoonlijk gezien, misschien niet eens is op te brengen.

Het zijn twee landen die om verschillende redenen voor een groot gedeelte uit de greep zijn gebleven van wat ik de internationale kapitaalmarkt wil noemen. In Japan zijn wel minderheidsinvesteringen van o.m. de Arabische olieheren geaccepteerd, maar geen enkele meerderheid. Wat meer is, er bestaat daar een met dat geen enkel Japans bedrijf een meerderheidsbelang aan het buitenland mag afstaan. Het staat er niet precies zo uitgedrukt als ik het nu zeg, maar het staat er wel en het wordt gehanteerd in de geest waarin ik dit naar voren breng. Japan heeft dus een industrie die voor een groot gedeelte onafhankelijk is, althans Japans is.

Grote industrieën en ketens van concerns en bedrijven die elders op de wereld enigszins macht kunnen uitoefenen, hebben daar weinig in te brengen, ook uw eigen Philips mag heel blij zijn dat men vriendelijk toelaat dat Philips ook met zijn producten op de Japanse markt komt, daar men toch weet dat een Japanner niet gelooft dat een ander een beter product kan maken dan de Japanner.

Voor China geldt precies hetzelfde. Bovendien hebben wij hier te maken met een mensenreservoir dat zo enorm groot is, dat men op zeer korte termijn ook specialisten kan opleiden in zeer grote aantallen, dat men in staat is een leger uit de grond te stampen van vele miljoenen en dat men daarnaast juist dank zij de gespreidheid van al die kleine industrieën een oorlogsproductie op gang kan houden die bijna door geen enkel land kan worden vernietigd. Het areaal waarover ze is uitgespreid is groter dan dat van de Ver. Staten van Amerika. Gaat u dan maar proberen om uit die vele honderden fabriekjes dat ene fabriekje te vinden waar dat speciale product het best wordt gemaakt en vernietigd. Morgen staat er in een schuur ergens anders alweer een dergelijk bedrijfje te draaien. Dit is de grote kracht van deze twee landen. Daardoor zijn ze eigenlijk ook voortdurend in strijd met mensen die toch hun bondgenoten zouden moeten zijn.

Laten wij eens aan de Vietnamesen denken. Voortdurend, op voet van oorlog, Waarom? Omdat de Chinees uitgaat van zijn meerwaardigheid, van zijn recht om andere minder beschaafde volkeren te zeggen wat ze moeten doen. De Vietnamesen nemen dat nu eenmaal niet.

Er zijn nog andere gebieden daar in het zuiden waar men een eigen vorm van communisme probeert te ontwikkelen en waar men eigen machtsbegrippen toepast. China accepteert dat niet. Het is duidelijk dat de Chinese invloed op het ogenblik zich steeds verder uitbreidt. Als wij kijken naar de financiële macht zoals die in Singapore is geconcentreerd, dan blijkt dat ongeveer 60 tot 70 daarvan direct of indirect kan worden gemanipuleerd door de Sovjetrepubliek China (Rood China). In andere landen zult u vergelijkbare dingen kunnen constateren.

Zelfs in landen als Indonesië is na een periode waarin de macht en invloed van de Chinezen aanmerkelijk was teruggelopen de laatste tijd die invloed weer aan het toenemen, vooral vreemd genoeg op politiek en bestuurlijk gebied. De handelsinvloeden blijven klein, maar er zijn wel heel veel bedrijven zelfs van kolonisatieprojecten, waaruit blijkt dat Chinees kapitaal, vaak ook Chinees materiaal, mede een grote rol speelt.

Als u dat goed bekijkt, dan kunnen we zeggen; Hier zijn het de landen die tezamen de kern vormen van een later Aziatisch continent, die als een geheel kunnen optreden en functioneren.

Het is natuurlijk niet leuk voor de Russen die in Siberië hebben geprobeerd een eigen minder aantastbare cultuur op te bouwen, inclusief wetenschappelijk steden. Er zijn enkele steden die eigenlijk een groot laboratorium plus scholingsgelegenheid zijn en daarnaast ook verschillende mijnbouwprojecten en zelfs landbouwproefprojecten. China heeft nu al een paar slagen binnengehaald o.a. door vergroting van invloed in zowel Mongolië als in Buiten Mongolië. Gebieden, die voor een deel tot de invloedssfeer van Rusland behoren.

Ik denk, dat je moet zeggen; Hier krijgen we eindelijk te maken met iets dat op een supermogendheid lijkt. Een op dit moment nog verdeeld geheel dat zoveel mentale en morele opvattingen gemeen heeft dat het daardoor mogelijk is om ongeacht politieke verschillen en benadering steeds meer als eenheid te functioneren en daarbij steeds meer andere gebieden in de eigen invloedssfeer te absorberen en deel te maken van een Aziatisch zelfbewustzijn

Als we Azië bekijkt, dan moet je je ook realiseren dat zij het na veel langere tijd dergelijke ontwikkelingen ook onontkoombaar zijn in b.v. Zuid-Amerika en in een groot gedeelte van Afrika. Ook hier begint zich neer en meer een bewustzijn te manifesteren waarbij samenwerking, ongeacht alle verschillen, toch wel erg belangrijk is en onderlinge uitwisseling van producten een grote rol gaat spelen. Zeker, het is op het ogenblik nog niet zo belangrijk, maar er worden nu al vissen van de kust naar het binnenland getransporteerd zij het in zeer beperkte mate, omdat men niet over voldoende koelwagens beschikt en men maar een spoorlijn heeft die het hele territorium doorkruist.

Maar ook hier zou zich op den duur een supermacht kunnen ontwikkelen. Zeker als de rassenvoordelen tussen de Arabieren en de donkergekleurde broeders zouden wegvallen. Dat is tot op heden toe, gelukkig voor Europa, nog niet het geval.

Toch stel ik mij voor, dat zowel uit economische als andere overwegingen de wereld langzamerhand uiteen gaat vallen in een aantal zeer grote staten of gebieden die misschien met overal nog kleine nationale regeringjes internationaal als een geheel gaan functioneren. Dat is erg belangrijk, omdat daarbij de economische mogelijkheden van zo'n gebied veel beter kunnen worden gebruikt, omdat men voor een veel groter gedeelte zelfverzorgend kan zijn, en omdat men daarnaast dus een veel grotere claim kan leggen t.o.v. anderen.

Wat Azië betreft neem ik aan dat dat binnen 30 jaar het geval zal zijn. Wat Afrika betreft, vrees ik dat het iets langer zal duren. Ik denk ongeveer 120 jaar.

Zuid-Amerika verkeert op het ogenblik in een staat van voortdurende gisting zoals u bekend is. Wat zich daaruit langzaam maar zeker ontwikkelt, is een betrekkelijk gematigd pseudo-democratisch bewind dat steeds meer in staat is om andere staten mee te betrekken in zijn eigen werking. De hoofdlanden die daar nu invloed hebben zijn Argentinië en Brazilië. Maar wij moeten aannemen dat deze grote gebieden, overigens met een tamelijk lage bevolkingsdichtheid, in staat zullen zijn ook alle andere staten en waarschijnlijk zelfs die van Midden Amerika mee te betrekken in een soort politiek economische afspraak, die gelijktijdig een verdedigingspact tegenover de buitenwereld inhoudt. Ik denk dat de eerste tekenen daarvan zelfs al in 6 á 7 jaar kenbaar zullen zijn.

Dan staan wij voor een heel ander beeld. Wij kunnen wel vragen; Zijn er supermachten? Neen. De echte supermachten zijn in wording. De achtergronden die vandaag de dag bestaan met alle grote internationale kartels en concerns worden langzamerhand aangetast door deze maar op lokaliteit bepaalde samenhangen.

Wat nu gebeurt in China ten aanzien van o.a. grote bedrijven als Coca Cola en Mac Donald dat zien we in verminderde mate ook elders al gebeuren. Het zal u misschien niet bekend zijn dat er op het ogenblik een z.g. Marketing Scheme is die vanuit Engeland opereert en die alle pogingen doet om met Mac Donald te concurreren. Het lukt nog niet helemaal. Ze weten nog niet hoe je vlees uit de hamburgers kunt halen, als je het vet met de juiste gist daarin verwerkt. Maar dat leren ze misschien ook nog wel.

Dus economisch zijn er op dit moment zelfs al evenwichtsverschuivingen gaande. Daarbij is het heel belangrijk, dat de wapenindustrie pas beheersbaar wordt, als heel grote gebieden t.a.v. productie, verkoop van wapens enz. een regel hebben. Op dit moment is het zo, dat een Belgische fabriek wapens produceert (handwapens voornamelijk) die dan worden verkocht aan Italië. Van Italië gaan ze naar Tsjecho-Slowakije. Uit Tjecho Slowakije verdwijnen ze in licht gewijzigde uitvoering (er wordt een andere kleur op gespoten, de merken worden verwijderd) o.a. naar Afrika, maar ook naar ZuidAmerika. Dat is natuurlijk zeer winstgevend en het wordt nationaal geduld omdat men er nu eenmaal winst mee maakt.

Ook in Nederland zijn er wat dat betreft wel enkele zaken van wapens, en vooral munitie die ook niet helemaal volgens de regels zijn. Frankrijk is er ook heel sterk in en levert grote hoeveelheden o.a. de handsoorlogsmateriaal.

Als er één regel geldt, dan zal ieder gouvernement de ander op de vingers gaan tikken en zeggen; Ja, maar dat kan niet meer, want wij hebben een internationale douane en die tolereert dat niet. Wij hebben onze eigen opvattingen van een leger en zijn bewapening en wij

laten ons onze wapens niet meer dicteren door b.v. Amerikaanse andere belangen. Ook dat zou van groot belang kunnen zijn, omdat de wapenindustrie tegenwoordig in de wereld een omzet heeft die per jaar vergelijkbaar is met ongeveer driemaal het bedrag dat Nederland uittrekt voor een heel jaar sociale welvaartsstaat plus alle andere aspecten. Realiseer u wat er gaande is. Er ontstaan inderdaad langzaam nieuwe supermachten.

Laten we nu ook proberen even economisch te denken, als het u niet hindert. U weet, dat er in de economie een bepaalde grens bestaat waar binnen men rationeel kan werken. Je hebt een minimum omzet en een minimum productie nodig. Je hebt een maximum (een plafond) wanneer de omzet groter wordt. Als de productie groter wordt, dan wordt het gehele apparaat onbeheersbaar en is het winstelement eigenlijk niet meer berekenbaar of hanteerbaar op een normale manier. Daarbij spelen verder heel veel factoren ook nog een rol. Een product dat over een grote afstand moet worden vervoerd, is veel duurder dan een product dat dat niet hoeft. Als we te maken hebben met een product waarvan de grondstoffen en de halffabrikaten over een grote afstand moeten worden vervoerd zal dat product zeker duurder zijn dan als het ter plaatse wordt gemaakt. Het is ook duurder dan de export van een helemaal klaar product. Dit geldt voor bijna alle takken vanaf de chemische wetenschappen de elektronica tot zelfs het boerenbedrijf toe. Waar je dus op moet mikken om te komen tot een gezonde economie, dan is het op die plaatsen waar eenvoudige aanvoer mogelijk is, waar grondstoffen in de buurt zijn, waar voldoende arbeidskrachten te vinden zijn, waar geproduceerd wordt en geen andere producten als concurrentie worden ingevoerd, omdat die elders beter en goedkoper kunnen worden gemaakt. Dan krijg je een vrije marktprincipe waarin heel veel van de nationale bescherming die nu nog bestaat, wegvalt.

Aan de andere kant krijg je een eenvoudiger en goedkopere productie, een wegvallen van vervoerskosten en daarnaast, omdat deskundigen in waarde stijgen, een veel grotere vrije migratiemogelijkheid binnen het gebied van een dergelijke supergemeenschap. Dit impliceert, dat de noodzaak om te werken een beetje anders komt te liggen.

Bij het werken is een bepaalde mate van overconsumptie ingecalculeerd, maar het geheel produceert een consumptieve minimum enorm voor iedereen. Wil je meer hebben, dan moet je meer doen. Dat is heel eenvoudig. En als je deel wilt hebben aan iets, dan moet je daarvan of verstand hebben of je moet bereid zijn om de dingen te nemen zoals ze je worden gegeven en daar hard aan te werken.

Dit betekent, dat wij te maken krijgen met een bijna nomadisch gedrag van een groot aantal arbeiders. Daarnaast, dat steeds meer mensen specialismen gaan ontwikkelen en met deze specialismen binnen het hele gebied van een dergelijke toch een continent omvattend gemeenschapswerk aanwezig blijven. Ze trekken van hot naar her. De mens gaat naar zijn werk, het werk hoeft niet meer naar de mens te gaan. Het is ook veel eenvoudiger om daardoor bepaalde rustgebieden in te stellen.

In Nederland is het het gebied van de Hoge Veluwe om als recreatiegebied te behouden. Aan alle kanten wordt daaraan geknabbeld, als het mogelijk is. Dan wil ik helemaal niet over andere gebieden spreken die wel voor recreatie heten te dienen, maar regelmatig worden doorploegd door tanks en andere te zware voertuigen die het leger nu eenmaal meent te moeten transporteren en daarmee te oefenen.

Wij krijgen dus een mogelijkheid om werkelijk hele gebieden weer in een normaal ecologisch verband te brengen juist omdat ze recreatief zijn en daar niet meer uit commerciële en andere overwegingen een evenwichtsverstoring voortdurend plaatsvindt. Dit houdt in dat er een gezondwording van bossen mogelijk is en zelfs - zoals ik het zie - hier en daar een uitbreiding van bosgebieden gepaard gaande met vooral berglandschap tot een omvang die sedert de middeleeuwen niet meer heeft bestaan. En dat voor Europa en ook voor andere landen.

Je krijgt dus een verbetering van klimaat. Waar grote wouden zijn, krijg je een verbetering van atmosfeer. Tevens krijg je in die gebieden een veel beter begrip voor dienstbetoon. Dienstbetoon hoeft niet slaafs te zijn, maar het moet vriendelijk, het moet gastvrij zijn.

Als je de ene dag op een kantoor of in een fabriek zit en de volgende dag als kelner of als stadsgids met toeristen rondtrekt, dan heb je niet de neiging om je helemaal in te stellen op

de mentaliteit van de anderen. Is er een gebied dat zich daar alleen mee bezighoudt, dan wordt die factor veel belangrijker. Ook wat dat betreft, acht ik dit allemaal dus een grote vooruitgang.

Dan is er nog iets wat in de economie een grote rol speelt in deze dagen. Men zoekt naar goedkope vervangingsproducten. Waarom? Een groot gedeelte van de productie heeft een bewust beperkte levensduur. Dat houdt in, dat het gebruik van die goedkope materialen dubbel winstgevend is. Enerzijds een verzwakking van het product, anderzijds een besparing bij de productie. Maar als je de arbeid en het machinepark erbij gaat berekenen dan blijkt dat die manier van produceren voor de behoefte veel duurder is.

Ik kan mij voorstellen dat men meer en meer solide artikelen gaat produceren. Waarom zou men geen lamp maken met een garantie van 5.000 branduren? Het is mogelijk. Men maakt echter lampen met een gemiddelde levensduur van ongeveer 1.300 branduren. Natuurlijk, op dit moment is dat erg belangrijk, want je moet steeds lampen blijven afzetten. Maar het kost heel veel materiaal en een hoop arbeid. Als je die lampen goedkoper gaat maken en gelijktijdig duurzamer, dan wordt het ook gemakkelijker om daarvan gebruik te maken en spaar je daardoor o.a. energie. De energie die je bespaart, kun je dan weer voor andere dingen gebruiken.

Dat wil zeggen, dat de energiewinning aanmerkelijk minder hoeft te worden. Je kunt daardoor veel gemakkelijker uitgaan van de meest eenvoudige vormen van energiewinning. Ik denk b.v. aan waterenergie. Het is met waterenergie mogelijk als alles goed wordt geëxploiteerd om ongeveer de helft van West Europa van voldoende energie te voorzien voor normaal gebruik. Dat grote centrales nodig zijn en zelfs atoomcentrales is voor een groot gedeelte te wijten aan de continue vraag naar energie van allerlei grote fabrieken, die liever vijfmaal een product maken dat veel energie kost dan één keer een goed product dat 1/5 of minder energie vraagt. En daar moeten wij rekening mee houden. Wij komen dus te staan in een wereld waarin allerlei veranderingen en verbeteringen mogelijk zijn en op den duur onvermijdelijk.

Op de economische aspecten zullen wij later nog wel eens ingaan want daar is natuurlijk nog heel wat meer over te zeggen.

Dan geloof ik, dat wij zelfs in Europa en in de Ver. Staten voor een groot gedeelte terug zullen moeten gaan naar kleinschaligheid. En dat al te grote industrieën en concerns zichzelf niet meer zullen kunnen handhaven zodra ze met de noodzaak zitten om aan een behoefte tegemoet te komen en gelijktijdig een optimaal product te leveren. Dat kunnen kleine bedrijven gewoonlijk beter.

Geestelijk betekent dit alles een verandering van mentaliteit. Als de mentaliteit verandert, dan veranderen de zeden. Waar deze beide veranderen zal ook het beleven van de innerlijke wereld, het geloof, de wijze waarop men eventueel godsdienstig is of humanistisch wil denken zich ook aanpassen. Dit is een kwestie die geslachten vergt. Wij kunnen zeggen, dat 3 á 4 generaties nodig zullen zijn om de eerste verandering werkelijk helemaal te laten doorwerken in de jongeren. Maar als die dan groot worden, zijn ze gewend aan een patroon van verandering en aanpassing. Zij zullen dan heel wat rationeler tewerk gaan dan de mensen van deze dagen.

Er zijn heel veel mogelijkheden in de toekomst. De meeste van die mogelijkheden zijn goed. Wij moeten echter een ding niet vergeten; vandaag is het nog niet zo.

De tijd, dat men schermde met het gele gevaar is een beetje voorbij. Dat was ook gebaseerd op legers in grote aantallen. Tegenwoordig gelooft men in de kracht van een technisch uitgerust leger. Dit tegen alle bewijsvoeringen in. Want als we bedenken wat er allemaal in Vietnam is gebeurd, dan blijkt dat het volk dat volhardend is met veel minder bewapening een veel grotere, rijkere en beter bewapende macht heel rustig kan verslaan. Als we denken aan wat er al jarenlang gaande is in Afghanistan, dan zien we precies hetzelfde. Dus moeten wij ons goed realiseren dat een mentaliteit belangrijker is dan techniek. En dat brengt mij tot het slot van mijn huidig betoog.

Grootmachten of schijnbare grootmachten (commercieel of anderszins) blijven bestaan zolang de mens innerlijk niet verandert. Als de mentaliteit van de mens nog steeds is; God zorgt voor ons allen en ik voor mijzelf, dan komen we nooit verder. Als de mensen nog steeds uitroepen; Wij leven in een democratie en ik weet het het best dus moet ik het maar zeggen, dan gaat het ook niet goed. Maar als een ieder gaat begrijpen waar zijn feitelijke verplichtingen liggen, waar zijn feitelijke mogelijkheden liggen en niet meer zeg; Dan moeten anderen dat maar mogelijk maken, maar zegt; Zo ga ik leven, dan is er een vernieuwing ontstaan die van groot geestelijk belang is. Dan is de werkelijke grootmacht van deze wereld de wil, de geest, het innerlijke besef.

In de hoop dat hetgeen ik nu stel als mogelijkheid snel waar zal worden, besluit ik hiermede deze bijdrage.

VRIJHEID

Wanneer ben je vrij? Je bent dan vrij als je aan jezelf verantwoording verschuldigd bent en niet aan anderen. Een heel mooie definitie, vind ik zelf. Natuurlijk zijn er ook mensen die het anders bekijken. Zij zeggen; U bent pas vrij, als u doet wat ik voor u goed vind. Dat zijn echte democraten.

Ik zou willen zeggen; Vrij zijn begint eigenlijk van binnen. Als je innerlijk weet dat de kracht die in je woont bepalend is voor alles wat goed is en voor alles wat kwaad is, dat het niet de maatschappij is of de redenering van een ander, maar je eigen besef bepalend blijft voor wat je voelt te moeten doen en te moeten laten, dan ben je vrij. Niet omdat de wereld je dat altijd mogelijk zal maken niet omdat je alles kunt doen wat je wilt, maar omdat je elke keuze zelf maakt vanuit jezelf en niet vanuit een ander.

In deze wereld is vrijheid langzaam maar zeker een woord geworden dat niets meer te maken heeft met de werkelijkheid. Men spreekt over vrij, als men b.v. geen zorgen heeft. Maar als je geen zorgen hebt dan ben je gebonden door datgene wat jou je zorgen ontnemt. Je kunt dus niet vrij zijn en gelijktijdig zekerheid of gelijk zorgeloosheid hebben. Vrijheid komt voort uit datgene wat je aanvaardt als consequentie van hetgeen je bent.

De mensen die daar zo druk over bezig zijn, hebben over het algemeen geen begrip waarover ze spreken. Als wij b.v. zeggen; Wij zijn vrij maar God heeft ons wetten gestelde dan vraag ik mij onmiddellijk af; Ja, als dat zo is, waarom heeft God dan juist een aantal dingen zo leuk gemaakt die volgens anderen door Hem absoluut niet gewild worden? Dan vraag ik mij ook nog af; Waarom heeft God bepaalde dingen zo moeilijk gemaakt als dat juist datgene is wat Hij wil? Dat zijn gewoon vragen, die je je stelt.

Nu denk ik dat de werkelijkheid ongeveer zo in elkaar zit; Wij zijn natuurlijk deel van een geheel. Wij hebben onze achtergronden. Door die achtergronden zijn we heus wel een beetje beperkt en bepaald. Niet omdat de maatschappij ons dan verder kan dwingen (dat kan ze maar heel beperkt doen), maar omdat wij ons vastklampen aan bepaalde denkbeelden, aan visies die door de maatschappij worden verkondigd en wij ons niet afvragen wat voel ik innerlijk dat ik daarmee kan doen?

Het is in deze wereld soms zo, dat vrijheid en vrijen met elkaar worden verward. Nu heb ik niets tegen vrijen. Maar vrijen is heel vaak een vorm van onvrijheid als je het goed bekijkt. Want als je wordt beheerst door je behoefte tot vrijen, dan ben je slaaf geworden van die behoefte en dus niet meer vrij. Zo gaat het met zovele dingen.

Men spreekt over de vrije wereld. Dan moet u mij eens vertellen welk deel van de wereld nu vrij is. Als je hoort wat er allemaal gebeurt in landen als zelfs de Ver. Staten, het toppunt van vrijheid. Hoe je daar achter je broek kan worden gezeten door zelfs zeer incompetente ambtenaren. Als je je realiseert hoe het hier in Nederland gaat op weer een ander terrein, dan moet je toch wel op een gegeven ogenblik zeggen; Die vrijheid is er niet. Achter het IJzeren Gordijn is ze er ook niet.

Achter het IJzeren Gordijn ben je volkomen vrij zolang je doet wat je wordt gezegd dat je moet doen. In bepaalde delen achter het IJzeren Gordijn gaat het nog iets verder daar ben je

volkomen vrij zolang je denkt zoals men je zegt te denken en doet zoals men je zegt te doen. Dus daar zit nog iets meer bij. Maar waarom moeten wij die vrijheid dan zoeken?

Vroeger kon je zeerover worden en naar zee gaan. Als je dan succes had, was je een grote held. Zelfs in deze dagen is er nog een rapsodie genoemd naar een bekende Nederlandse zeerover (Piet Hein rapsodie).

In deze wereld is die vrijheid niet meer te vinden. Je kunt nergens naartoe. Overal zijn wetten, regels, beperkingen. Overal zijn banden. Het innerlijke leven is eigenlijk het enige waarin je vrij kunt zijn, mits je niet aan anderen vertelt wat je innerlijk beleeft. Op dat ogenblik wordt je vrijheid ook aangetast. Zo kom ik dan tot het volgende concept in samenhang met alles wat er is bespreken.

Vrijheid begint met het besef van je eigen mogelijkheden. Dan moet je niet zeggen; Wat zou ik willen zijn, willen doen? Je moet je werkelijk afvragen; Wat ben ik feitelijk. Hoe gedraag ik mij feitelijk? Wat kan ik feitelijk? Want als je jezelf niet kent, dan leef je in een dromenwereld. Dat kan heel gezellig zijn, maar elke droom heeft de neiging zo nu en dan te ontaarden in een nachtmerrie. Dan gaan je beste bedoelingen door de spoeling heen en er blijft niets meer van over.

Je moet reëel blijven. Wie ben ik? Wat ben ik? Pas als ik weet wat ik ben, kan ik beginnen aan mijn vrijheid te werken. Want die vrijheid is natuurlijk vanuit een vroeger stadium ook beperkt. U kent het verhaal wel van de incarnaties. Daar hebben we het al eens eerder over gehad. Met al die incarnaties achter elkaar is het begrijpelijk dat je in dit leven bepaalde voorkeuren hebt en dat je a.h.w. een karma hebt gekozen. Maar van karma wil je ook graag af. Karma is ook een band. Je wilt vrij zijn.

Besef, wie je bent, wat je bent, wat je kunt en kies dan met deze wetenschap wat je in de wereld daarvan wilt waarmaken. Maak dat dan ook zo goed mogelijk waar. En als ik iemand een raad mag geven; Als je vrij wilt zijn, moet je jezelf vooral niet op de schouder kloppen.

Wat je bent is vanzelfsprekend. Wat je goed doet, is gewoon normaal waarmaken wat je bent. Als je een fout maakt, zit dat er ook in. Daar behoef je je niet druk over te maken. Dat constateer je en je gaat gewoon verder. Als je dan zover komt dat je zegt; Dat is nu voor mij ideaal in de wereld, zo zou ik dat willen doen, dat kan ik ook en dat voel, ik ook innerlijk als juist, dan staat nog altijd de hele wereld tegenover je. En dan moet je niet zeggen; Wat kan ik in de wereld waarmaken, maar hoe kan ik mij vanuit mijzelf waarmaken.

Onze vrijheid is, geloof ik, voor een groot gedeelte de vrijheid om onszelf te vormen en onszelf te beseffen. Dan kunnen we dat begrip natuurlijk uitbreiden. U kent al die mooie verhalen wel. Eénzijn in de liefde Gods. Als je ziet wat sommige mensen daarvan maken, dan is dat niet bepaald goddelijk.

Liefde en zo dat zijn dingen die vanzelfsprekend zijn; Genegenheden, harmonieën bestaan daar ontkomt niemand aan. Zoals er ook disharmonieën bestaan en ontstaan. Dus laten we ons niet bezighouden met liefde en dergelijke. Dat zijn delen van onszelf. Laat mij me bezighouden met datgene wat ik feitelijk ben en feitelijk kan. Als ik dat doe, zal de wereld mij een antwoord geven. Als ik in dat antwoord harmonie kan vinden, dan wordt mijn vrijheid groter. Voel ik mij door de wereld gefrustreerd, dan wordt mijn vrijheid kleiner, omdat ik mij niet meer bezighoud met wat er in mij leeft en dat vanuit mij moet worden geuit, maar omdat ik mij bezighoud met alles wat de wereld mij aandoet. Ik geef graag toe dat een mensenleven heel kort is. En als je alles bekijkt wat de wereld je aandoet, dan heb je aan één mensenleven niet eens genoeg.

Het is wat moeilijk, als je het begrip vrijheid een beetje anders gaat interpreteren. Er zijn mensen die zeggen; Goed, wij moeten vrij zijn om in deze maatschappij naar onze overtuiging te leven. Dat ben ik volledig met hen eens. Maar dan moeten we daaraan toevoegen. Mits ik bereid ben de consequenties daarvan ook te aanvaarden.

Ban de bom, prima. Ik ben het volkomen daarmee eens. Maar onthoud wel, dat dat ook inhoudt dat je de nadelen daarvan, t.o.v. eventueel een bezetting door het een of ander land, op de koop toe moet nemen. Je maakt een keuze, maar daar zit altijd veel aan vast.

Als je dan overgaat, dan leef je in een wereld van gedachten, en ben je natuurlijk veel vrijer. Maar je hebt in die vrijheid steeds te maken met je eigen denkbeelden, alleen schep je dan mee je eigen wereld. Als je nog verder gaat, dan blijkt dat de vrijheid eigenlijk afhankelijk is van het erkennen van hetgeen je bent als deel van een geheel. Zolang je dat niet bewust kunt erkennen en beleven, ben je de gevangene van het geheel. Pas als je begrijpt hoe het geheel voor jou noodzakelijk is en jij voor het geheel kun je zeggen; Ik ben vrij. Daarmee zit ik eigenlijk diep in de filosofie.

Alle werkelijkheid bestaat uit de schijn die we ophouden en de feiten die we niet willen aanvaarden. Een beetje raar, maar het is waar. Maar dan geldt ook; wat ik ben, is datgene wat ik voor een ander niet wil weten. Wat ik werkelijk kan, is niet datgene wat ik in mij als mogelijkheid draag, maar dat deel van mij waarvoor ik een erkenning of waardering bij anderen vind of hoop te vinden. Dat zijn heel vreemde zaken.

Als mensen over esoterie praten, dan heb ik wel eens het gevoel dat ze een binnenhuisarchitect zijn die vergeet dat een huis ook nog muren heeft, behalve als er iets is op te hangen. Ik denk dat bij heel veel esoterici dat wel een rol speelt, ze vergeten dat er twee dingen zijn. Het is niet alleen wat in je leeft, maar het is ook datgene wat er buiten je bestaat.

Nu stel ik, dat datgene wat er buiten je bestaat voor jou grotendeels wordt bepaald door datgene wat in je leeft. Ik stel ook, dat er geen absolute vrijheid denkbaar is. Een vrijheid is altijd voorwaardelijk, omdat niets bestaat zonder zijn tegendeel. U kunt zeggen; Ik wil geen belasting betalen. Dat vind ik mooi.

Maar als u minder belasting betaalt, dan moet u ook niet verwachten dat u een uitkering krijgt. Dan moet u niet verwachten dat er politie is, dat iemand het vuil bij u komt ophalen of zelfs dat de elektriciteitsvoorziening en het openbaar vervoer de prijzen behouden die binnen redelijke grenzen liggen. Dan kunt u alleen nog maar verwachten dat iedereen van u probeert te halen wat hij kan. Dan gun ik u graag uw vrijheid van belasting, maar klaagt u dan niet als de rest komt.

In een land hier vlakbij zijn ze op het ogenblik druk bezig over privatisering o.m. van het gas. Als mensen dat zeggen, dan hebben ze gelijk. Ze kunnen het tekort op de begroting aanmerkelijk verkleinen. Ze kunnen daarnaast een grote last afstoten. Ambtenaren worden nu privé-werkers. Dat ligt voor een staat toch een beetje anders. Je hebt veel minder verplichtingen, maar aan de andere kant is het natuurlijk wel zo, je kunt niet het gas privatiseren en gelijktijdig zeggen; De prijs moet zo blijven. Dat gaat niet. Dus wanneer dat gebeurt, dan worden gas en energie aanmerkelijk duurder, omdat er winst moet worden gemaakt.

Het grote voordeel is, dat de winst in de economie terecht komt, omdat de staat het altijd besteedt aan de uitbreiding van een ambtelijk controle apparaat. Terwijl de particuliere ondernemer het gebruikt om te investeren, om er wat mee te doen. Wie heeft er nu gelijk?

Je kunt ook zeggen; Maggie Thatcher heeft gelijk. Of zoals een tegenstander van haar zei; Als Maggie gelijk heeft, dan heeft ze onder een wals gelegen. Ik denk, dat het daar helemaal niet om gaat. Ik zie al die dingen ook. Ik weet, dat de hele buitenwereld daardoor wordt bepaald. Maar ik denk, dat de mensen daarbij ook nog vergeten dat ze het van binnen moeten hebben. Het moet van hen uitgaan.

Ik vind dat een staat alleen kan bestaan, als 80 % van de bevolking achter de regering staat. Als het ander is dan deugt het al niet. Ik heb het niet over Nederland daar is het nooit zo. Maar staat iedereen achter degene van wie hij denkt dat hij te weinig zeggenschap heeft. Daardoor komt men in een situatie waarin men wordt bepaald door datgene wat men zelf niet heeft gewenst maar wel gekozen. Dat is wel vreemd. Als een Nederlander het heeft over wat hij heeft gekozen, dan heeft hij het ever iets onaangenaams.

Ik vind, dat wij zelf altijd weer binnen het kader van de maatschappij, van de verplichtingen, van hetgeen wij wel willen en niet willen vrij zullen zijn zolang wij rekening houden met hetgeen wij kunnen en hetgeen voor ons mogelijk is. Dat zijn twee verschillende dingen.

Al dat roepen om de vrijheid van volkeren en landen vind ik onzin. Er zijn heel veel landen bevrijd geworden van het koloniaal gezag, maar het gaat ze nog veel slechter dan voordien. Het ligt dus niet aan het koloniale gezag. Het ligt doodgewoon aan de vraag; Wat kan ik zelf doen?

Je kunt de kolonialisten dan verwijten dat zij zo vaak dingen voor de mensen beslissen en hun daardoor de mogelijkheid niet geven om te beseffen wat er feitelijk gaande is. Maar dat vind ik in iedere staat precies gelijk. Dus dat is niet speciaal een koloniale trek.

Ik denk, als je naar binnen kijkt en dan rekening houdt met de wereld dat je dan ergens komt. Iemand zei eens; Politici zijn gereïncarneerde indianen die een voortdurende oorlogsdans uitvoeren rond een vredesvuur, terwijl ze de vredespijp aan Maarten (?) geven. Ik kan het daar wel mee eens zijn. Dezelfde man zei; Op vele kansels staan predikers die van de mensen datgene eisen waarvan ze niets weten, of datgene waaraan zij zich niet houden. Ik geloof, dat dat ook waar is.

Wij leven in een wereld waarin zoveel illusies worden verkondigd en gepredikt, dat onze innerlijke werkelijkheid daarin verdrinkt zodra wij vergeten wie we zelf zijn. Maar als wij weten wie we zijn, dan vinden wij als vanzelf datgene wat voor ons belangrijk is om te doen datgene waarmee wij iets kunnen bereiken, datgene waardoor en waaruit wij verder kunnen komen. En dan kan er gesproken worden over grootmachten. Ik zeg u;

De enige macht die werkelijk bestaat, woont in u. Maar dan moet u die zelf gebruiken en niet aan anderen delegeren.

De enige ware kracht die altijd aanwezig is en die nooit devalueert, leeft in u. Maar dan moet u zelf die kracht gebruiken. Niet zoals anderen zeggen dat u het moet doen, maar zoals u die kracht beseffende voelt dat het juist is.

Ten slotte nog dit; Heel veel mensen roepen uit dat het tijd wordt dat iedereen zijn verstand gaat gebruiken. Het is alsof iemand uitroept; dat je in een vergiet ook water kunt koken.

Verstand namelijk is niet alleen maar denkvermogen. Verstand is een inhoud van het denkvermogen die voor medemensen meetbaar is aan algemene maatstaven die zijn vastgesteld door mensen die ook niet beter wisten.

Als u gezond verstand gebruikt en verder niet, dan gaat u op een zeer gezonde wijze de vernieling in. Maar, als u uw gevoelens gebruikt als aanleiding om uw verstand mogelijkheden te laten formuleren dan heeft u datgene gevonden waarmee u werkelijk iets kunt bereiken

Al deze vernieuwingen van grootmachten en staten hebben geen enkele betekenis op aarde en voeren toch weer tot vernietiging tenzij de mensen in zichzelf gebruik gaan maken van datgene wat in hen leeft, gebruikmaken van de kracht die in hen berust. Daarmee bedoel ik even goed de gedachtekracht als elke andere mogelijkheid, waarover zij beschikken.

Dan roep ik uit; De vrijheid is mogelijk. De vrijheid is nabij. Maar ze is pas beleefbaar en hanteerbaar, indien je haar erkent voor wat ze is. Vrijheid is datgene kúnnen en mógen zijn wat je bént en innerlijk weet te kúnnen. Mag ik het daarbij laten?

ZONNEGROET

Kan de zon mij groeten?

Ik denk het wel soms.

Maar feitelijk groet ik slechts de zon, wat ik diep in haar herken is, dat wat ik toch zelf ben en in mijzelf onderga. Het licht in mij weerkaatst de zon. De zon weerkaatst wat in mij leeft.

Daarom staat zo'n zon mij na en voel ik mij met haar verwant.

Het is niet de werkelijkheid dat al wat ik besef en wat voor mij en tot mij spreekt diep in mijzelf muren breekt, zodat iets uit mijzelf kan komen dat antwoord geeft, dat waarheid wordt en zo mijzelf doet beleven dat wat verborgen in mij reeds bestaat.

Terwijl uiterlijk bekeken misschien mijn wezen glans van zon of gloed van vuur nog ondergaat.

LES 3 - WAPENHANDEL

Er bestaat over de gehele wereld een net van wapenproductie en wapenhandel. Nu denkt u waarschijnlijk, dat is eigenlijk overbodig en dat is alleen voor de defensie van de landen zelf. Ik heb in de vorige les al het een en ander daarover gezegd.

De wapenhandel is een van de meest winstgevendste zaken die er zijn. Want er zijn heel veel regeringen waarmee men probeert te voorkomen dat de wapens gaan naar rebellen hier, en opstandige staten daar en dan kun je op een handige manier toch wel het een en ander bereiken. Om een voorbeeld te geven;

Tsjechische wapens worden verkocht naar Italië. Van Italië worden ze z.g. geëxporteerd naar Libië, in feite doorgestuurd. Ze komen terecht aan de Ivoorkust. Aan de Ivoorkust worden ze opgeslagen en in een ander schip geladen. De hele lading wordt dan naar de een of andere opstandige beweging in Zuid-Amerika. De Sandinisten hebben op deze manier heel wat wapens gekregen.

Israël produceert een aantal handwapens die erg populair zijn. In Israël bestaan er bepaalde regelingen. Je mag die wapens niet zonder meer verkopen aan b.v. de Arabische gebieden, want dan zouden de mensen van de PLO ze in handen kunnen krijgen. Dus gaat het niet daarheen. Het gaat naar een Afrikaanse staat. Die Afrikaanse staat geeft het vervolgens over aan weer een andere Afrikaanse staat. Deze andere Afrikaanse staat exporteert deze wapens op papier naar Oman. In feite komen ze dan weer terecht in b.v. Chili. Dat is heel eigenaardig. Waarom al die omwegen? Eenvoudig omdat ze winstgevend zijn.

Een wapenfabriek wil produceren. In deze tijd bestaat de filosofie van de groeiende economie d.w.z. je moet steeds meer produceren en dus ooit steeds meer afzetten, als je nu wapens maakt, dan is het natuurlijk heel leuk als je steeds meer wapens kunt verkopen. Maar je kunt die wapens niet verkopen, als je dat volgens de wettelijke regels wilt doen. Dientengevolge heb je mensen nodig die de wapens voor jou verkopen aan die gebieden waar je ze zelf niet aan mag leveren.

Deze mensen hebben dan, terwijl u probeert uw afzet te vergroten, de gelegenheid en de mogelijkheid om aan degene aan wie ze leveren extra af te zetten zodat de afzet met afzetterij wordt vergroot en er enorme bedragen omgaan.

Er is een Griek geweest de koning van de wapenhandel, die kans zag om alleen door dit schuiven met allerlei wapens een gemiddeld inkomen te hebben per jaar van bijna 200 miljoen gulden. Dit was zuivere winst. Van die winst werd natuurlijk veel betaald aan steekgeld. De bankrekeningen van bepaalde banken in Italië en Zwitserland puilden daarvan uit. Alles bij elkaar had de man in ieder geval een heel mooi inkomen. Die man heette Mac Millian.

Tegenwoordig zijn er heel veel van die lieden. U heeft in Nederland ook zo iemand; Pistolen Paultje. Pistolen Paultje levert natuurlijk alleen aan die adressen waar hij meent dat dat verantwoord is. En als ze nu toevallig bij de Rode Brigade terecht komen, dan is het zijn schuld niet. Zo gaat het altijd.

De wapenhandel is een heel belangrijke factor geworden in de economie van de verschillende landen. Als u zich even realiseert dat b.v. in de Ver. Staten rond 20 % van de omzet en van het volksinkomen direct of indirect uit de fabricage van wapens en de handel daarmee voortvloeit, dan kunt u zich wel voorstellen dat zo dat niet graag willen missen.

In Nederland is dat wat minder. Hier komt men tot ongeveer 5 %. In België ligt het op het ogenblik tussen de 10 en de 11 %. Frankrijk heeft een wapenindustrie welke op het ogenblik 15 % oplevert van de gemiddelde ruilhandel en daardoor n.l. van de deviezenwaarden. De hele economie is er een beetje door in de war geraakt, dat is duidelijk. Gelijktijdig hoeft men allerlei dingen verzonnen om de officiële omzet van de wapenindustrie op te voeren.

Als u zich realiseert hoe vaak oude typen wapens moeten worden vervangen tegenwoordig, dan kunt u ook wel bedenken dat dat heel veel miljoenen kost, ook aan de staat dor Nederlanden. Want een vliegtuig dat je 8 jaar in bedrijf hebt, is in feite verouderd. Is het verouderd? Neen. Het zou gebruikt kunnen worden voor de taak waarvoor het is aangeschaft. Maar er is een nieuw vliegtuig waarvan men zegt dat het beter is. Dat dat vliegtuig dan 1 miljoen per stuk kost daarover praat je verder niet. Dat vliegtuig moeten we eenvoudig hebben, want onze wapenbroeders vragen dat van ons. En zo gaat het verder. Dat is een van de redenen waarom ze tegenwoordig zo boos zien dat Nederland bepaalde atoombommen wil afstoten. Op zichzelf is dat helemaal niet belangrijk, maar als Nederland dat doet, dan heeft het een kleiner aantal vliegtuigen nodig. En dan heeft het daarmee dus een bepaalde hoeveelheid extra onderdelen en nazorg niet nodig. Een ander zou dat dan moeten gaan doen en die heeft al tot het uiterste van zijn eigen z.g. defensiebudget dergelijke dingen te verzorgen. Het zijn allemaal dingen waar je wat vreemd van opkijkt. Schandalen komen regelmatig voor.

Denkt u b.v. aan Nederland. Daar worden een aantal torpedojagers en kruisers gebouwd. De kosten daarvan liepen zo hoog op dat ongeveer tweemaal het gevoteerde bedrag word besteed dat waren dus een paar miljoen extra. Niemand kijkt daar eigenlijk van op. Dat is toch duidelijk. Als wij laten bouwen, dan wordt daardoor werkgelegenheid geschapen. Door de werkgelegenheid kunnen de mensen gaan kopen. De omzetmogelijkheid in het land loopt op. Gelijktijdig kunnen wij daardoor ons aanzien t.o.v. anderen vergroten vooral als we een paar nieuwigheden weten in te bouwen en daar een patent op hebben. Dan kunnen we daarvoor dus geld datgene wanneer een Japanse of Ierse werf dergelijke dingen wil bouwen met die voorzieningen. Dan zeggen we; we moet onze onderdelen daarvoor gebruiken. Dat is weer extra winst, extra export en werkgelegenheid.

De mensen, die uitgaan van het standpunt de wapenhandel is overbodig en daarmee dus ook de wapenindustrie, vergissen zich. Wij leven in een tijd waarin de economie voor een groot gedeelte een wegwerpindustrie is geworden. Ik heb u in het begin er al op gewezen dat dat bij bepaalde producten het geval is.

De brandduur van elektrische lampen b.v. wordt verminderd. Elektronische apparatuur die wordt gebouwd op de gemiddelde levensduur van 5 tot 6 jaar. Maar denkt u eens even verder na. Wat moeten wij denken van boterbergen, kaasbergen, vleesbergen en wat nog meer? Allemaal dingen die moeten worden opgekocht, worden opgeslagen, want we moeten de prijs hoog houden. Dat is natuurlijk onzin. De halve wereld lijdt honger.

Als we die producten goedkoop genoeg maken, dan kunnen wij ze heus wel kwijt. Maar als we dat doen, dan gaat ons systeem, onze opbouw de vernieling in. Dientengevolge betaalt u dus niet alleen voor het product dat u koopt, maar ook voor de producten die u niet kunt kopen omdat ze te duur zijn geworden. U doet dat via de belasting.

Als de wapenindustrie nu zou wegvallen, dan zou het nog veel moeilijker zijn om alle mensen het inkomen te geven wat ze willen hebben. Dan zou het nog veel lastiger worden om alle overheidskosten van de staat te betalen. Dan zou het nog veel moeilijker worden om, zoals het heet, een passende handelsbalans tot stand te brengen. Dus wapenindustrie of wij het toegeven of niet is noodzakelijk.

Maar als er een wapenindustrie is, dan hebben we ook de mensen nodig die zorgen dat die dingen overal terecht komen. dus de wapenhandel. De wapenhandel is een van de meest belangrijke factoren van de westerse economie. Als ik dan even verder nadenk, dan kom ik tot de conclusie dat het niet alleen gaat om de wapens. Er hoort van alles bij.

Als je soldaten hebt, dan heb je wapens nodig. De soldaat heeft een uniform nodig. Voor het uniform is natuurlijk een mate van versierings en onderscheidingstekens nodig. Er zijn helmen nodig. Er zijn bepaalde vormen van schoeisel nodig uniformen, dus gemakkelijk te produceren. Ze moeten dan ook nog duurzaam zijn, want je kunt een soldaat geen oude schoenen geven. Het is een heel grote productie die er eigenlijk op is ingesteld goederen te produceren die niet in de handel komen, die dus niet een werkelijke verbruikswaarde hebben. Het is een industrie van goederen die a.h.w. in het luchtledig verdwijnen op een gegeven ogenblik. Daardoor kun

je werkgelegenheid scheppen. Maar je kunt dit alleen doen door die werkgelegenheid te verhalen op anderen. En daar zijn de mensen het waarschijnlijk niet mee eens.

Als we dan verder keken, zien we allerlei problemen ontstaan, b.v. vervuiling bij chemische industrieën. Men zegt; Die werken alleen voor de burgers. Zij maken aspirientjes e.d. Of ze maken bandjes zodat ze clandestien alle laatste schlaggers kunnen registreren om daarna schokschouderend door het groen te lopen met een koptelefoon zonder te beseffen waar ze zijn.

Die industrieën maken stoffen die op het ogenblik erg giftig en gevaarlijk zijn, maar die in geval van oorlog erg nuttig kunnen zijn. Weet u dat er stoffen zijn waardoor in Italië een heel dorp onbewoonbaar is geworden? Daarvan zijn een aantal opslagplaatsen, o.a. in Noord Duitsland, die helemaal afgegraven moeten worden omdat daar ook van die materie in terecht is gekomen. Maar die stof uitzaaien boven het gebied van de vijand is heerlijk. Dat is een wapen. Je gebruikt het niet, maar je kunt ermee dreigen. Alle mensen dood. Alle gewassen verdorren. De gebouwen worden onbewoonbaar totdat je met het juiste neutralisatiemiddel komt. Dat hebben we nog wel niet, daar zijn ze nog naar aan het zoeken. Maar als het gevonden wordt, dan wordt het niet gebruikt om de schade ongedaan te maken die is toegebracht, maar dan is het alleen om in het oorlogsgebied, als alles dood is, met een spuitploeg doorheen te gaan en dan hebben zij dat gebied. Een wat rare geschiedenis.

Het is een belasting van het milieu, belasting van de burger, belasting van de staat indirect, want er zijn apparaten nodig om dergelijke dingen te bepalen en die dan tenslotte terecht komen in een handel die in feite grotendeels illegaal is. Hoe kun je het in je hoofd halen.

Ik denk dat de basis van dit alles een verkeerd economisch beeld is. Men heeft namelijk de economie opgebouwd op een z.g. getallenwelvaart. Met andere woorden; het is niet wat je kunt kopen met hetgeen je verdient, maar het aantal eenheden wat je verdient zijn bepalend voor het idee van welvaart.

Men spreekt er helemaal niet over dat vroeger, toen het zo arm was in Nederland, je een pakje sigaretten kon kopen voor een dubbeltje. Je kon een gebakje krijgen voor ongeveer 6 cent. Je kon een heel brood kopen voor 12 cent als je het goedkoop wilde hebben en als je het meer rationeel wilde hebben, heel vers en lekker, voor 20 tot 25 cent. Ik spreek nu van de jaren voor de laatste wereldoorlog.

Een herenkostuum was te koop in prijzen tussen de 15 en 35 gulden. Als je een werkelijk goed maatkostuum had, dan kostte dat f 200. Wat de dames betreft, een gewoon mantelpakje was te koop tussen de f 15 en f 35. Wilde je het laten maken, dan was het aanmerkelijk duurder en kwam het waarschijnlijk op fl 100. Ik noem nu maar een paar prijzen.

Vergelijk die prijzen, inclusief de melk voor 8 cent de liter, de suiker voor 14 cent het pond, met de prijzen van vandaag. En ga je dan eens afvragen hoeveel je nu moet verdienen om hetzelfde te kunnen kopen dat je vroeger kon kopen. Dat wil zeggen dat iemand, die vroeger f 40. in de week verdiende in alle weelde kon leven. Hij kon zich werkelijk redelijk alles als een zeer gegoede middenstander permitteren. Iemand die op het ogenblik f 200. in de week verdient, komt nog niet eens in diezelfde koopkracht terecht. Je moet tegenwoordig werkelijk f 800. per week verdienen om een vergelijkbare vorm van koopkracht te houden. Gelijktijdig zijn er echter wel veel meer producten die je zoudt willen kopen. Dan zegt men; Ik begrijp niet hoe winkeldiefstallen tot stand komen. Nou, ik wel.

Als ik verder kijk, dan zie ik dat met al die opvattingen van de laatste tijd.(o.a. de bekende deficietfinanciering) men niet alleen lichter is gaan denken over bepaalde problemen, maar dat men bovendien ertoe is gekomen om veel meer dan eigenlijk gerechtvaardigd is te besteden aan zaken als defensie en onderwijs. U zult zeggen; Onderwijs is noodzakelijk. Defensie ook. Maar de defensie heeft steeds meer vernieuwingen tot stand gebracht. Men is het a.h.w. steeds ingewikkelder, steeds luxueuzer gaan maken zonder dat het zeker voor een land als Nederland eigenlijk noodzakelijk is of zelfs maar nuttig.

In het onderwijs heeft men het ene systeem na het andere geprobeerd. Op het ogenblik lopen in het onderwijs tenminste 7 verschillende systemen ministerieel als proef uitgevaardigd voor

bepaalde scholen of districten, naast elkaar. Niemand weet waar hij aan toe is. Het onderwijs wordt slechter. De gemiddelde mogelijkheid tot leren is wel groter geworden, maar de gemiddelde leerdiscipline is aanmerkelijk afgenomen. Je kunt dan zeggen; Dat eist de moderne tijd! Neen. De moderne tijd eist het niet. Het is een uitvloeisel van het systeem, wij geven nu uit en we betalen later. Dat is zoiets als iemand, die in de steun loopt en op afbetaling met vakantie gaat naar de Canarische eilanden.

Tegenwoordig is men voortdurend bezig met krediet, krediet, krediet. Maar dat betekent wel, dat de geldomloop groter wordt dan ze in wezen, gezien product en productie, mag zijn (inflatoire werking) en dat een daardoor bovendien de regering in een situatie brengt waardoor ze eveneens meer gaat uitgeven dan voor haar wenselijk of mogelijk is. Deze overschrijding heeft wederom een inflatoire werking.

Nederland zegt; Wij zijn er heel goed aan toe, want op het ogenblik wordt er maar een inflatie van ongeveer 4 tot 5,5% verwacht. Realiseert men zich wat men zegt? Men zegt dus; Van alle spaargelden stelen wij nu per jaar maar 4% naast de belasting die wordt geheven. Daar komt het op neer.

Als er landen zijn waar de inflatie 0 % of meer bedraagt (dat komt voor) dan steelt men in feite van alles wat in geld is belegd (niet in vaste goederen maar in geld). Dat doet men om daarmee onder meer de wapenindustrie, de wapenhandel, de z.g. defensie-inspanningen, het handhaven van prijspeilen e.d. mogelijk te maken. Ik geloof, dat we hier kunnen zeggen; Het is het begin van de waanzin. Als je zo verder gaat, dan kom je nergens.

Aan de andere kant heb je de monetaristen. De monetaristen zijn eigenlijk de monarchisten van de Mammon. Zij zeggen; Mammon is koning. Wij moeten de uitgavetekorten beperken. Maar zij doen dit niet door hun eigen uitgaven te besnoeien, doch eenvoudig door datgene wat de staat in de gemeenschap terugstort te verminderen. Dat wil zeggen dat ze de last, die zij vormen voor de gemeenschap, gelijktijdig vergroten, terwijl ze de situatie en de koopkracht in het land verminderen.

Dat is natuurlijk ook niet reëel. Als er een beperking moet zijn bij de burger om de geldomloop wat minder groot te maken, dan moet de staat daaraan meewerken door haar eigen uitgaven met tenminste datzelfde percentage - en als het even kan met meer - te verminderen. Maar dat kan niet. Want we zitten met de banken. We zitten met de wapenhandel. Wij zitten met nationale en internationale instanties die zich steeds bezighouden met het hoog houden van prijzen, het reguleren van allerlei dingen zonder dat daar nu een dringende reden voor is.

Per slot van rekening een boer kan wel zeggen; Ik wil een redelijk inkomen hebben, maar dan moet hij ook redelijk kunnen produceren datgene wat de markt vraagt. Nu zegt hij; Ik produceer wat ik wil en ik wil daarvoor een afzetmogelijkheid en dan tegen een prijs die voor mij nog net winstgevend is. Dat is natuurlijk onzin.

Als u morgen besluit om draaimolentjes te gaan maken en het blijkt dat niet heel Nederland bereid is om met molentjes te gaan lopen, moet u dan naar de staat toe stappen en zegen dat er een regeling moet worden getroffen waardoor alle molentjes die u produceert desalniettemin worden afgenomen en tijdelijk worden opgeslagen, opdat volgende regeringen ook met molentjes kunnen lopen. Onzin. Maar dit is het systeem waarmee u nu te maken heeft.

Dan kunnen we zeggen; Er zijn sociale veranderingen en hervormingen. Ik heb daar ook al het een en ander over gezegd. Deze veranderingen en hervormingen voltrekken zich achter van onderaf. De grote moeilijkheid hierbij is dat heel veel mensen die eigenlijk wel beter weten zeggen; Wij willen dat eigenlijk niet, want dan gaat onze positie, ons inkomen of wat dan ook achteruit.

Iedereen is het erover eens oorlog is het meest waanzinnige dat de mens tot stand kan brengen. Desalniettemin worden er op dit ogenblik tenminste 7 kleine oorlogen op deze aardbodem. Desalniettemin wordt op dit moment ongeveer 30 % van wat de wereldbevolking aan producten op brengt omgezet in geld dat wederom voor bewapening, salariëring van de gewapende macht en dergelijke bestemd is. Dit is waanzin, mijne vrienden.

Men kan zeggen: Wij moeten toch komen tot een redelijke samenwerking. Ja, omdat we zekerheid willen hebben. Maar als we in de handel zitten, dan hebben we geen zekerheid. Als we in de productie zitten, dan moeten we produceren wat de verbruiker van ons wil, niet datgene wat wij het best en het meest rendabel kunnen produceren. Dan moeten we niet zeggen; Ik moet mijn bedrijf voortdurend uitbreiden en mijn omzet vergroten. Dan moet u zich afvragen: Hoe kan ik binnen het huidige kader rationeler en beter werken? Maar dat weigert men.

Het is deze mentaliteit die de wapenhandel heeft gemaakt tot een van de meest verzwegen, maar ook een van de grootste en meest gevaarlijke industrieën in de wereld. Het is dit denken, deze manier van handelen, deze ophouw van een economie, dit streven naar zekerheid dat indirect verantwoordelijk is voor alle wapens die terecht komen bij bandieten, bij mensen die bereid zijn te moorden voor geld, die terecht komen bij mensen die zonder verder na te denken op grond van de een of andere ideologie anderen opofferen aan hun eigen behoefte om gehoord te worden.

Dan moogt u zeggen wat u wilt, natuurlijk. Als iemand zegt; De wagenindustrie en de wapenhandel zijn noodzakelijk, dan ben ik bereid mij daarbij neer te leggen, als men mij dat redelijk kan aantonen. Maar dat kan men allen doen op grond van angsten die bewust worden aangekweekt, tegenstellingen die bewust worden gehandhaafd.

Het is heus niet zo dat er alleen een IJzeren Gordijn bestaat aan de zijde van Rusland en zijn blokstaten. Het is wel degelijk zo, dat er zeer grote moeilijkheden zijn als mensen van die kant uit naar Amerika willen gaan of zelfs als ze Nederland binnen willen komen. Nederland is nog een van de mildste landen op dat terrein. Men wil gewoon de groepen scheiden, opdat er een vijandbeeld in stand kan worden gehouden dat niet reëel is. Men bouwt machten op om elkaar daarmee te bedreigen. Niet omdat de volkeren met elkaar in strijd zijn, maar omdat men hierdoor meent een vastere greep te hebben op het volk, op de economie, op het gebeuren. Daardoor is de hele wereld doordeesemd met geheime diensten waarbij zelfs de bondgenoten elkaar voortdurend bespioneren omdat hun vertrouwen alleen door de staatslieden wordt uitgesproken, maar niet innerlijk beleefd.

Realiseer u wat er aan de hand is. Uit handelsoverwegingen, machtsoverwegingen wordt vijandschap gekweekt en in stand gehouden. Op grond van deze vijandschap is het mogelijk voortdurend een afzet te vinden voor een wapenindustrie die in deze dagen groeiende is er niet, zoals in een bewuste wereld zou moeten worden verwacht, langzamerhand in belangrijkheid terugloopt. Het zijn deze beelden van vijanden, van angst, van onvermogen om een ander te aanvaarden en te begrijpen waardoor de wapenhandel elk jaar miljarden en miljarden kan verdienen aan de dood van anderen.

Als we denken aan de economie, dan moeten we niet denken in beelden van houden wat we hebben. Dan moeten we uitgaan van het beeld wat kunnen wij maken uit hetgeen er nu is? Hoe kunnen we allemaal beter, gelukkig prettiger leven? Niet hoe kunnen we vooral zorgen dat de bestaande orde in stand wordt gehouden.

Wie zich dit realiseert, zal het met mij eens zijn dat de wapenhandel alleen maar een symptoom is van een totaal verkeerde benadering van mensen die macht wensen. Een symptoom van een totaal verkeerd beeld van de werkelijkheid van degenen die hun woorden en hun voorstellingen, die zo handig overal worden gepropageerd, geloven in plaats van zich af te vragen, of een gewone mens nu werkelijk een vijand behoeft te zijn.

Daarmee wil ik dan dit korte onderwerp afsluiten.

UITSTRALING

Al wat leeft straalt uit. Want waar een kracht is die zelfs materie tezamen houdt, waar leven is dat enkel maar een plantje is, daar is een straling, een kracht die kenbaar is. Hier is het leven. In een mens en in een geest zit datzelfde ingeweven. Je straalt uit wat in je leeft dat wat je bent, je werkelijkheid. Een ander, die dit stil erkent en ondergaat, korst daardoor tot begrip. Ja, hij verstaat veel beter wat je bent en wat je zegt dan als je redelijk overlegt dit alles uitpluist en voor hem legt in woorden en beeld.

Uitstraling is een vreemde kracht. Het geeft het woord een bijzondere macht. Het doet aanwezigheid op zich uitwasemen tot de mens beantwoordt aan hetgeen je bent. En zelfs als je niet aanwezig bent maar nadert slechts, wordt stil die straling Al erkend, en zwijgt misschien een heel gehoor een ogenblik omdat men zonder dat men het zelfs weet, beseft: hier nadert grote kracht die in mij spreken zal, die voor mij leeft een aanzijn geeft aan iets wat ik nog niet weet, maar dat mijn wezen toch diep treft.

Uitstraling is een werkelijkheid. Uitstraling is totaliteit die in haar delen stil verdeelt de eenheid die door die delen speelt in evenwicht en stil verstaan, in een harmonisch samengaan, in botsing soms en onbegrip, zodat het geheel zichzelf blijft ook wanneer de uitstraling steeds meer een meer, soms maar een heel klein deel omschrijft en het besef van al wat straling in zichzelf heeft en daardoor straling door straling uit het Al alles wordt belicht.

LES 4 - ECONOMIE

De economie is voor de meeste mensen een droog gebied. Er is zelfs iemand geweest die heeft gezegd; De economie zou pas goed zijn, als er geen economen waren. Dit laatste kan ik niet ontkennen of bevestigen.

Wij hebben op het ogenblik te maken met een wereld waarin allerlei dingen inderdaad aan het veranderen zijn. Als wij kijken naar b.v. de veranderingen in de EEG (daar komen nu een paar armere landen bij), dan kunnen wij erop rekenen dat daardoor de état van de EEG aardig in de war komt. Dat zal weer betekenen, neem ik aan, dat er hier en daar weer extra belastingheffingen zullen plaatsvinden b.v. verhoging van omzetbelasting uitstel van verlaging van omzetbelasting en wat dies meer zij.

Een dergelijk proces speelt zich nu ook af achter het IJzeren Gordijn. Er is daar in de laatste tijd, zoals u bekend zal zijn, enige opstandigheid te bespeuren. Niet alleen in Polen waar het erg luidruchtig toegaat, maar indirect ook in Hongarije. In Roemenië zijn ook enkele veranderingen aanstaande. Wij zouden nog enkele andere gebieden kunnen noemen binnen de Russische invloedssfeer waarin de mensen geen genoegen meer nemen met de huidige verdeling van het inkomen. Dat klinkt allemaal heel gewichtig maar waar komt het op neer?

Men heeft de mensen voorgehouden dat zij rechten hebben. Men heeft de mensen voorgehouden dat zij de offers brengen om het beter te krijgen. En nu na zoveel tijd (de Tweede Wereldoorlog is zo langzamerhand al geschiedenis geworden) wil men die verbetering wel eens zien. In Rusland heeft zich dit al afgetekend in veranderingen in het productieproces. Daarnaast (voor dit land al heel belangrijk) een kwalitatieve verbetering van vooral de grotere verbruiksgoederen. Dus radio, televisie, koelkasten e.d. worden een heel stuk beter. Dat was ook wel nodig, want als je een nieuwe t.v. kocht, dan kon je er zeker van zijn dat die na 3 maanden in reparatie moest. Je kreeg haar na 6 maanden terug en had dan weer 2 maanden plezier ervan. Dergelijke dingen mogen dus niet meer voorkomen. Er wordt alles aan gedaan om dat te voorkomen.

In Polen is het de machtsstrijd tussen het partijbestuur en indirect de katholieke kerk die achter de vakbonden staat.

Kijken we naar Hongarije, dan zien we dat daar sprake is van een steeds verder opbloeien van wat we de particuliere ondernemingen kunnen noemen. Ook hier; heel veel mensen die zich hebben onttrokken aan het betutteld worden door de staat. Zij proberen op hun eigen manier een zekere omzet op te bouwen, een zekere verdienste te verwerven. Er zijn zelfs al bureaus die diensten verlenen in de zin van u de weg wijzen in de moeilijkheden bij de verschillende staatsinstanties.

In Roemenië ligt het een beetje anders. Hier is men in het bestuur nog tamelijk orthodox van instelling. Wij zien hier dat vooral de boerenstand, maar daarnaast ook een deel van de bij de handel betrokkenen bezig zijn om allerlei voorschriften te ontduiken. Het is niet mogelijk om die praktijken de kop in te drukken dat is het afgelopen jaar gebleken. Nu wil men proberen om daar iets aan te doen.

Als je dat alles bij elkaar voegt krijg je ook weer een beeld van een blok in moeilijkheden, want de EEG is een blok. Wij zouden ook over Rusland met zijn satellieten als een blok kunnen spreken. In al deze gevallen blijkt, dat de centrale leiding faalt. Dat is een heel interessant punt. De centrale leiding is niet in staat om werkelijk voor iedereen alles goed te regelen. Je kunt dan zoals in Engeland, overgaan tot privatisering (uitverkoop van staatsondernemingen). Maar ook daar zitten een paar moeilijkheden bij. Want als het buitenland geen greep krijgt op Engeland, dan zal het heel erg moeilijk zijn om de zaak te moderniseren. Wil men echter de zaak moderniseren, dan zal dat moeten gebeuren op basis van de normen die in de gehele EEG gelden en niet alleen volgens de begrippen die de vakbonden in Engeland erop na houden.

Kijken we naar de Ver. Staten, dan zien we dat ook daar een steeds grotere gaping komt tussen de wil en het verlangen van het volk en de werkwijze van de instanties. Daarbij blijkt er bovendien nog een grotere kloof te zijn ontstaan tussen de president en wat we toch wel het Parlement kunnen noemen.

Gaan we verder naar het zuiden, dan zien we dat er wonderlijk genoeg op het ogenblik een samenwerking aan het ontstaan is tussen een groot aantal Zuid Amerikaanse landen. Deze band gaat niet alleen politiek of misschien strategisch maar wel degelijk ook economisch gestalte krijgen. Ook dit is van belang.

Een punt waarover weinig mensen nadenken is verder de vergrootte invloed van Japan op de verdere ontwikkeling in Rood China in de huidige tijd. Er zijn vele miljarden geïnvesteerd in ondernemingen die na tien jaar eigendom zullen worden van de staat China. Dat doen ze niet omdat ze denken dat ze daarmee verlies zullen lijden. Wij zien ook hier een steeds verder uitbreiding van de consumptiegoederen. Daarnaast natuurlijk ook, maar dat hebben wij al uitvoerig behandeld de opkomst van de kleine en tot snelle aanpassing in staat zijnde particuliere industrieën in de verschillende gemeenschappen.

Wat voor conclusies zou men hieruit kunnen trekken?

In de eerste plaats. Het blijkt, dat een dirigistisch beleid niet in staat is wezenlijk te beantwoorden aan de noden en eisen van de consument. De poging om de consument ondergeschikt te maken aan de producent blijkt op vele gebieden te mislukken. De consument. De consument trekt een steeds grotere invloed aan zich en gaat steeds meer eisen stellen.

In de tweede plaats; Gouvernemenen blijken bij hun beslissingen t.a.v. onder meer handel (er zijn ook vele andere gebieden) de fout te maken uit te gaan van een theorie waardoor een ieder gehoorzaamt aan hetgeen zij voorschrijven. Hoe goed dat functioneert kunt u op elke verkeersweg zien, als u denkt aan een maximum snelheid. Dat is maar een heel klein voorbeeld.

De conclusie is; er moet langzaam maar zeker meer verantwoordelijkheid worden teruggesluisd naar de burger zelf. Er zijn instanties die zich daarmee bezighouden. Een voorbeeld; In West Duitsland is een klein stadje (iets kleiner dan Leiden) waar men alle verkeersborden heeft afgeschaft. Het resultaat is vreemd genoeg dat er nu minder ongelukken gebeuren, omdat iedereen er rekening mee houdt dat ze kunnen gebeuren. Daar blijkt dus uit, dat de mensen wel degelijk rekening houden met omstandigheden, maar dat zolang er een zekerheid of een schijn van zekerheid wordt geschapen zij ervan uitgaan dat ze in hun recht staan als ze van de zekerheden gebruikmaken en daardoor niet bereid zijn rekening te houden met andere mogelijkheden.

Het is een vernieuwingsproces dat langzaam op gang komt. Je kunt denken aan de manier waarop de Nederlandse regering alle papieren en handtekeningen in verband met de plaatsing van raketten heeft behandeld. Men ging men uit van het standpunt, wij weten het, jullie weten het niet. Dus tellen jullie niet mee. Er is natuurlijk ook een ander standpunt denkbaar, wij weten het misschien niet zo goed, maar wij zijn het die de lasten moeten dragen, dus hebben wij mee te stemmen. Dit komt in het nu lopende jaar steeds meer op de voorgrond. Het kan leiden tot heel wat moeilijkheden en geschillen. In enkele gevallen zijn er grote bedrijven die dan risico's nemen en zo hun wil doordrijven.

Er is een krant in Fleetstreet die tegen de vakbonden eenvoudig heeft gezegd; Mijne heren, uw eisen zijn onaanvaardbaar. Wij sluiten het bedrijf en wij doen dat gedurende 8 maanden. Wij bouwen dan een nieuwe drukkerij volgens moderne processen. Als u dan nog blijft staken, zullen wij de druk gaan uitbesteden op het vasteland. Zij hebben hun zin gekregen. Dergelijke kleine punten, ik geef maar een enkel voorbeeld waarvan ik aanneem dat het u bekend is of voor u controleerbaar maken duidelijk in welke richting het gaat.

De economie is te lang gezien als een proces dat bepaald, geleid en begeleid moet worden. In feite berust echter de hele economische samenhang op zeer simpele beginselen, namelijk die van vraag en aanbod, van productiemogelijkheid en consumptievraag. Zolang je daar geen rekening mee houdt, kom je in steeds grotere moeilijkheden.

Nu echter de meeste mensen in zeer veel landen niet meer bereid zijn om die moeilijkheden voor lief te nemen, ontstaat er plotseling een wijziging in de benadering. Er wordt minder geleid en er wordt meer afgewacht wat er gebeurt. Dat zal ongetwijfeld door politici en departementen niet zo gemakkelijk worden toegegeven. Maar toch zal men aan de ene kant de overheidsbemoeiing aanmerkelijk moeten verminderen en aan de andere kant het particuliere bedrijfsleven veel grotere kansen moeten geven.

Dat zal ook het geval moeten zijn op de arbeidsmarkt. Het klinkt een beetje vreemd, als je dat zegt. Iedereen zegt; Ik heb recht op werk. Als ik geen werk hebt dan heb ik toch wel een inkomen. Dat is misschien niet leuk maar ik kan er komen. Als je echter nagaat hoeveel behoefte er is aan arbeid, zij het dan niet de arbeid waar de mensen voor gekozen hebben of waarvoor ze zijn opgeleid dan zou je toch tot de conclusie komen dat het aantal werklozen in Nederland met de helft zou kunnen dalen, als alle vacatures, die er nu zijn en alle vraag naar diensten en arbeid vervuld zouden worden door degenen die op dit moment althans deze voor zichzelf nog niet aanvaardbaar achten.

Datzelfde geldt voor landen als West Duitsland, Engeland, Frankrijk. In een ietwat mindere mate voor België. Ik zou dit kunnen uitbreiden met een lijst van staten over de gehele wereld.

Om ons te realiseren wat er op dit ogenblik aan de gang is, moeten we dus niet kijken naar de openlijk beleden stellingen van politici en van mensen die denken dat zij het weten. Laten we kijken naar hetgeen er feitelijk gebeurt. Dan ontdekken wij dat zich in het komende jaar een verandering gaat afspelen op economisch gebied die mede wordt begunstigd door de lage koers van de dollar, die ongetwijfeld ook een rol speelt, ook voor de Derde Wereldlanden.

Daarnaast zullen wij ontdekken dat met het uitvallen van deze invloed tevens veel overbodigheden in het bestuur wegvallen en daarvoor in de plaats andere, meer nuttige diensten worden gecreëerd. Dat houdt in, dat we langzamerhand toch gaan in de richting van een zekere samenwerking, een zekere broederschap.

Er zijn natuurlijk dingen, die op het ogenblik minder aangenaam aandoen. Ik denk aan de geweldpleging die al dan niet openlijk door de PLO wordt gesteund, aan de houding van iemand als Kadaffi en vele anderen. De houding daartegenover van degenen die hun beurs als slachtoffer zien vallen van een strijd waarmee ze eigenlijk niets te maken hebben. Hierdoor zou men wel eens kunnen komen tot een aantal oorlogshandelingen, die voor de wapenhandel natuurlijk zeer aantrekkelijk zijne aan de andere kant zouden wij moeten komen tot een zeer direct partij kiezen, ook van staten en politici, voor vrede en tegen terreur van welke aard dan ook.

Dat houdt in, dat ze ook de bestrijding in eigen land ter hand moeten nemen, onverschillig of het gaat om voetballers of voetbalaanhangers althans degenen die zich zo noemen, danwel of het gaat om kleine groepen die proberen hun wil met geweld door te zetten en daarmee de levens van anderen in gevaar brengen. Ook hier moet een keuze worden gemaakt.

De enige keuze die je in dit opzicht kunt maken is er een waarbij de staat voor een zo groot mogelijke zekerheid zorgt in b.v. het verkeer, in openbare gebouwen en ruimten en gelijktijdig de veiligheidszorg op straat aan de burger zelf wordt overgelaten. Het klinkt niet prettig dat je zelf daarvoor moet zorgen. Maar pas als de mensen begrijpen, dat ze van elkaar afhankelijk zijn, is er een mogelijkheid dat ze elkaar gaan helpen, elkaar gaan beschermen. Zolang iedereen doorloopt, wanneer er geweld wordt gepleegd, zal er geweld worden gepleegd al is de politiemacht nog zo groot en nog zo goed. Maar als iedereen zich daarbij betrokken voelt met in zijn achterhoofd de gedachte; Als ik nu deze mens niet help, sta ik misschien morgen in dezelfde situatie. Eerst dan gebeurt er iets.

Wij zitten in een tijd waarin de wereld sterk aan het veranderen is, veel meer dan u beseft. Wij hebben nog één kritiek jaar na dit, 1987 is nog steeds een kritiek jaar waarin bepaalde oorlogsdreigingen en andere moeilijke zaken tot uiting kunnen komen. Maar in dit jaar zult u reeds zien dat we terugkeren naar een grotere verantwoordelijkheid voor de mens zelf en tevens een groter gevoel van verbondenheid en verwantschap tussen mensen. Want als je voor jezelf moet zorgen en je kunt het niet, dan ben je aangewezen op de vrijwillige hulp van anderen. Je hebt geen recht het te eisen maar door het zelf te geven schep je een traditie die

het recht kan vervangen. Zo moeten we langzaam toelevan naar het gevoel van samenwerking, eenheid en broederschap.

Wij kunnen natuurlijk onze voorspellingen verder gaan regelen in de richting van wat er zal gebeuren en hoe het zal zijn. En dan zullen veel mensen zeggen: Ach, het is mooi, maar het zijn wensdromen. Het zijn geen wensdromen. Wat wij noemen zijn feitelijke mogelijkheden met tenminste een verwerkelijkingmogelijkheid van 3 op 4. Dat is tamelijk veel.

Dit zijn processen die u zelf kunt volgen. U hoeft hier niet te spreken over mogelijk of onmogelijk. U hoeft alleen maar te kijken. Want mensen, die leren dat je van elkaar afhankelijk bent, zullen geneigd zijn om samen te werken. Waar samenwerking is, daar kan voor het eerst weer een soort kameraadschap, een broederschap, een gevoel van verbondenheid gaan leven dat de mens nodig heeft om in de veranderingen die onophoudelijk verder gaan in deze wereld te komen tot de beslissingen die het voortbestaan van het menselijke ras op deze wereld mogelijk maakt.

Nu zegt u; Is dat nu economie? Ja. Want als Nederlanders zult u begrijpen dat een van de meest kwetsbare punten van de mens nog altijd de beurs is. Daar waar blijkt dat je steeds minder krijgt, dat het steeds meer kost, daar word je lastig. Daar waar blijkt dat de dingen anders, beter, eenvoudiger kunnen, ben je niet meer bereid om dan omwille van nationale of andere belangen eenvoudig maar verder te gaan met een in feite uit eigen zak subsidiëren van allerlei zaken die je zelf toch niet als uitermate nuttig beschouwt. Het is duidelijk dat deze economische veranderingen die zich in een steeds sneller tempo afspelen, bepalend zijn voor datgene wat ook op een ander gebied kan en moet gebeuren.

Verzet bij de burger tegen hogere lasten betekent voor een regering beperking van uitgaven, ook op militair terrein. Groter verzet tegen de aantasting van het milieu betekent voor de regering ook dat men nu rekening moet gaan houden met de eenvoudige mensen en niet alleen met de belangen van grote concerns en maatschappijen. Het zijn kleine dingen. Een groot gedeelte van hetgeen ik u heb genoemd gaat voorlopig aan u voorbij, tenzij u in het bijzonder daarop let.

De mensheid gaat verder in de richting van een wereld met een grotere eenheid. Laten we elkaar nu geen Mietje noemen en spreken over een duizendjarig rijk de eeuwige naastenliefde en dergelijke dingen. Zolang er mensen zijn, zijn die dingen bijna onmogelijk. Laten wij gewoon spreken over het eigenbelang en de drang tot zelfbehoud die in deze tijd zo'n grote rol spelen.

Laten we spreken over de behoefte van de mens om het voortbestaan van zijn eigen ras, eigen soort te garanderen. Laten we spreken over de mogelijkheden van de mens om op veel eenvoudiger wijze dan in de huidige tijd algemeen gebruikelijk is aangenaam, goed, vredig en gelukkig te leven. Dan komen we pas tot een inzicht van de verandering die zich afspeelt.

Ik kan uitroepen: Wij gaan nu naar het tijdperk van broederschap. Ergens is dat wel waar. Maar het is geen broederschap die uit zuiver mensliefde ontstaat geen extreem humanitaire opvatting zelfs. Het is doodgewoon een verandering van het begrip van eigenbelang, van zelfhandhaving. De tijd die komt, zal die veranderingen tonen.

Wij nemen aan, dat grote veranderingen en daardoor een verbeterde samenwerking tussen volkeren, maar ook tussen mensen onderling reeds duidelijk zichtbaar zullen zijn in het jaar 1990 en dat vanaf dat jaar die ontwikkeling zal voortgaan. Dat sluit het gevaar niet uit van een fanatiek pogen om met geweld de wereld toch in de macht van enkelen te houden. Maar het betekent wel, dat die kans kleiner wordt. Het betekent niet, dat wereldoorlogen onmogelijk worden, wel dat de waarschijnlijkheid daarvan kleiner wordt.

De groei naar een nieuwe wereld en naar een nieuw tijdperk kan niet gebaseerd zijn op idealen. Idealen zijn de dromen die een mens koestert op het ogenblik, dat hij met de werkelijkheid te weinig moeilijkheden heeft. Dat klinkt misschien onaardig, maar het is zo. Daarom zeg ik u, datgene wat zich op het ogenblik economisch aan het wijzigen is en dan kijkt u naar het Sovjet blok, naar de EEG, naar hetgeen er in de U.S.A. en in Zuid-Amerika gebeurt, tonen aan dat de wereld aan het veranderen is. De samenleving gaat in een steeds sneller

tempo er anders uitzien. En dit is dan datgene waarvoor we allen dankbaar zouden moeten zijn

De meeste van u zullen het er niet mee eens, want oude rechten worden aangetast, opvattingen, overstand en andere zaken vallen weg. Er komen nieuwe standen. Zonder rangen en standen kan een mens niet leven. Maar de oude standen voelen daarmee hun eigen invloed teloor gaan.

Ik kan mij best voorstellen, dat een internist zichzelf niet graag beschouwt als een loodgieter voor het menselijk lichaam. Toch moet het die kant uit zo vreemd als het klinkt. Dat is dan de boodschap die ik u deze keer meegeef.

Kijk naar de wereld. Kijk naar hetgeen er gebeurt en u zult overal, tot zelfs in de beursberichten, tekenen vinden van hetgeen ik u van avond heb voorgehouden. Als dat gebeurt, zeg dan niet; Waar gaat de wereld naar toe. Zeg tegen uzelf; Eindelijk ontstaat er een mogelijkheid waardoor ik zelf weer meer kan betekenen juist als ik leer anderen te steunen en de steun van anderen te aanvaarden.

Ik wens u allen nog een heel gelukkig nieuwjaars ofschoon het voor de meeste meer rustig dan gelukkig zal zijn. Daarvan ben ik overtuigd.

DE ACHTERGRONDEN VAN DE TERREUR

Wij hebben op het ogenblik te maken met een nieuwe golf van terrorisme, zoals dat heet. Dat wil zeggen, dat er mensen zijn die allerlei dingen doen die eigenlijk niet gerechtvaardigd zijn om hun gelijk te bewijzen dat zij volgens niemand hebben. Dan vraag je je af; Hoe kan dat? Hoe komt dat? Hoe kunnen we het ons voorstellen dat de terreur in Zuid-Afrika (een regeringsterreur) steeds maar door gaat? Er zijn mensen die zeggen; Die Botha weet er alles van. En dan vraag je je af Hoe kan dat?

U moet goed begrijpen dat gezien vanuit de blanke samenleving die terreur eigenlijk niet zo gek of onverantwoord is, want de blanken gaan uit van het standpunt: Wij blanken zijn beter dan jullie kleurlingen. Dus weten wij het beter. Wij bedoelen het beste voor onszelf, maar ook voor jullie. Nu gaan jullie daar ineens allerlei eisen stellen waar wij absoluut niets in zien. Je moet onze meerwaardigheid erkennen en ons aanvaarden. En als je ons niet aanvaardt zoals wij onszelf zien, dan hebben wij het recht om met alle middelen daartegen op te treden.

En dan jammert de hele wereld, zoveel doden hier en zoveel doden daar. Weer een rel in Soweto. Iedereen is daar druk mee bezig.

Maar wat gebeurde er b.v. met de vredesmars in de Ver. Staten? Herinnert u zich dat nog of bent u het al vergeten? Weet u, dat jongelui die demonstreerden voor de vrede door de nationale garde, zo zou je het kunnen noemen een nationale reserve, op geweschoten werden getraakteerd, 17 doden plus een groot aantal gewonden. Dat is geen terreur. Dat gebeurt in een bevriende natie. Maar het betekent wel, dat ze ook daar eenvoudig uitgaan van het standpunt, zoals wij het zien is het goed en jullie hebben je mond maar te houden. Vertelt u mij nu niet dat dat in Europa niet voorkomt. Mag ik een voorbeeld geven?

In Duitsland zijn er heel veel mensen die tegen de kernenergie demonstreren. Daar worden waterkanonnen bij gebruikt. Die waterkanonnen hebben zo'n grote druk dat iemand, die daar vol door wordt getroffen wel een stel gebroken ribben heeft en misschien nog meer letsel. Er zijn dan een groot aantal gewonden en twee dodelijke slachtoffers gevallen. Toch zegt de regering heel rustig: De politie heeft nu eenmaal wapens nodig om de orde te handhaven en dus mogen wij dat inzetten. Ik kan mij dat voorstellen als ze ergens bezig zijn te plunderen en de hele zaak in puin te gooien. Maar gewoon mensen die zeggen; Wij willen dat dat bos niet wordt omgekapt of wij willen niet dat hier een breeder komt. Mensen, die dat op hun manier tamelijk vreedzaam proberen te doen, dan op die manier worden opgejaagd. En gaan ze geweld plegen, dan zegt men; Zie je wel, ze zijn voor de vrede, maar ze zijn zelf gewelddadig. Dat gebeurt allemaal vlak naast de deur. In Nederland is het tot nu toe zo ver nog niet gekomen, maar ook hier zijn enkele gevallen bekend waarbij het politieoptreden nu niet

helemaal in overeenstemming is geweest met alle regels van menselijkheid. Dan praten ze over terreur.

Er zijn zoveel staten die terreur gebruiken. Wat zoudt u zeggen van de Doodscommando's die in bepaalde delen van Zuid-Amerika nog altijd opereren? Wat zoudt u zeggen van alles wat er is gebeurd indertijd in Argentinië? Wat zoudt u zeggen van hetgeen er nu nog gebeurt in bepaalde staten? Wat denkt u over de manier waarop bepaalde moeilijkheden in Mexico zijn aangepakt? Dan hebben wij het nu helemaal niet over de PLO en de IRA. Dat zijn terroristen. Hier blijkt, dat de staat zich gerechtigd acht om dergelijke middelen te gebruiken daar zij op een andere wijze haar gelijk tegenover de mensen kennelijk niet kan halen.

Ik geloof dat, als wij zoeken naar de achtergronden van de terreur, wij daarvan moeten uitgaan. Dat is niet iets van de laatste tijd. Misschien denkt u; dat is pas na de Tweede Wereldoorlog gekomen. Helemaal niet. Zelfs Bismarck had al een geheime politie. Bismarck liet indertijd mensen arresteren en wegslepen. Ook hij had geheime gevangenschappen, die dan wel geen concentratiekampen heetten, maar die voor het welzijn van de aanwezigen toch niet veel meer mogelijkheden boden. Dan wil ik helemaal niet spreken over de woelige archipel waarover u natuurlijk veel heeft gehoord. Ik wil u echter wel herinneren aan de Tsarentijd toen er ook dergelijke werkkampen bestonden in Siberië en waar ook de kans om er levend uit te komen zeer klein was. Er waren misschien niet zoveel werkkampen als tegenwoordig, maar ze waren er.

Dan wil ik u verder herinneren aan de Boerenoorlog waar de Engelsen concentratiekampen hebben gesticht waarin vrouwen en kinderen in de blakerende zon of onder de hevigste golven van koude en regen in de open lucht bijeen werden gedreven op door prikkeldraad omgeven stukken land. Daarbij zijn inderdaad vele vrouwen en kinderen omgekomen van honger, van dorst, van ontbering.

Het is niets nieuws. Terreur is zo oud als de macht. Als wij dat eenmaal gaan begrijpen, dan wordt het ook duidelijk hoe steeds meer mensen, die voor zichzelf macht eisen gelijktijdig denken aan terreur. Een bekend geval: Libanon.

In Libanon zijn heel veel partijen. Ze zijn voortdurend met elkaar in strijd. De mensen zeggen dan; Dat is al zo lang. Dat is verschrikkelijk. Maar wat speelt daar eigenlijk een rol? Er zijn katholieken er zijn drie partijen moslims en die willen allemaal de macht. Elke groep probeert de andere met wapengeweld te onderwerpen. Zolang er mensen zijn die zeggen; Ik wil president worden, grijpen ze naar die middelen. Vergeet niet dat de vader van de huidige president dat ook heeft gedaan. Dan klaagt men over al datgene wat er overal op de wereld gebeurt de PLO bijvoorbeeld. Die PLO is toch wel erg slecht. Maar wie luistert naar hen? Het is gemakkelijk te zeggen De Palestijnen moeten maar worden opgenomen, die moeten maar geassimileerd worden in de landen waar ze terecht zijn gekomen.

Punt 1. die landen voelen daar niet voor.

Punt 2. zouden de joden teruggekeerd uit de diaspora, het recht hebben om een ander volk in dezelfde omstandigheden te dwingen? Het is maar een vraag.

Dan wil ik u eraan herinneren dat ook in de tijd dat Palestina nog geen Israël heette er joodse terreurgroepen zijn geweest die hotels hebben opgeblazen, die moorden hebben gepleegd, die aanslagen hebben gedaan. En dan wil ik u er ook aan herinneren, dat toen kort daarna Israël was uitgeroepen door de Israëli's een heel Arabisch dorp praktisch werd uitgemoord omdat die mensen zich verzetten, althans dat nam men aan.

Moeten we dan zeggen dat de PLO ongelijk heeft? Misschien niet, misschien wel. Wat is hetgeen men erop tegen heeft? Dat zij onschuldigen tot slachtoffer maken? Aan de andere kant, hoeveel schuldigen aan hun kant zijn er niet gevallen?

De wereld wil niet naar hen luisteren. De wereld heeft hen gedwongen een soort ongeregeld legertje te worden waarin de domme jongens met geweren en machinepistooltjes lopen te zwaaien en degenen die een beetje verstandiger zijn grote posities hebben weten te veroveren in de verschillende Arabische republieken en ook in andere landen. Laten wij eens even reëel

zijn. Zij worden niet erkend als een volk. Zij worden niet aanvaard met hun vraag, die toch niet geheel ten onrechte is, om ook op hun eigen manier te mogen leven.

Dan zegt u; Ja, maar, en dan vraag ik; Hoe zoudt u reageren wanneer u onder een Duitse bezetting staat en uw burgermeester zegt toevallig een paar woorden waarmee zij het niet eens zijn en zij schieten de man zijn benen kapot zodat hij nooit meer in zijn leven goed kan lopen, of ze schieten hem helemaal dood, dat is ook gebeurd. Ik denk, dat u erg nijdig zoudt zijn dat u de Duitsers zoudt haten. Maar op de West Bank is precies hetzelfde gebeurd. Kunt u dan niet begrijpen dat daar een haat leeft? En dan wil ik nog niet eens spreken over allerlei andere dingen die ook niet helemaal gerechtvaardigd zijn.

Hetzelfde is het met de I.R.A, het Ierse republikeinse leger. Deze mensen hebben altijd geprobeerd hun eigen rechten, hun eigen godsdienst te handhaven. Velen van u realiseren zich niet dat tot de tijd dat de Ierse republiek eindelijk tot stand kwam een protestantse minderheid, die nu nog het noorden van Ierland regeert, het de katholieken heel erg moeilijk heeft gemaakt. In feite hebben zij zich tot een stand van adel verheven, alleen op grond van het geloof, boven alle anderen die eigenlijk maar domme katholieken waren. Maar realiseer u dan ook dat het Engelse leger die toestand indertijd heeft gehandhaafd. Dat is de historie.

Wij gaan dan kijken in Noord Ierland. Noord Ierland behoort nog steeds bij Engeland. Maar gelijktijdig willen ze een mate van zelfstandigheid handhaven. De Urangisten hebben daar een lange tijd getracht om alle macht, vooral alle economische macht, in handen te krijgen. Zij hebben daarbij iedereen, die een beetje anders dacht ontslagen, op de zwarte lijst gezet en het hun moeilijk gemaakt, om niet te spreken van het aantal mensen dat werd afgeranseld. Is het dan zo gek, dat uit een politieke beweging als de Sinn Fein langzamerhand een leger ontstaat?

In het begin als zuiver zelfverweer. Als zo'n leger eenmaal bestaat, dan is het wetteloos het heeft weinig of geen mogelijkheden meer. Men leeft als vogelvrijen. Als je wordt gesnapt, dan ga je eraan. Dus wat doe je? Je zorgt dat je niet wordt gesnapt. Je voert oorlog niet meer tegen een bepaalde traditie of tegen een bepaalde stand in de eerste plaats, maar in feite tegen iedereen. En dan kom je tot terreurdaden. Die anderen zijn je vijanden. Je bent in oorlog. Wat geeft het dan of er een aantal soldaten sneuvelen tijdens een militaire parade in Londen, een aantal paarden worden gewond. Je vindt het jammer van de paarden, maar daar was niets aan te doen. En als er veel slachtoffers vallen in een of andere winkelstraat, dan zeg je: Het is te betreuren voor die burgers. Een volgende keer zullen wij hen waarschuwen vóór de aanslag. Verder ga je niet. Vindt u dat vreemd?

Mensen die zich machteloos voelen, die zich niet kunnen laten gelden zijn de mensen, die op den duur grijpen naar geweld om zich te profileren, om dan toch een beetje op de voorgrond te komen.

Vraag u eens af, wie degenen zijn die tijdens de voetbalwedstrijd de meest krankzinnige dingen hebben gedaan. Denk aan de rel in het Heizelstadion. Als u goed kijkt dan blijkt dat er altijd weer een aantal mensen is die misschien wel werk hebben, maar die niet tevreden zijn met hun werk, die het gevoel hebben dat ze niet worden erkend.

Ga kijken naar de gewelddadige stakers in Engeland. Wat waren dat voor mensen die probeerden anderen te intimideren, die tegen hun medewerkers een mate van terreur hebben gebruikt die niet meer verantwoord was? Dat waren vooral degenen die op het werk zelf geen waardering vonden of die hun werk in feite haatten.

De achtergronden van de terreur zijn gelegen in de hele structuur van de mensheid. In het gevoel dat je iemand moet zijn, dat je op de voorgrond moet treden het gevoel dat je erkend moet worden als belangrijk. Hoe minder de mens de kans krijgt om werkelijk volwassen te worden, hoe groter juist deze neiging om met geweld een aanzien te verwerven dat hij op een andere manier niet kan krijgen. Het is hetzelfde als met het jongetje dat sterk is, maar dat weinig vriendjes heeft. Die begint iedereen af te ranselen en dan heeft hij vriendjes. Dat gebeurt al op de kleuterspeelplaats.

Hoe komt het dat die mensen niet volwassen worden? Om volwassen te kunnen worden moet je zelf met allerlei problemen worstelen. Volwassen worden betekent langzaam maar zeker afstand weten te nemen van jezelf door ook eens te kijken naar de wereld en de betekenis die je in de wereld hebt. Maar hoe kun je in een maatschappij, die voortdurend zegt dat zij alles voor je zal opknappen, dat jij je rechten hebt, dat dit en dat voor jou werkelijk noodzakelijk is, nog komen tot die zelfstandigheid en de afstandelijkheid die nodig zijn om volwassen te worden?

Er zijn natuurlijk heel veel mensen die daarvan misbruik maken dat weet ik ook wel. Er zijn heel veel volksmenners die gewoon het geweld opzwepen omdat ze daarop hun macht willen baseren. Denk maar aan een bepaalde dominee in Noord Ierland (Paisley). Er zijn mensen die het op den zoetsappige manier doen, maar die eigenlijk ook proberen om ergens de macht in handen te krijgen. Zoals een bekend iemand? die zijn vlucht altijd vanuit Italië uitvoert om dan knielende gelijktijdig een greep naar de macht te wagen in het land waar hij terecht komt. Dat klinkt misschien krankzinnig, maar het is waar.

Als we nu toch bezig zijn over de achtergronden van de terreur, heeft u zich wel eens gerealiseerd dat geweldpleging tegen kinderen, van mannen tegen vrouwen en ook het omgekeerde komt voor (dat is het tegendeel van de emancipatie) eveneens voortkomt uit de behoefte iemand te zijn. Als je je zin niet kunt krijgen, dan wil je dat wreken. Waar wreek je je dan op? Daar waar je het op de een of andere manier kunt doen zonder dat je onmiddellijk de consequenties daarvan hoeft te vrezen. Ook terreur. Ach, wij kunnen dat natuurlijk allemaal heel mooi bekijken en geestelijk spreken van, wij moeten verdraagzaam zijn. Maar hoe verdraagzaam bent u zelfs onder elkaar? Dat is ook ontzettend moeilijk. Al die mensen met hun gekke ideeën, met hun opvattingen. Dat moet je dan allemaal accepteren. Dat kun je toch niet doen. Je moet van je afbijten. Juist. Zolang dat dan in redelijkheid blijft geen bezwaar. Maar zodra het verder gaat dan dat, wordt het een soort haat en vijandschap de behoefte om je ten koste van alles te laten gelden. En dan staan we aan de grens van de terreur.

Zelfs bij de O.D.V. Dat zoudt u niet zeggen; Wij zijn een heerlijk verdraagzame groep. Wat betekent verdraagzaamheid eigenlijk? Verdraagzaamheid betekent dat je, terwijl je jezelf blijft en je recht om jezelf te zijn verdedigt gelijktijdig begrip hebt voor de ander. Verdraagzaamheid betekent niet het lijdzaam ondergaan zoals sommige mensen denken, Verdraagzaamheid is juist het afstand doen van terreur tegen derden het weten waarvoor je vecht en dat oprecht en eerlijk doen maar niet met haat tegen de ander. Ja, zelfs met begrip voor de standpunten van de ander en het zoeken naar een mogelijkheid om tot een overeenkomst te komen.

De achtergrond van de terreur als je die geestelijk bekijkt, vinden wij zelfs al terug in het geloof van heel veel mensen. Denkt u, dat de duivel niet een uitvinding is van een religieuze terrorist? Dreigen met de hel is eigenlijk niets anders dan je eigen macht baseren op de angst die anderen hebben voor een hiernamaals waar je zelf ook niets van weet.

Als we kijken naar de manier waarop de mensen bezig zijn om anderen te overtuigen dat het hun plicht is om voor land en volk, de morele afpersing die heel vaak wordt gepleegd in naam van een ideaal of iets anders, denkt u dat dat geen terroristen zijn? Het zijn psychische terroristen. Degenen die geen begrip hebben voor de moeilijkheden van een ander, die alleen denken aan hetgeen voor hen op dit ogenblik belangrijk is en die daardoor vaak heel veel goede dingen onmogelijk maken. Denkt u dat die eigenlijk ook niet aan de grens van het terrorisme staan?

Het kan zelfs een hoestbui zijn, zoals het op een bijeenkomst hier is voorgekomen. Die ene hoestbui was niet zo gemakkelijk te onderdrukken. Iedereen begon daarop te letten. Iedereen begon zich helemaal daar tegen te richten. Het resultaat? De mogelijkheden in de zaal werden veel minder en gelijktijdig werd de hoestbui heviger. Dat was zonder dat men het besepte gewoon gedachteterreur. Nu neem ik graag aan dat het niet als zodanig was bedoeld. U wilde dat niet zo. Maar als u elke keer weer in dezelfde situatie zoudt komen dan zoudt u op den duur zeggen: Op daar komt die persoon weer aan. Jongens, weg wezen. Of wij gaan weg of die gaat weg.

Nu we toch bezig zijn. Heeft u nooit gesproken over rotjood rotturk? Zo begint een terreur. Werkelijke eenheid kan geestelijk alleen bestaan, als we beginnen de ander te aanvaarden met diens kwaliteiten met diens vooroordelen en al wat daarbij hoort. En dan mogen we rustig onszelf blijven. Wij behoeven niet die ander het recht te geven om ons dan maar te kapittelen, uit te maken wat we mogen denken mogen zeggen en mogen zijn. Wij moeten hen in hun eigen recht respecteren. Als je dat krijgt, dan is terreur niet meer mogelijk. Maar zolang je bezig bent je eigen maatstaven aan een ander op te leggen en daarbij jezelf voortdurend overtuigt van je eigen gelijk, daarmee bouw je de basis voor terrorisme op. En dan zien we een wereld die zich beklagt over de terreur.

Het valt mij heel erg mee dat wij van de Chinezen niet hebben gehoord dat zij ook de terreur verachten, want met in hun achterhoofd de culturele revolutie beseffen ze waarschijnlijk dat daar wel degelijk sprake is geweest van een enorm groepsterrorisme binnen de staat in naam van een onvervulbaar ideaal.

En die andere mensen? Afkeuring. Dezelfde mensen die de hele wereld bedreigen met atomaire vernietiging beklagen zich erover dat een kleine groep mensen een paar machinepistolen leeg schieten. Ik vind het heel begrijpelijk dat ze het doen. Ik vind het ook niet goed. Maar waar halen ze het lef vandaan, terwijl zij zelf in feite afpersing plegen en een vorm van terrorisme zien als een rechtvaardiging van hun eigen machtslust. Dat kunt u naar Rusland verleggen of waar dan ook, zelfs naar Frankrijk.

Er zijn mensen die zeggen; Een dergelijke vorm van terreur is uit den boze. Wat moet ik dan denken van de politieke pressie, van alle gemene praktijken en omkooppraktijken van bepaalde grote chemische concerns die in Italië een heel dorp een leven lang onbewoonbaar hebben gemaakt, ongeacht het aantal slachtoffers dat er zijn gevallen. Zijn dat geen terroristen?

De achtergrond van de terreur zit ingewoekerd in deze maatschappij waarin je je eigen recht, je eigenbelang, je eigen heil probeert te verdedigen ten koste van alles. Als machthebbers dat mogen doen, dan mogen ook minderheidsgroepen dat doen. Pas op het ogenblik, dat elke machthebber zich bewust is van zijn persoonlijke en morele verantwoordelijkheid tegenover het volk dat hij vertegenwoordigt en tegenover de wereld waarin hij voor dat volk spreekt, kunnen we tot een verwerping komen van het terrorisme bij de kleine groepend voor die tijd niet. Voordat u nu denkt dat ik de terroristen zit te verdedigen.

Ik ben tegen elk terrorisme waar het ook van uitgaat. Ik ben tegen elk nutteloos doen sterven van medemensen om je eigen gelijk te bewijzen. Of je nu generaal bent, de een of andere man van de geheime dienst of dat je misschien iemand bent die alleen maar zijn eigen groep probeert weer op de voorgrond te krijgen. Ik ben tegen al dat geweld. Ik keur het af. Maar ik probeer wel te begrijpen waar het vandaan komt. En dan constateer ik met grote ontsteltenis dat allerlei terrorisme in deze tijd is ingegroeid in wat men noemt internationale politie, economische noodzaken en verhoudingen en alles wat daar verder bij te pas komt. Dan zeg ik; Mensen, wordt het geen tijd dat jullie een beetje anders gaan denken.

Het is niet zo, dat jullie als groep van de O.D.V. meer zijn of beter zijn dan een ander of uitverkoren dat u dit moogt worden. Of schoon ik na deze lezing niet geloof dat u dat zult zeggen.

Ik wil er maar op wijzen dat ook een katholiek niet is uitverkoren. De islamiet ook niet de enige waarheid heeft. Voor zichzelf, ja, maar niet voor anderen. Je kunt een ander niet onderwerpen aan datgene wat je zelf juist acht. Zolang je die neiging nog in je hebt, nog de neiging hebt om jezelf tot meerwaardig te proclameren, ben je in principe al op de grens van terreur tegen anderen. Maar dat mag misschien niet zo gezegd worden.

Laten we even kijken wat er verder nog op het programma staat. Er zijn nog een aantal aanslagen gepland op een aantal vliegvelden waarvan het opvallende is, dat een van die aanvallen zelfs in de U.S.A. is gepland. Een andere in Parijs. Verder heeft men nog plannen voor enkele kapingen. Dat is zo een ziekte. Er is wat gebeurd en dan zijn er anderen die zich ook even willen laten gelden door dat ook te doen. Verder staan er nog een aantal bomaanslagen op de agenda o.m. in Londen, in Birmingham, in Glasgow. De laatste verbaast

mij een beetje. Dan ook nog in Noord Ierland. Dat is iets wat je niet anders kunt verwachten. Er is toch niet meer te praten over die dingen. De meeste mensen praten, maar ze luisteren niet. Iedereen is bezig u te bekeren tot de juistheid van zijn eigen standpunt, maar dat u een standpunt heeft dat ontgaat hem helemaal. En als het dan eindelijk toch blijkt, dan is dat alleen maar een bewijs dat u verstokt, dwaas of zelfs misdadig bent.

Beste vrienden, wij moeten van die terreur af. Maar dan moeten we beginnen bij de terreur die we zelf proberen uit te oefenen. Een terreur die ook in de huiskamer en in de slaapkamer soms kan regeren. Een terreur die overal voorkomt, zelfs in verenigingen. Een terreur die, zij het wat verkapt, politiek wordt uitgeoefend of die door z.g. ambtelijke vooringenomenheid of beslissingen eveneens ten aanzien van burgers kan bestaan.

Wij moeten af van het denkbeeld, dat wij het beter weten dan een ander. Wij moeten af van het denkbeeld dat een ander een kind is waar wij voor moeten zorgen, maar dat dan wel moet gehoorzamen of anders klappen krijgt. Wij moeten terug naar de volwaardigheid van onze medemensen. En als die volwaardigheid in het leven komt, dan moet je eens zien wat er geestelijk gebeurt. Mensen, die dan opeens hun gehele inzet en hun strijdkracht niet meer nodig hebben om zichzelf te handhaven en die dan innerlijk gaan zoeken naar de reden van het bestaan. Zij vinden een nieuwe geestelijke waarde en nieuwe mogelijkheden.

Er zou geestelijk heel veel kunnen gebeuren, als alle energie die aan alle vormen van terreur wordt besteed alleen maar zou worden gebruikt om de mensen meer te brengen tot vrede op aarde. Wij lachen er wel eens een beetje om met de kerstdagen. U had net de krant gelezen en toen hoorde u ze weer preken over vrede op aarde in alle mensen een welbehagen. U zult ook wel gedacht hebben nou, een welbehagen wel. De een rijdt dronken op de weg, de ander pleegt een moordaanslag.

Denkt u niet dat welbehagen zou kunnen worden vertaald in harmonie? Dan bedoel ik niet alleen harmonie met de medemensen, maar gewoon een gevoel van verbondenheid met alle dingen van God af tot het laagst levende toe. Vrede op aarde kan er alleen komen, indien de mensen vrede willen. De mensen willen geen vrede. Op gevaar af dat u denkt dat ik ga preken wil ik u eraan herinneren wat Jezus heeft gezegd; Ik ben niet gekomen om u de vrede te brengen maar het zwaard. Wat de meeste mensen niet weten is, dat je een zwaard krijgt om er een ploegschaar van te maken, een ijzer om de bodem vruchtbaar te maken. Een kracht, niet om anderen te vernietigen maar om op te bouwen. Maar bouwen is moeilijk slopen is veel gemakkelijker.

Wij moeten in deze tijd afstand doen van onze persoonlijke neiging ons te laten gelden, eens even uit te maken wat wel en wat niet mag. Wij moeten eindelijk eens terug naar een poging om onze medemensen te begrijpen, om een samenwerking te vinden, hoe dan ook, om iets tot stand te brengen dat betekenis heeft en niet alleen maar onze eigen onlust gebruiken als een wapen waarmee wij een ander willen neerslaan.

De achtergrond van de terreur is het verkeerde beeld dat wij hebben van onszelf en van de wereld. De achtergrond van de terreur is een onvermogen onszelf te zien zoals wij zijn en daar het beste van te maken. Daarom zeg ik wanneer de terreur toeslaat ook in het komende jaar, kijk naar uzelf en veroordeel niet alleen anderen. Als u zelf niemand probeert te dwingen in een bepaalde richting, dan heeft u het recht om u te beklagen over het feit dat anderen nog niet zover zijn. Maar dan moet u proberen de mogelijkheden te scheppen waardoor ze zover kunnen komen en niet uitroepen dat u hen wil vernietigen.

Om te eindigen met een laatste citaat bestemd voor al degenen die hun verontwaardiging over de terreur nu willen omzetten in daden. Dat degene die zonder zonde is de eerste steen werpe. Ik denk, dat er dan misschien enige vrede kan komen. Het zijn de grootste zondaars die de grootste keien hanteren om anderen te vernietigen.

LES 5 - IDEALISTEN EN BEWAPENING

U weet waarschijnlijk wat een ideaal is? Een ideaal is een vergissing waarbij degene die de vergissing maakt, aanneemt dat al kan hij zich daar niet aan houden, anderen dat onder dwang wel zullen doen.

Helaas is de wereld vergeven van idealisten. Iedereen heeft zijn lievelingsstelling (een sociologische, een economische, een religieuze) en gaat uit van het standpunt dat dat de enig juiste manier is om te leven. Mensen zijn echter niet geneigd om hun vergissing zeker op dat terrein te erkennen.

Als je kijkt naar de godsdiensten dan weet je hoe het is. De een maakt de ander uit voor ketter of voor heiden. Waarom? Doodgewoon omdat ze niet toegeven dat hun eigen stellingen, waarin zij innerlijk werkelijk geloven eigenlijk niets anders zijn dan stellingen. Zaken, die niet bewijsbaar zijn. Theorieën, waarop je een wijze van leven probeert te baseren zonder zelf in staat te zijn om dat volledig te doen.

Helaas zijn dergelijke idealisten heel vaak ook politici. Nu kent u waarschijnlijk ook de definitie van politicus? Dat is een eerlijk man die ervan overtuigd is dat hij het volk omwille van dit volk dient te bedriegen en dan vervolgens moeilijkheden veroorzaakt die hij dan later zelf probeert op te lossen.

Politici hebben ook hun eigen geloof. In Nederland kun je dat zien b.v. bij Den Uyl. Econoom, politicus. Den Uyl gaat uit van het standpunt dat de socialistische samenleving mogelijk is en dat een gelijkstelling van iedereen zal werken. In de praktijk is dat natuurlijk absoluut onjuist. Daarnaast gaat hij uit van het standpunt dat het beter is om een beetje socialistisch te regeren dan gelijk socialistisch te opponderen. Daarbij geeft hij zelf wel toe dat je dus water in de wijn moet doen. Gelijktijdig probeert hij te voorkomen dat iemand merkt dat hij het doet.

Aan de andere kant hebben we de heer Lubbers (laten we maar twee politici vergelijken in Nederland) die uitgaat van het standpunt; Wij moeten zoveel mogelijk een vrije onderneming hebben. Wij moeten de staatsbemoediging zoveel mogelijk terugdringen. Wij moeten de mensen zoveel mogelijk voor zichzelf laten zorgen en dus niet een absolute sociale zekerheid scheppen. Ook deze man vindt het aan de ene kant heel normaal kinderbijslag te ontvangen en aan de andere kant heel gewoon te zeggen; dan moet een ander het maar met een beetje minder doen.

Hij zegt; Wij moeten rechtvaardig zijn en weinig subsidiëren. Maar als het toevallig bedrijven zijn waar hijzelf direct of indirect contact mee heeft dan hebben die meer kans op subsidie dan andere. Dat zeiden wij over de heer Lubbers.

Kijken wij eens naar de heer Reagan of naar wie dan ook. Waar je ook heen kijkt het is allemaal hetzelfde ideaal, droombeelden. Zo zou de wereld er goed uitzien.

In Moskou zit een stel mensen ook te dromen. Deze dromers zijn over het algemeen oude orthodoxe communisten die zich eigenlijk voortdurend belaagd voelen door alles wat anders zou durven zijn of durven denken. Hun hele standpunt is offers brengen, offers brengen. Als ik maar minder offers hoef te brengen dan jij hoeft te brengen. Daar komt nu wel enige verandering in. Maar je kunt niet zonder meer zeggen: Wij gooien deze denkbeelden van een gemeenschap met gelijke rechten - of we het waar kunnen maken of niet - overboord. Zomin als Reagan zijn idee van vrije democratische beslissingen kan opgeven al speelt hij zelf met veel intriges - dank zij zijn achtermannen - nu en dan heel aardig voor dictator. Deze mensen zitten vast aan bepaalde denkbeelden. Ze zijn heel erg bang dat iemand er achter zou kunnen komen dat ze eigenlijk zelf niet volledig gelijk hebben.

Men heeft eens gezegd dat de priesters die de ketters het sterkst vervolgt, degene is die zelf de grootste twijfels heeft aan de juistheid van hetgeen hij predikt. Ik ben bang, dat dat in de politiek ook een grote rol speelt.

Over de bewapening hebben we al meer gesproken. Ik heb u wat achtergronden daarvan verteld onder meer over de economische functie van de wapenindustrie, namelijk een verbruik te scheppen waar geen consumptie tegenover staat.

Wapens zijn een machtsmiddel. Hoe meer wapens ik heb, des te machtiger ik ben. Maar hoe machtiger ik ben, des te groter mijn gelijk is. Een volkomen foute redenering natuurlijk, maar in de praktijk gaat dat wel op.

Als we kijken naar de wapenwedloop met atoombommen, raketten, ruimteplatformen tussen Rusland en de Ver. Staten of omgekeerd, dan vragen we ons af: Waarom doen ze eigenlijk zo gek? Maar voor deze mensen geldt doorgewoond: Als ik sterker ben dan jij, heb ik gelijk. Als ik gelijk heb, dan behoef ik niet aan mezelf te twijfelen. Als ik niet aan mijzelf behoef te twijfelen, dan kan ik doen wat ik wil. Zo simpel ligt dat. Kijk je dan nog een beetje verder, dan ga je ontdekken dat juist dergelijke mensen heel erg bang zijn voor elke geestelijke beweging die op een andere manier een soort vrijheid probeert te brengen. Laat mij het zo zeggen: Als de Orde in plaats van een paar honderd een paar honderdduizend leden had, deze in geheel Europa en in Amerika vervolgd worden. Niet omdat ze predikt, maar doorgewoond omdat de mensen zelf gaan denken. Dat kun je toch niet hebben.

De Orde neemt stelling tegen wapens. Niet tegen wapens als een zwaarden een knots. Dat mag voor ons, want daarmee sta je zelf tegenover je vijand. Het is een man tot man kwestie geworden. En als je dat met alle geweld wilt, dan mag het. Wij hebben bezwaar tegen degenen die in veilige kelders op knoppen zitten te drukken, en daarmee 100.000 andere mensen doden die ze niet kennen, die ze nooit hebben gezien en waar ze eigenlijk nog niet eens belang bij hebben. Maar gelijktijdig heb je het denkbeeld van die geheime bunker met alle mooie knoppen en alle mooie noodvoorzieningen zodat computers kunnen doorwerken tot het laatste ogenblik. Een gevoel van continuïteit voor degenen die daar gebruik van maken.

Wilt u bovendien nog begrijpen wat het verschil is tussen politici en militairen, dan moet u zich realiseren dat we hier te maken hebben met twee subculturen. Het leger staat in zekere zin buiten de civiele maatschappij. Het heeft zijn eigen regels, zijn eigen denkbeelden, zijn eigen eergevoel zijn eigen verplichtingen, zijn eigen voorrechten. Die zijn gebaseerd op een bepaalde denkwijze die uit de aard der zaak elke vrijheid van beslissing bij anderen moet aanvechten. Want een leger heeft alleen zin, indien de samenwerking en discipline bijna absoluut zijn. Dat leger zal dus om zijn wil te kunnen opleggen moeten beschikken over de middelen om de toch in aantal veel grotere civiele bevolking eventueel onder druk te kunnen zetten. Als zelfs dat niet lukt, dan gebeuren er de gekste dingen.

Kijkt u maar naar wat er in Argentinië is gebeurd of wat er op het ogenblik nog in andere staatjes gebeurt. De greep naar de macht impliceert het onderwerpen van de ander. Maar het onderwerpen van de ander wordt eerst zinrijk, als je daardoor een bevestiging krijgt van jezelf en daardoor geen twijfels meer hoeft te hebben ten aanzien van je eigen idealen, eigen levenshouding en eigen mogelijkheden.

U zult beseffen, dat wanneer Jan ruzie heeft met buurman Piet en Jan besluit om een knuppel te kopen dat Piet erover nadenkt of er iets bestaat dat net iets beter is. Dan kan dan weer niet toelaten dat Piet onaantastbaar is geworden. Dus Piet haalt misschien een pistool en Jan haalt een machinepistool. Maar Piet haalt een geweer. De ander haalt een kanon. De tegenpartij zegt Dan moet ik dynamiet in huis hebben en zo ga je door. Dat is in feite de achtergrond van de bewapening. Het is de grote onzekerheid.

In de wereld is overal waar een nieuwe staat verrijst bewapening erg belangrijk. U moet maar eens opletten. Als u te maken krijgt met een staatje dat pas zelfstandig is geworden, dan zit er al iemand na te denken over een leger en over bewapening. Dan zal men heel veel het welzijn, de gezondheid, ja zelfs de levenskansen van een deel van de bevolking opofferen aan de aanschaf van de juiste wapens en de juiste symbolen van macht en grootheid. Want alleen zo kan men het minderwaardigheidsgevoel overwinnen. Men kijkt dus naar de Ver. Staten.

De Ver. Staten is toch voortgekomen uit een aantal mensen die zich vervolgd voelden. Van de Pelgrim Fathers af, die ook al wegtrokken omdat zij zich vervolgd voelden en geen vrijheid meenden te kunnen genieten tot al die anderen die weggevlucht zijn. De Polen die wegvluchten voor een terreur. De joden die wegvluchten omdat het leven niet meer was uit te houden in Rusland of in Duitsland. De Ieren die zijn weggevlucht voor de armoede, de uitbuiting. Al die volkeren zijn bij elkaar gekomen op een continent. waar men heeft moeten vechten voor zijn vrijheid, maar dat gelijktijdig de oude cultuur van Europa, waarvan al die volkeren een overlevering hebben meegebracht voor een deel meende te ontberen, een minderwaardigheidscomplex. Dus moest men zijn eigen grootheid bewijzen. Men moest beter zijn dan anderen.

Texas was een tamelijk woest land in verhouding. Het is het ten dele nog, ofschoon er meer in cultuur is gebracht. Maar een Texaan moest toch iets hebben, dus had hij meer land dan een ander. Dat de helft daarvan vaak niet bruikbaar was, dat een groot gedeelte alleen voor zomer of voor winterbeweiding in aanmerking kwam daar sprak hij niet over. Hij had een ranch zo groot als de hele staat of de hele stad. Daar had hij runderen. In het begin waren het vaak maar scharminkels. Die scharminkels moesten dan nog over grote afstanden worden gedreven om ze naar de slachthuizen in de steden te brengen, zelfs toen er al treinvervoer mogelijk was voor het vee. Daarmee kon men dan verklaren dat ze er nu wel een beetje magerder uitzagen. Dan moesten ze maar weer even vet weiden. Ons vee is het beste. Als je met een Texaan spreekt en je hebt het over leeghoofden dan vergist hij zich onmiddellijk en zegt; Wij hebben de grootste.

Russen, precies hetzelfde. Wat is de Russische bevolking geweest? Het waren kooplieden, Mensjewikki, arbeiders die werden geregeerd door een bovenlaag die voor een groot gedeelte zelfs converseerde in het Frans, de hoftaal. Mensen, die leefden op een manier die een gewoon burger zich niet kon voorstellen, die de macht hadden over leven en dood. De mensen, die op hun land woonden, waren vaak horig. Ze mochten niet verhuizen, als de landeigenaar dat niet goed vond. Die mensen worden dan betrokken in een wat moderne oorlog. Er ontstaat een revolutie.

Die revolutie is niet voldoende, want de poging van de wat hogere middenstand en enkelen van de adel om dan maar tot een soort democratie te komen moest wel mislukken. Eenvoudige mensen hebben geen begrip voor mooie woorden. Ze hebben begrip voor daden. En dat is daar gebeurd.

Daarop hebben eigenlijk de Bolsjewikki gespeculeerd. Ze hebben de Mensjewikki in een hoek gedrongen. Ze hebben hen afgezet, hen zelfs vervolgd. Ze dachten, dat ze nu met hun arbeiders konden beginnen een nieuwe staat op te richten, maar de Wit Russen bleven opereren. Grote delen van Siberië, delen van Zuid-Rusland tot de Krim te delen van het Oeralbekken en het Donetsbekken dat erg belangrijk was werden voortdurend door witte troepen belaagd. De Amerikanen stuurden wapens. Er was een Frans vrijwilligerslegioen dat tegen de communisten vocht. De Amerikanen hebben er hun troepen een tijd gehad. De Chinezen hebben er ook hun troepen gehad. Dat zijn de Russen niet vergeten. Iedereen in de wereld is tegen ons, maar wij hebben gelijk. Maar hoe kunnen wij dat gelijk bewijzen, als wij niet de beste productie krijgen, de beste dit, de beste dat.

Vijfjarenplannen, bureaucratische fantasieën vaak, zijn voortgekomen uit deze behoefte om meer en beter te hebben. Men lette op kwantiteit en niet op kwaliteit omdat de buitenwereld de kwaliteit toch niet proefde waardoor de kwantiteit overtroffen moest worden.

Zo ging het ook met wapens. Zo ging het met de opbouw van het leger. Het is toch wel opvallend, als wij de zaak reëel bekijken, dat de Russen niet in staat waren zelf de Duitsers tegen te houden en te verslaan. En dat ze een groot gedeelte van hun mogelijkheden te danken hebben gehad aan de Amerikanen de short lease acties. Dat het bezette Leningrad over de bevroren meren bevoorrad kon worden was erg mooi. Maar realiseert u zich dat driekwart van de wagens die daar reden producten van Ford waren, Amerikaanse wagen. Het is misschien moeilijk om te begrijpen, maar ook dat geeft een gevoel van minderwaardigheid.

Ook de agressie, die zeker in de tijd van Stalin maar ook daarna, heeft geheerst en die voor een groot gedeelte mede door het Rode Leger is bepaald, is te wijten aan dit gevoel van minderwaardigheid. Zij hebben ons bevochten en toen wij zelf gingen vechten hadden wij de middelen niet en moesten wij ons ten slotte verlaten op wat zij ons wilden geven. Dat kunnen wij niet aanvaarden, want zij denken anders dan wij.

Het is dan ook duidelijk, dat de Russen naar successen streven. God en de benadering ervan is een beetje anders. President Reagan staat met tranen in zijn stem te spreken over een pas gebeurd ongeluk in de ruimte en over de noodzaak om verder te gaan met het project Spacewars.

De Russen praten daar niet over, maar ze zijn op het ogenblik wel bezig hun oorspronkelijk satellietlaboratorium te vergroten door daar een drietal anderen dingen aan vast te koppelen om daarmee het begin te maken van een nucleus (kern) voor een werkelijk ruimtestation. De wapenindustrie en ook deze enorme behoefte om elkaar de loef af te steken komt voort uit gevoelens van minderwaardigheid. Als de Amerikanen zeggen; Wij zijn de besten, dan geloven zij het zelf niet helemaal. Het is nog steeds zo, dat als een Amerikaan doodgaat en zalig verklaard hij haar Parijs gaat en niet naar het paradijs.

Realiseer u dat de hele houding van de Ver. Staten ten aanzien van Engeland, van bepaalde Franse pretenties, van Duitsland en natuurlijk ook van kleine staten als Nederland die eigenlijk niet meetellen in hun ogen wordt bepaald door hun behoefte ook hierop hun stempel te drukken. Te bewijzen dat zij het zijn die de cultuur bezitten en beschermen. Te bewijzen dat zij de macht hebben, dat hun stellingen van regeren, van politiek, van reclame en wat u ook maar wilt noemen de beste zijn.

De Russen doen hetzelfde in hun satellietstaten. Dan is het geen wonder dat de idealisten, want ze bedoelen het niet allemaal zo slecht, verstrikt raken in hun onvermogen om datgene waarin ze geloven daadwerkelijk waar te maken.

Als Reagan nog geen half jaar geleden over de Ver. Staten durft spreken als This land of oppertunities (hij heeft er overigens kritiek op gekregen), dan doet hij dat omdat hij zich inleeft in het denkbeeld 'bij ons is alles mogelijk'. Dat moet hij wel. Want als je daarin niet gelooft, dan moet je de USA niet meer gaan zien als de staat die de wereld bepaalt en dus het aanzien van elke Amerikaan en van elke Amerikaanse staat, maar dan moet je het gewoon behandelen als een supermogendheid die ook grote sociale en economische moeilijkheden heeft.

Juist nu de economische moeilijkheden in de Ver. Staten groter worden zien we dat het beroep op het nationalistische gevoel van de mensen ook steeds groter wordt. Realiseer u gewoon dat het hier gaat om mensen die leven met een droom die nooit waar kan worden. Een ideaal is een edele leugen waarmee de werkelijkheid wordt omkleed. Als de mensen dan een beetje realistisch zijn, dan gaat het nog wel. Maar als ze geheel opgaan in hun droom, in hun ideaal, dan worden ze levensgevaarlijk. Dan zijn ze fanatici die niet kijken naar de werkelijkheid, maar die alleen nog maar kijken naar hetgeen vanuit hun standpunt juist is, zoals bepaalde terroristen op het vasteland maar ook in bepaalde delen van India, Ierland. Mensen, die zo fanatiek overtuigd zijn dat hun stellingen, hun wijze van leven voor een ieder aanvaardbaar moet zijn, dat ze bereid zijn zichzelf en anderen daaraan op te offeren. De hele bewapening en de bewapeningswedloop zijn eigenlijk gebaseerd op minderwaardigheidsgevoelens, wantrouwen, kortom, een poging om jezelf boven de ander te stellen.

Nu bevinden wij ons zo langzaam maar zeker in een periode waarin al die gevoelens niet meer aanvaardbaar zijn. Om een voorbeeld te geven Nationalisme in deze tijd, of je het nu opklopt of niet, kan niet meer zo volledig aanslaan als in het verleden. De tendens van de tijd is een andere geworden. We moeten doorgaan in de richting van broederschap. Maar hoe kun je broederschap krijgen, tenzij je Kain en Abel bedoelt, terwijl de een zegt; Ik heb de rechten en de ander zegt; Ik moet dit allemaal beredderen en jij niet.

Broederschap kan alleen daar ontstaan waar zelfs geen internationalisme meer heerst, maar gewoon een gezamenlijk mens zijn. En zo vreemd het ook moge klinken, de pragmatisten, de

mensen die het gewoon op hun eigen manier doen, zitten veel beter in de lijn van het mogelijke dan alle idealisten en alle verstoken terugkeerders naar oude verhoudingen.

Wat wás kan niet meer terugkomen. Maar idealen kunnen nu worden waargemaakt omdat mensen nu eenmaal niet aan hun ideaal beantwoorden, maar een mengsel zijn van hun fouten en deugden, van hun angsten en begeerten. Daardoor worden de idealisten in deze dagen steeds onzekerder. Die onzekerheid kunnen ze dan het best oplossen door macht op te bouwen. Hoe groter de macht wordt die ze kunnen hanteren, des te meer zij anderen kunnen dwingen met afpersingen, met wapengeweld, door omkoping om mee te lopen in hun straatje, om te zeggen; ten slotte heeft die gelijk. En hoe geruster zij zich voelen.

Het systeem bestaat, krijgen we een vervolging die veel wreder is en een strijd die veel feller en fanatieker is dan je ooit met een oorlog naar buiten toe kunt bereiken. Dan krijg je golven zoals eens de beeldenstorm in Nederland om maar weer hier in dit land te blijven. Een verdeeldheid onder de mensen. Dat lijkt dan heel erg. Juist als die mensen gaan ontdekken dat ze niet meer kunnen leven met hun idealen, zullen zij ofwel zichzelf vernietigen eventueel samen met anderen, danwel we hopen dat dat in de toekomst steeds meer zal toenemen pragmatischer gaan denken. Ze gaan zich afvragen; wat zijn de feitelijke toestanden waarmee we te maken hebben? Wat kunnen wij daar met anderen samen aan doen?

Wij rekenen er op dat wij na 3 jaar al een heel grote samenwerking zullen krijgen waarbij medemenselijkheid, broederschap of hoe je het noemen wilt een steeds grotere rol gaat spelen, niet alleen in kleine gemeenschappen maar in hele volkeren en eigenlijk internationaal. Wanneer je dit bereikt, zal er iets anders nodig zijn om indruk te maken. Je kunt je eigen meerwaardigheid niet meer gaan bewijzen door weer zoveel raketten op te stellen. Trouwens, er zijn al zoveel raketten opgesteld dat het gewoon belachelijk is. Als ze allemaal afgaan, is er niets meer waarop je je dan nog kunt beroepen. Dat zal het laatste zijn dat de as doet verwaaien, terwijl de geest klagend uitroept; Ik heb het zo goed bedoeld!

We krijgen dan eens verschuiving. Wij zien dat eigenlijk al bij de laatste 4 of 5 Olympische Spelen. Ze krijgen toenemend het karakter van de meerwaardigheid van een volk te demonstreren. Wij zien het met de strijd tussen de atleten. Deze strijd is in feite tussen denkwijzen, tussen systemen. Het zal mij ook helemaal niet verbazen als bij de volgende Olympische Spelen ineens uit Iran een grote vertegenwoordiging komt aanrukken. Ze hebben in het leger hier en daar oefeningen gehad in hardlopen dus dat zal best lukken.

Wat kun je dan meer doen? Dat hebben de Russen al een tijdlang gedaan. Zij hebben hun beste kunstenaars uitgezonden. Het Bolstoj-ballet b.v. en andere grote balletten. Zij hebben hun beste musici uitgezonden in de wereld. Zij sturen hun Circus met werkelijk de beste nummers die op dat ogenblik in Rusland worden vertoond in een productie, die veel plechtiger en beter is - gezien het reizend karakter althans - dan men normaal in een tentcircus in Rusland kan zien.

Wat doen de Chinezen? De Chinezen beginnen - zij het wat aarzelend - delen van hun cultuur te exporteren. Zij zenden artiesten uit voor cabaretnummers, voor atletische of andere shows. Ze demonstreren delen van de opvattingen van opera in China die zich ongeveer verhoudt tot de opera die u hier kent als een karateoefening tot een liefdeslied. Ze proberen daarnaast ook weer datgene waarmee ze aanzien hebben gekregen in het verleden (de denkbeelden van Confucius, bepaalde Taoïstische zienswijzen, geneeswijzen die daarop zijn gebaseerd) in de wereld uit te stralen. De grootheid van een volk a.h.w. opnieuw bij anderen te bevestigen.

Nederland heeft het natuurlijk een beetje moeilijk wat dat betreft. Want ik geloof niet dat je in Rusland of in Amerika indruk kunt maken met de Staphorster klompdansen of iets dergelijks. Maar ook Nederland exporteert zijn beste artiesten en probeert eigenlijk om - hoe dan ook - een beetje door te dringen in de besloten wereld van anderen. Een Nederlander wordt een bekend acteur in films in de Ver. Staten. Hij wordt in de wereld een beetje bekend. Dan zeggen ze niet; Dat is een goed acteur. Ze zeggen; Het is een Nederlander. Ofschoon ik moet toegeven dat, als ik soms bepaalde sprekers hoor die hun eigen partij en belangen verdedigen, ik het gevoel heb dat er in Nederland veel meer goede acteurs zijn. Het wordt dus een strijd die langzaam maar zeker cultureel wordt.

Economisch wordt het ook steeds moeilijker. Op het ogenblik is er weer een poging aan de gang van de Arabieren om hun tijdelijke oppermachten op bepaald terrein en daarmee grote economische invloed te handhaven. Als u het mij vraagt zullen ze daar voorlopig niet in slagen. Niet omdat men hun dat niet gunt maar doodgewoon omdat ze teveel andere belangen schaden. De economische belangen van de hele wereld zijn steeds meer met elkaar verweven. Je kunt dus niet meer een deel van de economie aantasten elders, zonder je eigen economie overhoop te gooien. Daar beginnen zelfs de Japanners achter te komen en ook de Russen beginnen dat steeds beter te begrijpen.

Het houdt in, dat je eigenlijk gaat naar een heel ander terrein van vechten. Zou het niet schitterend zijn als een oorlog zou worden uitgevochten door een aantal dichters die wederkerig hun werken voordragen, terwijl een deskundig gehoor door applaus tot uitdrukking brengt wie het nu het best doet. Zou het niet veel mooier zijn om een Amerikaans, een Engels en een Russisch variétnummer naast elkaar te zetten en zeggen; Kijk die presenteren het best. Dan te zeggen: Dan gaan we raketten opstellen. Die kant gaat het uit.

Ik weet; het klinkt als krankzinnige, optimistische droom in uw oren. U zit nog met herinneringen aan het verleden. U zit met de dreiging van het heden die u niet kunt overzien en waarvan de betekenis in vele gevallen duister blijft. U zit met het verval van de natuur en begrijpt niet dat zelfs een internationale bescherming van wat er nog van de natuur overblijft over een betrekkelijk kort aantal jaren zelfs een noodzaak is wil men niet zichzelf en anderen te gronde richten. We gaan in de richting van een samenwerking.

Hoe meer je samenwerkt, hoe minder je de cultuuraspecten van een ander volk gaat waarderen. Hoe dichter je ook komt bij de mentaliteit het eigen wezen van de ander, hoe meer je gaat voelen ze zijn wel anders maar ze zijn niet minder. Ze zijn mensen zoals wij. Er zullen altijd menen blijven die hun eigen meerwaardigheid ten koste van alles willen blijven behouden. Er zullen altijd mensen zijn die hun onzekerheden verbergen achter een enorme zendingsdrang. Maar het gaat hier over een meerderheid. Hoe groter het aantal mensen dat niet meer kan worden geboeid door begrippen als het Vaderland, Onze heilige zending e.d. hoe minder de mensen die daarmee bezig, zijn de massa met redelijke middelen kunnen stuwen. De middelen mogen redelijk gestuwd worden, hoe meer men zal zoeken naar een methode om het te kunnen doen. En dat kan men alleen als men pragmatisch wordt, als men uitgaat van datgene wat er in de massa leeft. En dat men niet meer zegt: Wij vinden het economisch goed, gezien de te verwachten omstandigheden in het jaar 2000 om nu dat en dat te beslissen.

Je gaat je afvragen: Wat willen die mensen? En wat is er mogelijk van hetgeen ze willen? Laten wij hun zoveel mogelijk geven wat ze zelf willen en laten we hen dan ook eenvoudig maar laten werken met de omstandigheden die daaruit voortvloeien. Laten de mensen zelf maar eens gaan meewerken, mee beslissen. Dan worden die idealisten langzaam aan weerdichters en dromers die ze in wezen zijn en veel minder de gezondenen die de wereld wel even zullen beheersen en hun eigen alheilig systeem aan iedereen zullen opleggen, of het nu het geloof is in Jansen, in Pietersen ofwel de juistheid van een absoluut democratisch systeem. En dan zal ook de bewapening minder worden.

Deze idealisten, die alles doen om het het volk goed te geven, besteden een veel te groot gedeelte van het inkomen van dat volk aan wapens en aan middelen om dat volk in feite te controleren en te dirigeren. Als er meer van het arbeidsvermogen kan worden gebruikt voor de welvaart van de gewone mensen, dan zullen we zien dat de levensstandaard niet veel stijgt, maar dat er wel grotere mogelijkheden voor iedereen ontstaan en dat eigen activiteit, eigen zoeken, eigen werken wordt beloond, maar dat men gelijktijdig geen rechten op de maatschappij kan laten gelden op grond van een kundigheid die men beheerst en niet gebruikt.

Idealisten zullen er altijd zijn. De bewapening zal gaan slinken. Dat kan niet anders. Want als de bewapening verder wordt opgevoerd, wordt ze een last die de economieën in de war brengt van alle landen die met de bewapening onbepakt willen voortgaan.

Er gaan staten failliet. Ze kunnen eenvoudig hun buitenlandse verplichtingen niet meer nakomen. Dat dit gevaar groot is moge blijken uit de situatie zoals die op het ogenblik in

Engeland is en die in vele van de staten van Amerika nu al bestaat. Datgene wat in vele staten van Duitsland zich afspeelt. De ontvolking van bepaalde Departementen van Frankrijk. U kunt de gegevens allemaal vinden als u ze zoekt. En dan is de conclusie duidelijk; Dromers zullen er blijven, maar zij moeten het zijn die de beelden scheppen waar anderen over denken. Niet meer de profeten die een goddelijke boodschap aan het uitverkoren volk trachten op te leggen. Waar de wapens verdwijnen daar neemt de vrijheid toe. Waar de vrijheid toeneemt, groeit de eigen verantwoordelijkheid van een ieder. Waar deze toeneemt, moet de mens wel zelfstandiger gaan leven en denken en kan hij daardoor komen tot een betere en meer op eigen inborst en vrijwilligheid gebaseerde samenwerking met anderen.

Ik leg u dit ter overdenking voor. De gegevens door mij genoemd zijn voor zover mij dit enigszins mogelijk is na te gaan, ook als het de toekomst betreft, redelijk juist. Denk er eens over na. Dan zult u veel van wat op het ogenblik in de wereld onbegrijpelijk is begrijpen inclusief bewapening, inclusief de wanhopige poging om terug te keren naar de vroegere toestanden in bepaalde landen, inclusief zelfs de enorme machtsdrang van groepen die zich in feite wat minderwaardig voelend proberen nu de macht te grijpen van degenen die zij altijd hebben gezien als hun heersers of werkgevers.

Als u de tijd waarin u leeft leert doorzien, dan kunt u zich voorbereiden op de toekomst, maar u kunt ook meewerken aan de goede afloop.

DE WAZIGE WERELD VAN WILLIE WORTEL

Er zijn vele uitvinders op deze wereld en er zijn vooral veel concerns die uitvindingen hard nodig hebben. Als u weet hoeveel moeite er gaat in het uitvinden van een nieuwe schoonheidscreme, die ook niets doet maar anders ruikt en meer kost dan de gangbare, dan zult u het met mij eens zijn het is inderdaad een wat wazige wereld.

Als je kijkt naar datgene wat er op de wereld allemaal wordt uitgevonden, dan sta je met bijna zwiggende stomme bewondering voor de laatste microchip, die iets groter is dan een luciferskopje en in staat is om ruim 2000 verschillende acties door te geven. Je vraagt je af waar het naar toe moet gaan. Je vraagt je af waar de teflonpan vandaan komt. Die blijkt uit de ruimtevaart te stammen evenals de behoefte aan de microchip. Op deze wijze wordt de wereld langzaam maar zeker technisch veranderd. Het wordt een paradijsje waarin alle dingen mechanisch worden gedaan waarbij je je niet meer hoeft af te vragen wat $2 + 2$ eigenlijk wel is. Want er is een staatsgeredigeerde computer die onmiddellijk vertelt dat dat 3 is, inclusief een omzetbelasting.

Op deze manier is er een wereld waarin het oorspronkelijke denken langzaam maar zeker begint te verwazen. Je kunt de nuttigste uitvinding ter wereld doen, maar als er geen grote fabriek is die het voor je wil produceren, dan heb je maar weinig kans. Je kunt misschien de grootste geneeskundige uitvinding doen van de hele wereld, maar als het toevallig in strijd is met de belangen van een aantal professoren, dan krijg je in de meeste staten geen voet aan de grond.

Het is een wat mistig wereldje het huidige wereldje van de wetenschap. Toch zijn er ontwikkelingen gaande die de mens naar een nieuw niveau moeten tillen. Ik zou er enkele van willen opsommen, ofschoon en laat mij het nadrukkelijk erbij vermelden het hier inderdaad gaat over een wat wazige wereld.

Men is tot de conclusie gekomen dat het merendeel van de cancers het gevolg is van zware psychische druk gedurende lange perioden. Men is tot de conclusie gekomen dat suikerziekte voornamelijk voortkomt uit een, zullen wij zeggen, emotionele belasting waaraan men zich niet kan ontworstelen. Men heeft ontdekt dat een behoorlijk deel van de reumatische aandoeningen in feite samenvallen met een zekere monomanie in het denken van de patiënt. Dat is dan medisch. Dat zou betekenen dat de medische wetenschap zich meer moet gaan bezighouden met de psyche en het fysiek eigenlijk moet beschouwen als tevens een aanduiding van een psychische toestand.

Ook in de techniek zien we iets dergelijks. Natuurlijk, het is begrijpelijk dat automatisering van processen voornamelijk het gevolg is van de te hoog wordende kosten van menselijke arbeid.

Maar gelijktijdig scheppen deze machines een totaal nieuwe behoefte. Een mens, die niet meer in staat is om technisch mee te komen, die geen begrip heeft van samenhangen, heeft steeds minder plaats in de maatschappij. Degene, die het vroeger altijd nog kan brengen tot hoofdrefrendaris heeft met dezelfde begaafdheid en kennis op het ogenblik al en nog kans bij de vuilverwerkende industrie.

Dat is ook weer een gevolg van onbegrip en dwaasheden die in de samenleving een grote rol hebben gespeeld. Maar er zijn uitvinders die daarvoor een antwoord hebben. Zij zeggen: Wij vinden dingen uit waardoor jullie geredeneer overbodig wordt. Op het ogenblik vrezen veel mensen een wereld die wordt geregeerd door gekoppelde computers die in zich het bestand hebben van een bepaald deel van de bevolking. Helemaal overdreven is dat niet. Want als u wel eens wat betrokken heeft van een postorderbedrijf, dan staat uw naam niet alleen daar geregistreerd maar bij alle postorderbedrijven plus bij een groot gedeelte van de reclameverzorgende bedrijven. Zelfs uw voorkeuren zijn er eventueel te vinden.

Het is een proces waardoor de mens langzamerhand moet afwijken van de norm en een grote zelfstandigheid moet ontwikkelen om zich te onttrekken aan deze dwang. Want nog steeds kan geen enkel apparaat een beeld maken dat zo bezielt is als wat een beeldhouwer maakt. Een machine kan hout niet zodanig verwerken dat de vlamming ervan een bepaald artistiek aspect verkrijgt. De vorm kan berekend worden, maar er zijn details waarvoor de mens nodig is. Het zijn de details die erg belangrijk zijn geworden.

Zeker, er zijn, al bij de Wortels die nu al muziek per computer maken. U mag het muziek noemen, voor mij is het wel niet om aan te horen, maar ongetwijfeld zit er een diepere mathematische betekenis in. Ik kan mij niet voorstellen dat een mens kan dansen op een samba die gecomponeerd is door een computer die daarbij is uitgegaan van zijn eigen mathematisch gelijk.

Er zijn zoveel uitvinders die kleine dingen uitvinden die zij ook zelf kunnen maken. Velen van hen zijn niet bereid de offers te brengen die er bij horen. Dat wil ik hier onmiddellijk bij aantekenen. In de wazige wereld van Willie Wortel is er plaats voor mensen die gewoon met een kleinigheid uitkomen die het zelf doen, die zelf de moeite nemen om dan de patentrechten etc. aan te vragen en te verkrijgen. Want het zijn de kleine ondernemers, de kleine vernieuwers die nu eigenlijk de onderlaag en gelijktijdig de stuwkracht vormen voor alle grote concerns met hun grote technische onderzoek centra en wat dies meer zij. Alleen, een uitvinder is iemand die zich bezighoudt met een betere drukknop en zich helemaal niet realiseert dat hij daarmee wel eens een nieuwe vorm van klittenband kan uitvinden. Maar het is denkbaar. En als hij het uitvindt, dan vraagt hij zich af wie het kan gebruiken. Hij vraagt zich niet af, of hij anderen daarmee een dienst bewijst.

Er is een enorme immoralisering van het uitvinderswezen aan de gang geweest sedert de grote industrieën hand over hand alle onderzoekslaboratoria in hun macht kregen. Dat is ook geen wonder. Men zoekt niet meer naar dat wat de mensen willen hebben. Men zoekt naar iets wat de mensen niet kunnen ontberen of wat men de mens kan opdringen. Men vraagt zich niet af of energie die uit wind wordt gewonnen, voordeliger is of misschien meer vriendelijk voor de natuur dan die van een atoomcentrale. Men vraagt zich af; Hoe kan ik een atoomcentrale zo bouwen dat ik met een minimum aan gevaar zo goedkoop mogelijk een hoeveelheid energie produceer. De vraag is niet meer; wat hebben de mensen nodig? De vraag is; wat is voor ons zakelijk aantrekkelijk en belangrijk?

Het is geloof ik deze hele situatie die de wereld van de uitvinder een beetje somber doet lijken. Het is alsof de kleintjes geen kans meer hebben. Maar het zijn wel de kleintjes die ik nu noem, maar die al in 1949 kwamen aandragen met de platte beeldbuis. Nu pas in de mode. Overigens, een deel van die patenten werd aangekocht door Philips en een deel ervan werd aangekocht door Toshiba. Die aankopen zijn geschied vóór 1953. U kunt nagaan wat de industrie doet voor de vooruitgang. Ze houdt ze namelijk tegen totdat ze zelf voldoende heeft verdiend aan producten die minderwaardig zijn ten aanzien van nieuwe.

Er zijn uitvindingen gedaan op medisch terrein die zijn opgekocht door Hofmann La Roche en die niet in productie zijn genomen. Men hoeft alleen het patent willen hebben. Waarom? Het

geneesmiddel is namelijk te goedkoop. Voor iedereen zijn de bestanddelen controleerbaar waardoor dus het uitbrengen ervan niet winstgevend zou zijn. Ik kan verder gaan met dergelijke voorbeelden.

Het zijn de kleine uitvinders die de dingen eigenlijk ontdekken. Zij ontdekken dat je vaak met heel eenvoudige middelen veel beter kunt werken dan met zeer ingewikkelde. Het zijn die mensen die de technische toekomst gaan bepalen. Als we te maken krijgen met de grote instellingen de grote concerns, dan hebben we te doen met een eenzijdig gericht onderzoek dat bovendien eenzijdig is gericht op een winstgevend aspect.

Als u nu denkt dat dit allemaal pessimisme is, dan wil ik u erop wijzen dat er tegenwoordig heel wat mensen zijn (ook hoogleraren van universiteiten) die naast hun onderwijs gevende en onderzoek plegende bezigheden ook een klein bedrijf hebben gesticht. Er zijn in Nederland twee professoren die op deze wijze deel hebben in hun eigen bedrijf. In de Ver. Staten zijn er al 163 hoogleraren die op enigerlei wijze vaak als directeur, soms als hoofdaandeelhouder, actief zijn bij bedrijven die hun eigen ontdekkingen en uitvindingen op de markt brengen.

Je kunt in het grote geheel alleen maar bepaalde dingen ontwikkelen. Als je wat anders hebt, dan ben je niet attractief, maar als je ze zelf op de markt brengt, dan blijkt dat er wel vraag is. Dan heb je niet alleen je eigen productie die je kunt afzetten, maar je kunt bovendien licentie geven aan grote bedrijven die als je zelf met de uitvinding komt aanzetten schouderophalend zeggen, Wij hebben wel iets over voor het patentrecht. Maar die het dan in de kast leggen.

In de dwaze wereld van Willie Wortel begint langzamerhand toch een gaatje in de mist te komen.

Het particulier initiatief in onderzoek en exploitatie neemt toe. Gelijktijdig gaat men beseffen dat de z.g. spin off van vele grote op zich niet zo nuttige projecten als ruimte onderzoek e.d., zelfs het ontwerpen van raketten om atoombommen af te gooien hebben gevoerd tot totale veranderingen in verbruiksproducten.

Als binnenkort de Russen een televisie kunnen krijgen die het langer uithoudt dan 3 maanden zonder reparatie (tot voor 2 jaar geleden nog een uitzondering) dan hebben ze dat te danken aan het feit, dat de Russen een deel van de technische kennis van de Japanners hebben overgenomen deels door spionage deels door koop. Dat ze daarnaast een aantal Amerikaanse zaken van IBP, hebben gekregen. Daardoor hebben ze hun productie kunnen veranderen en kunnen de mensen nu rustiger en in kleur kijken naar de verveling die in Rusland voor een t.v. programma doorgaat. U ziet, er verschilt niet zoveel tussen Nederland en Rusland.

Mijn conclusie is dus deze;

Wij leven in een wereld waarin men steeds nieuwe inzichten vindt. Een groot gedeelte van deze inzichten werd tot voor kort onderdrukt door grote belangengroepen die deze minder aanvaardbaar vonden gezien hun eigen belangen, machts- of winstbehoeften. Nu sikkeren ze steeds meer door naar de gewone mensen, naar wat ik de normale verbruikersmarkt zou willen noemen. Dat betekent, dat er medische omwentelingen komen, dat er een aantal technische omwentelingen op komst zijn. Dat er ook in werknemers werkgeversverhoudingen grote veranderingen te verwachten zijn.

Het betekent, dat steeds meer mensen zelfstandig zullen moeten werken aan de dingen die ze zelf willen en kunnen maken en dat ze zich daarbij moeten afstemmen op de wensen, de behoeften van anderen. En dat betekent weer dat de wereld van de uitvinders langzaam maar zeker deel wordt van het menselijk ontwikkelingspatroon in plaats van een belangrijke factor te zijn in het economische winstbejagpatroon van de grote instanties.

Of de geest daar wat bij te doen heeft? Wij inspireren nog wel eens. Vooral als het gaat om de verbreiding van bepaalde producten en denkbeelden, dan geven ze zich ook aan onze kant erg veel moeite. Ik denk, dat je kunt zeggen; Naarmate de Wortel meer uitgaat van hetgeen hijzelf tot stand kan brengen voor anderen de interesse van de geest toeneemt. In de geneeskunde hebben we in ieder geval al een paar kleine revoluties kunnen veroorzaken. Datgene wat de mensen zelf gevonden hebben in de laatste tijd zal mijns inziens deze omwenteling aanmerkelijk versnellen.

Wat betreft de amusementsbedrijven, het is al duidelijk geworden dat niet de kunst die wordt gewaardeerd door de kunstzinnigen, maar datgene wat de gewone mensen aanspreekt het belangrijkste is. Dat de producten niet altijd even aanvaardbaar zijn, moet u dan maar op de koop toe nemen. Het is nog steeds zo dat Laurel en Hardy meer mensen aanspreken dan Freek de Jonge. Als je dat gaat begrijpen, dan zeg je; Wij gaan naar een wereld toe, waarin door een grotere gelijkvormigheid en zelfs automatisering op velerlei terrein een grotere vrijheid gaat ontstaan voor het individu dat vanuit zichzelf dingen vindt en wil doen voor anderen.

Dat, mijne vrienden, is mijns inziens de conclusie die niet slechts hoopgevend, maar ook veelbelovend is. Ik geloof, dat ik het hierbij kan laten. Als u straks naar huis gaat, dan zult u ongetwijfeld wel denken. Zou er niets te doen zijn aan de beheersing van het weer? Mag ik u op dit terrein dan enige hoop geven.

Er zijn op het ogenblik enkele ontwikkelingen, helaas nog gereserveerd als staatsgeheim voor militaire doeleinden, die een zekere maar niet volledige beheersing van de weerverschijnselen mogelijk zouden maken. Dat zou in ieder geval betekenen, dat u op vastgestelde tijden regen en onweer krijgt en dat voor de rest de windrichting niet geheel bepaalbaar is, maar dat de luchttemperatuur beïnvloed kan worden. Dit laatste zou ik op dit ogenblik op prijs stellen.

DE KUNST VAN HET LUIEREN

Werkelijk luieren is een kunst. Niets doen is verveling. Maar luieren is niets doen met een inhoud, al is die inhoud vaak slechts dat je nu niets hoeft te doen. In de ontspanning ligt soms een veel grotere mogelijkheid om jezelf geestelijk en fysiek op te laden dan in welke wanhopige joggingoefening dan ook. Ik geloof ook dat luieren, mits op de juist wijze beoefend, u ertoe kan brengen de werkzaamheden die onvermijdelijk zijn met meer energie, beter en in kortere tijd te volbrengen. Vooral voor de kunstzinnig verslaafde luienaar is immers ziele arbeid datgene wat verricht moet worden, opdat de luiheid beoefend kan worden. Een mooie visie.

Als wij leren om het nietsdoen te ervaren als een oplossing van ons eigen wezen waardoor er alleen nog wat vage gedachten overblijven, dan leren we tevens elke uiting, als ze noodzakelijk is met volle kracht, volle intensiteit en besef te doen. In die zin is een deel van ons bestaan in de geest eveneens gewijd aan iets wat u luieren zou kunnen noemen. Een wat sluimerende recapitulatie die zich eigenlijk buiten je afspeelt als een soort geprojecteerd droombeeld en waarin je dan heerlijk zuchtend verzinkt totdat de bezigheid je roept en blijkt dat hetgeen je hebt gerecapituleerd je in staat stelt om plotseling beter en vaak krachtiger te reageren.

Wie zoekt naar een zo groot mogelijk innerlijk evenwicht, naar een zo groot mogelijke energie zou ik daarom de raad willen geven. Verwaarloos de kunst van het luieren niet. Want een kunst is en blijft het om alles naast je neer te leggen, niet te grijpen naar de appel die boven je hoofd hangt maar te wachten tot ze op je mond valt. En dit zolang de honger niet zo knagend is dat je je tot bezigheid bewogen voelt. Met deze woorden kan ik u misschien toch een tip geven die voor u allen zeer belangrijk is. Ter overweging kunnen we dat dan zo formuleren;

Niets doen is een vorm van de meest universele activiteit. Want hij die niets doet, gaat op in al datgene wat gebeurt. Door zijn ontspanning kan hij deel worden van het gebeuren, als het past bij zijn wezen en zijn persoonlijkheid. Hij kan alles een betekenis geven zodat de dingen tot hem spreken zonder dat ze hem vermoeien. Ik raad u aan een poging in die richting te wagen.

Ik hoop hiermede het mij gestelde zeer kunstzinnige onderwerp voldoende behandeld te hebben. Dus luiert u gezellig. Word wijzer en krachtiger. En als u dat niet zou kunnen gelukken, probeer in ieder geval gelukkig en tevreden te zijn.

INWIJDINGSSCHOOL

Het leven is een inwijdingsschool waarin de onwilligen weigeren te leren wat hun wordt geboden, want al wat wij zijn en wat wij doen heeft vele betekenissen. Als wij die betekenissen

begrijpen dan worden wij bewuster. Daar waar wij bewuster worden, leven wij niet alleen juister maar vinden wij tevens een band met al datgene wat in ons werkelijk ik is verborgen.

Ons werkelijk ik is een deel van de onveranderlijke werkelijkheid, het beeld van de Schepper. Als wij getrouw worden aan datgene wat wij wezenlijk zijn, beantwoorden wij aan datgene wat wij in de wetmatigheid van het ene denkbeeld, van de ene werkelijkheid moeten zijn. Daarom is elk ogenblik van leven lering, indien wij openstaan voor hetgeen ons wordt geboden. Maar daarom ook zullen wij elke keer, als wij hetzij uit overweging van persoonlijke aard, van belangrijkheid of van denkbeelden afwijzen wat er rond gebeurt terugzinken in een moeras waarin onze denkbeelden onze ontwikkeling verstikken.

Het leven is een inwijdingsschool. De zin van het leven is de bewustwording. Maar wie zichzelf bezoekt, maakt van het leven een gevangenis. Wie zichzelf bezoekt, maakt het zich onmogelijk iets van het licht van de werkelijkheid te beleven en zo een waarheid, die betekenis heeft als deel van het eigen ik te beseffen.

LES 6 - MENSELIJKE DENKBEELDEN

Zoals u de laatste tijd heeft kunnen zien wordt de wereld meer geregeerd door denkbeelden dan door feiten. Om die feiten een beetje duidelijker te benaderen moeten wij het ideaal tegenover de feiten stellen.

Als ik zeg 'democratie' dan klinkt dat schitterend. Elke mens heeft het recht om zijn stem in te brengen om alles te zeggen. Aan de andere kant, als je zeker wilt zijn dat er niets gebeurt, moet je de mensen onderling laten twisten over wat ze zullen gaan doen. Democratie bestaat uit een geformaliseerde vorm van twisten.

Kijk ik naar denkbeelden als b.v. de volksstaat, dan kom ik tot de conclusie: hier gaat men uit van het standpunt dat je alleen rekening behoeft te houden met het welzijn van het geheel. Maar het welzijn van het geheel is de instandhouding van het geheel zoals het is. Ontwikkeling en verandering vloeien echter voort uit de individuele ontwikkeling en mogelijkheden. Op het ogenblik, dat je alleen maar gaat praten over het algemene en het hoogste goed voor allen belet je in feite een verdere ontwikkeling en indirect voor velen een zekere bewustwording. Dat is niet zo prettig.

Dan is daar dictatuur. Een dictatuur gaat uit van het standpunt dat er 'n man moet zijn die het voor het zeggen heeft. Dat standpunt huldigen ook zeer velen, die zich de hoofden van democratische staten noemen

Een dictator is iemand, die zijn wil doorzet met alle middelen en daarbij geweld moestal niet schuw. Als ik zo kijk naar de verschillende staten, kom ik tot de ontdekking dat het in de Ver. Staten eigenlijk net zo goed geldt als in Rood China of in Zuid-Afrika. Wanneer is er werkelijk een dictatuur?

Op het ogenblik, dat een enkele mens, alleen denkend vanuit zijn eigen belangen, probeert het gehele volk volgens bepaalde regels te laten levens denken en werken. Een dergelijk voorbeeld in de huidige tijd is nog steeds Marcos. Een mens die het heus niet zo kwaad meende als men heeft veronderstelde. Maar hij ging uit van zijn eigen coterie, zijn vrienden en hun belangen, ook de belangen van de kerk waarmee hij verbonden is. Hij meende, dat al het andere zich daar naar had te voegen. Toen een deel van de kerk dat niet goed vond zei hij; Mijn belangen en die van mijn vrienden prevaleren boven die van de kerk. Als hij dat niet had gezegd had, was hij nu nog president. Denkbeelden zijn dus een beetje schimmig.

We kunnen spreken over anarchie. Anarchie wordt door velen gezien als de absolute vrijheid die ontstaat als je alle bestaande structuur vernietigt. Maar als er geen structuur meer is, wordt het zelfbehoud een veel hardere regeerder dan welke instelling dan ook. Er zijn geen zekerheden meer. Het zijn allemaal zaken waarover je moet nadenken.

Als ik nu een aantal politieke voorbeelden geef, dan zult u zeggen; Ja goed maar er zijn toch ook andere dingen. Als we te maken hebben met instellingen die bindend kunnen werken of ze nu kerk zijn of wat anders dan zien we eveneens dat eigenaardige aspect van dictatuur, van heerschappij. In de kerk van Rome is dat een lange tijd zo geweest. Nu is dat verdwenen, althans voor een groot gedeelte en zien we dit aspect weer in Iran. Dus ook kerken. Maar als kerken zo zijn, dan zijn ook andere richtingen zo.

Als iemand zegt; Wij zijn de uitverkorenen. Wij hebben de juiste wet. Wij leven die wet en daarom moet iedereen het ook maar doen. Dan hebben we ook te maken met een poging tot dictatuur.

De moeilijkheid is dat een mens of je het wilt toegeven of niet een betrekkelijk uniek wezen is. Alle mensen verschillen een beetje van elkaar. Elk mens heeft daardoor zijn eigen voorkeuren, maar ook zijn eigen mogelijkheden en onmogelijkheden, zijn neigingen, zijn afschuw. Je kunt nooit een gemeenschappelijke noemer vinden waarmee al die individuen op een redelijke wijze

samen kunnen leven en denken. Wat we dus nodig hebben is een minimum aan regeling en een maximum aan eigen mogelijkheden. Dat pakt niet altijd even goed uit, dat ben ik direct met u eens. Aan de andere kant, wanneer wij leven en we hebben persoonlijke mogelijkheden, we kunnen onze eigen vrijheid gebruiken, dan zitten wij gelijktijdig in een situatie waardoor we onze verantwoordelijkheden veel beter begrijpen.

Wat zoudt u zeggen van; verzorgd van de wieg tot het graf? Dat komt neer, geestelijk gezien, op een poging tot begrafenissen nadat je bent geboren. Want je hoeft niet te zorgen voor jezelf. Neen, dat moeten anderen doen. Je bent niet verantwoordelijk in je relatie tot je medemensen. Daar zijn instellingen voor. Je hebt niet de noodzaak om voor jezelf reserves te vormen, want daar zorgt de gemeenschap toch voor. Je hebt niet meer de noodzaak om jezelf te verdedigen en te beschermen. Daar heeft men zijn mensen voor. Je bent niet meer in staat om je ervaringen op de juiste manier te zien. Je vertroebelt ze allemaal door ze over te dragen aan de andere, het andere. Daarom is het geestelijk gezien ook niet zo'n aanvaardbaar ideaal, als u het mij vraagt.

Kijk ik echter dieper in de mens, dan ontdek ik dat de meeste mensen worden bevangen door allerlei angsten. Nu is dat op zichzelf niets bijzonders. Je hebt voor- en afkeur en ook angsten die je meebrengt uit vorige levens. Je hebt jeugdervaringen. Zelfs in de prenatale periode kun je misschien een trauma oplopen. Dus dat een mens al die dingen heeft, best. Maar op het ogenblik dat anderen de problemen voor jou gaan oplossen, kom je er niet meer aan toe jezelf te aanvaarden zoals je bent.

Je gaat leven in een droomwereld, in een soort persoonlijk sprookjesland. Dat sprookjesland is natuurlijk heel aardig, want je krijgt daar allerlei dingen te beleven waar je anders misschien. Maar vergeet niet, je mist ook allerlei dingen die je anders wel zoudt hebben gevonden en beleefd. Je bewust worden van wat je bent met alle middelen is aanvaardbaar. Als er geestelijk een ideaal zou bestaan, een denkbeeld, een droombeeld dat dominant is, dan is dat wel het beeld van de bewuste mens.

De bewuste mens is echter niet iemand die alles kent en alles weet. De bewuste mens is iemand, die zichzelf beseft en aanvaardt zoals hij is. Juist met al deze uiterlijkheden wordt het steeds moeilijker om daarmee te werken. De problemen die ontstaan zijn op het ogenblik althans nog niet zo apert dat iedereen zegt: Ja, ik zie het zitten. U heeft gelijk, maar realiseer u wat er gebeurt. Op dit ogenblik is er een strijd gaande in Duitsland omdat de vakbonden het recht willen hebben om ook politieke stakingen uit te roepen. Er is in Engeland meer ondergronds een voortdurende strijd gaande tussen de macht van de arbeider, de macht van de regering en nog eens de macht van de werkgever. Een dergelijke strijd is gewoon destructief. De regering is bang voor een politieke staking. Dat kan ik begrijpen, want zij denkt dat de gewone burger de werker, eenvoudig zal doen wat zijn vakbond zegt, hoe vreemd het ook is. Maar de werkelijkheid is, dat alleen de dwazen dat doen.

Als je kijkt naar het gedrag van de gewone mensen, dan blijkt dat ze weliswaar in een sleur vastzitten, maar dat die sleur wordt gebroken op het ogenblik dat er een te grote belasting optreedt. De politici doen dat ook. Zij denken; ach, de mensen zijn niet wijzer. Zij spuien beloften waarvan ze zelf weten dat ze onvervulbaar zijn. Zij praten met grote woorden die in feite niets betekenen. Ze voegen er in kleine lettertjes zoveel clausules aan toe dat je die zelfs in een verzekeringspolis niet kunt onderbrengen.

Dat is allemaal aardig, als de mensen niet denken. Dientengevolge is het in het belang van heel veel groepen dat de mensen niet zelf denken. Dít is goed, dát is kwaad.

Algemene normen zullen er natuurlijk zijn, die heb je bij een geest trouwens ook wel. Maar die normen moeten voortkomen uit je beleven, niet uit een stellen zonder meer. En dat wil men niet. Men wil niet dat u zelf normen stelt. Men wil de normen stellen die u als grens aanvaardt.

Nu bevinden wij ons tegenwoordig al een aardig eind op weg in de invloed van Aquarius. Dat wil zeggen, dat steeds meer mensen eigenlijk niet meer het gevoel hebben dat zij ten koste van alles hun voorman hun gemeente, hun vereniging of wat anders moeten steunen. Zij zeggen; Ik steun alleen datgene wat voor mij betekenis heeft. De problemen die zijn ontstaan in vele landen de moeilijkheden die men heeft in de USA, de grote verwarring en

moeilijkheden die achter de schermen in de kerk van Rome bestaat, de toch wel wat wonderbaarlijke onderlinge verhouding zoals die zich o.m. in de protestantse kerken ontwikkelt zijn allemaal een kenteken hiervan. Het gezag verliest zijn betekenis als het niet door feiten wordt ondersteund. En dat impliceert weer dat er een maatstaf is anders dan een denkbeeld waarmee je het leven in feite kunt benaderen.

Wat zou dat kunnen betekenen? Kunnen. Je kunt wel een idee ontwikkelen als een soort denkbeeld, maar dat wil niet zeggen dat het voor iedereen juist en waar is.

1. Wat mij gelukkiger maakt en een ander niet ongelukkiger is goed.
2. Wat voor mij van belang is daar vecht ik voor, maar ik zal het een ander niet kwalijk nemen, als hij voor zijn belangen vecht.
3. Er zijn geen materiele normen die onaantastbaar zijn.
4. Geestelijk gezien is er maar één aspect belangrijk, harmonie. Al datgene wat tot die harmonie voert is aanvaardbaar. Al datgene wat van die harmonie wegvoert is onaanvaardbaar.

Mensen die zo denken kun je niet meer vangen in dat eenheidsbestel. Daar kun je geen politiek religieuze eenheidsworst van persen. Die kun je zelfs niet meer gegarandeerd zuiver en zeker met de massa media bespelen. En dat houdt in, dat nolens volens overall veranderingen tot stand komen. Om u een typisch voorbeeld te geven van de manier waarop het er tot heden toe ging wil ik u verwijzen naar o.a. de Engelse juryrechtspraak.

Er zijn een aantal mensen uit het publiek die door loting worden getrokken. Zij moeten dan verschijnen. Ze zitten daar, alle argumenten gehoord hebbend en maken uit of iemand schuldig is of niet. Nu bestaat er een bekend recht van de advocaten. Zij kunnen namelijk (ik meen dat het in Engeland maximaal 3 mensen zijn, in de Ver. Staten is het alleen op rede) wraken d.w.z. die komen niet in de jury. Wat is nu het typische verschijnsel?

Als in de jury 5 of 6 mensen zitten die er tamelijk suf uitzien en er komt iemand die kennelijk een intellectueel is, en die zou bij de jury gevoegd worden, dan wordt hij automatisch gewraakt. Weet u waarom? Omdat een advocaat zijn spel alleen goed kan spelen in de jury rechtspraak, als hij een jury heeft die niet al te intelligent is. Op de dezelfde manier worden zelfs uit bepaalde betrekkingen mensen geweerd die te creatief denken. Want ofwel ze zouden de bazen de baas worden (dat is niet de bedoeling) dan wel ze zouden teveel fouten zien en misschien op slakken zout leggen die al eeuwenlang rond krioelen. En dat wenst men niet.

Ik zie dit verschijnsel tegenwoordig zelfs ook in een groot aantal spirituele bewegingen. Nu bedoel ik helemaal niet spiritistische beweginkjes e.d. maar al die zich wat elitair voelende groeperingen die hun eigen geheimleer hebben, hun eigen geheime gebruiken en wat dies meer zij. Hun ledental fluctueert op het ogenblik zeer sterk. Alleen daar waar ze zuiver materiele voordelen bieden, blijft het ledental enigszins stabiel en is er zelfs enige toevloed. Hoe komt dat?

Een systeem van b.v. een esoterische school vergt aanvaarding. Niet alleen leren wat je wordt voorgelegd maar ook doen wat je wordt gezegd. Heel veel mensen zeggen: Als ik heb geleerd, zie ik het anders. Waarom zou ik? Heel veel mensen zeggen zelfs: Die kennis kan ik ook opdoen zonder vereniging zonder die unie of bond of kerk. En daarmee kan ik persoonlijk werken. Dan valt dus het gezag weer weg, maar de basis wordt wel veel breder.

Zolang er leergezag is, zal iedereen in ongeveer gelijke vergelijkbare termen denken, leven, spreken. Op het ogenblik dat men op zoek is, krijg je een wisselwerking. Ik heb het zo gedaan, maar ik had daar en daarmee last. Ik doe het dus zo en dan krijg ik dat en dat. Wat kunnen we van elkaar leren?

Broederschap is niet alleen: alle Menschen werden Bruder. De Here beware ons daarvoor! Vooral als je denkt aan de kinderbijslag. Het is veel meer wij delen met elkaar. Broederschap is delen, helpen voor elkaar opkomen.

Als je in een groep zit waar een absoluut gezag is, dan kan dat gezag wel regelen dat je voor gelijkgezinden opkomt maar je bent niet spontaan en vanuit jezelf met anderen bezig. Je bent niet bereid om ook geestelijk een wisselwerking met die anderen aan te gaan.

De wereld is ook op dit terrein heel sterk in beweging. Juist het feit, dat zoveel mensen naast het geloof leven en innerlijk toch eigenlijk gelovig zijn, dat zoveel mensen geestelijk zoeken, maar zich niet meer willen binden aan een vaste leer en een leergezag heeft ervoor gezorgd dat er een steeds grotere uitwisseling van denkbeelden ontstaat. Die uitwisseling van denkbeelden is bewustwording.

Wat betekent bewustwording? Iemand die op deze wijze persoonlijk, ook emotioneel, zich bewust is geworden van een aantal feiten zal bij een volgende incarnatie op grond daarvan beter kunnen kiezen. Op grond van datgene wat je in dit leven aan problemen en onbeseft uit de wereld hebt geholpen, kun je de volgende keer bewuster en ook beheerster in een menselijk leven optreden. Het kan dus wel even aanlopen. Maar dan krijgen we heel veel mensen, die juist in deze tijd dit anders leven dit anders denken hebben geleerd, hebben ervaren als weer zuivere persoonlijkheden terug.

Ik heb heel veel horen spreken over de voor en nadelen van de computer en de automatisering. Wanneer je onderling spreekt, word je het al heel gauw met elkaar eens. Je moet de meest rationele productiemethode volgen en daarbij een zo goed en zo goedkoop mogelijk product leveren. Zolang het winstprincipe, dus de uitschakeling van de arbeiders, in de hand blijft, kun je zeggen; Ik ben het er niet mee eens. Maar als het product goedkoper wordt, beter van kwaliteit, dan zeg je: Ik ben er voor. Alleen, ik moet het ook kwijt kunnen. Ik moet productie op behoefte en niet alleen maar op betalingskrachtige vraag instellen. En dan zeg je; Hoe moet het bedrijf dan draaien? Dan wordt ook daarvoor een oplossing gezocht.

Die oplossing zal zeker niet zijn; subsidies, staatssteun of iets dergelijks. Er zijn heel veel activiteiten waarin de computer en de automatisering weinig kunnen doen. De mens heeft een creatief vermogen. Misschien dat hij een schilderstuk kan laten maken door een computer, maar dan moet hij die eerst programmeren, het idee moet er eerst zijn. In de tijden die komen wordt het denken, het bewustzijn van de mens steeds belangrijker, omdat wat zijn lichamelijke capaciteiten verder betreft die voor een groot gedeelte worden overschaduwd door de techniek, die het allemaal beter sneller kan doen. Daar moet je je bij neerleggen. Maar dan betekent dat, dat elke mens moet leren denken. Dat elke mens op zijn manier moet leren creatief te zijn. Er is een enorme verschuiving van waarden. Er zijn meer van die tekenen.

Een bekende houding van instanties is altijd. Wij zijn er niet voor het publiek, het publiek is voor ons. Dat zegt men wel niet, maar zo bedoelt men dat. Nu komen er steeds meer mensen, die nog steeds in dat oude kader zeggen: Ik ben er toch eigenlijk voor het publiek. Ik moet te maken hebben met de mens die mij nodig heeft. Als de vertegenwoordiger van mijn instantie moet ik voor die mens opkomen en niet voor de perfecte en gemakkelijke ordening die de instantie wenst. Een systeem dat ook priesterlijk geldt.

Er zijn heel veel priesters, dominees en andere geestelijke leiders die niet meer in de eerste plaats proberen je een geloof op te leggen, maar die eerder proberen jou te helpen om op jouw manier te leven met het geloof dat in je woont. Dat is een andere benadering. Niet meer, het gezag dwingt hen om in te gaan maar klop aan. Bied je blijde boodschap, je raad aan en ga verder als ze zeggen; Ik heb je niet nodig. Dat is ook iets dat in deze tijd steeds sterker kenbaar wordt. Zelfs in zaken als kunst zien we eigenaardige veranderingen. Houdt u van popsingers? Ik heb even moeten nadenken voordat ik wist wat het was. Ik ben er nu achter. U moet zich één ding goed realiseren. Oorspronkelijk ging het om geluid. Hoe harder het geluid, hoe mooier. Hoe excentrieker het gedrag, hoe beter. Maar als je verder gaat, wat zie je dan? Dat er in feite in de popsinger een integratie plaatsvindt waardoor degenen die de muziek maken (u noemt het misschien geen muziek, maar het is het vaak wel) tevens ook dansers zijn, zangers en werken met showelementen vaneen revue, maar ook met sociaal drama als achtergrond. Het is alsof zij op weg zijn naar een totale vorm van podiumkunst.

Dat is interessant, want een totale vorm wil zeggen, dat je alles mogelijk maakt dat je uitdrukkingsscala rijper wordt, dat de overdracht veel intenser en beter kan plaatsvinden. Het

betekent, dat ook op een ander terrein de mensen moeten gaan zoeken naar iets waardoor de dingen samenvloeien.

Er is al enige tijd een beweging gaande in de beeldhouwkunst waarmee men bewegende structuren zo probeert te maken dat ze b.v. gedreven door wind, door water, zelfs door een motor voortdurend nieuwe aspecten geven.

Er is ook een tijd geweest dat men probeerde te boetseren met licht. Al die dingen bij elkaar zijn vaak ook theatraal.

Daarnaast vinden wij een andere richting die probeert een sfeer over te brengen. Dat lukt niet altijd. Soms kom je een lege kamer binnen en daar ligt een hoopje vuil op de vloer, daar staan twee in elkaar geslagen stoelen. Er is een krijtlijntje waarlangs je moet lopen en een luidspreker zegt: piep, piep piep, piep. Dan zeggen de mensen; Is dat kunst? Neen, dat is geen kunst. Maar het is een aanloop. Want ook deze kunstvorm, de beeldende kunsten moeten een synthese vinden waardoor zowel architectuur, schilderkunst, beeldhouwkunst, geluid, belichting als sfeerbrennende kunsten gaan samenwerken om een indruk te vormen en over te brengen.

Het is wonderlijk dat de neiging tot synthese voorlopig toeneemt in de vrije kunstuitingen en daarnaast misschien ook wel enigszins in de vrije beroepen zoals journalistiek en dergelijke. Ook daar zien we een meer vrijer wordende samenwerking.

De medische groep, eens een zeer besloten kaste, begint langzaam maar zeker begrip te krijgen voor een samenwerking met paramedische beroepen, met paranormale genezingsmethoden. Synthese is een van de dingen die, al denken de mensen daar nog niet zo bewust over, op dit moment de tijd kenmerken. Het zijn ontwikkelingen die onvermijdelijk verder zullen gaan. Dan kunnen we zeggen; De ideeën van de mens zijn misschien uiterlijk nog niet zo veranderd, maar hun gevoelswaarde, hun inhoud is aan het veranderen.

De nadruk op het buiten het ik staande is het gelijk. De onaantastbare waarheid maakt steeds meer plaats voor nog steeds gelijksoortige verwoording een innerlijk gevoel, een innerlijke waarheid, een innerlijke uiting. Dat impliceert volgens mij ook nog dat op den duur de uiterlijke waarden hun betekenis steeds sterker gaan verliezen, en dat de innerlijke benadering haar uitleg zozeer varieert dat zelfs een wet niet meer kan worden gehandhaafd omdat de jurisprudentie zoveel malen uitermate verschillend op basis van persoonlijke gebeurtenissen werd geïnterpreteerd.

Dat brengt mij tot een stukje dat misschien iets abstracter is. Er is een kracht in het denken. Wij hebben daar heel vaak over gesproken. Als uw denken steeds meer ook uw gevoelens inhouden, dan wordt de uitstraling aanmerkelijk sterker. Een sterke uitstraling zal al haar harmonische beroeren, terwijl een zwakke uitstraling misschien slechts hier en daar een enkele harmonische factor naar voren brengt. Een groot gedeelte van de uitwisseling van gegevens in de toekomst zal op wat men nu subliminaal vlak noemt liggen. Dat wil zeggen niet zintuiglijke worden overgebracht en ook niet in telepathische boodschappen die in je hoofd hameren naar voren zal komen, maar eerder als een golf van allerlei dingen waardoor een **met n en**. een emotie gelijktijdig in je ontstaan.

Mensen die denken, stralen uit. Wat je denkt, beïnvloedt je omgeving. Als je zegt; Wat is het warm, dan krijgt de omgeving het ook warm. Als je zegt; Wat is het koud en je voelt het werkelijk tot in je botjes, dan maak je het kouder voor de omgeving. Het heeft niets met de thermometer te maken, het is gewoon interpretatie. Als je denkt: ondanks alles ben ik gelukkig, dan breng je aan iedereen de neiging over om het leven, het beleven positiever te benaderen. Je bent dus eigenlijk bezig zonder het te weten. Op het ogenblik doen al heel veel mensen dat o.m. in de omgeving van een nieuw medium geloofwaardige bepalingen van paranormale aard tot stand te brengen waarin de samenwerking niet meer een beredeneerde zaak wordt maar een ervaren noodzaak.

Ik heb zo-even gesproken over anarchie. Als de mensen zover komen, zal wat het systeem betreft er aan de buitenkant volgens de huidige norm sprake zijn van een perfecte anarchie. Er is geen gezag. Niemand heeft eigenlijk iets te zeggen, maar iedereen draagt in het geheel

zozeer bij dat wat hij is, weet, kan, daardoor vanzelf stuurt op het ogenblik dat hij/zij daarvoor geschikt is. Dit voert naar een meer toegankelijk worden van wat wij noemen het gemeenschappelijke bovenbewustzijn.

De gedachten van alle mensen kunnen op dit moment wel ervaren worden. Je kunt daaruit putten zoals het heet, indien er op een punt een perfecte, emotioneel ondersteunde harmonie bestaat. Maar als je zelf steeds meer leert in die sfeer te leven, dan worden dat geen dingen die je onbewust ondergaat of waarvan je de oorsprong niet kent. Je gaat steeds duidelijker wisselwerkingen ervaren. En waar die wisselwerkingen voor het ik definieerbaar zijn of dit nu zuiver verstandelijk, emotioneel verstandelijk of emotioneel gebeurt, daar is oriëntering mogelijk in de gehele gedachtesfeer van de mensheid.

Maar ook geesten denken. Een deel van datgene wat u inspiratie noemt, komt uit de wereld van de geest. Aangenomen dat het voorgaande waar wordt, wordt ook de wereld van de geest steeds toegankelijker. Ik zeg niet, dat de grens wegvalt dat duurt nog een hele tijd. Maar ik zeg u, dat men steeds meer bewust zal worden welke invloeden uit de geest komen, welke uit een gemeenschappelijk bewustzijn komen en welke gericht vanuit een groep naar u toekomen. Een grotere vrijheid ontstaat op deze wijze.

Een wereld in verandering is niet alleen maar een wereld die verandert in de richting van een nieuwe techniek, een nieuwe staatsvorm, een nieuwe kerk. Het is een wereld die in beweging is en voert naar een nieuwe vorm van leven, een nieuwe vorm van menszijn. Het is deze nieuwe vorm van menszijn die geestelijk van het hoogste belang wordt geacht.

In deze aanloopperiode ziet u maar enkele tekenen daarvan. U gaat het geheel nog niet begrijpen, maar elke dag worden die invloeden intenser. Elke dag ondergaat u ze iets bewuster. Dat betekent dat ook in het heden deze verbondenheid van bewustzijn en emotie die zich kan uitstrekken over alle menselijk denken en over een deel van de geestelijke werelden tot uw eigen feitelijke wereld toe waar gaat worden.

Op weg naar de nieuwe waarheid zult u mijns inziens in uzelf, in uw wereld en in datgene wat er rond u is steeds meer begrip van verbondenheid of van eenheid ontdekken en steeds minder normgebonden daarin sorteren, verwerpen en aanvaarden, maar gewoon beleven. Dat zou een grote stap voorwaarts zijn.

ZIJN ER NOG HEREN?

Wij worden altijd geconfronteerd met de Heren. Dat zijn degenen die alles bedisselen. Als je nu kijkt naar de bedisselaars, dan zie je hoe zij worden bedisseld. Je vraagt je dus af; Wie is de baas? Bijvoorbeeld; Wie is nu eigenlijk president van de Ver. Staten Ronald of Nancy? Want Nancy heeft in ieder geval de reputatie o.m., in Suriname dat ze heel erg verstandig en handig is, maar wel erg spinnig.

Alle dingen die op het ogenblik worden geleid, betekenen in steeds grotere mate gevangenschap voor de leiders. Want je kunt niet meer proberen om even vanuit jouw standpunt de zaken recht te zetten, omdat er om je heen zoveel mensen zijn die je duidelijk maken dat je dit woord niet moogt gebruiken en dat je dat niet moogt doen zodat je daardoor eigenlijk voortdurend in moeilijkheden komt.

Ik heb op mijn manier de wereld bekeken en mij afgevraagd; Zijn er nog Heren? Ik kwam tot de conclusie: ze bestaan niet meer. Want al degenen, die denken dat ze macht hebben, worden door de macht zodanig geregeerd dat ze slaven zijn geworden van datgene wat ze zeggen te brengen. Als ze denken de baas te zijn, dan spreken ze wel over dienen, maar het blijkt dat zij hun baantje moeten dienen omdat ze anders het volk, waarover ze denken meester te zijn, niet kunnen dienen.

Dit heb ik dan doorgetrokken naar allerlei richtingen en ik heb mij afgevraagd; Zijn er nog Heren in de geest? U begrijpt, dat heeft niets meer met het al of niet aanwezig zijn van aanhangsels te maken, want een heer in de geest is een geest, maar een heerser.

Wij kennen allerlei richtingen zoals de Heren der Stralen, de Heren van Kracht, de Heer van Wijsheid. Om er maar een paar te noemen. Ze zijn allemaal wel personen geweest, maar we beginnen steeds meer te begrijpen dat het helemaal geen personen zijn.

Wat wij een Heer van Wijsheid noemen is alleen maar een begripsvisie die in een bepaalde richting voert. Wat wij de Heer van de Stralen noemen, zou je beter kunnen zien als datgene wat door breking van de totaliteit ontstaat, het is geen persoonlijkheid meer.

Ik behoef mij nu niet aan te sluiten bij sprekers die hier God en de duivel over de hekel hebben gehaald. Ik wil het gewoon houden bij datgene wat wij geestelijk eigenlijk aan het doen zijn. Als er geen Heren meer zijn, wat blijft er dan over? In plaats van wetten, gezag, beperking eerder iets dat lijkt op een kosmisch wegennet.

Overal zijn er mogelijkheden om een bepaalde weg te gaan. Je kunt je van die weg niet altijd onmiddellijk losmaken. Als je eenmaal op die weg bent, moet je gaan totdat je op een kruispunt komt en dan kun je eventueel links of rechtsaf. Laat mij het zo zeggen; Je begint met Nederlander te zijn, je wordt kiesgerechtigd en dan moet je kiezen voor links of voor rechts. Op die manier gaat het elke keer weer.

Onze geestelijke weg wordt voor een groot gedeelte bepaald door datgene wat we zelf denken, wat we zelf willen. Wij kunnen niet zeggen; Er is één kracht die ons dwingt. Wij kunnen alleen zeggen; Wij brengen onszelf in een situatie waarbij we beheerst worden door de weg die wij hebben gekozen. Er is geen persoonlijkheid. Het is geen Heer die ons onder zijn hoede neemt aan de ene kant en aan de andere kant betutteld tot en met. Trouwens, als het om betuttelaars zou gaan, dan zou je haast denken dat het voornamelijk Nederlanders zijn.

Als ik mijn weg zelf kies, ben ik daaraan gebonden. Het is geen schande, het is geen zonde, het is geen verdienste. Ik ben wat ik ben. Eerst op het moment, dat ik een besef heb voor datgene wat ik ben, zou ik kunnen zeggen. Ik zou het anders willen. Dan kijk je naar links en naar rechts maar je kunt niet ineens veranderen. Je moet wachten totdat er een beslissend punt komt en dan kun je van die weg afwijken.

Het wonderlijke is natuurlijk, dat de geest vele wegen tegelijk kan gaan. Het doet een beetje denken aan Avignon waar je op een bepaalde plaats een spoorwegviaduct hebt, een aquaduct en ook een verkeersweg ze lopen praktisch onder en over elkaar heen. Drie verschillende wegen. Drie verschillende soorten van vervoer zou ik kunnen zeggen en toch tijdelijk gelijklopend. Op dat ogenblik kan het ene kanaal het andere beïnvloeden.

Een Heer van Wijsheid kan mij niet blijvend bereiken. Hij kan mij alleen bereiken op dat ogenblik dat ik mij bevind op een weg, die harmonisch is met datgene wat in die weg van wijsheid ligt opgesloten. Dan zou het veel gemakkelijker zijn om te blijven zeggen; Er zijn Heren. Er zijn grootmachten en die bepalen het.

Je kunt zeggen; De economie gaat slecht. Het is de schuld van Lubbers. Maar Lubbers heeft er ook niets mee te maken. Hij kan het niet veranderen. U allemaal bij elkaar zou het misschien kunnen veranderen, maar Lubbers kan het niet.

Zo is het ook met al die geestelijke wegen, die geestelijke krachten. Het is prettig als we zeggen; Ik behoor onder de Heer van de Blauwe Straal, van de Rode Straal of van de Gele Straal. Het straalt naar alle kanten. Maar het is een persoonlijkheid. Daarmee valt er iets weg wat vele mensen dierbaar is, het denkbeeld van een vaderlijke bescherming die hen a.h.w. gelijktijdig helpt, geleid en die verantwoordelijk is voor alle dingen waar het misgaat. Er zijn geen Heren dat is nu juist het moeilijke.

In de periode waarin de wereld zich op het ogenblik beweegt hebben we allemaal een beetje het gevoel van als daar nu eens iemand anders zou komen en daar ook iemand anders, dan zou het in de wereld veel beter zijn. Dat is niet waar. Want wat er op de wereld bestaat, wordt mede bepaald door de mensen en niet door degenen die door de mensen als Heren worden beschouwd.

Geestelijk kunnen wij in deze tijd enorm veel bereiken en veel doen. Maar het zijn geen krachten die ons daartoe brengen en die ons daarbij geleiden. Ik denk wel eens als er geestelijke geleiders op aarde zijn, dan zijn er nog veel meer halfgeleiders.

Er is een aantal mogelijkheden. De grote kunst van het leven is niet om een beschermer te vinden, iemand die je de eeuwige zaligheid garandeert of die je de wijsheid geeft of die de weg van je leven voor je bepaalt zodat je bewuster kunt worden, maar om voor jezelf de rust en de vrede te vinden waardoor wij onszelf kunnen beseffen zoals we zijn en dan ook nog eens kunnen beseffen hoe wij eventueel verandering kunnen brengen in ons handelen, in ons denken en op welke ogenblikken dat mogelijk is.

Ik ken heel veel mensen die er een hekel aan hebben op te staan van tafelen. Je zit net lekker te eten, je hebt net de soep naar binnen gewerkt en je bent bezig een paar piepertjes te prakken en daar wordt gebeld. Als er dan iemand komt en je zegt; Kom onmiddellijk mee, dan ontstaat er een automatische traagheid. Ik denk, dat het bij ons eigenlijk een beetje hetzelfde is.

Wij zijn een beetje verliefd op de dingen die we zijn, die we hebben. Ach, het is zo mooi weer. Al die bloesem en dat ruige strand langs de zee. Ik wil hier niet weg. En toch is er iets dat zegt; Je moet die dingen maar eens vergeten. Dan zeg je; Neen, neen. Maar dat beseffen we op dat ogenblik niet.

Er zijn ogenblikken dat je alles moet laten staan om een bepaalde keuze te maken, om een bepaalde taak te verrichten. Dat is eigenlijk datgene waaruit onze vrijheid bestaat. De enige factor die kan bepalen wat het betekent, zijn wij zelf. Daar waar we in ons rust vinden, vrede en harmonie, is wat we doen goed. Dan is er niet de een of andere geestelijke leider, die daar als een verkeersagent met zijn geestelijk fluitje staat, zijn hand opsteekt en zegt; Stop, links af en kiezen.

Dat betekent ook geen problemen maken over wat je bent geweest. Zelfs ook niet teveel problemen maken over hetgeen je bent. Het is beseffen wát je bent. Beseffen wat je anders wilt en gewoon wachten op het moment dat je een weg ziet die in die richting voert. Zo eenvoudig is dat.

Wij zijn veel vrijer dan we denken, want het aantal keuzemogelijkheden dat voor ons bestaat is ondenkbaar. Er is heus niet een afzetting waar de politie ons staat te wenken; recht door. Wij kunnen links, we kunnen rechts, we kunnen om een bocht zus en zo gaan. We kunnen de gekste meanderwegen gaan als we dat willen. Maar om te kunnen willen moeten we wéten. En weten is eigenlijk de formulering die voortkomt uit het besef.

Dan vind ik in deze wereld heel interessant dat iedereen nog denkt aan Heren. Dat is heus niet alleen Here, Here. Het is echt het denkbeeld van de macht. Ik heb een goeroe. Je kunt net zo goed zeggen: Ik heb een oehoe. Dat maakt weinig verschil uit, want die figuur kan uit jezelf voortkomen. Het kan een harmonie zijn met een concreet bestaande figuur. Maar de ander mag nooit voor je beslissen. Weet wat je bent. Kies je eigen weg.

U ziet, dat ik mijn titel niet ten onrechte heb gekozen, ofschoon ik even aarzelde. Want als je zegt; Zijn er geen Heren meer, dan zegt menigeen; Dat is iemand met kritiek op de moderne samenleving, of het is een anti feminist. Ik ben geen van beide, maar ik probeer te zoeken naar een werkelijkheid waarin wij kunnen leven. Als ik zeg wij, dan bedoel ik zowel de geest als de mens die in de stof leeft. Wij moeten ons vrijmaken van al deze leiders die dwingen, want zij zijn niet reëel. Ze zijn geen werkelijke krachten. Ze zijn een soort fata morgana. Wat werkelijk is, is datgene wat in ons leeft.

Weet wat je bent. Ervaar hoe je deel bent van het geheel dat is de eerste basis voor een vrij kiezen van de wegen die je wilt gaan. Ga je een bepaalde weg en kun je niet afslaan, ga die weg zo goed mogelijk en zo plezierig mogelijk. Als je eigenlijk liever kaviaar hebt en je krijgt kapucijners met spek, eet daar maar rustig van en geniet er zo goed mogelijk van. Dat is helemaal geen onzin. Maar als je zover bent gekomen dat hier de kaviaar staat en daar de gerookte kaas, dan moet je eerst uitmaken wat je belangrijker vindt. Welk culinair voorbeeld

kan worden vervangen door elk willekeurig voorbeeld omtrent menselijk gedragingen of zelfs geestelijke ontwikkeling.

Mijn conclusie, dat er geen Heren meer zijn is eigenlijk het gevolg van een bewustwording. Heren zijn er natuurlijk nooit geweest, maar wij hebben we altijd gemaakt. Blij hebben de krachten geschapen waaraan wij ons vervolgens zo'nederig hebben onderworpen. Onze nederigheid kan hoogstens bestaan uit een erkenning van de totaliteit, maar nooit uit een ons neerbuigen voor een macht en ons daaraan onderwerpen, want dat is dwaasheid.

In deze tijd beseffen meer en meer mensen dat de Heren eigenlijk niet meer bestaan. Heel vaak zijn de mensen bezig met allerlei idealen en vragen zij zich af. Zijn er nog Heren? Zijn er nog machten, persoonlijkheden op wie wij ons kunnen beroepen? En als ze dan ja zeggen, dan is al wat ze hebben gedroomd al voorbij. Daarom wilde ik in dit tweede gedeelte de nadruk leggen op deze eigen verantwoordelijkheid.

U kiest uw weg. U moet die weg gaan tot het ogenblik dat er een keuzemogelijkheid is. Zeg niet; Ik verander mijzelf. Zeg. Ik verander de richting van mijn leven, van mijn denken, van mijn bestaan. Zeg niet tegen uzelf: De hogere macht heeft beslist dat ik dit moet doen. Zeg: Dit is op dit moment mijn taak. Als ik voel dat deze taak voor mij niet meer de aanvaardbare is, dan zal ik een andere richting inslaan.

Leer vrij zijn. Dat is mijn conclusie. Niet vrij van alle hinderpalen, want dat is onmogelijk, maar leer vrij te zijn door te aanvaarden wat er is, te werken met wat er is, te weten wat je eigenlijk wilt en te zoeken naar het ogenblik dat je in deze of gene richting een beslissing zelf kunt nemen.

Mijne vrienden, zijn er nog Heren? Neen. De Heren sterven in het groeiend besef van het zelf zijn dat de steeds bewustere mens in zich ontdekt.

ILLUSIE

Illusie. Een droom, een waanbeeld, een fata morgana, een spiegeling van denkbeelden die ik op mijn wereld projecteer. Een water voor dorstigen dat verdwijnt als je er dichtbij komt.

Een illusie is altijd datgene waarin wij ons koesteren, als we in nood zijn maar wat ons nooit kan helpen om onszelf te redden. Laten wij ons omtrent onszelf en omtrent de wereld alsjeblieft geen illusies maken. Laten we proberen te werken met de feiten.

De mensen zijn niet zo goed als u zoudt willen en u bent zelf niet zo oprecht als u zoudt willen. Laten wij begrijpen dat juist de illusies zo ontzettend veel ongelukken veroorzaken. Het is de illusie van de automobilist; ik ben vaardig genoeg, 120 km met dit weer is niet erg. En dan zijn er weer vier overledenen en twee total losses.

Wij moeten begrijpen; illusies zijn niet genoeg. Feiten zijn het enige waaraan wij ons kunnen vastklampen. En als de feiten dan niet stroken met hetgeen er in ons leeft, dan moeten we niet zeggen dat dat droombeeld waar kan worden, maar dan moeten we ons afvragen: In hoeverre er feitelijke veranderingen mogelijk zijn in de richting van het droombeeld.

Vooraf moeten we ons de illusie niet maken dat iets of iemand, God of mens zal beantwoorden aan onze voorstelling daarvan. Want geloof mij; God is anders dan de mensen denken. En de mensen zijn anders beter maar ook veel slechter dan de mensen die zich illusies maken zich over het algemeen voorstellen.

Leef met de feiten. Werk met de feiten in jezelf en buiten jezelf en de illusie verdwijnt. In de plaats daarvan komt een werkelijke bereiking en de werkelijke vooruitgang.

Elke illusie die je koestert, kan alleen waar worden, indien je de totaliteit beseft die ze omvat. Probeer dus eerst, uitgaande van de feiten de totaliteit te omvatten, dan zal de illusie misschien ooit waar kunnen worden.

LES 7 - DE WAAN, DE WAANZIN EN DE WERKELIJKHEID

Het zal u opgevallen zijn dat de laatste tijd er nogal wat verandert op de wereld. Ik wil niet alleen wijzen op de moeilijkheden van b.v. de U.S.A. of de val van de olieprijs. Ik zou eerder de aandacht willen richten op een aantal denkbeelden.

Zo is er het denkbeeld van de Amerikanen dat zij overal worden bedreigd. Zo is er het denkbeeld van de Russen dat je niemand kunt vertrouwen. Zo zijn er de stellingen van een aantal heethoofden dat alleen een bepaalde godsdienst goed is of dat alleen een bepaalde manier van leven aanvaardbaar zal zijn. Het zijn droombeelden, ideologieën. Op grond daarvan probeert men de werkelijkheid te veranderen. Om te wijzen op de waanzin die daarin gelegen kan zijn.

Er wordt op dit ogenblik alleen aan wapens en bewapening plus proeven voor verdere bewapening meer geld uitgegeven dan nodig zou zijn om alle hongerenden op aarde gedurende een jaar lang van een goede maaltijd te voorzien. Dat is dus dwaas. Even dwaas is het ongetwijfeld dat oude heren erover zitten te kiffen wie bij wie moet komen en wanneer en waar. Want het gaat toch werkelijk niet om de vraag wie nu het belangrijkste is. Het gaat om de vraag, of er iets bereikt kan worden.

Wat is de werkelijkheid die achter deze dingen schuilgaat? Laten wij de zaken eens op een rijtje zetten:

Er is op het ogenblik een zeker verloop in de neiging om zich in allerlei afgesloten religieuze groepen te gaan bewegen. Anders gezegd: De sekten met hun absolute discipline zijn wat op hun retour. Godsdiensten trekken hier en daar wel wat gelovigen, maar als je het op de keper beschouwt, is dat geen kwestie van geloof maar van sociale noodzaak. Er komt dus een grotere vrijheid van denken.

Ook in de wetgevingen van de verschillende landen speelt zich een soortgelijk proces af. Men heeft alles willen regelen, regelen en nog eens regelen en men is vastgelopen. Dat uit zich op verschillende manieren. In Nederland door het uitvinden van anders klinkende regelingen die toch op hetzelfde neerkomen. In Engeland is het een uitverkoop van allerlei bedrijven waarin de staat grote belangen had. In Duitsland is het een poging om vooral de communicatie en de telecommunicatie wat beter in zijn greep te krijgen en gelijktijdig een aantal bijzonder vriendelijke gebaren te maken tegen Oost-Duitsland. We zouden voor elk land op aarde dergelijke gegevens kunnen verschaffen.

Reagan is nu bezig met de voorbereiding van een aantal wetswijzigingen omdat hij enkele malen zijn wil niet zonder meer heeft kunnen doorzetten.

Dat er vele andere staatslieden zijn met soortgelijke denkbeelden en pretenties zal u niet verbazen. Dat wil zeggen, dat oude vormen nu onder zware druk staan. Dat geldt niet alleen voor de denkbeelden.

Als wij de praktijk bekijken, dan zien wij de olieprijs onder druk. Maar het gaat niet alleen om de olieprijs, het gaat ook om de Amerikaanse dollar. Het gaat om een tijdelijk wegvallen van een situatie die toch zeker een kleine 30 jaar (met varianten) heeft bestaan. Nu wordt het anders; Dit betekent, dat er in de economie velerlei veranderingen plaatsvinden. De zekerheden van eens staan opnieuw op de tocht. Dat impliceert, dat wij ons bevinden in een bijzonder interessante periode die waarschijnlijk nog ongeveer 19 jaar zal duren. We zullen daarin ongetwijfeld een groot aantal veranderingen zien sociaal, economisch en op wetgevend gebied.

De waarheid achter het verschijnsel van deze tijd is, dat men zich zo heeft vastgebeten in theorieën dat de praktijk op dit ogenblik de theorieën te sterk logenstruift om ze nog ongewijzigd te kunnen handhaven. Het is begrijpelijk dat hierdoor heel wat mensen in de

ellende komen. Ik zal u heus niet voorhouden dat het nu voor iedereen altijd en overal beter zal worden. Maar er komt verandering. Die verandering heeft niet alleen maar te maken met de z.g. structurele problemen is werkloosheid. Ze heeft te maken met de gehele samenleving en ook met het gedrag van de z.g. subculturen die in elke samenleving te vinden zijn. De verhoudingen veranderen.

Wat kun je op grond van die waarheid veronderstellen? Prijzen zullen zeer waarschijnlijk gaan dalen. Regeringen zullen proberen de voordelen van de prijsdaling naar zich toe te halen door extra heffingen. Dit zal onrust baren en hierdoor vinden in vele landen op betrekkelijk korte termijn politieke verschuivingen plaats.

In de godsdienst ziet men op dit ogenblik de noodzaak tot verandering, maar kan deze vaak niet geheel tot stand brengen zoals men dat eigenlijk nuttig acht. Dit betekent een aantal kleine wijzigingen en binnen afzienbare tijd (ik vermoed 8 á 9 maanden) een zendbrief van de huidige Paus waarin dan toch een wat andere benadering van het geloof en de geloof sprake kenbaar wordt.

Wij moeten er verder rekening mee houden dat bestaande instanties voor een groot gedeelte hun macht verliezen dat bepaalde nu machtige groeperingen tot toenemende machteloosheid worden gedoemd. Degenen die daarbij betrokken zijn, zullen dit niet willen aanvaarden. Zij zullen proberen een beeld te scheppen t.a.v. de openbaarheid waarin hun eigen grootheid macht en gelijk eens te meer dus duidelijk wordt gedemonstreerd.

Wij krijgen over een paar maanden te maken met een tijd waarin misleidende voorlichting de meest voorkomende is. Verder krijgen wij te maken met een aantal aangepaste denkbeelden erg filosofieën. Deze zullen zowel wetenschappelijke en soms niet wetenschappelijke gebieden bestrijken als religieuze. Daarnaast ontstaat er een nieuwe visie op het solidariteitsprincipe en al we daarmee samenhangt.

De illusies waarmee men de mensen probeert te binden aan het oude worden hier en daar wat doorzichtig. Dit betekent, dat men wat anders moet gaan verzinnen.

Ik voorspel in de komende 5 á 6 jaar een aanmerkelijke toename van geweld ook overheidsgeweld. Ik voorspel voor de komende tijd het waanzinnige beeld van gekozen regeringen die komen tot beslissingen, besluiten en maatregelen die ingaan tegen alles wat hun kiezers wensen, verlangen en hopen.

Wij krijgen te maken met situaties waarin eens verkregen rechten moeten worden teruggenomen. Dat is iets wat altijd erg pijnlijk is. Stakingen, opstandjes e.d. zijn als vanzelfsprekend hiermee verbonden. Maar als al deze conflicten zich verder ontwikkelen, zoals ik het op dit moment meen te kunnen voorzien, dan moeten we ook concluderen dat steeds meer mensen zich bewust worden van de zinloosheid van een groot deel van alle verklaringen, van alle maatregelen, van alle z.g. gunsten of diensten die men u wil bewijzen. En dat houdt in, dat het geheel van de samenleving inclusief geloof, politieke rechten, sociale structuur door steeds meer mensen onder de loep wordt genomen.

Je zou het een soort bewustwordingsproces of een mondigheidsproces kunnen noemen. Maar als je begint bij alles een vraagteken te zetten, steeds weer na te gaan wat er nu wel of niet klopt, dan komt er ook een ogenblik dat je dit zult doen ten aanzien van geestelijke zaken. Dat is een heel belangrijk punt.

Op het ogenblik dat de mens in zijn geestelijk leven en beleven een persoonlijke mondigheid bereikt, kunnen de krachten die in de mens leven zich veel gemakkelijker ontwikkelen en kunnen alle gaven die nu occult heten zich gemakkelijker ontplooien. Binnen 25 jaar zal het aantal telepathisch begaafden tenminste vijf á zesvoudig zijn alleen als gevolg van dit proces. Daarnaast zullen er steeds meer telekineten op de voorgrond komen. Er zal sprake zijn van helderziendheid (clairvoyance) en ook dit zal een steeds grotere rol gaan spelen. Ik wil hierbij opmerken dat dit in het verborgene zo nu en dan al het geval is. Bijvoorbeeld, de grote heroïnevangst in de Ver. Staten is te danken aan adviezen die gegeven zijn door een vrouwelijke helderziende.

Het zal u mogelijk interesseren te horen dat niet alleen de CIA, maar ook de BVD tegenwoordig rekening houdt met bepaalde denkbeelden en visioenen van mensen die als paranormaal begaafd bekend staan. Het is interessant, maar het is veel interessanter als die dingen tot ontwikkeling komen. Hierdoor namelijk wordt de waan, die men de mensen voortdurend opdringt, steeds minder houdbaar. Hierdoor wordt de waanzin van de beslissingen, die men zo nu en dan neemt, steeds duidelijker zichtbaar. Hierdoor gaat men steeds beter begrijpen wat bepaalde groepen en belangengroepen ertoe beweegt om in een zekere richting te streven. Dat impliceert dan weer een veel ingrijpender verandering dan op dit moment denkbaar is.

De EEG heeft een munt, de ECU. Je zoudt haast zeggen eque of ia. Maar goed, hoe ezelachtig of staartachtig ook deze munteenheid zich nu nog beweegt als een theoretische grootheid, ze is hier en daar al doorgedrongen in het beleggingswezen. Dat wil zeggen, dat nationale munteenheden een groot gedeelte van hun eigen belangrijkheid al verloren hebben of aan het verliezen zijn en dat er een gemeenschappelijke munteenheid gaat komen. Maar als er een gemeenschappelijke munt is, dan wordt plotseling transfer veel eenvoudiger. Dan is het ook veel eenvoudiger om projecten, werkkrachten e.d. daar te brengen waar zij het best op hun plaats zijn.

Bijzondere aandacht zult u ook moeten geven aan de z.g. vreemde gastculturen die in praktisch elk Europees land een rol spelen. We kunnen ze benaderen vanuit het standpunt van de meeste Nederlander; het zijn volwaardige mensen. Dus moeten we maar respect hebben voor hun cultuur. Ik vraag mij alleen af, of men daarbij nog durft zeggen en zij moeten respect hebben voor onze cultuur. Dat laatste is wel eens twijfelachtig.

Deze eenheden bevinden zich voor een deel in de tweede en voor een kleiner deel zelfs in de derde generatie. Dat wil zeggen, dat een veranderen van cultuurwaarden steeds normaler wordt en dat grenzen gaan wegvallen als ze niet kunstmatig in stand worden gehouden. Het betekent een verrijking van een cultuurbeeld, maar gelijktijdig een soort gelijkrichting. Als je even nadenkt, is dat ook heel begrijpelijk. Je kunt van een Turk niet verwachten dat hij de eerste paar jaren dat hij in Nederland verblijft al begint deel te nemen aan een klompdangroep. Aan de andere kant kun je van een Nederlandse vrouw ook niet zonder meer verwachten dat ze erg enthousiast is over buikdansen, tenzij dat al enige tijd in de mode is, wat op het ogenblik het geval is. Weet u dat Nederland tegenwoordig al ruim 1700 redelijk begaafde buikdanseressen heeft die ook in het openbaar durven verschijnen met hun gewagel?

De kinderen hebben reeds de Nederlandse samenleving en daarmee ook hun positie in het gezin afgemeten aan de Nederlandse cultuur. En wanneer zij kinderen krijgen en dat is nu reeds het geval, dan is het duidelijk dat daar een soort ver Nederlandsing is ontstaan. Men blijft echter zijn eigen cultuur houden en misschien houdt men nog vast aan de eigen nationaliteit, maar men komt tot een manier van leven die past in de Nederlandse samenleving. Datzelfde speelt zich ook af - met uitzondering van Beieren - in grote delen van Duitsland. In Oostenrijk bestaat een soortgelijk probleem, zij het dan dat daar geen Turken zijn. Ook daar zien we deze integratieverschijnselen.

In Frankrijk heeft zich al een redelijke integratie voltrokken waardoor vele Noord Afrikanen reeds helemaal geworteld zijn in het beeld van de Franse cultuur en als ik het mag zeggen het Franse gangbare bourgeoise gedrag. Realiseer u wat dit gaat inhouden. Het is een smeltketeffect. Dat smeltketel effect is gericht op samenwerking, want die is belangrijk.

Je kunt in een situatie waarin je voortdurend met waanbeelden wordt geconfronteerd, waarin de meest waanzinnige besluiten worden genomen niet eenvoudig aan de kant gaan staan en zeggen: Ik ben dit of dat. Je moet je ermee bemoeien. Vooral de jongeren gaan dat doen. Zij hebben hun eigen visie. Hun reacties zijn aanmerkelijk aanvaardbaarder dan van de meeste van hun ouders. Ofschoon ze wel dat geef ik toe vaak feller en openlijker hun bezwaren tegen een aspect van de Nederlandse samenleving naar voren zullen brengen. Datzelfde zien we in Duitsland Frankrijk, Italië enz.. In Engeland hebben ze daar ook moeite mee.

Realiseer u dat daardoor een onderlaag ontstaat die niet meer zoals eens afhankelijk is van de top, maar dat we langzaam weer de kant uitgaan van bepaalde sauriërs waar het grootste gedeelte van de hersenen in het lichaam zit en niet meer in het kleine kopje. Het kopje is altijd het bestuursapparaat. Het volk zelf is het lichaam, het scheidt de levensmogelijkheden. Het moet al het andere instandhouden.

Als het volk gaat denken, dan ontstaat er een integratie die niet alleen beperkt blijft tot kleine cultuurgroepen binnen een bepaalde hoofdcultuur, maar we krijgen ook een veel betere associatie met wat men tegenwoordig buurlanden of andere nationaliteiten noemt.

Wij hebben al eens eerder gesproken over de neiging die bestaat tot blokvorming en over een toekomst waarin waarschijnlijk alleen nog continentale blokken bestaan. Wat wij in deze dagen beleven is een aanlooptijd. De wereld is niet alleen in verandering, in beweging. De wereld is bezig om uit te kristalliseren naar een nieuw mensbeeld, een nieuw wereldbeeld en daarnaast een nieuwe relatie tussen de mens en de wereld waarin hij leeft. Dat brengt mij tot het laatste punt dat ik hier wil aansnijden;

Het zal u bekend zijn dat op het ogenblik een aantal chemische industrieën, waaronder ook Nederlandse, bezig zijn om zwaar uit te breiden. Gelijktijdig wordt aantal giftige stoffen dat wordt voortgebracht steeds groter. Het afval wordt gevaarlijker. Het transport brengt meer risico's met zich mee. Er bestaat op dit ogenblik nog de neiging om dergelijke ontwikkelingen dan maar op de koop toe te nemen vanwege wat men noemt de werkgelegenheid, het politieke belang en de plaats die wij moeten innemen op de internationale markt. Maar dat is de bovenkant. De mensen, die een gifexplosie hebben meegemaakt, denken daar heel anders over.

Een groot gedeelte van het Nederlandse volk wordt in de komende tijd geconfronteerd met een aantal kleine milieurampen. Daarnaast wordt het al lange tijd geconfronteerd met de problemen die afvalstortingen voor het milieu meebrengen. Men probeert er wat aan te doen. Maar wat? De maatregelen die nu worden genomen zijn zeker onvoldoende. Dan is er maar een ding dat je kunt doen. Je kunt overgaan tot een andere manier van vervaardiging of eventueel zelfs een aantal producten afschaffen. Dat laatste gebeurt op dit ogenblik hier en daar in toenemende mate.

Zelfs in België waar men veel meer vrijgevochten is dan in Nederland op dit gebied worden nu steeds strengere maatregelen van kracht waardoor men zowel het transport van gevaarlijke stoffen, de verontreiniging van het milieu als ook het risico voor de omgeving ernstig beschouwt en maatregelen treft als anderen (producenten b.v.) dit niet doen.

In Duitsland is er zelfs een heel groot proces geweest tegen Bayer al is dat niet boven tafel gekomen omdat de pers en daarnaast de andere industrieën van het Bayer-concern een groot aantal verontreinigingen loosde in openbare wateren en daarbij verantwoordelijk waren voor de opslag van giftige stoffen op de Rijn waardoor grondwaterverontreiniging ontstond. Het Bayer-concern zal in de komende twee jaar ruim 12 miljard besteden om de schade die het heeft aangericht enigszins ongedaan te maken. Dat was de enige mogelijkheid om een publiek proces te voorkomen dat men en dat wist men zeker toch zou verliezen en dan zouden er misschien ook schade eisen komen van burgers. In Nederland hebben zich dergelijke dingen op bescheiden en beperkte schaal eveneens afgespeeld.

Er wordt op het ogenblik zij het moeizaam en aarzelend zelfs door overheden begonnen om het milieu zuiverder te maken. De gewone burgers zullen daaraan moeten meewerken. Dat kan echter pas, wanneer een aantal rampen zijn gebeurd. Het afsterven van de bossen in Duitsland was aanleiding voor de eerste maatregelen naar onderzoek van het gouvernement. In Nederland begint een zelfde probleem zich te tonen. Ook hier zal men zich in toenemende mate daarmee moeten bemoeien. Als de gewone burger ziet dat er iets gebeurt dat niet hoort, dan zou hij eigenlijk ook zelf moeten ingrijpen.

Er bestaat in de USA een gebruik dat men noemt Citizens Arrest d.w.z. een burger kan een misdadiger arresteren en overleveren aan de politie. Als in Nederland de buurtbewoners een dergelijk recht zouden hebben, dan zouden heel wat chauffeurs (?) en daardoor ook hun meerderen heel raar staan te kijken. Ook in andere landen zien we vergelijkbare processen op

gang komen. Zeker, Citizens Arrest zit er nog niet in, maar een actie van boeren die stortwagens het bereiken van hun stortplaats eenvoudig onmogelijk maken (Noord Frankrijk), een actie waarmee bepaalde wegen werden afgezet of geblokkeerd door de wagens van bewoners om daardoor gevaarlijke stoffen de toegang tot een bepaalde snelweg onmogelijk te maken (Duitsland) zijn voorgekomen en komen steeds meer voor. De mentaliteit verandert ook op dit gebied.

Als we reeds in de komende 3 á 4 jaren wel zullen zien, ook in Nederland, hoe men zich op een totaal andere wijze ten aanzien van milieuproblemen gaat opstellen dan zult u het met mij eens zijn. De wereld is niet alleen in beweging, maar er is ook een grote kans dat het weer beter gaat. Er is een grote kans dat juist door het denken van de eenvoudige mensen, juist door het conflict dat er bestaat tussen illusie en de werkelijkheid er eindelijk dingen gebeuren die men tot nu toe achter schermen van mooie woorden en fraaie theorieën heeft weten te verbergen.

MODERNE DUIVELAANBIDDERS

Het is opvallend dat de laatste tijd een grootaantal van de oude geloofsvormen weer terugkomen. Als je kijkt naar het verleden, dan kun je zo hier en daar nog wel van die dingen zien, b.v. Shakespeare in de Midzomernachtsdroom. Daar zit echt het oude dorpsgebruik in van de vruchtbaarheidsriten van het trekken naar het bos, vroeger de heilige bossen, en daar gebeurde dan van alles. De grote klacht in die tijd was dat, als daar honderd vrouwen naartoe gingen die maagd waren, er dan misschien nog 20 maagden terugkwamen, maar zelfs dat was niet zeker.

Het is een soort vruchtbaarheidsrite. Er zitten allerlei bijgeloofsvormen bij. Bijvoorbeeld, je hebt een priester nodig en een hogepriesteres (ze moet natuurlijk maagd zijn). Je hebt een aantal rituelen en rituelen. Er zijn noodzaken om de ruimte aan te kleden. Als je dat allemaal zo bekijkt, dan zeg je; Gaan de mensen weer terug naar het oude geloof aan duivelaanbidding? Eigenlijk is dat heel anders.

De godsdienst is een lange tijd voor de mensen een product geweest waarin ze hun fantasie kwijt konden. Je zag verschijningen, je zag dit en je zag dat. Je werd geïnspireerd door de Heilige Geest. Dat is er allemaal uit. Het is nu business en de bus voor Lourdes staat achter in de zaal. Tegenwoordig zoekt men naar iets waarmee men zich van een wereld die te zakelijk is geworden, zelfs in het geloof, een beetje kan losmaken. Dan kom je als vanzelf terecht bij al die oude rituelen die met al hun toverachtigheid tevens een soort spel zijn en het betreden van een andere wereld.

De duivel is de ander. God kennen we allemaal wel. God wordt ons aan alle kanten gepredikt en als we niet uitkijken, dan worden we met zijn geboden om de oren geslagen. De duivel, eens de kruiper in het duister, is langzamerhand geworden tot een soort antithese t.a.v. het moderne geloof, de moderne verkondiging en Al wat daarbij hoort.

Die duivel heeft een paar dingen die in de ogen van vele moderne mensen toch wel erg sympathiek zijn. Bijvoorbeeld; De hogepriester is erg belangrijk aantrekkelijk dus voor feministen. De rituelen die worden voltrokken zijn erg mystiek en lopen uiteen van de dansen en de zwarte mis tot het ritueel van het Zwaard, de Bel en de Beker. Al deze rituelen geven verder een zekere tolerantie. Ze maken duidelijk, dat je eigenlijk wel vrij bent, maar dat je in het geloof bezig bent om tijdelijk een andere wereld dan de jouwe in te schakelen om dingen te doen die eigenlijk niet mogelijk zijn.

Nu is het niet zo, dat de magie u de mogelijkheid geeft om eventjes rijk te worden zonder iets te doen. Ze geeft u echter wel de mogelijkheid om een stuwkracht in die richting te ontwikkelen. Zo vreemd als het moog klinken, vroeger waren er bepaalde mensen die gingen b.v. ijzer smeden. Bij dat smeden moesten allerlei magische rituelen worden voltrokken. Er werden spreuken opgezegd, er werden gebaren bij gemaakt. Wanneer ze klaar waren, dan begon je zelf met je hamer en je blaasbalg aan de bewerking van het ijzer zelf. Ergens anders had je mensen die het omkappen van een boom (in het oude geloof was dat de mogelijkheid van het verstoren van de boomgeest) vooraf lieten gaan door een magisch ritueel waardoor

die boom eigenlijk al geveld was. Als ze klaar waren met het ritueel, dan namen ze zelf de bijl en sloegen ze de boom om.

In de moderne duivelverering vinden we veel van die facetten terug. Je maakt a.h.w. door het ritueel iets al tot werkelijkheid voordat het waar is. En dan ben je zo zeker dat het waar is dat je daardoor veel gemakkelijker met je eigen middelen verder het ook waar maakt. Je zoudt kunnen zeggen; Er zit een psychologisch effect in.

De duivel is overigens niet meer voor dergelijke mensen de demon, die men ervan gemaakt heeft. Hij is niet meer de verleider en de tegenstelling tot God. Je kunt wel degelijk magie bedrijven en duivels aanroepen en toch het goede nastreven. Want de duivel is niet a priori kwaad. Hij is eigenlijk een vreemd soort wezen met alle mogelijkheden. Hij is de engel (het licht) en hij is het duister (het kwaad). Het is de magiër zelf die kiest welke aspecten van de kracht die hij aanroept hij wil gebruiken. Dan kun je dus met de duivel net zo goed het lichte scheppen als het duistere.

Ik weet, dat dat godsdienstig gezien natuurlijk anathema is. Daar mag ik niet over praten. Maar de mensen denken zo. En dan kunnen ze met hun rituelen langzaam maar zeker een kruising worden tussen een kerk, een carnavalsbeweging en een soort innerlijke stuwkracht.

Als we kijken naar de Ancient Order of Druïds, die in Engeland tegenwoordig weer heel aardig opgang maakt vooral in Wales en in bepaalde westelijke provincies die veel chaptergroepen hebben, dan vinden we daarin aan de ene kant de oude verering van de zon, de kennis van kruiden, de observatie van de natuur terug. Aan de andere kant vinden we een soort gezelligheidsleven en het bewaren van oude talen. Het proberen om jezelf los te maken van een werkelijkheid waarin je alleen nog maar een klein radertje bent in een enorme machine.

Als we kijken naar de Witte Heksen ook in Engeland, dan ontdekken wij dat dit een groepering is die praktisch het geheel van Engeland omspant. Je vindt ze in Schotland, in Ierland, op het eiland Wight en op de Orkney eilanden. Je vindt ze overal. Vooral covens (kleine heksengroepen) over het algemeen bestaande uit 7 of 9 vrouwen en een priester. Hun rituelen hebben hen gebracht tot het begrijpen van bepaalde toch in de natuur voorkomende krachten en het hanteren daarvan. Of ze daarmee nu precies alles kunnen waarmaken wat ze beweren, dat is en blijft een vraag. Maar zeker is, dat deze groepen, juist door de wijze waarop ze optreden en werken, veel meer paranormale vermogens ontwikkelen dan anderen.

Ais we nu kijken naar bepaalde heksengroepen zoals die in Frankrijk bestaan, dan lijkt het misschien alsof ze anders zijn, maar we vinden hier ook weer bepaalde rituelen. We vinden de geheime samenkomsten, maar vooral het intense geloof dat datgene wat je tijdens zo'n bijeenkomst hebt aangekondigd en hebt uitgebeeld waar zal worden. Ook hier mensen die zoeken naar de stuwkracht. Ook hier ontwikkeling van paranormale vermogens. De terugkeer van de kruidkunde.

In Italië zijn de heksen eigenlijk altijd heel gewoon geweest al doen zij zich meestal voor als helderzienden, profetessen of als verkoopsters van amuletten en liefdesdranken. Hier is eigenlijk de zaak langzaam maar zeker in de kerk begraven geraakt. De heks roept de H. Maagd aan voordat ze begint aan een bezwering waarbij ze heel rustig de generaals van Lucifer oproept. Het is een beetje belachelijk, maar toch. Er zijn velen onder hen die inderdaad paranormale dingen doen, zoals paranormale genezing maar ook profetieën en die zelfs in staat zijn om de mensen a.h.w. om te turnen, zodat ze weer geloof hebben in zichzelf en hun mogelijkheden.

Dan wil ik maar niet praten over het weer opleven van bepaalde heksengroeperingen in het Oostblok. Ook daar vinden wij namelijk dergelijke groepen terug o.m. in Roemenië, Yougoslavië. In Polen zijn ze op het ogenblik ook weer in opkomst en verder vooral in de zuidelijke delen van Rusland en de zuidelijke Oeral. Ook hier mensen die zeker allerlei dansrituelen houden en die misschien onder het mom van het bespreken van de een of andere wijze les van Lenin ondertussen bezig zijn allerlei krachten uit het verborgene op te roepen. Ook zij geloven. Daardoor zijn ze in staat om anders te reageren en meer te presteren.

De moderne duivelverering is niet meer het angstvallig vrede sluiten met de duivel of zelfs het verkopen van je ziel - in de hoop dat je daarvoor dan te goed ben - krijgt voor de een of andere begeerlijke aardse zaak. Het is werkelijk meer en meer geworden het projecteren van een fantasiewereld.

De duivel is het symbool dat staat tegenover de bestaande orde. De bestaande orde die je denken, je innerlijk leven zozeer wil reguleren, dat je geen ruimte meer over hebt voor jezelf. Het is een terugkeer naar jezelf. En laten we eerlijk zijn, de duivel woont in iedereen. God natuurlijk ook, maar het andere aspect van God is ook tegenwoordig. Als wij in de meeste mensen kijken, dan zien we dat ze in de grond eigenlijk wel goed zijn, maar dat ze toch wel heel wat dingen doen waarvan ze zelf zeggen; Het is eigenlijk niet goed, maar voor mij is dat dan. Zo gaat dat.

Het belangrijke punt is eigenlijk, dat je wilt loskomen uit iets waarin je je geketend voelt, waarvoor je geen oplossing weet. Wat is nu het opvallende? In praktisch alle vormen van duivelverering, hekserij en dergelijke gaat men zelf rituelen ontwikkelen. Het zijn heus niet de rituelen die uit de oude Grimoires stammen. Het is het zelf opbouwen van een bepaald ritueel. Het opbouwen van een bepaalde taal en daardoor een grenslijn trekken tussen de werkelijkheid van alle dag en datgene wat je nu bent. Daarin wordt dan zoveel energie uitgestraald dat je een verwezenlijgingskans mogelijk maakt. Het is opmerkelijk, dat zeer veel astrale krachten en zelfs levenskrachten door dergelijke groepen worden geactiveerd en dat deze voor dezen inderdaad een zeer goede uitwerking hebben. En dan kun je wel de schouders ophalen en zeggen. Dat is onzin.

Er zijn mensen die toneelspelen. Het toneelspelen geeft hun de mogelijkheid om in de huid van een ander te kruipen. Het gekke is, dat ze dan vaak in de huid van de ander meer zichzelf zijn, zichzelf veel vollediger voelen dan wanneer de rol is afgelopen en ze weer in de samenleving terugkeren. Waarom? Omdat zij zozeer moeten beantwoorden aan iets dat ze niet zijn dat elke mogelijkheid om even dat masker af te zetten, om even de zaak te veranderen, voor hen gelijktijdig een bevrijding maar ook een terugkeer tot het geheel van hun eigen ik geeft.

Veel van de technieken, die in deze tijd worden ontwikkeld op dit gebied en andere gebieden, zouden kunnen worden beschouwd als onzin, als een vlucht uit de werkelijkheid. Maar is het niet eerder een vlucht naar jezelf? De moderne duivelaanbidding of duivelverering en al die andere groeperingen die daarmee direct of indirect wel te maken hebben zijn de zucht van de mens die zegt; Ik kan mijzelf niet zijn, maar in dit spel kan ik mijzelf zijn.

Ik weet niet, of u dit interessant vindt. Misschien zoudt u het leuker hebben gevonden, als ik allerlei bezweringsrecepten had gegeven. Maar per slot van rekening, gifstoffen worden tegenwoordig in de gewone maatschappij al meer dan voldoende geproduceerd daarvoor hebben we geen heksen nodig. Wat we wel nodig hebben zijn de denkbeelden, desnoods de droombeelden waardoor wij de werkelijkheid, die ons is opgelegd, even van ons af kunnen zetten, even vanuit onszelf kijken naar een werkelijkheid, even vergeten wie we moeten zijn en worden tot wat we voelen te moeten zijn.

Ik ben helemaal geen profeet. Dat is maar gelukkig voor u ook. Ik ben ervan overtuigd dat dergelijke rituelen en daarmee vergelijkbare pogingen om via een fantasiewereld desnoods terug te keren tot wat je werkelijk bent steeds meer toeneemt. Dat kan niet anders. Wanneer de mens de duivel begint te vereren, dan betekent dat dat hij met God, zoals Hij hem wordt voorgesteld, geen vrede kan hebben. En als een mens zijn God maakt tot een mechanisme waarmee een sociale ordening tot stand wordt gebracht, dan is het duidelijk dat de mensen eruit willen.

Zitten in een wereld waarin alles voor je wordt bepaald, is niet te aanvaarden. Daarom is het begrijpelijk dat b.v. in de Oostbloklanden maar ook in vele landen waar dictatuur is of is geweest ik denk aan Argentinië, Chili, Brazilië er sekten zijn die ergens proberen los te komen van het officiële beeld van wat je moet zijn. Misschien dat ze dan met allerlei vrome, spreuken geesten oproepen of dat ze proberen om via geesten gunsten te verkrijgen, je iets goeds te geven of dat zij zich neerwerpen en de bescherming afsmeaken van Azazule of wie dan ook. Want daardoor wordt je vrij.

Ze hebben gezegd, de voodoo is door de slaven tot stand gekomen en het is een duivelsverering. Het is geen duivelsverering. Het is een natuurgodsdienst. Maar waarom dan altijd die afzondering, de riten aan de kant van de zee of ergens in een woud? Omdat het een slavengodsdienst was. Omdat het voor hen het middel was om los te komen van hun gebondenheid, van een wereld waarin de meester alles kon bepalen. Vindt u het vreemd, dat het nu nog zo is? Wij zien dat verschijnsel overal.

Als u nu gaat kijken bij vele indianenstammen, dan zal u opvallen dat ze alle moeite doen om hun oude gebruiken, hun oude dansen, hun oude gebeden weer in ere te herstellen. Waarom? Om los te komen van een wereld waarin ze zich niet thuis voelen. Daarom durf ik een paar conclusies trekken;

De moderne duivelaanbidding is geen verering van de duivel, maar een ontkenning van datgene wat anderen in de naam van God van de wereld en van het leven hebben gemaakt.

De moderne hekserij en duivelaanbidding is niet in de eerste plaats met weinig moeite iets bereiken wat je anders niet krijgt. Het is in jezelf de toestand scheppen, de energie vinden waardoor je kunt waarmaken wat anders onbereikbaar zou zijn.

Duivelverering, duivelaanbidding en al datgene wat daarmee samenhangt is in feite een poging om in jezelf die krachten, die mogelijkheden te ontplooiën en te ontwikkelen waarvan je voelt dat ze ergens in je moeten berusten, maar waar je nooit een uitingsmogelijkheid voor hebt gevonden.

Dit is mijn laatste conclusie; Als Jezus in deze dagen op aarde zou leven, dan zou hij waarschijnlijk aan de kant van de duivelsaanbidders staan. Want zij keren nog terug naar wat ze werkelijk zijn. Zij doen nog werkelijk moeite om in zich de kracht, het licht, de weg te vinden en grotere vrijheid.

Als je dat gaat begrijpen, dan kun je aanvaarden dat er zoveel van die gekke kleine sekten zijn, dat er mensen tovenaartje spelen terwijl je weet dat zij het niet zijn, dat ze zich bezighouden met krankzinnige recepten of zich bezighouden met het een of andere bedrijf dat niet al te eerbaar is en dat ze dat doen in naam van hun Heer Satan. Dan zeg je niet; Ik aanvaard de verering van het duister. Maar dan zeg je; Ik begrijp het. Want datgene wat heet licht te zijn, is voor velen tot duisternis geworden.

VERLICHTING

Het in jezelf doorbreken van grenzen. Het achter je laten van de doodsheid van een leven dat alleen maar rationeel is misschien. Het langzaam omarmen van een grotere wereld. Het zien van de dingen in samenhangen die binnen de tijd niet zo gemakkelijk te vinden zijn. Het is het vinden van een innerlijk licht, een innerlijke kracht. Maar is het niet bovenal het vinden van een nieuwe wereld. Een wereld die je koestert, waarvan de warmte je doordringt. waarvan de kracht plotseling jouw kracht is geworden?

Een wereld die weet en haar weten met je deelt. Een wereld die je niet uitstoot of verheft, maar die je eindelijk deel maakt van een geheel zonder te eisen dat je jezelf opoffert. Het is deze eenheid met al het zijnde dat de uiterste verlichting is.

Elke keer, wanneer een mens gaat begrijpen dat er buiten zijn eigen beperkte wereld meer bestaat en hij dit wil zien, wil begrijpen, wil beleven, dan is er in hem een innerlijke verlichting. Is er in hem een nieuwe kracht, een warmte, die niet tot stilstand kan worden gebracht door gefluisterde woorden, door gehoorde gedachten, maar die in het innerlijk opwellen en van daaruit stralend, totdat ze een band wordt met al wat leeft, al waarin het licht bestaat.

Ik hoop dat u in de lessen, misschien ook in de mijne misschien, ook begrip heeft gevonden voor anderen en voor de wereld waarin u leeft.

EEN GELUKKIG MENS

Is geluk niet je een ogenblikje boven lijden verheven achten? Een mens die gelukkig is, is een mens die een deel van zijn 'mens' zijn, tijdelijk niet beseft. Waar een mens gelukkig is daar

moet hij ook het ongeluk beleven. Want wie niet ongelukkig is kent het geluk niet. Wie niet gelukkig is, kan het ongeluk niet als zodanig erkennen. Maar de mens die waarlijk gelukkig is in de zin waarin ik dat beschouwt is de mens die rust heeft in zichzelf.

Aanvaard jezelf zoals je bent. Wees blij met je mogelijkheden. Probeer zoveel mogelijk ermee te doen wat je kunt. Laat de hele wereld met al haar pretenties maar een ogenblik rusten. Wees niet bang je bent jezelf. Heb vrede in jezelf, heb vrede met jezelf. En dan kun je misschien zeggen - je vergelijkend met de wijze waarop anderen bestaan -; eigenlijk ben ik een gelukkig mens. Maar dan bedoel je niet waarlijk gelukkig in een toestand van emotionele zelfverheffing, een opstijgen boven alle menselijke waarden. Dan bedoel je alleen maar een ogenblik waarin de tevredenheid die je in je hebt gevonden, wordt weerspiegeld in de wereld buiten je.

Een gelukkig mens is een mens die begint zich van zichzelf bewust te worden. De mens, die zich van zichzelf bewust wordt, is een wezen dat begint door te dringen tot de goddelijke waarde die in hem berust.

Wie zover komt, wordt deel van een vrede, die zo groot is dat ze niet meer kan worden verstoord. En vanuit een gewoon menselijk standpunt is dat dan een werkelijk gelukkig mens.

LES 8 - DE NIEUWE MENS

Een mens is een wezen dat zichzelf kan beschouwen en daarmee afwijkt van de meeste andere wezens op aarde. Maar stel u nu voor dat de nieuwe mens ook afstand kan nemen van zichzelf. Dat is veel moeilijker. Er komen echter ogenblikken dat dat onvermijdelijk is.

Als je te maken hebt met een wereld waarin driekwart illusie, droom is en je wordt elke keer hard met de werkelijkheid geconfronteerd, dan komt er een moment dat je je gaat afvragen; met ben ik eigenlijk aan het doen? Wat ben ik eigenlijk? Wat betekenen ik werkelijk? Het zijn vragen die in de oude tijd steeds weer een pol speelden bij allerlei inwijdingen. Het ken uzelve, de verschillende godenspielen, de inwijdingen van de Isis cultus, ook van de Mithras cultus, hadden ten doel de mens met zichzelf te confronteren en hem ertoe te brengen zich af te vragen; Wat ben ik werkelijk?

Dat zou kunnen betekenen, dat - al zal het geen inwijding meer heten er in de komende tijd - een groot aantal mensen een soort inwijding ondergaan. Zij staan voor totaal nieuwe beelden van de wereld en van zichzelf. Een lange tijd is de wereld opgebouwd op allerlei regels, daarnaast op velerlei theorieën en veronderstellingen. Ik wil een paar daarvan citeren;

De bouw van de eerste kerncentrales. Ze zijn zo veilig dat het onwaarschijnlijk is dat er ooit enig ongeluk zal gebeuren. Een ongeluk in een kerncentrale als deze (Russische uitspraak) zal misschien eens in de 10.000 jaar voorkomen. Ondertussen zijn er al drie gebeurd. Niet gelijktijdig, anders denkt u dat ik het over het huidige geval heb. Al deze mensen hadden hun denkbeeld; zo moet het, het kan niet anders.

Er zijn mensen geweest die zeiden; Wij moeten verdergaan met de uitbreiding van onze productie, ook als dat in feite een inflatoire financiering vereist. Allemaal mooie leuzen.

Men heeft gesproken over de solidariteit waardoor ieder het recht heeft om, en dan noemt u maar opa een gedegen inkomen te hebben werk te hebben, een huis te hebben. Hij moet ook wat geld hebben voor zijn pleziertjes en al die dingen meer. Daar in de laatste tijd is duidelijk geworden; dat kan gewoon niet.

Je kunt een mooi regeringsprogramma opstellen. Heel wetenschappelijk en heel verantwoord en dan zakt b.v. de olieprijs of de dollarkoers doet vreemd, en dan zit je. De kunt zeggen dat je verder kunt groeien, maar op een gegeven ogenblik kun je de dingen aan de straatstenen niet meer kwijt en moet je ze gaan verkopen tegen prijzen die eigenlijk niet meer kostendekkend zijn wat ooit regelmatig voorkomt.

Men kan uitroepen dat het noodzakelijk is om een monopolie te handhaven (b.v. een boekverkoopersmonopolie), maar dan komt iemand er toch achter dat hij goedkope boekjes in de supermarkt kan krijgen die net zo goed zijn, en veel minder kosten in plaats van fl 3. misschien f 2. of f 1.50.

De auto-industrie, vooral de Amerikaanse, heeft altijd gedacht, wij weten het. Wij doen dat. Dan is er iemand die maakt een Volkswagentje. En dan denken de Duitsers; Nu zitten we goed, want wij hebben dure wagens, goede wagens en ook nog een lekker goedkope wagen. Dan komen de Japanners en kun je weer het dak op. Ik wil maar zeggen: De werkelijkheid is anders dan men zich voorstelt. Je kunt het allemaal redelijk beredeneren, dat is waar. Maar je kunt niet rekening houden met alle veranderingen die er op de wereld plaatsvinden daardoor kun je nooit een reële prognose stellen. Hoe verder je gaat met het systeem van ons denken, onze benadering, onze eisen, hoe minder de mensen gaan geloven dat je nog meent wat je zegt, want de feiten zijn steeds anders. En dan ontstaat er een crisis van wantrouwen.

Nu is het natuurlijk waar dat een politicus niet zo snel tot het genoemde zelfonderzoek zal overgaan evenmin een directeur van een International. Die mensen zitten nu eenmaal in een afgesloten wereld en hun begrip voor alles wat daarbuiten bestaat is maar beperkt. Een

generaal kun je uitsturen om een veldslag te leveren, maar niet om een dozijn eieren en een pond boter te halen. Dat is nu eenmaal zo. Maar al die anderen? Wantrouwen. Wat moeten we doen? O, er wordt nog gestemd.

Zeker Dan Uyl gaat meer winnen dan werd verwacht. Des ondanks zal er een poging worden gedaan om een minderheidsregering voor de voortzetting van dit toch zeer goede, gefundeerde beleid mogelijk te maken. Dat kan ik u van tevoren vertellen, dan hoeft u niet te wachten tot er verkiezingen zijn geweest.

Iedereen, die op het ogenblik gaat stemmen, doet het met in zijn achterhoofd de gedachte, nu ja of Den Uyl nu iets belooft hij kan die belofte toch niet houden. Of Lubbers nu iets zegt, hij kan het toch niet waarmaken. Waar moet ik dan naar toe? Naar Nijpels? Ja, die heeft wel een grote bek, maar wat zit daar achter? Op die manier worden de mensen steeds meer met de onbetrouwbaarheid van z.g. zekerheden en van overheden geconfronteerd.

Als dat gebeurt, dan ga je je afvragen; Hoe sta ik ervoor? Wat moet ik gaan doen? Hoe moet ik verder? Natuurlijk, je maakt gebruik van het bestaande systeem, daar is geen bezwaar tegen. Maar je zult het toch een beetje anders moeten bekijken. Je kunt er niet op rekenen dat je van de wieg tot het graf verzorgd bent. Je kunt er niet meer op rekenen dat de rente, die je vandaag krijgt, morgen nog geldt. Je kunt er niet op rekenen dat die aandelen altijd wel wat waard blijven. Wat moet ik dan doen? Ja, wat ben ik in de wereld? Wat kan ik? Wat wil ik? Waar ga ik naartoe? Die vragen worden meer en meer gesteld. O zeker, niet in zo'n mooie opzet als ik hier formuleer. Sommige mensen geven aan hun twijfels lucht in termen die hier fatsoenshalve niet herhaalbaar zijn.

Als je die dingen in de gaten houdt, dan zeg je; Steeds meer wordt de mens geconfronteerd met zichzelf. Het is niet alleen, zoek dan maar stilte en rust in jezelf maar ook, waar ben ik mee bezig in de wereld? Wat is er gaande? Wat wil ik eigenlijk? Wat kan ik? Dat is het begin van een vernieuwing in de mensheid.

Een lange tijd is men geregeerd door overheden. Als Farao de zoon van God was en als Caesar God was, dan was dat best. De goden zorgen wel voor ons. Als de pastoor zei, dat de Lieve Heer iets wilde, dan deed je het maar, want hij zal het wel weten. Tegenwoordig is het echter anders. Het afbrokkelen van het gezag op zichzelf vind ik niet verschrikkelijk, maar er moet wel iets anders voor in de plaats komen. En dat kan pas op het ogenblik, dat het gezag dat je ontkent, wordt vervangen door het besef van hetgeen je zelf bent, wilt en moet.

Dat dit proces overall aan de gang is, vindt u misschien vreemd, maar het is waar. In de Ver. Staten zijn zeer veel werklozen. Minder bekend is, dat onder die werklozen langzamerhand bepaalde groepering zich aan het vormen zijn die proberen zich los te maken van de huidige gang van zaken en ook van de autoriteiten. Het demonstratief verbranden van een oproeping voor de militaire dienst e.d. is allang voorbij. De tijd dat men heerlijk een commune stichtte ergens op het platteland of elders eveneens. Maar dat men, terwijl men eigenlijk geen werk heeft, met anderen samen aan het werk gaat en kans ziet een bedrijfje op te bouwen, komt steeds meer voor. Dan gaat men niet meer uit van: Wat wil ik verdienen? Wat zou ik willen, maar van: wat kan ik doen en hoe ik daar tenminste nog iets wijzer door worden?

Datzelfde hebben we gezien in een aantal delen van India. Dorpen waar het werkelijk goed gaat, zijn eveneens dorpen met een communale achtergrond waarin de inbreng van iedereen eigenlijk door hemzelf wordt bepaald.

Als we kijken naar de verandering in China, dan worden wij eveneens geconfronteerd reet een nieuwe benadering. De uiterlijke vormen blijven wel een beetje dezelfde, natuurlijk. Men zwaait dan wel niet meer met een rood boekje, maar we zijn nog wel trouw. Wij weten wel niet precies waaraan, maar trouw zijn we.

Maar op de achtergrond staat: wat kunnen we zelf doen? Dan wijs ik niet alleen op al die kleine bedrijfjes die er zijn opgericht en op de steeds groter zelfstandige productie van allerlei levensmiddelen die ook particulier verkocht mogen worden, zoals u misschien weet. Daarnaast zien we dat er nieuwe organisatievormen ontstaan.

Vroeger had je de Tongso; de een of andere hoofdman met een aantal politie agenten die een bepaald beroep of een bepaalde groepering volkomen domineerde. Daarvoor in de plaats zijn nu de praatcolleges gekomen waarmee men in de buurt elkaar voortdurend in de gaten hield, allerlei regels bedacht en dan net zolang praatte tot iedereen er ziek van werd. Nu blijkt, dat men positiever is gaan denken. Men gaat niet meer zeggen: Wat heb jij fout gedaan, maar wat kun je voor goeds doen? Dan vragen ze zich ook af. Wat kan ik in dat geval doen? Een aanmerkelijke verandering. Niet meer van bovenaf. Wij zijn het zelf.

In Rusland zien wij eveneens een proces dat misschien niet spectaculair is, maar toch interessant. Hoofdzakelijk een aantal fabrieken hebben een grotere vrijheid gekregen zowel t.a.v. de toelevering (dus de dingen die zij betrekken), ze mogen zelf uitmaken waar ze vandaan komen als ook de aflevering van hun producten. Ze zitten nog wel vast aan een zekere afleveringstermijn, maar ze krijgen a.h.w. de kans om te concurreren.

De kwaliteit is beter en daardoor wordt hun product beter verkocht, daardoor kan hun fabriek meer leveren enz.. Ook hier mensen die zich afvragen waarom dat opeens wel goed gaat, terwijl al dat andere niet goed ging? Mensen die zich afvragen; Waar zijn we mee bezig? En als ze dat doen, dan moeten ze zich ook afvragen; Wat ben ik eigenlijk? Wat doe ik? Wat kan ik? Wat wil ik? Met een Slavische ziel zal dat nog wel tot een paar uitbarstingen leiden, denk ik. Maar desondanks toch zeer interessant.

Het is in alle gevallen ook interessant en belangrijk dat wij zien dat het vaste, ongecontroleerde vertrouwen in de autoriteiten afneemt, ook in Rusland. Want als er in Rusland wordt gezegd; Er is een ongeluk gebeurd, maar het is niet zo erg, er zijn 2 doden, dan zeggen de mensen onder elkaar al heel gauw; Dat zullen er wel een paar duizend zijn. Als ze zeggen dat het een ramp is, dan is het iets verschrikkelijks. Ze kunnen het dan niet meer stil houden anders zouden ze het niet zeggen. De mensen lezen tussen de regels door. Juist in een land waar enig staatsjargon in elke krant staat, leer je het ook beter interpreteren dan b.v. in Nederland waar de een of andere parlementaire redacteur zijn eigen vertaling geeft van datgene wat een staatssecretaris meent te berde te moeten brengen in zeer ambtelijke termen.

De ontwikkeling van de nieuwe mens zal in het begin ongetwijfeld een hoop verwarring veroorzaken, dat kan niet anders. Maar een mens, die innerlijk met zichzelf wordt geconfronteerd en leert zichzelf te aanvaarden, niet zoals hij zou moeten zijn, willen zijn en zoals hij is, die heeft een houvast gevonden waardoor hij eigenlijk door de maatschappij niet werkelijk meer is te beïnvloeden. We krijgen steeds meer mensen, die zeer consequent zijn en die een innerlijke rust weten te handhaven ondanks alles. Niet zo leuk natuurlijk voor vele leiders, maar aan de andere kant; Hoe kun je een leger bevelen waarin elke soldaat zelf uitmaakt of hij zal doden of niet. Hoe kun je een ambtenarencorps goed hanteren, als elke ambtenaar op zijn eigen manier probeert de voorschriften uit te leggen en toe te passen op de manier die hij goed vindt. In Nederland heeft dat al tot heel wat verwarring geleid, o.a. bij de sociale diensten.

Als de nieuwe mens doorzet, wat krijgen we dan? Een mens, die zeer sterk bij zichzelf betrokken is. Niet meer egocentrisch of egoïstisch, maar die eenvoudig zichzelf voortdurend gadeslaat. Dat wil zeggen, dat hij veel attenter wordt op alle invloeden die hij ontvangt, dat hij veel duidelijker begrijpt wat bepaalde gevoelens of voorgevoelens willen zeggen. Als je daar eenmaal mee bezig bent dan ontwikkel je ook wat men tegenwoordig nog paranormale gevoeligheid noemt. Wij hebben daar al eens eerder over gesproken.

Stel nu eens, dat de jeugd van tegenwoordig en vooral de kinderen van deze jeugd zich niet meer kunnen redden, als ze niet eerst met zichzelf vrede vinden en daarbij zichzelf realistisch gaan beseffen en beleven. Wat krijgen we dan; Degene die het bereikt, leeft verder. Degene die het niet bereikt, zal eraan te gronde gaan. Onvermijdelijk. Wij krijgen te maken met een veel bewuster leven. Sociale drang of sociale regels beïnvloeden je niet meer, alleen innerlijke juistheid. Dan krijg je op den duur een geselecteerde mensheid. Niet alleen maar een grotere gevoeligheid, met een zeer bewuste benadering van hetgeen men gaat volbrengen in de wereld, maar je krijgt bovenal te maken met een harmonisch samenwerkingsverband. Die

mensen zijn dan interessant. Zij maken het mogelijk om binnen enkele eeuwen deze eeuw van techniek te veranderen in een eeuw van broederschap.

De mensheid maken tot iets dat geen corpsmentaliteit meer nodig heeft, dat niet meer als schapen achter de leider aansjokken en desondanks bereid is om het geheel waartoe het behoort te verdedigen indien het nodig is, bereid is offers te brengen indien dat voor de anderen belangrijk is. Ik denk, dat we dan een inwijding krijgen die heel dicht komt bij een oude Griekse inwijdingsvorm; de z.g. Tweede Inwijding van de Zeegod.

Ik, die de elementen heb getrotseerd, ik, die mij afgewend heb van al datgene wat men mij aanbiedt, ik die mijzelf geworden ben, besef eerst nu hoezeer ik verbonden ben met alle krachten.

De formule is vrij vertaald. Draag dat over op de moderne mens. Verbondenheid aan de ene kant, onafhankelijkheid aan de andere kant. Die dingen kunnen samengaan. Geen solidariteit meer in de zin van; wij moeten allemaal meer opbrengen want dan kunnen de anderen het ook krijgen. Maar solidariteit van heb je wat nodig? Ik heb het, hier. Dat is heel wat anders. Ik denk dat je daardoor ook geestelijk heel andere mogelijkheden krijgt.

Wij hebben op het ogenblik nog te maken met een kritiek jaar. Het volgende jaar is ook nog kritiek. Er kunnen allerlei gekke dingen gebeuren. Maar daarna worden wij geconfronteerd met deze verandering waar ik nu over spreek in toenemende mate. Dan zult u termen horen van toenemende vertrouwenscrisis, toenemende burgerlijke ongehoorzaamheid en al die dingen meer.

U zult denken sjonge. Waar gaat de wereld naar toe? Naar een andere vorm van mens zijn een verbeterde vorm van mens zijn. Zeker daar hebben wij een aantal jaren voor nodig. Voordat de werkelijke samenwerking op gang komt, zijn wij in de negentiger jaren. Dan zullen we pas weer kenbare resultaten zien van al deze veranderingen. Het zal misschien nog wel een eeuwtje duren voordat we kunnen zeggen; De hele wereld is in dat nieuwe verband terecht gekomen zeg tussen de 3 en 4 generaties. De wereld verandert, wanneer de mens verandert.

Zure regens zijn verschrikkelijk. Het sterven van de bossen is natuurlijk ook onaangenaam. Maar er zijn altijd wel gewassen, die zich daar tegen blijven verzetten en die daarmee leren leven dat muteert wel. Valt de hele aarde in elkaar? Ach, geen nood. Er blijft ergens wel een amoebe over. Die begint opnieuw totdat Adam en Eva weer in het paradijs voortsjokken.

Wat verandert en moet veranderen is de méns. De mens moet weer leren leven in een geheel. Dat geheel is dan niet alleen de mensheid, maar alles wat daarbij hoort. Dat is ook zorg voor de dieren, voor de planten, voor het land, het water en de lucht. Dat is het in stand houden van het geheel, het zelf bijdragen tot een juist evenwicht om je heen. Als de mens zich ziet als heerser van de ecologie, dan gaat de gehele ecologische samenhang te gronde. Op het ogenblik dat hij zich ziet als een mede bestemmende factor in de ecologie, leert hij een harmonische opbouw vinden waardoor al het andere eveneens kan functioneren. Zo houdt hij zijn eigen levensmogelijkheden in stand.

Het is beter dat mensen op deze manier veranderen dan dat de angstdromen, die ze zozeer in deze dagen verkondigen, waar worden. O neen, de aardas gaat niet kantelen. Er brandt ook geen gaatje vanuit Rusland door China, wat mij betreft tot aan de Stille oceaan. Dat is allemaal niet waar. Er komt ook niet de een of andere meteor. De maan raakt niet uit haar baan. De zon explodeert voorlopig niet. Zeer teleurstellend als je dat ziet als de enige oplossing van alle problemen. Maar wat wel gebeurt, de mens gaat veranderen. En dan kunnen we spreken over de nieuwe mens.

Eigenlijk zou je verder kunnen gaan dan dit. Je zou kunnen zeggen; Wanneer er een nieuw denken ontstaat, een nieuw gemeenschappelijk bewustzijn wanneer de mensen op een andere manier gaan leven, wanneer de samenhang tussen de wereld en de mens een harmonische wordt, dan hebben we een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

En als er dan een Duizendjarig Rijk komt? Nou, ik denk het niet. Duizendjarige Rijken duren over het algemeen slechts een 4 á 5 jaar. Dan zal er wel een totaal nieuwe incarnatiemogelijkheid zijn. Ook dat is de moeite waard om daar even aan te danken. Als dit

harmonisch aspect op aarde toeneemt, zullen steeds meer entiteiten voor wie harmonie belangrijk is en niet alleen maar het opdoen van ervaring op aarde gaan incarneren. Wij krijgen dan een toenemend snelle verandering van wat u mentaliteit noemt, maar wat ik eerder zielekracht en aanvoelingsvermogen zou willen noemen.

De wereld kan veranderen. De wereld kan beter worden. Een van de belangrijkste factoren daarbij is de mens. Er kan nooit een nieuwe of betere aarde ontstaan, als er niet eerst een nieuwe en betere mens komt. Want de mens is op dit ogenblik de dominerende om niet te zeggen de exploiterende figuur op deze planeet. Ik denk dat dit een van de belangrijkste factoren is in de toekomstige ontwikkeling.

Ik ben mij ervan bewust dat verhalen als deze door velen zullen worden gewaardeerd met; nou ja, dat zal nooit gebeuren. Het is een aardige wensdroom.

U leeft in een wereld van wensdromen. Uw zekerheid uw vrede, uw behoud van de vrede door afschrikking, ook zo iets. Al die dingen zijn onzin. Uw economisch evenwicht en uw economische ontwikkeling zijn allemaal heel aardig zolang iedereen zich aan de regels houdt. Het is net als met ganzebord. Als iemand, die in de put zit de pot wil hebben, dan is het afgelopen daar krijg je ruzie door. Die dingen zijn niet echt, omdat ze gebaseerd zijn op totaal fictieve waarderingen.

Geld, prettig als je het hebt, maar het is eigenlijk niets waard. Geld is niet alleen geld in de zin van munten, metaal, zoals vroeger. Tegenwoordig is geld gewoon een bedrag dat de computer op uw rekening drukt. Met andere woorden niets, helemaal niets. Zolang iedereen erin gelooft, kunt u er iets mee kopen. Als u rekening houdt met het aantal Creditcards dat in omloop is, dan schrikt u gewoon. Dan zegt u; Waar hebben ze eigenlijk nog gewoon geld voor nodig? Wilt u een reisje naar Canada maken? Uw creditcard is er goed voor. Onzin.

Het geld, waar u zoveel over spreekt, is niet meer dan een ruilmiddel. Het heeft geen eigen belangrijkheid, geen eigen waarde en geen eigen betekenis. Wie geld heeft, heeft macht, hebben ze altijd gezegd. Maar dat is alleen waar, indien je gelooft dat iemand, die geld heeft, daarmee iets kan bereiken. Als je dat niet meer gelooft. het zelf niet wilt hebben dan is de macht weg. Het zijn dergelijke dingen, die langzaam maar zeker de dromen van deze wereld laten stranden.

Een ideaal is mooi als je het kunt uitvoeren. Als je gelooft, dat je onsterfelijk zult worden, een van de uitverkorenen en je gaat toch dood terwijl je dacht dat je in leven zou blijven, dan kun je je moeilijk beklagen, want dan ben je dood. Maar als iemand tegen je zegt; Als je dat en dat doet, zul je gezond zijn, je zult rijk zijn of ja zult altijd blij en gezegend zijn en het komt niet uit wat zeg je dan? Dat is wel controleerbaar.

Waarom denkt u dat er zoveel geopponeerd wordt tegen allerlei partijen, instellingen, godsdiensten? Gewoon omdat de geloven in de praktijk niet waar blijken te kunnen worden.

Wij leven in een wereld waarin steeds meer dromen zichzelf ontmantelen waarin de droom een leeg gebaar dreigt te worden in plaats van een leidsnoer dat je leven bepaalt. En juist omdat alle dingen in deze dagen zo leeg, zo vraagwaardig worden is er een nieuwe mens nodig.

Gelijktijdig kunnen we dan constateren dat de zo ontstane behoefte als vanzelf deze vernieuwde mens a.h.w. op de voorgrond gaat schuiven. En dan krijgen we het nieuwe leerproces, de nieuwe ontwikkeling en daarmee eindelijk een nieuwe bereiking.

Ik hoop, dat ik hiermee niet een al te optimistisch of te pessimistisch beeld heb gegeven van al datgene wat komt. De wereld is in verandering, maar ook de mens. Laten we dan de consequentie daaruit trekken en ons niet alleen afvragen. Wat moet er van ons mensen in de wereld worden? Maar ons afvragen; Wat verandert er in de mens, wat verandert er in de wereld en wat wordt daarbij bijna onvermijdelijk. Het antwoord heb ik geprobeerd u vanavond op weer een andere manier nogmaals te geven. Ik dank u voor uw aandacht.

ACTUALITEIT

Er zijn nogal wat geruchten in omloop over die geschiedenis in Rusland. De berichtgeving is op z'n minst genomen zeer dubbelzinnig. Het is misschien aardig om hier even een paar feiten op een rijtje te zetten.

De ramp in de eerste reactor ontstond doordat de z.g. brandstofvaten lekten en er een explosie ontstond. Door deze explosie brak er brand uit en gelijktijdig was er een niet meer geïsoleerd zijn van de verschillende staven brandstof. Het resultaat was dat de kern begon te smelten, terwijl gelijktijdig een hevige brand uitbrak.

De vervluchtigde brandstof werkte explosief en heeft een nabij gelegen reactor beschadigd. Hierdoor word ook in deze reactor het niet meer mogelijk om de kern zonder meer in de normale staat te houden. Ook hier werd de isolatie aangetast. Men heeft deze reactor stilgelegd en daarna geprobeerd die reactor door het storten van vochtig zand te blussen. Voor zover mij bekend is, is dat praktisch gelukt op dit ogenblik.

Wat betreft de andere reactor de brand in de koolstof duurt voort. De kernhitte is op het ogenblik opgelopen tot naar schatting 2400 graden C. Het is aan te nemen dat hier, alleen als men op een zeer voorzichtige manier een koeling kan aanbrengen, het mogelijk is om eerst de brand in de koolstof te dempen of te blussen en daardoor ook een verder doorzakken van de reactiekern te voorkomen.

Het aantal slachtoffers;

Genoemd werden er twee door de officiële instanties. Het betreft hier twee personen, die op het ogenblik van de explosie in de nabijheid van de reactor waren. Er zijn echter in totaal ongeveer 1200 mensen levensgevaarlijk gewond of gedood. Daarnaast is een stralingsvergiftiging geconstateerd op dit ogenblik bij 3000 mensen. Wij moeten aannemen, dat dit aantal zal oplopen tot waarschijnlijk 7 à 8000.

Dan vraagt men zich af, of deze radioactieve straling schadelijk kan zijn als ze verder afdrijft. De radioactieve wolk zou schadelijk kunnen zijn alleen als ze ergens radioactieve neerslag veroorzaakt in een periode dat er praktisch windstilte heerst. Dan kan er oppervlaktebesmetting plaatsvinden, die ten gevolge zou kunnen hebben dat een groot aantal gewassen niet meer bruikbaar is en dat er mutaties optreden. Het gaat hier om radiatiehoeveelheden die de factor 100 tot 150 van het z.g toelaatbare bedragen.

De vrijgekomen stoffen zijn voor een deel stoffen met een betrekkelijk korte vervaltijd. Er zijn een aantal stoffen bij met een halveringstijd van ongeveer 3 maanden. Er zijn er bij van enkele jaren. Maar er zijn ook, zij het gelukkig wat minder, deeltjes vrijgekomen die radio actief blijven gedurende ongeveer 1000 jaar. Wij moeten dus aannemen, dat daardoor inderdaad de radiatie in de aardatmosfeer iets wordt verhoogd. Maar door de beschadiging, die in de hogere luchtlagen toch hier en daar heeft plaatsgevonden (o.a. de beschadiging van de Heaviside laag) moeten wij wel aannemen dat t.a.v. de normaal van de zon komende straling het een verhoging is met 10 tot 15 % ten hoogste.

Zijn er verder gevaren verbonden aan deze reactoren? Antwoord nadrukkelijk; ja. Het gebruikte type, het geëxplodeerde type in dit geval, is een beetje antediluviaans. Het behoort tot de antiquiteiten, maar wordt helaas nog steeds gebouwd en wel omdat het betrekkelijk goedkoop is en eenvoudig te installeren. In verhouding tot reactoren zoals die in Nederland worden geplaatst zijn de kosten van de Russische nog geen 30 %. Er zijn van dit type in Rusland op het ogenblik in totaal ruim 130 van dergelijke reactoren. Als men daar geen maatregelen neemt, is het aanvaardbaar aan te nemen dat een herhaling van de ramp binnen 10 jaar een tot tweemaal zal plaatsvinden. De tijd is niet precies te bepalen.

Gevolgen voor de omgeving.

In een areaal van ongeveer 500 km² zijn alle gewassen onbruikbaar geworden. Het zal waarschijnlijk een aantal jaren duren voordat deze bodem weer kan worden gebruikt voor de teelt van consumptiegewassen. Een deel van de graanoogst is licht besmet geraakt, maar de Russen kennende neem ik aan, dat ze deze tamelijk lichte besmetting op de koop toe zullen

nemen, en daaruit toch gewoon meel zullen maken misschien met bijzondere bijvoegingen als jodium. Op zichzelf tamelijk dom en gevaarlijk, maar we kennen de denkprocessen van deze ambtelijke molens.

Wat betekent het t.a.v. de atoomtechniek als geheel?

Het is weer eens heel duidelijk gedemonstreerd dat de verklaringen van deskundigen de feiten niet dekken. Dit betekent, dat er grote onrust ontstaat niet alleen t.a.v. wat er in Rusland gebeurt, maar ook t.a.v. de plaatselijke reactoren. Vooral de z.g. breederreactoren zullen door zeer veel volken waaronder de Amerikaanse, de Nederlandse, de Duitse sterk gevreesd worden.

Ik hoop, dat deze ramp voldoende zal zijn om eindelijk een verdere aanbouw van dergelijke broeders te voorkomen. Ik wil hieraan toevoegen, dat men in Engeland met de voorbereidingen voor de bouw van een soortgelijke broederreactor bezig is die ook ten doel heeft radioactieve brandstof en eventueel ook bommateriaal te leveren. Dit was overigens in Rusland voor drie van de zeven reactoren in deze omgeving het geval. Vijf reactoren staan betrekkelijk dicht bij elkaar. Daarvan werd een tweetal gebruikt voor het verschaffen van radio actief materiaal.

Dan kunt u zich verder afvragen; Wat moeten wij denken van alle prognoses van extra kankergezwellen e.d.?

Gezien het gebied waarin een hevige besmetting heeft plaatsgevonden, zij het kortstondig, moeten we aannemen dat het aantal mensen, dat verhoogd kankerrisico loopt, ligt op ongeveer 70.000. Het aantal gevallen dat daaronder reëel zal lijden, zal waarschijnlijk liggen rond de 15.000. Dit echter gerekend over een periode van 10 jaar. (Mondelinge vragen.)

❖ *Wat was het gas? Koolmonoxyde?*

Het was geen koolmonoxyde. Het was een z.g. brandstofgas. Het lijkt het meest, vergelijkend, op een mengsel van butaan met inerte gas.

❖ *Als de brand niet voorzichtig afkoelt, wat gebeurt er dan?*

Dan krijgen we nog een explosie en komt er misschien nog meer radioactiviteit vrij. Alleen zal dat over het algemeen materiaal met een betrekkelijk korte halveertijd zijn. Het is namelijk zo, indien de werkelijke kern blijft branden doorgloeien, en het proces verdergaat en het komt in contact met grondwater, dan krijgen we een enorme stoomvorming en dan een explosie die doet denken aan een vulkanische uitbarsting. Daardoor worden grote hoeveelheden radioactieve besmette stoom en ook een aantal deeltjes (er zit van alles bij o.a. cesium e.d.) in de atmosfeer geslingerd. Zou men echter een afkoeling kunnen bereiken tot zeg maar 800 gr. dan zal dit niet meer zo ontstellend zijn. Er komt dan wel radio actieve stoom vrij door het doorbranden, maar de hoeveelheid is betrekkelijk gering. De besmetting zal een areaal van ongeveer 40 á 50 km in de omgeving treffen, meer niet.

Zou men in staat zijn de koolstofbron volledig te verstikken en gelijktijdig een afkoeling van de kern te veroorzaken, al is het maar met 500 gr. dan zou hierdoor de kans van een werkelijk zakken van de kern in het grondwater praktisch voorkomen zijn.

❖ *Kunnen deze mensen die dit proberen te bereiken ook worden geholpen door de geest?*

Dat is een vraag waarop geen antwoord mogelijk is. Een enkeling is open, maar hij wil ook niet voor gek staan. Kijk eens, als u een brood staat te snijden, u doet dat onvoorzichtig en u snijdt in uw vinger, dan kunt u ook wel zeggen; Is er nu geen geest die dat kan voorkomen? Maar als u in uw vinger snijdt, dan moet u zelf bloeden en dat is hier gebeurd. Vergeet niet dat de mensheid op het ogenblik bezig is geweest met allerlei atoomexplosies, met atoomreactoren en dergelijke. Als we daar dan de zaak proberen te beperken, dan bereiken we alleen maar dat ze verdergaan. Dat is niet de bedoeling, dus dat doen we niet.

❖ *Wordt er wel uit geleerd, denkt u?*

Ja, dat denk ik wel. Als u rekent dat er al een kleine 80 halve beroertes uit zijn voortgekomen vooral bij hooggeplaatste ambtenaren, dat er verder een complete krijg is uitgebroken tussen een aantal departementen en dat er een groot aantal van de topmannen op het ogenblik een aantal geleerden op het matje gaat roepen, dan kunnen we wel zeggen; Er is wel iets uit

geleerd, al is het alleen maar dat een dergelijke mislukking voor de daarbij betrokkenen wel eens heel onaangename nevenverschijnselen kan hebben. Met andere woorden; Als je zelf wat wilt bereiken en dat is in Rusland heel vaak de drijfveer van degenen die gezag hebben, dan moet je heel voorzichtig zijn. Ongelukken mag je maken, maar ze mogen niet openbaar worden.

❖ *De radioactiviteit in Europa heeft dat nog invloed op gewassen?*

Dat is onwaarschijnlijk. Er is in het noorden van Polen wel neerslag geweest die enige invloed zou kunnen hebben op gewassen. Maar daar is gelukkig nog niet zo erg veel landbouw. In Rusland zelf, ja. Daar is een grote hoeveelheid graan besmet geraakt. Het zou beter zijn om dat dan meer te vernietigen. Verder in Europa in Z. weden is enige grondbesmetting die kan hier en daar leiden tot een lichte radio activiteit in melk en misschien ook bij bepaalde tuinbouwgewassen. Maar die zijn daar op het ogenblik nog niet geheel rijp en voor een groot gedeelte nog niet voldoende boven de grond.

Wat betreft Nederland en Duitsland rekening houdend met de afstand en de verspreiding die door de cycloonachtige draaiing van de wind mede wordt veroorzaakt, acht ik het onwaarschijnlijk. Het zou mogelijk zijn, maar dan alleen onder zeer bijzondere omstandigheden.

❖ *In hoeverre is het mogelijk dat een reactor van het westerse type een dergelijke kernbrand krijgt?*

Die mogelijkheid is even groot. Er zijn namelijk een aantal verschillende westerse typen. Je hebt zwaarwaterreactoren, grondwaterkoeling, dubbelwaterkoeling, warmtewisselaarsreactoren enz.. Maar in het westen zijn de typen, zelfs als het koolstof is, beter afgeschermd Punt 1.

Punt 2. Er wordt gebruik gemaakt van toch iets betere technische controle.

Punt 3. Men is dan vaak in staat om ongeacht de brand die in de kern ontstaat toch een werkelijke explosie en een groot ongeluk te voorkomen. Ik wil u wat dat betreft herinneren aan de Three Miles Islandcentrale in Harrisburg in de Ver. Staten waar inderdaad ook de kern aan het smelten was geslagen. Deze reactor is tot heden, voor zover ik weet, nog niet hersteld. De radioactiviteit is binnen tamelijk hoog. Je kunt daar nog steeds zien hoe metaal, ook radioactief metaal, is gesmolten. Je kunt daar niet lang blijven.

Ik wil dus maar zeggen dat dergelijke dingen in westerse reactoren ook kunnen voorkomen. Maar de kans, dat er een onmiddellijke en grote lozing van radioactief materiaal in de atmosfeer ontstaat is in verhouding tot de Russische reactor ongeveer de helft kleiner.

❖ *Welke collectie zou moeten worden toegepast op de 130 Russische reactoren? Is die kennis bekend?*

Ze is bekend. Men zou in ieder geval moeten overgaan tot de bemanteling van deze reactoren en wel, beton, staal, beton en als het kan nog een keer staal. Als je namelijk een dergelijke bemanteling hebt, is het uitbreken van radioactiviteit van grote intensiteit naar buiten veel minder gemakkelijk mogelijk. Daarnaast zou er een aanpassing nodig zijn van het z.g. regulatieapparaat en zou een aantal nauwkeurige meters moeten worden aangebracht waarmee de werking van de reactor kan worden gevolgd niet alleen als geheel, maar eveneens voor b.v. 12 tot 14 afzonderlijke blokken. Naar ik vrees zal men een deel van de technische kennis en apparatuur uit de Ver. Staten moeten importeren. Ik acht dat niet waarschijnlijk.

❖ *Er zijn verschillende systemen. Wat is het veiligste systeem? Het Canadese of het Zweedse?*

Ik denk dat als je alles bij elkaar rekent, het Zweedse systeem iets veiliger is dan het Canadese. Werkelijk veilig is geen enkele reactor. Dat moet u goed begrijpen. Dat is met een auto ook zo. Geen enkele auto is werkelijk veilig. Een groot gedeelte van de veiligheid is afhankelijk van degenen die de auto besturen. Zo ook degenen die de reactor verzorgen. De grootste vijand van de veiligheid is de gewenning. Bij gewenning kijk je over kleinigheden heen, want het gaat immers toch altijd goed. Het zijn vaak de kleinigheden waarmee het kan beginnen. Het is misschien een haarscheurtje hier of daar. Het is misschien een heel lichte verandering in de circulatie van de koelstof en als je daar dan niet onmiddellijk gaat. kijken

wat er gaande is, is het mogelijk dat zo'n fout door werkt en dan is elke reactor levensgevaarlijk, ongeacht het type.

❖ *Hoeveel mensen in een stad als Kiev weten daarvan? Heerst er opschudding?*

Daar vraagt u mij iets. Officieel weten ze het in Kiev niet. Ze weten alleen dat er een ongeluk is gebeurd in een reactor, dat er een gebied is afgeschermd en een deel van de bevolking is geëvacueerd. Vreemd genoeg niet het gehele volk. Wij moeten dus aannemen dat een aantal mensen fataal besmet is en daardoor niet wordt geëvacueerd. Voor de rest wat moeten zij doen? Zij kunnen niet weg. Zij weten niet precies wat er aan de hand is. Maar er zijn in Kiev een tamelijk groot aantal mensen die weten dat daar zeer veel doden en gewonden zijn gevallen en dat er een stralingsgevaar is. Maar zij kunnen daar niets tegen doen. Want zouden ze weg gaan, dan lopen ze onmiddellijk tegen allerlei reglementen op, ze mogen niet weggaan. Als ze zich daar druk over gaan maken, dan komen ze misschien te laat in de rij om levensmiddelen te kopen. Als ze bovendien 1 mei vieren met een vrolijk gezicht, dan krijgen ze misschien een verkeerde aantekening er mogen ze in hun beroep minder prettige baantjes aan opknappen. Dus er is alle reden voor hen om maar te doen alsof hun neus bloedt, ofschoon ze in hun hart wel weten dat er heus wel wat aan de hand is.

❖ *In hoeverre maakt het westen hier politiek misbruik van?*

Ja, politiek. Kijk eens, de grootste slag van dit gebeuren, en een van de redenen dat het zoveel mogelijk wordt geminiseerd, is natuurlijk de interne politiek van Rusland. Wat de Partij en de geleerden besluiten is altijd goed. Nu blijkt het niet goed te zijn. Het buitenland zal er ongetwijfeld gebruik van maken om duidelijk te maken dat de Russen soms ook maar gekke dingen doen. Dat neem ik hen niet kwalijk. Het is echter wel opvallend dat bijna alle bij atoomenergie betrokken staten in verhouding weinig drukte hebben gemaakt en hebben geprobeerd de ramp wel te miniseren, zeker in de laatste 24 uur. Dat is heel begrijpelijk. Het is overal waar men atoomenergie gebruikt of wil gaan gebruiken erg belangrijk dat er geen algemeen wantrouwen tegen deze energiebron ontstaat die een verdere exploitatie daarvan onmogelijk zou maken. Dus veel misbruik kunnen zij er niet van maken. Politiek gezien maakt men natuurlijk wel aardige gebaren tegen elkaar, maar als b.v. Reagan zegt; Als je hulp nodig hebt, dan vraag je dat maar. Hij kan dat gemakkelijk zeggen, want hij weet dat ze daar nooit om zullen vragen. Ze zouden dan de meerwaardigheid van de Amerikaanse techniek moeten erkennen. Dat zou niet helemaal stil te houden zijn. Dientengevolge doe je het naar beter niet. Een beetje propaganda maakt iedereen wel daarover.

Er zijn in Nederland ook mensen die atoomcentrales willen bijbouwen en die daarbij ook uitgaan van het standpunt dat je heus wel een wat goedkoper type kunt neerzetten, want dan is de amortisatie niet zo moeilijk. Die mensen zijn eigenlijk net zo schuldig als de Russische ingenieurs. Die hebben ook gedaan wat de politici vroegen. Zij hebben atoomcentrales neergezet die betrekkelijk voordelig waren en die een grote hoeveelheid stroom konden opleveren en eventueel daarnaast radioactief materiaal produceren.

Zo ziet u, in de actualiteit loop je tegen allerlei dingen op. Er zijn andere dingen die u misschien niet zo erg zijn opgevallen. Vandaag b.v. 1 mei, de Dag van de Arbeid, zijn niet alleen in Nederland maar in vele landen stakingen uitgebroken of verscherpt. Je zou dus kunnen zeggen; Het is de dag van minder willen werken. Gelijktijdig zijn er overal politieke redevoeringen gehouden over de belangrijkheid van de arbeider, de noodzaak om solidair te zijn en de noodzaak om de wetgeving helemaal op de juiste wijze aan te passen. Dus lawaai is er genoeg geweest, inclusief parades, meioptochten, politieke en andere vergaderingen.

Realiseert u zich echter wel dat driekwart van hetgeen er is gezegd, is gedaan en is gegist niet meer tot de reële mogelijkheden behoort? Om een voorbeeld te geven;

Gevangenenbewaarders in Engeland staken. Hun staking bestaat uit de weigering om overuren te maken. Er is te weinig personeel dat is volkomen waar. Maar de salariering van het personeel en de kosten van de verschillende strafinrichtingen is in feite veel te hoog. Dat ligt punt 1, aan een aantal voorschriften plus een benadering van het strafrecht die niet in overeenstemming is met de reële strafvoltrekking. Punt 2, aan een reëel inzicht in de menselijke noden en behoeften.

Er zijn nu allerlei stakingen van mensen die minder willen werken. Stelling; Wij werken nu 40 uur, als wij 36 uur gaan werken, dan komt er voor elke arbeider, een tiende bij. Dat betekent dus een groter aantal werkmogelijkheden. Allemaal waar. Maar heeft men zich gerealiseerd dat diezelfde groepen voor minder werken meer loon eisen? Als ze daarbij zouden zeggen; Dan willen we ook voor 10 % (dat is ongeveer de verhouding) van ons huidig inkomen afzien. Gaan ze dan praten over een aanpassing van dat verminderde loon, dan zou er helemaal niets aan de hand zijn.

Kijk, in die actualiteit zie je voortdurend de onredelijkheid. Ook in die Russische kwestie, waar we het vanavond over hadden, zitten allerlei onredelijke elementen in. Ook in deze politiek en deze stakingen zitten irrealistische elementen. Dan ga je je afvragen waarom denken de mensen niet beter na?

Als je het hebt over arbeidsverhoudingen, dan heb je het niet over een salaris dat steeds hoger moet worden. Je hebt het over arbeidsvoorwaarden en over prestatie en beloning. Wordt de prestatie minder, dan moet de beloning minder worden, logisch. Als dat niet gebeurt, dan komen er robots en is er geen sprake van werk. Die robots moeten dan zoveel verdienen dat de andere mensen van de sociale zorg nog kunnen leven. Of moet ik zeggen; andere robots, want daar lijkt het ook op.

Ik vind het verder opvallend dat we horen over allerlei grote mogelijkheden in de UNO, in de EEG, in het Warschau Pact en waar u ook maar kijkt. Overal is men bezig om zijn eigen belangen hartstochtelijk te verdedigen en dit in naam van grotere menselijkheid en grotere eenheid in de wereld. Met andere woorden; Ik heb meer dan jij, en dat wil ik houden. Dat vraag ik niet omdat ik meer wil hebben dan, maar omdat ik de juiste verhoudingen in de wereld wil handhaven. Kolder. Al deze kolderdingen bij elkaar geven aan aardig beeld van hoe de wereld op het ogenblik is. Men houdt zich niet bezig met de werkelijkheid. Men houdt zich alleen indirect bezig met de werkelijkheid. Maar voorop staat altijd eigen belang, eigen roem, eigen gevoel voor juistheid.

Er zijn heel veel dingen die de mensen over het hoofd zien. b.v. De Amerikanen hebben het vele malen in deze tijd gedaan. Dan vraag ik hun alleen; Hoeveel heeft u gedaan voor mensen die de helft van de wereld van u af wonen toen u hoorde dat ze in nood waren? De Amerikanen hebben heel veel gedaan. Wat heeft u in verhouding gedaan? Dat blijkt maar heel weinig te zijn. U moet niet zeggen; Die Amerikanen zijn een rot volk, integendeel.

Er zijn ook mensen die zeggen; De Russen deugen helemaal niet. Maar als je ziet wat de Russen hebben opgebouwd, hoe ze uit een beschaving van rond 1700 zijn gekomen tot werkelijk ver in de 20^e eeuw in nog geen 70 jaar, dan moet je gewoon respect voor hen hebben. Zij hebben dan heel veel gepresteerd. En die dingen ziet men over het hoofd.

Je kiest partij, blindelings. Dat is goed. Centrum Partij bah. Dat moogt u denken. Maar het zijn uw medeburgers. Als uw medeburgers voor een bepaald systeem kiezen en u gelooft in democratie, dan moet u hun het recht geven dat te doen. U moet later dan niet zeggen; Ja, maar als ze iemand kiezen voor dat systeem, dan wil ik daar niet mee praten. Bewijs, dat ze ongelijk hebben. En als ze dingen zeggen die zinnig zijn, houd daar rekening mee en probeer dan zelf wat beter en misschien wat minder hoogdravend en zwevend de politiek te bedrijven.

Niet alleen in Nederland, in andere landen probeert men te linkse of te rechtse groeperingen eveneens opzij te drukken. Waarom? Is men dan zo bang voor concurrentie. Is men misschien zo bang dat eigen praktijk en systeem in feite niet geheel deugen? Laat men dan de hand in eigen boezem steken. Dat is veel gemakkelijker dan de straat op te gaan en geweld te plegen of politielegers in het geweer te brengen en al die dingen meer.

Het is makkelijk te roepen, dat terreur het meest verschrikkelijke is op deze wereld. Maar hoeveel staten gebruiken die terreur niet als een gerechtvaardigd politiek wapen? De USA beklagt zich over terreur tegen haar en bombardeert Libië. Best. Maar wat heeft diezelfde USA gedaan in verschillende staten in Zuid-Amerika? Daar zijn ze ook schuldig aan geweest. Zelfs de dood van Allende is tenslotte mede veroorzaakt door de CIA. Laten we dan maar niet praten over de dood van Martin Luther King, die op rekening komt van de FBI. Als we daarmee bezig zijn, laten we ons dan goed realiseren; Zolang een regering terreur gebruikt, is ze

gerechtvaardigd. Als mensen misschien op een verkeerde manier dergelijke middelen gebruiken om hun mening door te zetten dat doen, dan is het opeens verschrikkelijk.

Neen, mijne vrienden, als we reëel zijn, dan moeten we zeggen; Het antwoord op terreur, op wat men ziet als een bron van terreur, is niet bepaald de beste weg. Terroristen maken zichzelf onmogelijk als ze geen achtergrond meer hebben,

Een terrorist, die geen hulp heeft in de omgeving, geen steun ergens kan vinden, is nergens. Waarom maak je de wereld dan niet zoveel beter dat niemand meer behoefte heeft aan terreur? Dat zou veel beter zijn. Maar ja, dan zoudt u misschien van uw eigen geheime gewoontetjes moeten afwijken, heren politici. Dan zoudt u niet meer de een onder druk kunnen zetten en de ander misschien nu ja, het is geen moord, het gebeurt voor het vaderland toch de dood in jagen.

Laten wij één ding goed begrijpen; De Engelsen zeggen What show is for the goose, is show for the gander. Wat voor de een goed is, is goed voor de ander. Zolang u voor uzelf dit recht opeist, moet u het anderen niet kwalijk nemen dat zij hetzelfde doen. Maar daar durft niemand over denken. Misschien wel omdat men te zeer verliefd is op zijn eigen geheime diplomatie, zijn eigen spionage inrichtingen en zijn eigen verkapte terechtstelling.

Vrienden, wie de actualiteit van vandaag bekijkt, kan zeggen eerlijk en oprecht; Datgene wat er gebeurt is niets anders dan een logisch uitvloeisel van de fouten, die de leidende figuren op aarde steeds weer maken. De ramp in Rusland, terreur en terreuraanslagen, de terreuroverval op Libië, al die dingen zijn niets anders dan een mentaliteit die gegroeid is in ambtelijke apparaten en die helaas is overgeslagen naar anderen.

Zo, dat waren een paar bittere verklaringen.

PANIEK

Paniek. Men dwaalt door het woud en alles vlucht weg. De vrouwen zijn bang voor verkrachting. De dieren gaan weg door de fluitspeler. De mensen vragen zich af welke demonische mogelijkheden tot ontwikkeling komen. Pan is de sater, de bosgod. Daar is de paniek uit voortgekomen. Het begrip paniek en panisch vindt daar zijn oorzaak. Waarom reageren de mensen dan vaak zo panisch? Misschien wel omdat zij zich laten drijven door instincten en gevoelens, omdat ze niet kijken naar hun werkelijke mogelijkheden en hun werkelijke noden. Omdat ze niet een beroep doen op de kracht die in hen woont, maar alleen vage geluiden interpreteren als een levensgevaarlijke bedreiging.

Als u ooit panische gevoelens heeft, vraag u in de eerste plaats af; waarom? Daarmee zijn ze nog niet beheersbaar, maar ze worden in ieder geval begrijpelijk.

In de tweede plaats vraag u af; wat kan ik daartegen doen? Probeer wat te doen en niet slechts te vluchten.

In de derde plaats. Zeg tot uzelf; Diep in mij leeft het goddelijk licht, de werkelijke kracht. Met deze kracht kan ik alles weerstaan. Als u diep in uzelf dit beseft en dit gevoel steeds sterker maakt, zal geen paniek u overvallen al zult u soms tijdelijk worden meegesleurd door de panische reacties van anderen.

INNERLIJK LEIDERSCHAP

Innerlijk leiderschap kan dat bestaan of is dat soms toch schone schijn? Kun je een leider zijn, als je niet jezelf misleidt? Diep in jezelf word je gedreven. En vanuit jezelf leer je misschien te geven of van de wereld ook te eisen dat kan ik aanvaarden dat is normaal. Want ons bestaan is altijd weer een wisselwerking tussen onszelf en al het anderen.

Maar als ik dan verder ga en ik spreek van leiderschap, wie kan ik leiden Hoe kan ik bepalen wat voor een ander goed is en wat niet? Ik kan hoogstens een ander helpen om zichzelf te helpen. Als ik dat doe, dan ben ik geen leider, dan ben ik maar een helper. Als je spreekt van innerlijk leiderschap en je droomt nog van het leiding geven, ik denk dat je dan verkeerd zit. Dat je met je hele streven eigenlijk terugkeert tot een zelfbedrog waarin je jezelf ziet als iets wat je nooit kunt zijn. Maar je kunt wel innerlijk beseffen hoezeer je verbonden bent met al

wat er rond je bestaat, met al wat je kent en enigszins beseft. Dan kun je zelf de dienaar zijn van anderen, die op hun manier streven naar dat wat voor jou al bestaat. Maar dienaar zijn is anders dan leiding geven.

Ik denk dat de werkelijkheid bestaat uit het aanvaarden van de kracht, de macht, de noodzaak om te dienen dat het zelfbedrog maar al te vaak bestaat uit leider zijn. Diep in onszelf zijn wij met de eeuwigheid verweven. Diep in onszelf staat ergens de naam van God geschreven. En dat wat in ons leeft, dat zullen wij dan ook zijn, wanneer wij niet denken daardoor aan anderen leiding, lering of een wet te geven, maar slechts in nederigheid beseffen slechts onszelf te zijn.

Ik hoop, dat u mij deze boutade niet kwalijk neemt.

Innerlijk leiderschap bestaat eigenlijk niet. Leiderschap is de illusie waarmee de dwaas de zwakken overrompelt.

Innerlijke dienstbaarheid is de eerste erkenning van harmonie en een poging om die harmonie, die in je leeft, buiten je toch eveneens te bevestigen. En dan is er maar een leider; de kracht, die in ons woont. Maar niet onze persoonlijkheid, niet ons wezen en ons denken, maar een werkelijkheid waarvan we deel zijn, al kunnen we haar als een geheel nog niet beseffen.

LES 9 - VERANDERING VAN DENKEN

Het zal u de laatste tijd duidelijk zijn geworden dat er allerlei, zeer omvangrijke volksbewegingen op gang zijn gekomen. Aan de ene kant zien wij b.v. een toenemende aandacht voor allerlei praktijken die vroeger paramedisch of zelfs oplichterij e.d. werden genoemd. Aan de andere kant ontdekken wij ook dat er in de maatschappij steeds meer verzet is tegen bepaalde ontwikkelingen.

Nu kunt u wel zeggen; Dat komt dan misschien tot uitbarsting als er ergens een atoomcentrale in gevaar is gekomen en radioactieve neerslag produceert. Maar eigenlijk bestaat het al veel langer. Alleen op zo'n ogenblik komt het sterker naar buiten.

Wat zijn de veranderingen? Allereerst zien wij dat er veel minder respect is voor de autoriteiten. Dat is aan de ene kant goed, aan de andere kant voert dat toch wel tot een vorm van anarchisme die niet altijd even aanvaardbaar is.

Autoriteiten zijn feilbare mensen. Maar een hele tijd heeft men gedacht, een autoriteit is onfeilbaar. Er zijn nu nog mensen, die zich als autoriteit beschouwen en een soort onfeilbaarheid, voor zichzelf proberen op te eisen. Het volk ziet wat er gebeurt en volgt degenen die leiding geven, degenen die beslissingen moeten vormen op zijn minst genomen zeer kritisch. Het is duidelijk dat als je zo denkt die kritiek niet alleen blijft stilstaan bij de burgerlijke autoriteiten of bij de uitspraken van wetenschappers.

Je gaat op dezelfde manier denken over kerkelijke zaken. Je gaat op dezelfde manier denken over allerlei uitspraken t.a.v. natuurwetten en wat u maar wilt. Als er geen autoriteit wordt erkend is de eerste neiging van de mens natuurlijk om kritisch en meestal afbreken te werk te gaan.

Dat is ook duidelijk als we kijken naar het atoomvraagstuk, op het ogenblik nog steeds actueel. Je hoort iedereen zeggen; Het moet maar afgelogen zijn daarmee. Men begrijpt niet dat dat eigenlijk niet helemaal kan. Het gaat hier niet alleen maar om de energievoorziening. Het gaat om een hele politieke en economische ontwikkeling waar aan de ene kant zeer grote bedragen in zijn geïnvesteerd, maar aan de andere kant weer allerlei neveneffecten aan vastzitten.

Teruggaan naar kolenstook betekent ofwel het autoverkeer praktisch stil leggen, danwel een steeds grotere luchtvervuiling met nog veel meer zure regen. Teruggaan naar oliestook maakt je tot slachtoffer van buitenlandse krachten, want je kunt het binnenlands niet krijgen. Dus alweer voor heel veel landen onaanvaardbaar. De situatie zoals ze nu is, dwingt echter de mensen, vooral de gewone mensen, om internationaal te denken. Want als er een centrale staat in België, in Noord Frankrijk in West Duitsland of in Oost Duitsland en daar gebeurt wat mee, dan kun je niet zeggen; Hier is de grens van Nederland strikt. De effecten gaan verder en komen tot in Engeland. Omgekeerd. Uit Engeland waar ook nogal wat fouten zijn gebeurd de laatste tijd, waait het weer terug. Men moet dus internationaal gaan denken.

Op economisch terrein doet men dit maar zeer beperkt. Op politiek terrein is eveneens het begrip voor samenwerking op z'n minst genomen zeer gering. Dit houdt in dat regeringen genoopt zijn om naar zichzelf toe te redeneren, naar de onafhankelijkheid van hun land, naar de macht die ze denken uit te oefenen als ze bepaalde grondstoffen, bepaalde mogelijkheden meer hebben dan een ander. Eerst als de regeringen gaan begrijpen hoezeer ze van elkaar afhankelijk zijn kan dat veranderen.

Het gewone volk vraagt zich reeds nu af waarom het dan niet mogelijk is om zoals in beperkte mate toch reeds gebeurt, via internationale krachtlijnen gewoon alle elektrische energie van Europa te poolen. Dus dat iedereen een beroep kan doen op alle krachtcentrales. Nu gebeurt dat alleen bilateraal en onder bepaalde handelsverdragen.

U realiseert zich waarschijnlijk niet dat een deel van de stroom die u 's nachts verbruikt van West Duitsland komt, ze wordt door West Duitsland geleverd. Omgekeerd wordt rond het middaguur uit Nederland nogal wat energie naar West Duitsland overgebracht. Met België bestaat een dergelijk uitwisselingsverdrag eveneens, maar daar wordt in verhouding weinig gebruik van gemaakt. Ik noem maar een paar punten.

Als de gewone mensen zeggen; Waarom dan niet helemaal? Dan begint het moeilijker te worden voor de politiek om nog steeds het eigen belang de eigen werkgelegenheid, het eigen inkomen, de waardevastheid van de eigen munt als criterium te blijven beschouwen. Wij hebben al eerder gezegd. Tenslotte komen we toch terecht op een soort continentale eenheden waardoor een continent als een eenheid functioneert en dan t.a.v. andere continenten nog concurrerend en eventueel beschermend voor de eigen industrie zal blijven optreden.

Het is duidelijk, dat je daarmee en zeer punt raakt. Het verlies van autoriteit, dat feitelijk is, resulteert in een noodzaak tot samenwerking. Steeds minder zal men zien dat in die samenwerking bepaalde stemmen de voorkeur krijgen. Om een bekende schimpscheut te herhalen; De kern van de NAVO wordt nog steeds gevormd door de infantullerie. Misschien hebben ze gelijk, misschien niet.

Laten we eens kijken wat er gebeurt op geloofsgebied. Aan de ene kant willen de mensen graag geloven. Zeker in een tijd waarin veel angsten en noden zijn zoekt men nu eenmaal bescherming bij de een of andere autoriteit die het voor hem hier zij het in het hiernamaals goed kan maken. Aan de andere kant echter zegt men; Als ik in die God geloof, dan moet een ander mij niet vertellen hoe ik dat in de praktijk moet brengen.

Dat betekent dat kerken ook hun regels en daarmee hun groep op de gelovigen aan het verliezen zijn en gelijktijdig daarvoor een veel intensere geloofsbeleving zien opkomen die zich echter niet meer laat verleiden tot absolute onderwerping aan de autoriteit van de kerk.

Het betekent geestelijk ook een zeer belangrijke ontwikkeling. Er is een tijd geweest dat het niet denkbaar was dat iemand die katholiek was zich bezighield met spiritisme, of iemand die gereformeerd was kennis zou nemen van paranormale verschijnselen. Dat was des duivels. Nu wordt het nog wel gezegd, maar de gelovigen proberen nu te begrijpen hoe de oude verhalen waarop hun geloof en leer is gebaseerd, misschien verschijnselen vermelden die vandaag aan de dag nog bestaan. De kreet, dat de tijd voor mirakelen voorbij is, wordt door velen alleen nog maar gehoord als een belijdenis van onmacht van de verkondigers. Want mensen, die op deze wijze zelf gaan zoeken naar iets waarop ze kunnen vertrouwen, zijn niet zo gemakkelijk meer te leiden en eigenlijk ook moeilijker te misleiden zeker in algemene zin.

We moeten verwachten dat het over een paar jaar al zeer grote invloed gaat krijgen op allerlei economische en politieke verhoudingen. Ook in de samenleving zullen de sociale machten t.a.v. elkaar een andere houding moeten gaan aannemen. De strijd van werkgevers - werknemers b.v. is iets dat normaal was in de jaren 1860 tot 1960. Op dit ogenblik is hetgeen zij t.a.v. elkaar proberen te doen vaak meer destructief dan opbouwend.

Een ander punt dat in het denken van de mens aan het veranderen is; men specialiseert zich en vaak sluit men zich van de wereld af. Menigeen denkt dat het alleen een modeverschijnsel is dat steeds meer vooral jongere mensen met een soort minikoptelefoon op het hoofd lopen te schokschouderen, omdat ze door elektrische stroom worden getrokken, terwijl naar de buitenwereld alleen nog maar een ritmisch gesis doorklinkt. Eigenlijk sluiten zij zich af voor de werkelijkheid.

Heel veel mensen denken dat je de wereld kunt buitensluiten. Nu zijn er steeds meer gebeurtenissen in deze tijd en in de zeer nabije toekomst waaruit duidelijk wordt dat je dat niet kunt doen. Je kunt niet zeggen; Ik trek mij daar niets van aan, want dat gebeurt elders, ik heb daar weinig mee te maken. Je bent erbij betrokken of je wilt of niet. De zaken die plaatsvinden, zullen wel eens kunnen leiden tot allerlei toch wel in vele landen betreffende verschijnselen.

Ik mag hierbij opmerken dat in een bepaald deel van de Atlantische Oceaan een toenemende onderzeese vulkanische activiteit is geregistreerd. Dat heeft natuurlijk niets te betekenen. Maar het zou kunnen betekenen dat er inderdaad aardbevingen zullen plaatsvinden. En dan werkt het naar twee kanten. Dus we moeten denken aan Midden Amerika het zuiden van Noord Amerika vooral de oostkust. Aan de andere kant. Noord Afrika maar ook Italië, Spanje en iets doorlopend misschien tot Duitsland toe. Zelfs Nederland heeft kans op een klein aardbevinkje over een jaar of anderhalf.

Dan ga je denken; wij kunnen ons niet blijvend isoleren. Ofwel ik moet eruit stappen en dan houd ik niets meer over, danwel ik moet mij weer betrokken gaan achten bij al die anderen. Dan kun je zeggen Het klinkt mooi, maar wat zal ervan terecht komen? De ervaring heeft geleerd dat als mensen in een noodsituatie komen te verkeren zij wel degelijk tot zelfopoffering, samenwerking over alle grenzen van denken, geloof en sociale standen heen in staat zijn.

Mag ik u herinneren aan wat er gebeurd is in de oorlogsjaren? Mag ik u herinneren aan wat er in Nederland op gang kwam toen de ramp in Zeeland was gebeurd? Elke keer weer, wanneer er iets werkelijk omvangrijks gebeurt, voelen allen zich daarbij betrokken. Dan zijn de kunstmatige scheidingen tussen allerlei mensen, ja zelfs de onverschilligheid die zeer velen voor zich hebben aangekweekt opeens verdwenen. Dat is in andere landen precies hetzelfde geweest. De reacties waren misschien een beetje anders dan in Nederland, maar die reacties zijn er geweest. Waarom zouden ze dan nu niet voorkomen?

Het is niet een kwestie van een prognose die een plotselinge en totale verandering veronderstelt. Het is eenvoudig het trekken van de conclusie er zijn een aantal ingrijpende gebeurtenissen en verandering in de komende twee jaren opkomst. Voor vele mensen zal het een situatie zijn, waar ze alleen niet tegenop kunnen maar ze zullen het samen proberen en dan niet vragen; Bij welke kerk hoor jij of bij welke politieke partij?

Ben jij vakbondsman of ben jij werknemer of werkgever? Ze zeggen eenvoudig; Wij moeten het zien te klaren. Het is ons zelfbehoud. Dit denken is al ergens doorgedrongen. Dan heb ik het niet over de vaak totaal verkeerd begrepen solidariteitsgedachte. Solidariteit is natuurlijk erg belangrijk maar in de eerste plaats moet ze vrijwillig zijn. In de tweede plaats moet ze voortkomen uit je eigen willen en niet uit je onmacht om je ertegen te verzetten. Saamhorigheid bestaat altijd.

Er is een bekend verhaal. Wanneer er een bosbrand of een vulkanische uitbarsting op komt is, dan zie je soms al uren of zelfs dagen tevoren de dieren wegtrekken. Maar hoe gebeurt dat? Ze trekken samen weg. Op dat ogenblik kunnen de leeuwen en de gazellen bij wijze van spreken naast elkaar vluchten. En als ze een veilige plaats hebben gevonden, dan vallen ze elkaar niet aan. Daarna gaat alles weer gewoon door. Dan is de leeuw weer de jager en de gazelle iemand die zich als prooi niet gezond voelt. Maar zolang ze in gevaar zijn, zitten ze allemaal op een hoopje. De gifslang dreigt, maar bijt niet. De dieren, die normaal elkaars grootste vijanden zijn, zitten rustig samen.

Wanneer de wereld op een gegeven ogenblik werkelijk gekweld wordt door angsten (ik hoop dat ze ten onrechte zijn en ik denk het ook), die tamelijk ver gaan, dan voorzie ik dat vijanden plotseling naast elkaar gaan dat ze samen proberen om zekerheid, veiligheid te vinden, zich te verdedigen tegen dat verschrikkelijke dat anders op hen af zou komen.

Ik heb het gevoel dat dit ook een vorm van solidariteit genoemd kan worden, maar nu niet meer van de ene groep tegenover de andere maar van mensen onder elkaar. Dit moet wel leiden tot een herziening van de verhoudingen. Er zijn heel typische dingen gebeurd in de loop der tijden.

Herinnert u zich het jodenvraagstuk in Duitsland. De Duitser had vaak vrienden, joden. De joden, achtervolgd door het Duitse volk hadden wel degelijk nog vertrouwen in sommige Duitsers. Waarom? Omdat een persoonlijke relatie kennelijk een deel van de effecten van het massale opheft.

Als je een situatie krijgt waarin de mensen moeten samengaan, dan ontstaat er een verandering in hun relatie. Die relatieverandering, die een grote rol zal spelen - neem ik aan - tot ongeveer 1998 misschien zal ongetwijfeld voortkomen uit noodsituaties. Maar mensen, die elkaar hebben leren kennen, die iets van elkaars gedrag hebben leren begrijpen, zullen daardoor niet plotseling totaal veranderen, maar ze zullen meer begrip voor elkaar krijgen. Dat is belangrijk.

Dan hebben we ook in de laatste tijd het paranormale steeds meer op de voorgrond zien komen. Nu noemen ze iemand nog gek, als hij naar een waarzegger gaat. Toch wordt daarmee steeds meer rekening gehouden. Men zei Hitler was gek, daarom had hij een hofastroloog. Maar waarom worden er dan tegenwoordig horoscopen gebruikt in Parijs, in Londen, zelfs bij Maggie. Ja, Maggie doet ook aan horoscopen. Ook in het Witte Huis, vooral in het Pentagon.

In Rusland wordt er op een andere manier gewerkt. Maar zelfs daar heeft men een soort astrologische programmering voor een van de computers en wordt wel degelijk erbij bekeken. Het paranormale wordt eigenlijk al is het openbaar nog niet acceptabel wel steeds belangrijker geacht.

De mens begint te denken dat er naast de wetenschap, die je zeker niet moet uitvlakken en naast de logica die de mens werkelijk nodig heeft, nog iets anders is. Iets wat aanvullend is iets wat dan niet bewijsbaar is, maar dat bestaat en waarvan wij gebruik kunnen maken.

Dan is daar ook nog de parapsychologie. Die probeert dan op haar manier vast te stellen of er bepaalde gaven zijn en eventueel waar ze vandaan zouden kunnen komen. Maar in het denken van zeer veel mensen is datgene wat paranormaal wordt genoemd nu al wat anders aan het worden. Het is een onbewust aanvaard deel van het bestaan. Dat betekent dat de nadruk anders gaat vallen.

Ik denk, dat het ertoe zou kunnen leiden zij het dat dat nog wel een 7 á 8 jaar zal duren dat mensen eindelijk werkelijk overtuigd zijn van een voortbestaan na de dood. En dat ze - hoe summier dan ook - enkele gegevens daaromtrent menen te bezitten die onbetwistbaar zijn, niet op grond van geloof, maar op grond van in deze tijd geconstateerde fenomenen. Dat verandert ook het leven en de levenshouding van de mens.

Als je weet of denkt het te weten wat het voor het bestaan inhoudt, dan ga je daar onwillekeurig rekening mee houden. Zoals er in de Middeleeuwen mensen waren die alles opofferden om de hemel te verdienen, zo zullen nu heel veel mensen toch wel een stapje terug doen zo hier, en daar al is het alleen maar omdat ze een oorzaak en gevolg begrip hebben voor een hiernamaals of eventueel voor een volgend leven.

Alweer een verandering. Want als mensen zo gaan denken, zo gaan geloven, dan zal hun relatie met de medemensen daardoor direct of indirect toch worden beïnvloed. Ik meen met enige zekerheid te kunnen stellen dat de veranderingen, die zich op dit moment al in de wereld voltrekken, zich zeker tot de eerste eeuw van het nieuwe millennium zo sterk zullen versnellen dat wat eens 50 jaar duurde nu misschien 5 jaar duurt en dat wat eens in 10 jaar kon gebeuren zich nu misschien zelfs in 10 maanden kan afspelen. Een enorme versnelling van ontwikkeling en dus ook van verandering.

Dit voert tot een betrekkelijk snelle vernieuwing in de menselijke samenhang. Gelijktijdig voort het tot een vernieuwing van de benadering van de mens t.a.v. de wereld en indirect waarschijnlijk zelfs t.a.v. de kosmos. Laten wij eens zien wat dat betekent voor een wereld in verandering.

Het betekent zeker niet dat de mensheid alle techniek zal vergeten in een Rousseau-achtige kreet van; Terug naar de natuur. Je kunt niet verwachten dat een bankdirecteur geitenmelker wordt. Maar het kan wel zo zijn dat je zegt; In hoeverre schaad ik de natuur? In hoeverre begrijp ik de natuur? En dan is het niet een kwestie van respect.

Heel veel mensen zeggen; Je moet respect hebben voor het leven van het dier. Dat is grotendeels sentimentele onzin waardoor het dier onbewust wordt vermenschlijkt, de plant allerlei kwaliteiten worden toegedicht die ze gezien haar bewustzijn en bezieling zeker niet kan bezitten. De mens gaat echter begrijpen; er is een samenhang, er is een samenwerking. Hij

gaat begrijpen, dat de dood in feite ook een belangrijke factor is van het leven en dat het voortleven mede wordt bepaald door de dood. Hierdoor zal er een beter begrip zijn voor ecologische samenhangen. Men zal proberen die te wijzigen in overeenstemming met datgene wat de mens voor zichzelf noodzakelijk acht. Maar men zal daarbij uitgaan van datgene wat in de natuur mogelijk is en niet alleen van wat menselijk wenselijk is.

Dan hebben we daarmee eigenlijk wel een redelijk afgerond beeld gekregen van een wereld waarin de veranderingen steeds sneller gaan en waarin de mens bewust of onbewust grote veranderingen ondergaat die ten slotte zullen leiden tot een totaal veranderde vorm van menselijke samenleving.

Ik zou hiermee kunnen volstaan zonder in herhalingen het weer opsommen van al deze factoren als er ook geestelijk niet bepaalde werkingen zijn waarmee we eveneens rekening moeten houden.

Wij spreken over Goeroe's, Meesters en dergelijke. Het is bij wijze van spreken of men de oude kreet; 'Klaas komt nu' heeft overgedragen op; 'de nieuwe Meester komt', 'de herboren Christus komt' etc. Er zijn inderdaad meer figuren op aarde die elk op hun eigen manier proberen de mensen iets te leren over innerlijke waarden over samenhangen. Er zijn op het ogenblik sprekers die gewoon op de t.v. te zien zijn en die als je hen volgt eigenlijk een totaal nieuw filosofisch systeem staan te verkondigen en niet alleen maar iets over het verleden of over samenhangen.

Er zijn daarnaast meer verborgen Meesters, ingewijden. Ook dezen proberen mensen te helpen en zullen naarmate ze meer worden aanvaard weer grijpen naar het paranormale. Het wonder gaat terugkomen. Maar daar gaat het nu niet om. Het gaat erom dat een veel verdergaand besef van leven, van samenhang en van geestelijke mogelijkheden in toenemende mate merkbaar wordt. Dan moeten we niet denken op een industriële manier, een soort Rubbarzimethode, waarmee je via een microvoltmeter kunt aflezen of je hersens het nog doen. Dat moet je merken door gewoon te denken. Als je erover kunt denken, dan functioneren je hersens nog.

Heel veel mensen lopen in deze tijd nog vast in details. Ze zijn in wezen bezig met zoveel kleinigheden dat ze de belangrijke dingen aan zich voorbij laten gaan. Als je kijkt naar de ingewijden, de adepten dan dringt er iets tot je door van een samenhang. Het is alsof alle details eigenlijk alleen maar een barokke versiering zijn van een op zichzelf monumentale maar eenvoudige werkelijkheid. De feiten ontdaan van alle details, blijken plotseling beter te volgen, beter te begrijpen. Als je die eenvoudige band vindt dan is het eenvoudiger om voor jezelf een houding te bepalen en die eventueel te volgen. Er is dus ook sprake van een geestelijke omwenteling.

Die geestelijke omwenteling zal natuurlijk gepaard gaan met nevenverschijnselen. Om u een enkel voorbeeld te geven; De interesse voor vroegere incarnaties is de laatste tijd bij heel veel mensen sterk toegenomen. Eigenlijk zijn ze onbelangrijk, want wat ze hebben opgeleverd dat heb je in dit leven erbij. Alleen als er in dit leven iets niet klopt kun je dat misschien in het verleden terugvinden. Wat je in een volgende incarnatie zal doen of zal worden is ook niet van belang want wat je nu bent en nu beleeft, bepaalt dat dan wel. Die belangstelling is nu nog gericht op uiterlijkheden. Bijvoorbeeld; Ik heb geloof ik, een incarnatie gehad in de Franse Revolutie. Het is toch belangrijk te weten of je onthoofd bent geworden of dat je onthoofd hebt. Ik zou zeggen, dat zijn details. Maar als je je afvraagt. Was ik in de Franse Revolutie iemand die dacht of iemand die meeleefde, dan ben je dichter bij de hoofdzaak, onverschillig aan welke kant je stond. De Franse Revolutie was namelijk verandering van levensconcept. Het was een andere benadering van kennis mede dank zij de Encyclopedisten en de boekdrukkunst. Dat is interessant.

Het gaat er niet om wat bereikt u vandaag? Wat bereikt u niet? Hoe groot is uw bankrekening? Het gaat erom, wat bent u voor anderen? Wat bent u voor uzelf? Wat is de essentie daarvan? Wat zijn de eenvoudige lijnen? Die brengen je namelijk dichter bij de waarheid omtrent jezelf, maar ook omtrent het leven en de wereld.

De Meesters brengen u in de richting van een vereenvoudiging. Zij maken u aan de ene kant vrij van heel veel schuldgevoelens die absoluut overbodig zijn. Zij maken u zelfs vrij van het denkbeeld dat u aan uw lichaam helemaal bent overgeleverd. Zij leren u dat de geest veel kan doen voor het lichaam, ook de eigen geest. Wanneer zij dit brengen dan moet dit vooral in de komende generaties meer invloed hebben op het onbewuste. Men zal steeds meer de neiging hebben naar de hoofdzaken te kijken. Men zal bovendien daardoor - daarvan ben ik overtuigd - geestelijk veel meer mogelijkheden en waarden vinden dan iemand die altijd weer in details verstrikt raakt. Ook in dit opzicht is de wereld aan het veranderen.

Ik neem aan, dat ze een meer verlichte vorm van geesten veel grotere uitings- en belevingsmogelijkheden zal geven dan in het verleden algemeen het geval was. Ik geloof, dat heel veel geheimen van allerlei aard geopenbaard zullen worden, niet omdat het zo belangrijk is om die geheimen te kennen, maar omdat het belangrijk is hun waarheid te weten en daarop je begrip te bouwen. Dat zou ook een hele verandering zijn.

Stel u voor, elke Kabinetvergadering wordt door het volk, volledig bekend met de inhoud, besproken en bekritiseerd. Dat is nu ondenkbaar. De ministers zouden al dood zijn van ergernis voordat ze uit hun woorden waren gekomen. En als het dan moet worden neergeschreven, moet het nieuwe weer gecorrigeerd worden, zodat het er een beetje netjes uitziet. Realiseer u hoezeer ook dit de mensheid verandert. De benadering van allerlei zeer mondane problemen, zoals die van verkeer en vervoer, handel, verdeling van goederen, van inkomsten e.d. zoals ze nu bestaan gaat langzamerhand verwazen.

Als ik nu kijk naar b.v. de belasting, dan heeft u niet te maken met een heffing waarin alle factoren zitten. Het lijkt dat u een heffing heeft van naar gelang uw inkomen tussen de 30 en de 70 %. In feite echter heeft u ook nog een heffing van ongeveer 15 % gemiddeld op al datgene wat u koopt en verbruikt, zelfs op de diensten waarvan u gebruik maakt. Daarnaast betaalt u nog eens extra voor openbare faciliteiten, voor reiniging, voor waterzuivering, voor lichtgas, water en wat er allemaal bij te pas komt. Ik noem nu maar een paar dingen. In al deze zaken zit namelijk een verkapt belasting. En dan heb ik het niet over de BTW die er nog bovendien over berekend wordt. Dan zal men zeggen Waarom?

Laten we gewoon eens kijken wat is noodzakelijk? Kunnen wij het daar allemaal over eens zijn, dan betalen we dat percentage van ons inkomen. Dan zijn er geen sluike wegen meer nodig, geen regulering door verbruik, door accijnzen en wat nog meer voor smoesjes. Het is op het ogenblik niet aanvaardbaar te maken. Het heet politiek niet haalbaar te zijn. Maar als iemand terugkeert naar de essentie, dan zal hij ook dergelijke waarheden zien en dat betekent, dat zelfs het gouvernement in zeer korte tijd zeer grote veranderingen zal ondergaan.

Het is niet alleen een wereld in beweging, in verandering. Het is een mensheid die op weg is naar een totaal nieuwe vorm van samenleving en daarnaast een totaal nieuwe vorm van ik-beleving, die vele geestelijke factoren bevat die tot op heden hoogstens onbewust af versluierd werden beleefd.

Dat is het punt dat ik u wilde voorleggen vanavond.

❖ *Kunt u nog wat zeggen over verandering in het onderwijs.*

Het onderwijs is langzaam maar zeker een luxeapparaat geworden. Onderwijs is er niet om de kinderen bezig te houden en hen nevenbij misschien maatschappelijk bruikbare waarden bij te brengen. Onderwijs is in feite niets anders dan het werk, dat het kind moet doen om later in de maatschappij zijn weg te kunnen vinden. Dat betekent, dat zowel de leerling als de onderwijzer het onderwijs heel anders zullen moeten benaderen. En dat betekent zeer waarschijnlijk dat ten slotte - en nu ga ik iets verder dan ik redelijk verantwoord kan doen - wij tot een vorm van onderwijs komen waarbij de leerling zijn leerplan bepaalt, maar gelijktijdig gebonden is aan een bepaald programma dat moet worden volbracht. Hoe hij het volbrengt is zijn zaak. Geen lesrooster meer, maar eerder een werken met voorbeelden, eventueel met elektronica en daarbij ook iemand die je helpt als je niet verder kunt.

Hier krijgt iedereen de kans om zijn aanleg optimaal te ontwikkelen en gelijktijdig door het vaststaande raam van kennis waarmee hij zich heeft bezig te houden toch ook de zekerheid heeft dat iedereen de noodzakelijke basiskennis van het maatschappelijke verkeer in zich

meedraagt. Dat wil dus heel eenvoudig zeggen; Niet alle kinderen behoeven te leren hoe zij een computer moeten bedienen, tenzij ze het zelf leuk vinden. Maar ze zullen moeten kunnen lezen, schrijven en rekenen. Ze hoeven niet te weten wie Karel de Kale en Willem de Zwijger waren, tenzij ze zich in hen interesseren, Maar ze zullen wel moeten weten wat b.v. zwaartekracht is, wat de zon is en doet, wat de aarde is en doet. Dat zijn dingen die wel belangrijk blijven.

OPVOEDING IN DE NIEUWE TIJD

Opvoeding in de nieuwe tijd is een kwestie die eigenlijk vanuit de ouders zal moeten plaatsvinden. Er is de laatste tijd de neiging om het gehele opvoedingssysteem steeds meer over te hevelen naar de gemeenschap en daarmee indirect naar de overheid. Het is duidelijk dat daardoor het kind in vele opzichten iets tekort komt. Dat is geen ouderwets gevoel mijnerzijds, het is doodgewoon begrip voor de diep menselijke relatie met hun ouders die alle jonge wezens nodig hebben. Dat kunt u ook zien bij jonge hondjes en jonge katjes.

Er is een bepaalde periode dat u een inderdaad de scholing moet overlaten aan de ouders. Ik denk dat je bij de gemiddelde mens kunt zeggen dat die periode loopt tot 10 á 12 jaar. In deze tijd zal dus het onderwijs in wezen weinig aan de opvoeding doen. Het zijn de ouders die daarvoor verantwoordelijk zijn. Tevens zullen we zien dat de diversiteit van opvoedingsmogelijkheden veel groter moet zijn, dan ze op het ogenblik is. Tegenwoordig heb je een opvoedkundige eenheidsworst die naar gelang er meer of minder met spek wordt geschoten wordt verdeeld in een aantal met indrukwekkende letters aangeduide afzonderlijke onderwijsinrichtingen, die in de praktijk echter voor een groot gedeelte parallel lopen.

Ik denk dat je in de toekomst de opvoeding zult zien als iets dat vanaf 10 á 12 jarige leeftijd zal moeten gebeuren in groepen van de jeugdigen zelf. Hun eigen verantwoordelijkheid wordt daardoor het best ontwikkeld. Dat houdt ook in dat ze dan mee mogen oordelen over het al of niet juist functioneren van hun medeleerlingen. Voor de leerlingen misschien niet erg prettig maar in ieder geval voor de gemeenschap erg goed. Kinderen zijn veel harder dan volwassenen tegenover kinderen durven zijn.

Een volgend deel van de opvoeding is dan een socialiseringsproces waarbij kennis verwerven wel een rol speelt, maar gelijktijdig een sociaal aanpassen aan het verwerven van een sociaal aanvaardbaar gedrag een hoofdrol speelt. In deze periode zullen we over het algemeen te maken krijgen met een afnemende invloed van de ouders en een toenemende invloed van de jeugd zelf de groepen waarin ze dan bijna spontaan toch voortdurend zichzelf schijnen te ontplooien.

Specialisaties kunnen in deze tijd een heel belangrijke rol spelen omdat kinderen vaak de neiging hebben om vooral die groepen op te zoeken die ze ofwel bewonderen danwel die mogelijkheden of bezigheden hebben waarin ze zelf uitermate geïnteresseerd zijn. Dat zal waarschijnlijk duren tot ongeveer de 18 jarige leeftijd. Het 18^e levensjaar zal over het algemeen het kind of het ex-kind een volgende fase van opvoeding doen ingaan. Als je tegen een 18 jarige kind zegt; dan is hij verontwaardigd. Ofschoon zij in plaats van een suikerbal een top hebben of zoiets.

Dan zullen ze met 18 jaar in dienst van de gemeenschap moeten gaan. Ik denk dat het op den duur niet zoiets zal zijn als militaire dienst nu, maar eerder het vervullen van de bedienende functies die noodzakelijk zijn. Dus informatie geven het bedienen, het schoon houden en al die andere dingen waardoor ze voortdurend met vele verschillende facetten van de maatschappij worden geconfronteerd. Een dergelijke periode zal 6 jaar duren.

Daarna krijgen we pas de feitelijke beroepskeuze. Ze hebben dan al veel ervaring opgedaan. Ze hebben ook arbeidsdiscipline geleerd en ze hebben ondertussen waarschijnlijk in een vrijetijdsploeg nog kennis vervolledigd in de richting die voor hen op dat ogenblik tenminste aanvaardbaar is. Ik weet dat het voor het begin van een universitaire studie misschien een beetje laat is, maar daar tegenover staat dat een universitaire studie veel meer doelgericht is en daardoor in kortere tijd de nodige bekwaamheden en kennis weet over te brengen. De

algemene ondergrond is dan ook al in de voorgaand periode voor een groot gedeelte opgedaan.

Dan krijgen we een periode van beroepsuitoefening. Dat zal waarschijnlijk lopen tot het 50^e jaar. In deze tijd is men volledig voor zichzelf verantwoordelijk binnen de gemeenschap en tevens wat zijn taak betreft ook tegenover anderen. In deze periode zal ook gezinsvorming geschieden en zal men weer eigen verantwoordelijkheden dragen. Na het 50^e jaar wordt natuurlijk niet gezegd; Nu hoef je niet meer te werken maar zal de functie van toezienend werk naast de eventueel eigen activiteiten sociaal worden bevorderd.

Ik heb het gevoel dat grootouders anders tegenover hun kleinkinderen staan dan ouders tegenover hun kinderen. En dat in vele gevallen de grootouders in feite een balans vormen met de ouders, zodat ze daardoor gelijktijdig de ontplooiing van het kind bevorderen en waarden overbrengen die de ouders misschien in hun ijver om in hun jeugd wat te bereiken over het hoofd zien. Je zou kunnen zeggen dat de oude moderator langzaam maar zeker een soort grootouderfunctie t.a.v. de maatschappij gaat vervullen. Geen sociale coaches van 18 jaar maar wel van 50 of 60 jaar.

Het klinkt raar en de jeugd zal in het begin niet veel vertrouwen daarin hebben neem ik aan, maar het is toch datgene wat je nodig hebt namelijk levenservaring overzicht, een zekere mildheid die over het algemeen wordt verkregen als de opvoeding in de voorgaande fase zich juist heeft voltrokken,

Dan krijgen wij de ouderen die in wezen van de werkfunctie meer en meer overgaan naar de zuiver sociale functie. Ook dat heeft zijn voordelen, De jongeren, die in hun dienstperiode zijn zullen voor de ouderen vaak veel werk moeten verzetten, vooral als we aannemen dat de gemiddelde leeftijd zal oplopen tot 8, jaar en dat is in de eerstkomende periode denkbaar. Die verzorging wordt voor een deel gecompenseerd door het contact dat ze met die anderen hebben. Zo krijgen de ouderen een mildere indruk. Zij voorkomen aan de ene kant de eenzijdige wat snelle uitbarstingen die nu eenmaal aan de strevende mens eigen zijn. Aan de andere kant echter vormen ze een schakel tussen alle verschillende fasen van de opvoeding en het individu. Het is duidelijk, dit is niet iets wat wettelijk geregeld kan worden.

Ik heb trouwens de indruk in de laatste tijd dat de overheid ten aanzien van het onderwijs vooral onregelend optreedt, namelijk door voortdurend nieuwe systemen te bedenken voordat de oude goed kunnen functioneren. Maar dat is misschien een persoonlijke visie. Opvoeding is een kwestie waar altijd de gehele gemeenschap bij betrokken moet zijn. In de westerse maatschappij hebben we op het ogenblik te maken met een gezin waarvan beide ouders werken. Dat betekent dat de gemiddelde aandacht die een kind krijgt te weinig is dat de huiselijke discipline van het kind ofwel overdreven scherp wordt doorgevoerd danwel niet bestaat. Het houdt in, dat er geen normen zijn.

Elk kind heeft dat is al vanaf het 3^e levensjaar zeker aanwezig behoefte aan vaste normen. Die vaste normen zijn alleen aanvaardbaar, indien ze in de wereld om je heen eveneens gelden. Een kind in de periode tussen de 3 en de 10 jaar kan het heus best verwerken dat het thuis een beetje anders is dan bij de vriendjes en vriendinnetjes ook al zal er wel eens tegen geprotesteerd worden. Maar wat het kind niet kan verwerken is dat de een alles mag en de ander niets. Zelfs als zij het zijn die alles mogen voelen zij zich onbehaaglijk omdat anderen dan toch steeds weer die rem krijgen. Het omgekeerde is eveneens het geval.

Wij moeten dus terug naar gezinsopbouw. Niet dat voor het gezin in de huidige versie die vaak wordt verkondigd de monogame, de eeuwigdurende binding van belang is, maar het is de betrokkenheid van beide ouders met het kind. Dan behoeven dat niet eens natuurlijke ouders te zijn. Het zijn degenen die van het eerste levensjaar zich met het kind bezighouden, het kind de geborgenheid geven die het nodig heeft en ook de genegenheid die het eveneens nodig heeft. De ouders zouden de verplichting moeten hebben om gezamenlijk voor het kind te zorgen zonder allerlei touwtrekkerij e.d. erbij tot het de leeftijd van 12 á 14 jaar heeft bereikt. Zelfs dan zou een wegvallen van de ouderlijke bescherming nog onaangenaam zijn. Maar als we de jeugdgroepen hebben dan nemen die voor een deel de bescherming, het behoren bij toch voldoende over.

Ik meen dat ik hiermee een redelijke algemene schets heb gegeven van de opvoeding zoals die in de toekomst zal verlopen. Nu zult u zich afvragen of scholingsproblemen en systemen daarbij een grote rol spelen. Als de ouders zich werkelijk met het kind bezighouden, dan zal dat kind de bekwaamheden verwerven die bij de ouders dominerend zijn. Dat wil zeggen, er zijn kleuters die al heel aardig kunnen lezen zonder dat ze het eerst in een kleuterklas moeten hebben geleerd. Dat hangt samen met de interesse van de ouders. Op deze manier wordt het kind dus ingevoerd in bepaalde vormen van kennis.

U weet dat in het verleden heel vaak de neiging bestond om de kinderen, vooral de zoon (de vrouw had nog niet veel in brengen in die tijd) ze had alleen maar voort te brengen het beroep van de vader te laten overnemen en voortzetten. Dat is in deze tijd een beetje aan het veranderen omdat werk te sterk gescheiden wordt van leven. Maar in de toekomst zal de sociale betrokkenheid van de mens groter zijn. Dat wil dus zeggen dat daarmee ook het kind in zijn vroegste jaren al mede wordt betrokken in de beroepssfeer van de ouders. Dat lijkt mij een zeer belangrijk iets.

Dan krijgen we als vanzelf dus ook al een specialisatie die vóór het beginonderwijs aanwezig is. En dan geloof ik niet erg in crèches, kleuterklasjes, die in de ogen van de ouders eigenlijk meer een parkeergelegenheid voor lastige kinderen worden. Ik geloof wel in de mogelijkheid van gezamenlijke speelplaatsen onder leiding waarbij ook leerspelen een rol spelen. Ik geloof niet in een lagere school die al begint op 4 of 5 jarige leeftijd. Ik geloof wel in een scholing die dermate ingaat op het denken van het kind, op de neigingen ook van het kind zodat in zeer vrij verband het leren mogelijk is.

Dat alles is vanuit het huidige standpunt nog een beetje onaanvaardbaar, want ik heb ze vaak zien vechten in de klas, maar zolang er geen doden vallen, moet het onderwijzend personeel ze maar in veiligheid brengen. Tegen de tijd dat een ingrijpen nodig wordt, zal het onderwijzend persoon juist het gezag kunnen uitoefenen dat op dat ogenblik denkbaar is in een schoolvorm waarbij de onderwijzers proberen toch enigszins op te gaan in de mentaliteit van de klas waar ze voor staan.

Ben je eenmaal bezig met leren, dan is in deze tijd de neiging aanwezig om op 12 á 14 jarige leeftijd het uitsplitsen van beroepen mogelijk te maken. In een vrije vorm van onderwijs, zoals die door mij hier wordt voorgestaan en die ik ook in de toekomst voorzie, zal de specialisatie natuurlijk veel vroeger plaatsvinden. Je kunt wel zeggen, dat er soms een wisseling van specialisatie optreedt, vooral bij de 8 jarigen is dat denkbaar. Maar er wordt zelf in een bepaalde richting gestudeerd. Er wordt zelf gewerkt. Er wordt de nadruk gelegd. Dit houdt in dat als een verder onderwijs nodig wordt (dat zal dan op 12 jarige leeftijd zijn, wanneer je met jeugdgroepen te maken krijgt) je dan eigenlijk vanzelf en zonder dwang deze specialisatie zodanig ziet ontstaan dat de begeleiding van de studie in die richting gespecialiseerd kan worden. Aangezien dat doorgaat tot ongeveer 18 jarige leeftijd kan worden aangenomen dat er dus een redelijke, theoretische en ook praktische kennis is opgedaan.

Daarna in de periode van werken voor anderen waarbij de arbeidsdiscipline erg belangrijk is, zullen we als vanzelf zien dat er rijpheid ontstaat die ook mentale studiediscipline lichaamsdiscipline met zich meebrengt. Dat heeft dan voor eventuele z.g. hogere studies weer het grote voordeel dat er geconcentreerd kan worden gewerkt, dat er grotere mogelijkheden zijn voor specialisatie nadien. Men heeft a.h.w. het grondwerk voordien al gedaan. En dat houdt weer in dat wanneer de opvoeding is voltooid het individu opgaat in het werken voor de gemeenschap binnen de gemeenschap wij dan te maken hebben met iemand die volgens zijn eigen capaciteiten en behoeften een beroep uitoefent die het daardoor met overtuiging en ijver kan doen, die voor zichzelf heeft geleerd dat in arbeid een mate van discipline noodzakelijk is, maar gelijktijdig de vrijheid blijft behouden om zijn eigen varianten aan te brengen. Ik geloof dat dat een systeem is zij het pas in het jaar 2000 of daarna dat een grote vooruitgang zal betekenen t.a.v. onderwijsopvattingen, opvoedingsopvattingen zoals die tegenwoordig zijn.

Dan wil ik er nog een paar dingen bij zeggen;

Een lange tijd is men ontzettend bang geweest om op de tere kinderziel te trappen. Onthoudt u één ding; De kinderziel is taai als kweekgras. Als een olifant daarop trapt, staat het binnen 2

uur weer overeind. De kinderziel is niet zo teer als men aanneemt. Dat wil zeggen dat het kind wel degelijk van jongs af aan met problemen mag worden geconfronteerd en dat pogingen om zich te onttrekken aan noodzaken in het begin ook gerust door de ouders mogen worden afgestraft. Je moet geen kind doodslaan. Dat is onzin. Maar je moet een kind ook niet de kans geven om met een huilend dreintoontje zichzelf voortdurend door te zetten, omdat je bang bent, anders kun je hen problemen veroorzaken. De psychische problemen veroorzaken ze voor zichzelf wel. Die komen heus niet voort uit de hardhandige streling van een zitdeel, als het nodig is om een bepaalde verplichting erin te slaan.

Dr. Spock heeft een gezegd dat je een kind niet moogt bestraffen. Dr. Spock heeft later zijn eigen kinderen afgeranseld. Dat was een zeer natuurlijke reactie.

Laten wij alstublieft reëel blijven. Opvoeding is iets dat alleen kan geschieden in een gemeenschap. Hoe kleiner het kind, hoe kleiner de gemeenschap moet zijn, maar gelijktijdig hoe strikter zij moet zijn in alle liefde voor de benadering met haar regels. Zij moet niet alleen het kind, maar ook zichzelf daaraan binden. Als kinderen een dergelijke opvoeding krijgen, dan hebben we eindelijk te maken met ware wereldburgers die geestelijk zowel als stoffelijk kunnen beantwoorden aan de eisen die aan het mens zijn voortdurend worden gesteld. Dan hebben we niet meer te maken met mensen die zich op hun mens zijn beroepen, terwijl ze de beest uithangen. Dat is een van de meest opvallende kenmerken die het huidige opvoedingssysteem teweeg heeft gebracht.

❖ *De fraaie school van Steiner is die niet verouderd of is die in de toekomst nog actueel?*

Het is een vooruitgang t.a.v. het vroegere klassikaal onderwijs zoals u weet. Maar een werkelijk vrije school maakt de kinderen ook hun eigene opvoeders. Dat systeem zal voorlopig niet zo graag worden aanvaard door de maatschappij die van buitenaf en van bovenaf alles wil regelen. Maar het is wel de meest juiste methode. Ik geloof dat in een periode dat men de beschikking heeft over voldoende opvoedkundig personen men ook wel over de krachten kan beschikken die in staat zijn om onder de juiste leiding (er moet altijd wel iemand zijn met veel ervaring die de leiding aangeeft) dergelijke klassen in een zekere mate van orde hun eigen wanordelijke benadering van het leerproces te laten beleven.

Ik denk dat Steiners opzet niet volledig waar kan worden en zal worden in de toekomst. Ik geloof echter wel dat veel van de facetten die hij eens heeft aangehaald wel degelijk een rol zullen spelen in deze nieuwe opvoedingsmethode inclusief het nieuwe onderwijs.

❖ *In het centrum van dit interessante onderwerp staat de rol van de ouders. In dat verband vraag ik mij af; Hoe moet het dan verder met de emancipatie van de man?*

De man zou wel degelijk ook geëmancipeerd moeten zijn, want hij is tot op dit ogenblik te sterk aan een manbeeld gebonden zoals de vrouw aan een vrouwbeeld. Men zou moeten komen tot een grotere persoonlijke beleving. Maar de natuur heeft nu eenmaal in man en in vrouw bepaalde trekken ingelegd die op het ogenblik in de emancipatieneiging aan eventuele pogingen de eigen meerderheid te behouden daar nogal eens onderdoor gaan namelijk een gevoel van aansprakelijkheid tegenover maar ook van grote genegenheid voor datgene wat men samen heeft voortgebracht. Ik geloof dat dat een heel belangrijk punt is.

Er zijn - zuiver dierlijk natuurlijk - zelfs kwaliteiten de mens ingelegd die zeker in de eerste periode deze zorg in gezinsverband zo spontaan mogelijk blijven maken. En juist zoals in een maatschappij dit als meer algemeen goed wordt aanvaard, krijgen wij als vanzelf ook een gemakkelijker beleven van deze innerlijk mentaliteiten. Het kind is daar niet meer de hinderpaal tot het uitleven van jezelf of tot het jezelf bevrijden van de afwas. Emancipatie is een innerlijke kwestie niet een uiterlijk. De waarde van een man of een vrouw wordt niet bepaald door de functie die de persoon in de wereld heeft maar door datgene wat hij/zij zelf is en zelf daardoor kan betekenen.

Ik geloof, dat een vrouw die eerlijk is, moet toegeven dat kinderen wel erg lastig zijn en dat vrouw zijn met kinderen wel een zeer zwaar beroep is, maar dat het toch vele compensaties heeft die je niet meer kunt vinden, als je de huisman met de kinderen opscheept en zelf op kantoor zit, terwijl je je afvraagt of Pietje nu wel of niet roodvonk heeft. Dat is het punt waarover je werkelijk eens moet nadenken.

De huidige gezinsvorm is natuurlijk niet de meest ideale. Ik kan mij communale gezinsvormen voorstellen die waarschijnlijk vanuit het huidige standpunt sexueel nogal libertijns zijn, maar waarbij de ouderbinding wel degelijk erg belangrijk is en waarbij desnoods een groter aantal leden van een dergelijke gemeenschap het vader moederpatroon t.a.v. het kind blijven handhaven. Het gaat hier om het kind en niet om de vrijere samenleving.

Bovendien wil ik hierbij nog zeggen dat de vrouw, die kiest voor de vrijheid om een eigen carrière te hebben daarmee de slavernij aanvaardt die de man vaak als frustrerend heeft ervaren, maar die de vrouw hem schijnbaar benijdt heeft.

Ja, ik noem het de revolutie omdat het alleen maar een omwenteling is. Emancipatie is dus een revolutie waarin de mannelijke dictator door de vrouwelijke vervangen moet worden. Een vriend van mij heeft eens gezegd, dat de emancipatiebeweging heel vaak naar buiten toe wordt geleid door vrouwelijke figuren die zich innerlijk zozeer man voelen dat ze jaloers zijn op de aandacht die mannen van de vrouwen krijgen. Dat is in vele gevallen waar.

Je moet begrijpen, dat er vele vormen van menselijk contact bestaan dat er vele verschillende vormen van samenleving mogelijk zijn, maar dat waar een kind ontstaat het altijd de bindende factor kan en behoort te zijn tussen de beiden die aan de voortbrenging hebben meegewerkt, om niet te zeggen daarvoor aansprakelijk zijn.

Ik wil graag nu wij toch daarmee bezig zijn ook spreken over de emancipatie van het kind al lijkt dat in deze tijd vaak overbodig.

Kinderen krijgen vaak te horen dat ze hun vader en hun moeder dienen te eren, te respecteren en lief te hebben, want zij hebben hen voortgebracht. Kijk, daar hebben die kinderen niet om gevraagd. Een kind moet zijn ouders liefhebben, gehoorzamen en eren niet door het feit, dat het door hen tot stand is gekomen, maar door de wijze waarop die ouders als mens betekenis hebben voor het kind. Neemt u mij niet kwalijk dat ik dat laatste erbij heb gevoegd, maar dat wordt nogal eens over het hoofd gezien.

❖ *U heeft dit nu beschreven. Geldt dit nu voor de westelijke wereld of doen andere landen, zoals Zuid-Amerika enz. daar ook aan mee?*

Wat ik heb beschreven is de algemene ontwikkeling. Ik mag daarbij opmerken dat op het ogenblik in China de neiging bestaat om reeds in de richting van dit patroon terug te gaan dat er heel veel landen zijn waar de emancipatie van de vrouw eigenlijk pas goed begint en dat daar nog enige tijd verwarring zal heersen. Maar als we het bekijken op een periode van 50 jaar, dan kunnen we zeggen; Dat is wel wereldomvattend. Ik wil hier nog aan toevoegen; Hetgeen ik heb gezegd is gebaseerd op nu bestaande mogelijkheden, feiten en constatering. Het is dus niet een toekomstbeeld dat in de lucht hangt. Wij hebben aan onze kant, van sommige ex-beroepsmensen zelfs in het bijzonder, veel kritiek op de wijze waarop in deze dagen problemen als opvoeding en onderwijs worden benaderd. Wij geloven, dat het kind centraal stellen gelijktijdig betekent dat het kind in zijn ontwikkeling centraal moet staan en niet alleen maar in de bevrijding van zijn persoonlijkheid van allerlei banden die het in wezen erg nodig heeft.

Ik heb geprobeerd u een beeld te geven van toekomstige ontwikkelingen. Wie goed heeft geluisterd, heeft opgemerkt dat ik niet al teveel details heb genoemd. Details worden namelijk altijd bepaald door de structuur van de gemeenschap. De sociale samenhangen, de landelijk bestaande gewoonten, benaderingen en inzichten. Maar algemeen genomen is dit werkelijk reëel mogelijk en zal het ook reëel worden bereikt. Juist opdat ik een overzicht heb gegeven, kan ik dat zeggen.

Rest mij nog u te zeggen dat een mens die bewust is van zijn eigen wezen voortdurend bezig is zichzelf op te voeden en dat hij daarmee tot het einde van dagen doorgaat, tenzij hij op een gegeven ogenblik door de onzalige behoefte wordt bezeten om anderen te gaan opvoeden zonder zelf verder te gaan.

SPELEVAREN

Wanneer je spelevaart tezamen in de boot genomen bent en dan elkander zo goed kent dat je vreugdig samen waart zegt men wel terecht. Het is ondanks alles een spelevaart.

Leven is eigenlijk spelen. Zonder spel kan het menselijk leven niet bestaan. De ernst des levens is een waan door mensen aan zichzelf aangemeten, omdat zij innerlijk niet weten van de noodzaak om vreugdig door het leven te gaan.

Wilt u in waarheid spelevaren wees dan uzelf. Heb dan anderen met uzelf lief. Durf het eigen ik, voortdurend erkennen zoals het is. Zeg niet; Dit zijn de deugden die ik mis. Dat is de last die ik moet dragen. Het is voldoende je af te vragen; Ben ik zoals ik mijzelf ken? Hoe zegt de wereld dat ik ben?

Kan ik dan met vreugde toch met heel de wereld samengaan, dan zit ik mogelijk in de boot, dan zijn mijn zorgen mogelijk groot, maar toch is het spel belangrijk mij en spelevaren mijn bestaan.

Ik hoop u daarmee duidelijk te hebben gemaakt dat ernst en spel elkaar voortdurend moeten afwisselen. Dat tranen zonder lachen even schadelijk zijn als lachen zonder tranen.

De totale mens moet leven. In de totale mens bestaat de neiging tot het spel en de neiging tot arbeid en ernst. Wanneer deze versmelten, ontstaat de bewuste mens die in en vanuit zich licht ervaart, licht geeft en daardoor kosmisch gezien als volledige mens zijn waarde heeft die niemand op de wereld voldoende kan inschatten.

LES 10 - DE VERANDERDE WERELD

Het is opvallend hoe in een betrekkelijk klein aantal jaren een zeer grote verandering heeft plaatsgevonden in de mentaliteit maar ook in de structuur van de maatschappij. Dus kijkend naar wat er is gebeurd in zeg 80 jaar, is de verandering ontstellend. De maatschappij is totaal anders geworden.

Kijken wij naar de laatste decaden, dan zien we dat per 7 tot 8 jaar totale veranderingen plaatsvinden in het gedrag van de mensen het denken van de mensen, de waardering van de mensen. Kijken we naar de wetenschap, dan zien we dat deze zeker de laatste 40 jaar grote omwentelingen heeft gekend. Kijken we naar de technische kant van de zaak, dan zien we dat we zijn aangeland in een periode waarin het feitelijke handwerk van de mens steeds minder belangrijk wordt en daarvoor in de plaats de techniek gaat domineren.

Een dergelijke zeer snelle verandering houdt altijd een zekere retardatie in van de mentaliteit van de mensen. Een mens kan zich niet aanpassen aan versnelde vernieuwingsprocessen ook als die maatschappelijk onontkoombaar zijn. Een typisch voorbeeld;

De automatisering van industrieën heeft enorm veel weerstand opgewekt bij de vakbonden. Ze heeft gevoerd tot een overigens zeer overbodige ambtenarij en grote complexiteit van wetgeving en maatschappij. We weten dat kerken nog steeds bezig zijn te denken aan de toekomst en hun inspiratie nog steeds putten uit het jaar 1700.

Al deze dingen maken duidelijk dat een wereld in verandering een wereld is waarin de mens eigenlijk achter de feiten aanhinkt. Hoe lang zal dat blijven duren.... Om het heel eenvoudig te zeggen; Als het nog even te lang duurt een jaar of 10, dan kunnen we wel aannemen dat de mensheid zichzelf te gronde richt, omdat ze in haar onmacht om datgene wat ze heeft geschapen te beheersen en ten slotte door een vernietigingsdrang wordt aangegrepen.

Het is precies hetzelfde syndroom dat wij zien bij zeer veel mensen die geen uitzicht meer hebben in de maatschappij. Juist omdat hun verwachtingen in die maatschappij gebaseerd zijn op achterhaalde denkbeelden en de waardering van de gemeenschap om hen heen niet uitgaat van de mens maar van zijn functionaliteit. Daardoor vandalisme, geweld, terreur (terreur het wapen van de machtelozen) en zo kunnen we voortgaan. Maar er zijn tekenen dat die verandering wel plaatsvindt.

Als ik kijk naar b.v. Tsjernobyl, dan is het duidelijk dat dit gebeuren op zichzelf niet erger, althans niet veel erger is geweest dan de dingen die eveneens heb een plaatsgevonden in andere reactoren. De uitwerking was groter dat is waar, maar dat is ook alles. Toch is hierdoor niet alleen een nieuwe benadering van de atoomtechniek op gang gekomen, maar vooral ook een steeds grotere angst voor het gebruik van atoomwapens. Op zichzelf natuurlijk krankzinnig, want in de laboratoria schuilen allerhande chemische en biologische wapens die veel erger zijn dan een atoombom. Maar daar denkt men niet aan.

Men gaat dus het geheel opnieuw benaderen en het vreemde is, dat daardoor zelfs een toenadering tussen Rusland en Amerika bijna onvermijdelijk is geworden.

Gelijktijdig zien wij dat degenen die zich in hun gebied, hun machtsbereik voelen aangetast, zoals degenen die elektrische stroom willen opwekken met atoomreactoren, nu plotseling natuurbeschermers worden. Zij houden zich bezig met de problemen van b.v. vlieggas, de vergiftigde dampen die vrij komen wanneer er wordt gewerkt met olie of zoiets. Waarom? Ja, eigenlijk omdat ze hun eigen plannen willen doorzetten. Maar daarmee hebben ze ook weer iets losgemaakt.

De wetgeving in vele landen begint te veranderen ten gunste van de natuur. Steeds meer mensen gaan zich bezighouden met de ecologische evenwichten, met het beschermen van datgene wat er nog over is van de natuur. Op zichzelf niet noodzakelijk, de natuur blijft toch

wel bestaan. Ze verandert eenvoudig haar evenwicht en ze gaat verder. Alleen voor de mens is het misschien minder glad. Maar hierdoor wordt dus eigenlijk uit angst voor ontwikkelingen die onontkoombaar zijn en voor feiten die evident zijn geworden langzaam maar zeker een benadering gecreëerd, zelfs van bovenaf, van een nieuwe maatschappij. Ik meen, dat dit de moeite waard is om te overdenken.

Er is een tijd geweest dat men meende dat de bouwwerken van de toekomst een corbusier-achtige stijl zouden hebben een soort stadsteden. Men is daarvan voor een gedeelte teruggekomen, al is het alleen maar omdat niet alleen flatneurose, maar ook bouwfouten bij vele grote flats ontzettend kostbaar blijken te zijn en ondoelmatig. Wat gaat men nu doen?

Men moet zoeken naar een combinatie van natuur en woongelegenheden. Dit betekent, dat een compacte bouwwijze zeker voor de eerste 50 á 60 jaren niet vermeden kan worden. Het betekent verder, dat een ruimteverdeling veel bewuster moet geschieden dan op het ogenblik het geval is. Het houdt in, dat men gaat bouwen in compacte eenheden waarin zo goed het verdeelsysteem (winkels en dergelijke) aanwezig is als ook al datgene wat als service aan het publiek nodig is.

Ik stel mij voor een soort combinatiebouwwerk met naar schatting een maximum van 8000 bewoners waarin alle voorzieningen centraal getroffen zijn, waarbij zelfs vuilverwerking, vuilafvoer enz. tot zelfs indien nodig opwekking van energie, verwarming e.d. geschiedt voor de hele gemeenschap en waarin ook overdekte bedrijven aanwezig zijn, hoofdzakelijk markten e.d. en waarschijnlijk ook een aantal kantoren. Deze eenheden worden omgeven door vrij natuurland. Ik denk daarbij aan bos maar ook aan een soort verwilderingsstuin met hier en daar misschien een gazonnetje en een zwembadje voor de mensen die het niet kunnen laten zich te koesteren en te spartelen.

Een verkeerssysteem zou dan bestaan uit ringlijnen die deze units met elkaar verbinden. Zeer waarschijnlijk zal men hier ten slotte gaan kiezen voor toch bovengrondsvervoer, maar dan een soort monorail. Deze namelijk neemt betrekkelijk weinig ruimte in beslag. Hij maakt geen doorgang op gelijk niveau onmogelijk op de grond en kan met zeer grote snelheden rijden. Overigens, prototypen hiervan bestaan. De eerste baan van deze structuur die wordt gebruikt in tamelijk hoge frequentie bevindt zich op het moment in Disneyland, in een amusementspark. Het werkt wel.

Kijken we naar de wetenschap, dan hebben we daar ook al een aantal symptomen gezien. In Rusland heeft men geprobeerd een groot aantal wetenschappers samen te brengen in een eigen stad. Een stad van wetenschappers, van mensen die voortdurend bezig zijn in de laboratoria, die constructief moeten denken en daar alle gelegenheid voor krijgen. Alleen blijkt wel één ding; Deze mensen komen hierdoor zozeer los te staan van het gewone volk dat dat niet haalbaar is. Je kunt niet verwachten dat zij zich snel genoeg aanpassen aan werkelijke noodzaken en behoeften. Zij gaan uit van wat wetenschappelijk mooi en verantwoord is.

Men heeft in Rusland als oplossing daarvan gekozen, de stad handhaven, maar een aantal a.h.w. filiaal, laboratoria en constructieruimten over het hele land verspreiden. De resultaten daarvan zijn op het ogenblik tamelijk goed.

Bepaalde Internationals hebben eveneens hun eigen onderzoeksafdelingen gespreid, zodat bepaalde onderzoekingen (van Philips b.v.) geschieden in Japan, deels in Italië, ten dele in de Ver. Staten en ten dele in Ierland. Dat is niet alleen vanwege arbeidskrachten. Het is doodgewoon het scheppen van een diversiteit waardoor men plaatselijk veel sterker in contact komt met de gebruiker voor wie het product bestemd is. Iets wat bij Philips indertijd, toen alles nog in Eindhoven gecentraliseerd was eigenlijk uit de hand is gelopen. Men maakte daar steeds betere producten waar steeds minder mensen interesse voor hadden.

Het is duidelijk, de wetenschap zal voor een deel van haar academische of technische eenzaamheid en kluizenaarsbestaan moeten afzien en deel moeten worden van de maatschappij. Men zal geconfronteerd moeten worden met datgene wat mogelijk is en met de behoeften die er zijn. Dat kan alleen, indien er niet meer wordt gewerkt in centrale laboratoria en werkplaatsen, maar overal verspreid in betrekkelijk kleine afdelingen. Het blijkt dat dit ook de inspiratie en dergelijke ten goede komt

Let wel dit zijn veranderingen die in deze tijd deels commercieel zijn doorgevoerd. Tegen een verdere doorvoering daarvan worden op dit ogenblik in vele regeringskringen grote bezwaren gemaakt, ofschoon zelfs in vele departementen (Nederland niet uitgezonderd) stemmen opgaan die zeggen; Wij moeten gewoon datgene wat we doen in overeenstemming brengen met de plaats waarop het gedaan moet worden. Wij moeten van daaruit werken, van de plaats en niet vanuit een centrale afdeling.

Het is duidelijk, dat een dergelijke tendens zich zal voortzetten juist omdat hierdoor de technische vooruitgang waarop men zo trots wil zijn en de zakelijk verantwoorde bedrijfsvoering e.d. worden bevorderd. Dat houdt in dat binnen 10 jaar op dit gebied zoveel is veranderd dat de inspiratie en de persoonlijke inzet van de wetenschapper een veel grotere rol gaan spelen dan zijn positie.

Een ander punt dat in heel veel landen tegenwoordig een heel grote rol speelt, is wat men noemt inkomensverdeling, soms ook sociale gelijkheid. U heeft misschien gemerkt dat de mensen, die alles wilden nivelleren, langzamerhand terrein aan het verliezen zijn. Zelfs een Nederlands Kabinet dat veel geld nodig heeft, wil toch nog wel wat doen om de rijkere wat meer te gunnen en degenen die vooruit gaan te helpen, terwijl zij die steeds gelijk blijven dan maar wat meer moeten betalen. Anders gezegd; prestatiebeloning is weer steeds meer in opkomst. Ze speelt zelfs een rol in landen als China en Rusland waar het systeem het eigenlijk niet toelaat. Zelfs op Cuba zien wij op het ogenblik, ongeacht het regime en alle voor en tegen, daarvan, weer het privé-initiatief een steeds grotere rol spelen.

Privatisering is geen toverwoord. Als je morgen de NOS privatiseert, dan krijg je alleen een slechtere versie van t.v. Luxemburgs heel veel reclame, heel veel mensen die graag kletsen, heel veel quizzen maar voor de rest geïmporteerde series. Dat ben ik volledig met u eens maar aan de andere kant moet men toch ook luisteren naar anderen.

Tegenwoordig zijn er heel veel mensen van belang die dat niet graag doen. De Nederlandse regering, de Zuidafrikaanse regering, Reagan Maggie Thatcher, er zijn er nog veel meer. Deze mensen gaan uit van het standpunt; ik weet wat goed voor jullie is dus jullie hebben te gehoorzamen. Al zeggen ze het natuurlijk een beetje anders vanwege de democratie. In de praktijk zal echter een verweer gelijk tijdig gepaard gaan met een toenemende onverschilligheid. Die je niet kunt doorzetten, dan ga je op een gegeven ogenblik zeggen; Wat kan het mij schelen, maar ik doe wat ik wil.

De dreigende anarchie die in een groot gedeelte van de westelijke werelds maar ook in bepaalde delen van het Oostblok steeds weer de kop opsteekt, is een direct gevolg van wat men de vertrouwenscrisis zou kunnen noemen. Men heeft geen vertrouwen meer in rechtspraak. Men heeft geen vertrouwen meer in politici. Men heeft geen respect en vertrouwen meer in al diegenen die vroeger alleen reeds door hun rang en titel, respect en gehoorzaamheid konden afdwingen

Je moet dan iets doen om dat respect terug te dwingen. Vreemd genoeg wordt dat respect gegeven aan degenen die resultaten behalen. Met andere woorden: ook in de politiek, in de wetenschap en de rest wordt nu vanuit het kiezersvolk en vanuit de volkswaardering eveneens een prestatiebeloning ingevoerd. Jammer voor heel veel mensen die in het vak zitten natuurlijk, maar voor enkelen toch gunstig.

Het eindresultaat, omvorming van politiek. Kerken dito dito. De kerken kunnen wel zeggen, wij hebben gelijk, wij hebben gelijk. Maar als niemand het ze geeft, dan moeten ze kijken of ze niet iets kunnen vinden waar men hun nog wel gelijk in geeft. Dit betekent in feite in de afgelopen 50 á 60 jaar een toenemende socialisering van alle kerkelijke vormen. En dat gaat steeds verder.

De kerken worden langzaam maar zeker een bezinningsmogelijkheid en niet meer een goddelijk dictaat dat het persoonlijke leven zo goed als de samenleving reguleert. Wanneer dat is gebeurd, dan zal heel veel in de wereld anders zijn. Een groot gedeelte van de door mij aangekondigde veranderingen liggen tussen de 5 en 15 jaar van ons weg. De eerste bouwobjecten van de soort waarover ik u heb gesproken zullen - ofschoon niet in Nederland - verrijzen binnen 7 jaar. Voor een deel zijn de plannen klaar.

Heus, mijne vrienden, de wereld is niet alleen in verandering, de wereld is ook langzaam maar zeker bezig zichzelf te verbeteren. Want een mens, die reeds hier worde geconfronteerd met zijn eigen innerlijk en daarnaast een steeds reëler visie krijgt op de werkelijke mogelijkheden en noodzaken van de wereld buiten zich, zal een mens worden die zich bewuster wordt van zijn eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden en gelijktijdig van de krachten die hij daarvoor nodig heeft. Die kan hij dan alleen uit zichzelf putten.

Een mens, die terugvalt op zichzelf kan enorm veel presteren. Zeker, hij zal het niet doen volgens datgene wat anderen nuttig vinden. Misschien dat in een tijd dat iedereen tegen roken is, iemand zegt; Ik weet nog wel een paar klanten. Ik wil pijpen maken. Maar die pijpenmaker zal punt 1; beantwoorden aan een vraag. Punt 2; Hij gaat uit van zijn eigen mogelijkheden, zijn eigen liefhebberijen hij zal dus beter werken. Punt 3; Wanneer de vraag afneemt, zal hij zoeken naar een vergelijkbaar iets dat binnen zijn liefhebberij past en tevens een zeker levensonderhoud garandeert. Al die dingen bij elkaar geven aan; mensen veranderen.

Ik stel dat de verandering in de mensheid dermate sterk is dat ze zelfs binnen 3 jaar zeer evident zal zijn in verschillende gebieden. Ik denk dan o.a. aan grote veranderingen in Italië, in Frankrijk in Duitsland iets minder. Grote veranderingen in sociaal opzicht vooral in Zweden. Daarnaast grote onlusten en tegenstellingen in de Ver. Staten, want deze staten zijn niet zo verenigd als ze officieel zijn.

Ten laatste een groot aantal revolutionaire bewegingen die bijna overal ter wereld te eenzijdige bewindsvoeringen proberen omver te werpen.

Geen vrede op aarde binnen die 3 jaren, maar wel een verandering. Een zoeken naar het positieve, niet alleen het bestrijden van het negatieve. Een inzicht voor werkelijkheid. Met andere woorden; Als iemand een slachtoffer maakt, dan moet men hem voor het slachtoffer verantwoordelijk stellen. Dit wil zeggen, dat - zover zijn mogelijkheden reiken - hij van al datgene wat hij heeft veroorzaakt de schade zal moeten betalen. Het betekent dat men zal zeggen het is beter om minder uit te geven voor de gevallen en meer voor de slachtoffers. Dat zal heel veel mensen zwaar treffen waardoor ze zeggen; Waar blijven we dan met de aanpassing van de misdadiger aan de maatschappij

Ik geloof dat de mens veel meer gediend is met een maatschappij die zegt; Goed, je hebt je straf gehad, begin maar opnieuw totdat je weer wat doet, dan dat je wat hebt aan mensen die aan de ene kant het ego van de misdadige opvrijen en van alle luxe voorzien en anderzijds hem niet vertrouwen en niet willen aanvaarden wanneer hij weer in de maatschappij komt te staan.

Het zijn veranderingen die voordat ze volledig zijn waarschijnlijk 20 jaar of meer in beslag nemen. Maar het zijn veranderingen die op dit ogenblik beginnen.

U leeft in een wereld in verandering. Dat is waar. U leeft in een wereld waarin de verandering, ongeacht de vele negatieve facetten ervan, voeren naar verandering en verbetering van de menselijke samenleving. Een menselijke samenleving die gezonder wordt, maakt het mogelijk voor de mensen om gezonder te denken en zich gezonder te voelen. Het maakt het hen mogelijk om weer te kijken naar essentiële punten en zich niet alleen met vage algemene theorieën bezig te houden. Het betekent, dat die mens een bewustwording doormaakt die tegenwoordig in één incarnatie niet zo gemakkelijk te bereiken is. Het betekent, dat die mens veel meer kan presteren op een manier waar hij zelf volledig achter staat, dan op het ogenblik denkbaar is. Het wil zeggen, dat de mens veel minder gaat roepen naar organisaties, naar rechtsposities en ook dat hij steeds meer gaat opkomen voor zichzelf. Het betekent een mens, die juist daardoor wordt geconfronteerd met goddelijke waarden met krachten in zichzelf, met een voortbestaan na de dood eventueel, zaken die allemaal steeds actueler zullen worden. Die mens zal daarin dan zijn eigen weg kiezen en daardoor beantwoorden aan datgene wat voor hemzelf, in de incarnatie die hij beleeft het meest gunstige en het meest noodzakelijke is.

Ik weet, dat onderganggedachten overal zweven. Zelfs als wij ons bezighouden met sommige uitleggers van wat er is getoond op het Wesakfeest, dan zijn er daarbij die zeggen; ja, maar er komen toch nog een aantal zeer aanzienlijke en waarschijnlijk wereldomspannende rampen. En dan bedoelen ze niet dat de aardas kantelt en ook niet dat Reagan overlijdt of iets

dergelijks. Dat telt bij hen niet. Zij bedoelen werkelijk klimatologische, structurele veranderingen in zoveel delen van de wereld op korte termijn, dat daardoor noodsituaties ontstaan. Maar als je de tekens anders leest, dan kun je ook zeggen. Dat loopt zo'n vaart niet.

De mens wordt echter wel geconfronteerd met zijn onmacht ten aanzien van de natuur en daarnaast moet de noodzaak om met anderen samen te werken daar hij anders het slachtoffer kan worden. Ik kies voor de laatste verklaring.

Je kunt de toekomst heel negatief maken, ongetwijfeld. Voor mij is de toekomst heel positief. Er komt steeds meer innerlijk bewustzijn. Er komt steeds meer noodzaak om je eigen wil te oefenen en te trainen, om je eigen lot te bepalen. Er komt ook steeds meer vrijheid om je eigen lot te kiezen. Als wij al deze dingen samenvoegen, dan kunnen wij heel duidelijk stellen De veranderingen in de wereld van heden zijn de aankondiging van morgen, zoals de valse schemering toch de aankondiging is van de dag.

De vernieuwing zal plaatsvinden, want zij is reeds gaande. Zeker, het is nog geen tijd van bloesem, maar de knoppen zwellen wel allerwegen. Put daaruit vertrouwen. Besef, dat alles wat er gebeurt ook problemen tot zelfs aids toe e.d. worden opgelost. Maar dat ze alleen kunnen worden opgelost, als niemand zegt; Een ander is aansprakelijk, een ander moet daar maar voor zorgen. Het wordt de tijd van de mens die zichzelf is en vanuit zichzelf leeft voor de gemeenschap.

Als dat geen gunstig slot is voor deze cursus, dan moogt u mij dat op dit moment duidelijk maken en verwijten. Stilte heerst alom, waaruit ik meen te concluderen, dat u het dus aardig eens bent met hetgeen ik heb gezegd, danwel dat u het zo'n mooi praatje vindt dat u denkt; laat hem in godsnaam ophouden. In beide gevallen geloof ik u van dienst te zijn door hier inderdaad mijn bijdrage aan deze avond te beëindigen.

Ik dank u voor uw aandacht. Ik dank u zelfs voor de speculatieve en niet altijd bevestigende gedachten die ik in de loop van deze cursus van u heb mogen ontvangen.

Ik spreek de hoop uit dat u gaat kijken naar de werkelijke gebeurtenissen en dan zult zeggen; Ja, ze hebben in die cursus gelijk gehad. Daaruit kan ik dan de moed putten om verder te gaan. En als het mijn tijd wel zal duren, dan zorg ik in ieder geval dat ik op een logeplaats zit om dit wedrennen van een nieuwe mensheid naar de bewustwording vooral goed te kunnen volgen.

DE TOEKOMST VAN DE TOVENARIJ

U bent bezig geweest over alle veranderingen in de wereld. Nu bestaat er een bekend gezegde dat zegt; Niet alle verandering is een verbetering. Dat is een mening die in onze sfeer, althans iets beneden waar ik tegenwoordig zit, nog wel wordt gekoesterd.

Ik sprak met iemand die prelaat is geweest tijdens het leven. De man had kennelijk verkeerd gedaan, want hij zit toch in het licht. Hij zei tegen mij dat het slecht ging met de wereld, want de maagdelijkheid werd steeds minder en de magie steeds groter. U denkt; nou ja, misschien bedoelt de man maggie, maar dat was het ook niet. Hij bedoelde echt tovenarij.

Als we nu toch bezig zijn, laten we praten over de toekomst van de tovenarij. Tenzij u geen interesse heeft en zegt; ik doe het zelf. Dan behoef ik u geen instructies te geven. Als u denkt, dat u instructies krijgt, dan heeft u het ook mis.

Het zit eigenlijk heel simpel in elkaar. De oude magie was voor een groot gedeelte gebaseerd op allerlei geheimen. Als je die geheimen niet kende, dan waren daar de Grimoires (Boek met toverspreuken). Dat was eenvoudig niet te begrijpen. In deze tijd zijn een deel van die Grimoires gepubliceerd. Nu zijn ze algemeen toegankelijk. Iedereen kan nu lozen hoe je met salamanderogen en kraaienhersens een reukwerk kunt maken dat buitengewoon welgevallig is aan de een of andere ziel van een of andere planeet. Ik voor mij zeg; Kraaienhersens heb je misschien zelf, maar hoe kom je aan salamanderogen.

Deze mensen zijn tegenwoordig weer allemaal bezig. Iedereen probeert op zijn eigen manier of hij dan toch niet het een of ander voor elkaar kan krijgen. De een doet het paranormaal, de

ander doet het spiritistisch, de derde doet het magisch en een vierde heeft misschien een ander nog wat ouder systeem gevonden. Iedereen is bezig om de krachten die rond ons zijn op te roepen. Ik zou zeggen, het is eigenlijk veel eenvoudiger. Als je gewoon een wekker koopt dan worden ze vanzelf wel wakker.

De magie zit tegenwoordig aardig in de knoop, want er wordt een heleboel gepreveld wat absoluut geen steek uithaalt. Er wordt veel preekt en gediscussieerd in allerlei instanties wat ook niets uithaalt, maar dat is modern. Al dat nutteloze zou je eigenlijk opzij moeten zetten. Als je het nutteloze opzij zet, dan houd je alleen de werkzame bestanddelen over.

Wat zijn de werkzame bestanddelen? De innerlijke mens. Maar ja, als je ziet hoeveel leegte er in zoveel mensen is, dan vraag je je ook af; Hoe moeten die dan weer aan hun trekken komen?

Wat je verder nodig hebt is de wil. De meeste mensen willen veel, maar ze willen vooral dat een ander het doet. In de magie kan dat niet. Je wil moet de meester zijn van je wezen. Ook al een groot bezwaar voor velen.

Dan moet je leren om je eigen krachten te erkennen, erin te geloven en ze te gebruiken. Nu, dat erkennen van krachten dat gaat nogal. Kijk hoeveel mensen er rondlopen die weten dat ze goed helderziend, goed medium, goed dit of dat zijn. Dan denk je; het valt best mee. Maar als je kijkt wat ze ermee doen, dan valt het tegen. En waarom? Omdat zij niet bereid zijn de consequenties te aanvaarden van hetgeen zij innerlijk als gave ervaren. Zij kunnen zich daar niet aan overgeven. Als dat gebeurt en ik zie dan dat die mensen toch aan het knoeien slaan, dan is het mijn beurt om over te geven. Het is maar gelukkig, dat ik onstoffelijk ben en niet boven de wolken zit anders zou er nog meer vervuiling zijn op aarde.

Wat blijft er over? Heel veel mensen leren toch iets te doen. Sommigen weten een beetje telepatie of empathie te gebruiken en komen daarmee in hun leven verder. Anderen leren om medemensen te genezen of hun het een of ander te geven, hun medemensen desnoods met zichzelf te confronteren en ze bereiken dan iets. Dat is eigenlijk het begin van een nieuwe en toch wel magische era. Dat zal dan in de toekomst wetenschap heten.

Vroeger was magie alles wat je niet wist. Tegenwoordig wordt alles waarvan je denkt dat je wat ervan weet, wetenschap. Ik voorzie inderdaad een steeds verdere ontwikkeling van begaafdheden.

Ze zullen waarschijnlijk beginnen met de telepathen, de helderzienden en de empathen, dan komen de genezers. Al denken zij zelf dat ze op het eerste plan staan, voor de maatschappij staan ze op het derde plan. Als die dan aan de beurt zijn geweest, worden wij geconfronteerd met telekineten en dergelijke en ten slotte zelfs met mediums. Want een medium waar een geest door spreekt is niet controleerbaar. Je kunt hoogstens uitmaken dat er een andere bewustzijnstoestand is.

Dat is tegenwoordig niets bijzonders, want er zijn een hoop mensen die kijken 's avonds gewoon naar een glimmerende beeldbuis en zij bevinden zich dan ook in een toestand van wezensvervreemding. Die zitten ineens met hun hele hebben en houen in Dallas. En als ze dan kijken wat ze nog hebben, dan zitten ze in de dalles ook.

Als steeds meer geestelijke krachten, geestelijke gaven een rol gaan spelen en steeds meer mensen gaan leren beseffen dat zaken als reïncarnatie heus niet alleen maar sprookjes of mysterieuze of hysterische verzinsels zijn, dan kom je toch vanzelf terecht in een wereld waardoor je anders over het leven en ook over jezelf gaat denken. Dat is voor menigeen toch wel een stapje terug, denk ik.

Als je leert dat je deel bent van een niet te overzien geheel, dan ben je ook geneigd om je veel meer bezig te houden met wat er nu is, wat nu kan en niet met wat je graag zou willen doen of wat er later eens zou moeten gebeuren. Dan denk ik dat de magie langzaam aan inderdaad een deel van de wereld in haar greep krijgt. Het zal dan anders heten, wetenschap of zo. En er zullen waarschijnlijk instituten komen waar de kinderen worden opgeleid tot paranormaal dit of dat, zoals ze vroeger tot pastoor of dominee werden opgeleid. Dat kan helemaal geen kwaad.

Want als men leert werken en leven met de krachten die niet onmiddellijk zichtbaar zijn, dan komt men als vanzelf tot een veel beter beleven van de wereld waarin men vertoeft.

De wereld is net een circus. Grote clowns afgewisseld door evenwichtskunstenaren. Eerst het optreden van Reagan in een westernparodie. Dan komt Maggie Thatcher, die de supermarkt der politiek uitbeeldt en vervolgens vertoont de heer Lubbers een evenwichtsact waarin hij, enerzijds licht gesteund wordt door de V.V.D. en anderzijds voortdurend wordt aangevallen door de P.v.d.A. Dan krijgen we de vliegende trapeze van een zekere heer Tindemens die ze toch zo vaak zal vliegen. Kortom, de hele wereld zweeft en draait als de kermis. Wat je ervan ziet, is niet de moeizaamheid. Je ziet alleen de vaak wat koddige en soms wat teleurstellende presentatie.

Ik heb in mijn leven een keer een circus gezien. Dat was lang geleden. Het was een heel klein circusje, een eenmaster, als u weet wat dat is. Het is eigenlijk een soort hoofdscootsverkenningstent met bankjes erin en net voldoende ruimte voor twee ezels en een olifant om zich tussen het publiek nog te wenden en te keren. Er was inderdaad zo'n pachyderm (dikheid) die zijn slurf over de eerste rijen zwaaide, veel meer deed hij niet, behalve aan de andere kant. Dat was inderdaad voor die tijd onvoorstelbaar. Voor ons idee was dat gewoon een Amerikaans iets altijd groter dan al het andere. Er was ook een ezel, daar kon niemand op rijden. Dat was de ezel van Dik Trom, daar moest je achterstevoren op gaan zitten. Als je dat wist dan kon je blijven zitten.

Kijk, dat is nu net de mens die met zijn geloof vooruit wil komen. Hij gaat achterstevoren zitten zodat hij niet ziet waar het geloof naar toe wil, maar wel ziet wat hij achter zich heeft. Het circus de Wereld is net zo. Als je om je heen kijkt, is de wereld vol onbedoelde komiek en tragedie.

Als ik dat probeer over te zetten in de termen van het magische denken, dan zou ik zeggen; Er is een wereld waarin de werkelijkheid voortdurend schuilt achter de grimassen of achter kunstmatige tranen. O, ik ben aan het doordraven. Ik moet nog wel een besluitrede houden voor een wereld in verandering.

Verandering in de wereld is een proces zonder einde. Als er een einde aan komt, dan is er geen wereld meer dus dan is er ook geen wereld in verandering meer.

Laat mij nu eens een paar dingen opsommen op mijn manier. De mens wordt technisch steeds bekwaam. Zo bekwaam dat men zelfs een rekenmachine nodig heeft om te weten hoeveel 3×3 is. De mens wordt ook steeds bewuster van zijn eigen belangrijkheid. Daardoor uit hij zich zo vrij, dat hij niet meer in staat is om naar een ander te luisteren. De mens is voortdurend bezig met idealen waar te maken om anderen duidelijk te maken wat de waarheid is, daarom komt hij er niet toe deze met zijn eigen gedragingen te onderstrepen.

Dan zeg ik; Ja, lieve mensen, ik vind het toch heerlijk. Soms heb ik zo echt het gevoel dat je kunt merken dat de mensheid haar kinderjaren aan het ontgroeien is. U natuurlijk niet, anders zou ik moeten zeggen dat een aantal van de aanwezigen kinds is en dat is zeker niet het geval, anders zat u hier niet.

Neem nu een generaal. Een generaal is een man die wil vechten voor de vrede en dat zo graag wil, dat hij doet denken aan een brandweerman die ergens een brandje stookt om het te kunnen blussen. Ik wil daarmee niet zeggen, dat generaals slechte mensen zijn.

Dan hebben we de geheime diensten. Die diensten zijn zo geheim, dat ze voor zichzelf geheim houden welke blunders ze maken en daardoor blunderen ze voort met het voortdurende denkbeeld dat ze het goed doen.

Er zijn dingen waarvan je zegt; Hoe is het eigenlijk mogelijk. Er is een zekere Hoover geweest in de Ver. Staten. Die Hoover was eigenlijk politiek een menselijke bloedzuiger. Hij vindt nu nog steeds zijn evenbeeld in een van de betere stofzuigers.

Ik vind het ook helemaal niet zo gek dat de elektrische ijskast hoofdzakelijk een Amerikaanse ontwikkeling is die echter zeer snel werd overgenomen door Italië, want welke landen hadden

meer problemen om in de ijskast te zetten Nederland niet, die zette ze gewoon op de bedsteeplank dan werd het onder elkaar wel uitgevochten.

Als ik kijk naar al die dingen, dan vraag ik u; Kunt u misschien nog een beetje lachen over de wereld van vandaag? Het is toch eigenlijk heerlijk dat het nieuwste technische bereik wordt overschaduwd door voetbalkampioenschappen. Iets wat ik overigens - naar ik heb gehoord - de supporters niet tot gewelddadigheden heeft bewogen, maar in de huiskamers deze wel heeft veroorzaakt vooral tussen man en vrouw.

Is het geen heerlijke wereld waarin de mensen de politieke spanningen onmiddellijk vergeten omdat de een of andere heer of dame met een raket een andere heer of dame via het meppen met een bal heet verslagen te hebben.

Zo dadelijk wordt het nog veel beter, want er zullen natuurlijk weer enige politieke overwegingen moeten worden aangesproken in de komende tijd, maar geen nood, niemand let daarop, want is er niet de Tour de France. Ik heb begrepen dat het mensen zijn die zich rottrappen voor hoog loon en anderen die een hoog loon hebben het mogelijk te maken om weinig of niets te doen zonder dat het opvalt.

Ik houd in ieder geval van de wereld van nu met al haar eigenaardige aspecten, met al haar wonderlijke ontwikkelingen. Ik heb zelfs vol verwondering toegezien dat toen een overigens zeer oud en eerbiedwaardig man die muezzin was, de man die mag zingen over de daken van de stad om de grootheid van God te prijzen, met vakantie ging hij een bandrecorder in zijn plaats liet draaien. Iedereen zei toen; Zo goed heeft hij nog nooit gezongen. Het is een geluk dat de man het niet heeft gehoord anders had hij een beroerte gehad en dan zat hij onmiddellijk in het paradijs. Wat hij dan op zijn leeftijd met de houri's aan zou moeten, weet ik ook niet.

Ik heb mensen gezien die het hadden over de noodzaak om de godsvrede te handhaven en die daarom oorlog willen voeren tot hun tegenstanders weg zijn. Ik vind dat eigenlijk krankzinnig. Ik heb zelfs mensen meegemaakt die van jongs af zozeer tot guerrillastrijders zijn opgevoed dat ze zich geen ander beroep meer kunnen denken en dus door gaan of daar reden toe is of niet. Dan kijk ik naar de wereld en denk; Ja, jongens, als jullie bij ons terecht komen, dan is het eigenlijk allemaal een lachertje. Maar als het allemaal zo serieus zou zijn als jullie denken dat het op aarde is, dan zul je daar slecht voor komen te staan. Maar kom maar aan onze kant, dan kun je lachen.

Dat is mijn benadering van uw wereld. Want juist al die schijnvertoning doet denken aan de rituele bezweringen van de magiër, die misschien niet helemaal gelooft in hetgeen hij zegt te zullen bereiken.

De werkelijke magie komt van binnenuit. Ze is een weten, ze is een kracht. Die dingen hebben geen vertoon nodig. De magie van de nieuw tijd zal er een zijn van innerlijke kracht, innerlijk weten, innerlijke werkelijkheid en niet van een grootse show.

Ik vind sommige dingen verbluffend. Heeft u gehoord van het feest voor de 100 jarige verjaardag van het Vrijheidsbeeld in de Ver. Staten Dat is maar een kopie, de echte staat in Parijs. Die kopie is helemaal gefacelift. Dat feest moet nu voor weet ik hoeveel miljoen dollars gevierd worden, want dan kun je dat vrijheidsbeeld weer afdrukken op T shirts, op T bugs en op alle andere gekke dingen. Dan krijgen we misschien ook toiletpapier met; Neen, dat zullen ze niet durven. Dan denk ik; mensen, die zo het beeld van de vrijheid voortdurend menen te moeten eren, schijnen toch het gevoel te hebben dat de vrijheid zelf aardig zoek begint te raken, anders zouden ze niet zo terughunkeren naar het oude ideaal. Maar dat mag je natuurlijk niet zeggen.

Wat is tegenwoordig vrijheid? Vrijheid is de mogelijkheid die je hebt in je leven om te doen en te zijn wat je zelf wilt, mits een ambtenaar je daarvoor de gestempelde goedkeuring geeft aan de hand van Artikelen van het Wetboek waarvan je geen pest begrijpt. Dan denk ik; Mensen, waarom zouden jullie niet eerst grijpen naar de innerlijke magie Nu word ik eventjes serieus.

Elke mens hoeft kracht in zich. Dat heeft u al duizend keer gehoord. Hoe gebruik je die kracht? Heel eenvoudig; geloof erin en zend het uit. Denk daarbij aan een bepaald, en als het kan zeer

goed omschreven doel. Verwacht er geen onmiddellijke wonderen van. Dus u kunt van droog brood heus geen verse slagroomtaart maken, maar u kunt wel zorgen dat droog brood niet schimmelt. Richt uw kracht op het helpen van anderen. In de magie is al datgene wat met jezelf direct of indirect is verweven zwart. Dat wil zeggen, dat het kan terugslaan op jezelf en nadelig op je inwerken. Al datgene wat je probeert te zijn en te doen voor anderen eerlijk en oprecht dat je diepste gevoelens uit, of je dit nu ziet als magie of gewoon als welwillendheid is datgene waarmee je in de wereld dingen tot stand brengt. En als het niet lukt, dan keert de kracht versterkt tot je terug.

Moderne magie is daarnaast ook het erkennen van feiten, het zien van mogelijkheden en procedures. Als je naar boven wilt, moet je niet magisch gaan prevelen om te zweven, dan moet je gewoon de lift nemen. Pas als er ook geen trappen zijn om te belopen, gebruik dan magie. Maar gebruik je wil dan ook zo intens dat je niet kunt denken aan het feit, dat het misschien niet zo gaan. Dat is de basis van de werkelijk moderne magie. De wereld van de toekomst zal daarvan steeds meer gebruik maken, al is het maar omdat de mensen het steeds meer nodig zullen hebben. Dus als u er nu mee begint, bent u een voorloper. Maar laat u alstublieft niet overhalen om het allemaal nog eens heel lekker te doen volgens bepaalde formules en rituelen. Het moet van jezelf uitgaan. Het moet iets zijn wat in je leeft, wat van je uitgaat. En probeer vooral niet de wereld aan je eigen denkbeelden aan te passen. Je mag leven volgens je eigen denkbeelden, je mag proberen ze anderen duidelijk te maken, maar je moet niet proberen magisch of anderszins je gelijk af te dwingen. Op het moment dat je dat doet word je zwartmagisch en dat is gevaarlijk. Maar je kunt wel anderen helpen om zichzelf te helpen. Je kunt proberen een ander te steunen, opdat hij zijn eigen weg verder kan gaan, terwijl hij zonder de steun misschien tijdelijk zou neervallen.

Leren met die kracht om te gaan ten bate van anderen betekent, dat u steeds meer ingevingen krijgt, steeds meer ervaringen opdoet, steeds meer thuis raakt in de wereld die men het paranormale neemt. En krijgt u die ingevingen en doet u ervaringen op, dan moet u niet zeggen; Wat gebeurt er nu met mij. Want dat is wel duidelijk, u wordt zich bewuster. Vraag ook niet; wat betekent het. Want als het werkelijk betekenis heeft, dan wordt het u wel duidelijk. Laat het gewoon aan u voorbij trekken. Aanvaard het voor wat het is. Dan zult u op dan duur leven in een wereld waarin de krachten die voor u onmiddellijk en volledig werkzaam zijn voor anderen nog steeds een sprookje zijn of dat het paranormaal heet. Weet u wat paranormaal betekent; Het betekent; zo abnormaal dat zelfs een normale daar geen touw aan kan vastknopen, zodat hij het paranormaal noemt om niet zijn eigen onvermogen als normale te moeten toegeven.

Zo is een parapsycholoog ook iemand, die zich psychologisch denkt bezig te houden met dingen die boven de psychologie uitgaan en zo komt tot het huwen van twee vergissingen die van de psychologie en die van zijn verdere veronderstellingen. Parapsychologen hier aanwezig, ik bedoel u natuurlijk niet. U heeft natuurlijk genoeg gezond verstand.

Dit brengt mij tot het laatste stukje van mijn betoog.

Ik gebruikte de term: gezond verstand. Wanneer is verstand gezond? Volgens de algemene normen, verstand dat niet wordt gebruikt. Verstand is eigenlijk een samenstelling van ervaringen, herinneringen, weten die je hebt opgedaan en nog een paar gevoelens op de koop toe. Een gezond verstand is een verstand dat wordt gebruikt om de wereld te interpreteren en niet om zijn eigen voorstellingen aan de wereld op te leggen. Op het ogenblik dat je dat doet, leef je buiten de werkelijkheid en gebruik je geen gezond verstand maar kom je in een zeer ongezonde verstandelijke en emotionele situatie terecht.

Dan vraag ik mij verder af: Wanneer is een mens verstandig. U bent tegenover anderen altijd een verstandig mens, als u hen gelijk geeft. U moet maar eens opletten. Als een ander maar zit door te zagen over dingen die u geen cent interesseren en u weet op het moment ja, ja, o ja, natuurlijk te zeggen, dan zal hij na afloop zeggen, wat heb ik met jou heerlijk verstandig kunnen praten, dat overkomt mij zelden. Daarom zeg ik; Lieve mensen, gebruik je verstand altijd als datgene waarmee je de wereld buiten omschrijft, maar probeer die omschrijving nooit om te buigen naar wat je zoudt willen, want pas dan is je verstandsgebruik gezond.

Daarmee is de avond zo langzamerhand aan de grens gekomen van datgene wat ik te zeggen had, maar nog niet helemaal aan de tijd die ik daaraan had mogen besteden. Ik heb u al eerder gezegd; voor mij is het op het ogenblik vakantie. Ik ben afgelost van mijn andere werkzaamheden en ik mag eens komen praten. U zult dan toch wel begrijpen, dat ik net zo min zin heb om een minuut vroeger op te houden dan ik zou moeten als u heeft om een week voor de vakantie alvast naar huis en aan het werk te gaan. Dat laat mij dan tijd om nog enkele korte uitspraken over uw wereld te doen.

Wanneer een mens roept, dat de wereld zal vergaan, bedoelt hij: ik kan de wereld niet meer aan.

Wanneer een mens zegt: Dit is Gods bevel, bedoelt hij: zo wil ik het zien. Doe dat en u doet wel.

Als men roept: Offers zijn noodzakelijk voor het oplossen van het probleem. Kijk wat zij zelf eerst offeren. Meestal is dat geen zweet.

Als u hoort van overspeligheid, omkoopbaarheid en nog veel meer, denk dan alleen;:Het komt altijd voor, het is goed dat ik het leer. Je weet nooit wanneer het nodig is. Wanneer ik het zelf kan gebruiken al is het maar om eigen onvermogen in omkoopbaarheid te fnuiken.

Als u ook nog denkt: Dit land is met ambtenaren zwaar doorzaaid, denk dan ook zij verouderen en er komt er een, die ze eens maait.

Nog iets te definiëren?

Paradijs. Een hemels naaktstrand waar diegenen mogen vertoeven die op aarde het niet tot dergelijke schulden hebben laten komen, volgens degenen die de fouten zelf maken ondanks afgelegde beloften. Het paradijs is voor mensen ook nog datgene wat een ander heeft voordat ze het zelf gekregen hebben. Er zijn natuurlijk dingen, die nooit een paradijs zijn, omdat je hoopt dat je ze nooit krijgt. Maar als je ze hebben wilt, dan denk je dat ze het paradijs zijn.

Honing. Teveel aan nektar kan je nekken. Honing is in feite zo natuurlijk in zijn structuur en suikers dat het genezend kan werken in vele gevallen. Voor degenen die daarvoor geen belangstelling hebben, honing is datgene wat je een ander op de mond moet smeren, als je gelijk wilt hebben, terwijl je denkt dat je het niet hebt.

Dierenliefde. Dierenliefde komt ontzettend veel voor bij mensenhaters.

Zuurpruim. Het is een term die voor beide geslachten wordt gebruikt, ofschoon het woordgebruik iets anders aanduidt. Het betekent, iemand die alle zure dingen zodanig azijnig herkaut dat hij daardoor de anderen het leven zuur maakt.

Kunst. Kunst is het uit jezelf herscheppen van datgene wat in je leeft of buiten je bestaat. In de moderne tijd vaak het verzinnen van een zeer diepzinnige titel voor een paar oppervlakkige grillen.

Ernst. Ernst is een broertje van luim. Waar beide niet samengaan zijn ze beide dodelijk.

Sleutels. Sleutels zijn alleen bruikbaar als je weet waar het slot is. Wie niet weet waar het slot is, moet van de sleutels afblijven. Maar als je een werkelijke sleutel wilt hebben, is dit er een; Al wat uiterlijk werkelijk lijkt is niet werkelijk. Maar de essentie van wat achter deze schijn verborgen is, is de sleutel tot de volledige beleving van alle dingen, zelfs van datgene wat een ander nog sleutels noemt.

EEN BLINDE VLEK

Wie naar buiten ziet, ontdekt vaak zelf niet dat hij niet alles ziet.

Een blinde vlek verbergt een deel van werkelijkheid en zorgt in het verkeer b.v. vaak voor een fataliteit. Maar als je in jezelf zoekt naar licht, naar zijn, naar kracht, vraag je dan af; is er soms een blinde vlek die mij op andere sporen bracht dan waar ik werkelijk moet gaan?

Veel kun je beseffen, maar daar waar je niet kunt beseffen daar is een blinde vlek. Daar grijpt het noodlot u steeds aan en kunt u niet begrijpen waarom het zo gebeurt, daar u niet alles zag

en dus niet kon begrijpen waarom uw eigen zijn, uw eigen handelen en doen zo goed bedoelt, zo goed gedaan door anderen, die anders zien en anders ook verstaan, werd tot reden van een andere gang. En zonder stil te staan zijn zij aan al wat u dacht dan maar voorbij gegaan.

Het is pijnlijk. Ik besef het zeer. Maar zelfs als je zoekt naar God, dan denk je soms dat je Hem ziet, maar feitelijk zie je eigen lot, eigen beeld en eigen zijn. De werkelijkheid kun je nog niet ontdekken, daarvoor zijn er in je ziel nog veel teveel blinde plekken.

Ten laatste; Als je weet, dat er iets is wat je nog niet verstaat, dat er iets is dat jou misschien voortdurend toch ontgaat, zeg dan niet; Ik zal het reconstrueren, ik zal het bouwen uit mijn denken, maar erken; ik zie niet al en juist door aandacht te gaan schenken aan al wat ik besef en zie, ontdek ik zelf uit het gebeuren daar waar mijn blinde vlek nog schuilt. Dan verdwijnt ze langzaam aan, omdat ik niet details meer zie, maar zoek om alles als een eenheid te verstaan.

Daarmee ben ik aan het eind gekomen van deze meditatie. Ik wil er dit aan toevoegen. Misschien bent u het helemaal niet eens met ik zei over de blinde vlek, maar ik bedoel het eerlijk. Ik keek u heus niet in de nek. Wat ik heb gezegd is waar, het was mijn werkelijkheid. Als ik soms wat scherp kan zijn zo op z'n tijd, lach dan om mij. Het doet mij vreugd. Kijk niet met een lang gezicht. Hoe langer uw gelaat wordt, hoe meer u op het duister bent gericht. Hoe meer u lacht, vreugdig bent en rust kent in uw eigen zijn, hoe dichter u bij het lichte leeft, hoe eerder u verlicht zult zijn. Het was mij een groot genoegen. Ik wens u toe veel zon, veel vreugde, veel ontspanning en vooral het vinden van een kracht om verder te gaan zonder u te beklagen.

VRIENDSCHAP

Wat is een vriend. Een vriend is een mens, die mij aanvaardt ondanks dat wat ik ben. Die mij mijn feilen toont maar mij niet hoont omdat ik feilen heb.

Een ware vriendschap is een eerlijkheid, een waar beseffen. Maar dat is alleen mogelijk, indien je niet probeert je boven de ander te verheffen of de ander duidelijk te maken wat jij bent, wat jij wilt, maar al wat de ander is aanvaardt zoals het is en door de ander ook wordt aanvaard en erkend wij kunnen samengaan ondanks dat wat we zijn.

Een vriendschap is een beeld dat in je leeft. Het is een gevoel dat uit je spreekt. Het is een verbondenheid misschien die wel de waarheid steeds wil zien, maar toch de staf niet breekt over anderen.

Vriendschap is iemand aanvaarden zoals hij is, niet proberen hem te veranderen en zelf toch blijven wie je bent.

Vriendschap is voor mij onbelangrijk worden.

Vriendschap is het doorbreken van waan om een stukje werkelijkheid te aanvaarden en daarmee andere krachten dan alleen de waarde van de aarde en van de stof te laten spreken totdat innerlijke waarden ten slotte de feiten breken en je toch als jezelf blijft bestaan en ook de ander als zichzelf aanvaardt.

Hoe vaak wordt niet een eigenwaan voor vriendschap al versleten. Dan is men met de ander zeer bevriend tot het ogenblik, dat deze blijkt op andere wijze toch te denken en te spreken dan men voor zich aanvaardbaar acht of meent dat men het toch verdient.

En dan is er een vijandschap verborgen, want men wil natuurlijk vriendelijk blijven. Maar in zichzelf is men bezig de tekorten van de ander neer te schrijven en dan is vriendschap niet meer waar, want vriendschap is aanvaarden.

Vriendschap is een harmonie ondanks verschil in waarde, ondanks verschil in zijn en zien. Als ik eerlijk mag zeggen wat ik voor mijzelf vaak hoop.

Ik hoop, dat God een vriend is. Niet omdat ik Hem nu dien, maar omdat Hij weet wie of wat ik ben en ik zijn Wezen toch aanvaard zonder ooit te kritiseren en uit zijn waarheid tracht te leren waarom en hoe Hij mij verstaat.

7 november 1985